ARKADI ADAMOV

CERCURI PE APĂ

editura albatros

ARKADI ADAMOV

CERCURI PE APĂ

ARKADI ADAMOV

CERCURI PE APĂ

ÎN ROMÂNEȘTE DE
ECATERINA ȘIȘMANIAN

EDITURA ALBATROS

Coperta de RADU DUMA

Аркадий Адамов
КРУГИ ПО ВОДЕ
„МОЛОДАЯ ГВАРДИЯ“
1970

La telefon, un vechi prieten...

— Alo, vă rog cu tovarășul Losev.

— La telefon. Ce doriți ?

— Vitali ? !

— Da...

— Bine c-a dat Dumnezeu ! Am mai încercat la trei numere pînă să dau de tine. Stepan la telefon. Stepan Kratovici. Bună, Vitali !

— Steopka ?... Ce surpriză ! Ce-i cu tine pe-aici ? De ce n-ai venit la școală, în februarie ?

— Eram în cursă. Dar să știi că nu te-am sunat ca să mă justific. Ascultă, Vitali... trebuie să-ți comunic ceva. N-am mai avut răbdare să aștept pînă diseară.

— Păi cu firea ta, nici că se putea altfel. Motor cu reacție, nu alta !

— Stai puțin, nu rîde. Mai bine ascultă. Îl mai ții minte pe Jenka Lucinin ?

— Cum să nu ! Ce-i drept, n-am mai primit de mult vești de la el. E la Okladinsk. Director de fabrică, pare-mi-se.

— Ei bine, Jenka nu mai e.

— Cum adică, nu mai e ?

— Uite-așa. S-a sinucis.

— Cu-um ? ! Imposibil !

— Ei, vezi, asta n-o pot crede nici eu.

— Păi cine ar crede-o ? Tocmai Jenka să...

— Așa e. Ascultă, Vitali. Am stat aici de vorbă cu băieții. Una ca asta nu se putea întîmpla ! Și-atunci ? Atunci înseamnă că e o crimă la mijloc. Am dreptate ? Iar organele locale... Ce mai încoa' și-n colo, au mușamalizat afacerea.

— Asta-i bună ! Cum adică au mușamalizat-o ?

— Uite-așa, ca să n-aibă bătaie de cap.

— Stepan, îți dai seama ce spui?

— Bine, să admitem că n-au mușamalizat nimic. Dar n-au cercetat cum trebuie. Jenka nu era omul care să se sinucidă. N-ar fi făcut el una ca asta!

— M-da... Cam așa-i...

— De aceea ascultă ce-ți spun. Toți băieții și-au pus nădejdea în tine. Pricepi?

— Bine, dar ce pot face eu? Eu depind de miliția din Moscova. Ar trebui...

— N-are nici o importanță. Tu l-ai cunoscut pe Jenka! Uite, ca să n-o mai lungim, caută să fii diseară acasă. Trec pe la tine.

Vitali puse receptorul în furcă și rămase cu mîna pe el, privind cu un aer absent odaia pe care o cunoștea pînă în cele mai mici amănunte. Toate erau la locul lor, cum le știa: vizavi biroul gol al lui Igor, în colț seiful, colo scaunele, canapeaua veche; nimic nu se schimbase. Doar Jenka Lucinin nu se mai afla printre cei vii. De cînd nu se mai văzuseră? De un an și mai bine, cînd Jenka fusese în trecere prin Moscova. Pleca din Leningrad spre orașul cu pricina, Okladinsk. De altfel, după absolvirea școlii, se vedeau rar. În schimb, Vitali primea scrisori. Dar ce scrisori! Fiecare rînd trăda firea impetuoasă a lui Jenka. Și astfel vechea lor prietenie rămăsese neștirbită. Oricît de ciudat ar părea, Vitali reținuse în memorie doar chipul adolescentului Jenka, așa cum îl știa din școală. Un băiețandru voinic, cu obrajii rumeni, într-o haină albastră, roasă, cu o insignă de comsomolist în piept, îndrăzneț, bătăios, cu degetele pătate de cerneală — repara stilourile întregii clase, mai cu seamă pe ale fetelor; o făcea în recreații, iar uneori chiar și în timpul orelor. Jenka se înscrisese primul la cercul de automobilism și aproape întreaga clasă se luase după dînsul. El scrisese și foiletonul acela de pomină la gazeta de perete, din pricina căruia fuseseră chemați cu toții în cabinetul directorului. Și dacă nu intervenea Vera Afanasievna, cine știe ce mai pățeau... Tot Jenka plantase primul pom în grădina școlii, și după el, s-au luat toți ceilalți. Cîtă alergătură pînă să facă rost de puieți! Faimoasa alee a clasei a noua „B" s-a păstrat pînă azi și, în fiecare an, următoarea „a noua B" o ia sub oblăduirea sa. Iar ei, „veteranii", care au plantat-o, se prezintă la școală an

de an, în luna februarie, la întrunirea tradiţională, şi împreună cu clasa a noua din anul respectiv se plimbă cu paşi rari pe alee, cercetînd cu un ochi de gospodar fiecare copac.

După ce au absolvit şcoala, s-au împrăştiat care încotro. Vitali a intrat la Facultatea de drept, iar Jenka la Institutul politehnic, dar nu la Moscova, ci la Leningrad, unele fusese între timp mutat tatăl său.

Vitali îşi desprinse mîna de pe receptor şi o vîrî în buzunar, căutîndu-şi pipa. Fuma pipă, în ciuda protestelor mamei şi a observaţiilor ironice din partea lui taică-său. Nu-l iertă, bineînţeles, nici Igor. Numai Sveta spusese odată, în treacăt, că-i şade bine cu pipă. Dar toate acestea erau lipsite de însemnătate.

Vitali scoase din sertarul biroului o cutiuţă aurie cu tutun şi-şi umplu pipa; făcu acest lucru cu gesturi aproape maşinale.

— Fir-ar să fie! Ce s-a întîmplat totuşi cu Jenka Lucinin? Cum de-a putut el?... Ba nu! Mai curînd tovarăşii de la miliţia locală s-au înşelat. Deşi, pe de altă parte... Dar Stepan cunoaşte probabil amănunte. O să-i spună totul diseară. A, da! Diseară, el şi Sveta aveau de gînd... Ce-ar fi dacă?... Deşi Sveta e teribil de ruşinoasă. Dar într-o situaţie ca asta...

Vitali întinse din nou mîna spre telefon şi, pufăind din pipă, formă un număr:

— Vă rog, cu Svetlana Bori... Sveta? Da, eu sînt. Vezi tu... Nu, e altceva! Vii diseară la mine? Trec să te iau... Ei, asta-i, cum aşa, pe nepusă masă? De mult ne pregăteam s-o facem. În plus, a intervenit o situaţie specială. Un prieten de-al nostru, coleg de şcoală... Pe scurt, s-a întîmplat o nenorocire. Ba nu, ba nu! Nu ne deranjezi! Tocmai tu să ne deranjezi!...

În clipa aceea, uşa biroului se deschise şi intră Otkalenko. Părea îngrijorat. Se uită în treacăt la Vitali şi bombăni:

— Nu-i pic de aer în odaia asta! Măcar geamul să-l fi deschis.

Afară, în pîcla azurie a verii, soarele îşi trimitea razele fierbinţi peste acoperişurile clădirilor. O adiere uşoară pătrunse în odaie făcînd să foşnească hîrtiile de pe biroul lui Vitali; acesta se grăbi să le astîmpere, aşezînd peste ele mîna în care strîngea pipa.

Igor își privi pieziș prietenul și zîmbi. Așteptă ca Vitali să termine convorbirea, apoi întrebă :

— Ți-ai scris raportul ?

— Acuși îl termin — și dădu din mînă, sîciit. Știi, bătrîne, s-a întîmplat o istorie. Aveam la școală un coleg — începu el, tulburat. Nici n-ai idee ce băiat bun era...

— Mda... — rosti Igor, sceptic, după ce prietenul său termină de povestit. Orice-i posibil. La drept vorbind, nu l-ai mai văzut de zece ani.

— Da, dar înainte de acești zece ani, l-am văzut alți zece, zi de zi. Am avut tot timpul să-l cunosc.

— Vorbești copilării. Oamenii se schimbă cu timpul.

— Dar nu în felul acesta. Nu se pot transforma în contrariul lor. Firește, dacă nu li se întîmplă ceva ieșit din comun. Cît despre Jenka, și-a absolvit institutul și a devenit inginer. La douăzeci și opt de ani era director de fabrică !

— Ei, chiar director ? ! ... — clătină din cap, neîncrezător, Igor. Îmi cam închipui eu ce fel de fabrică o fi fost aceea !

— N-are importanță. Nu asta am vrut să spun.

— Înțeleg, înțeleg. Dar nu te-aprinde. Caută mai întîi să pătrunzi în miezul problemei. (Tonul acesta „didactic" îl scotea mereu din sărite pe Vitali.) Ce mi-ai povestit tu pînă acum nu reprezintă decît aspectul exterior. Dar ce s-a mai întîmplat cu colegul tău în acești zece ani de viață, asta știi ? Poate că a devenit carierist ? Sau poate neurastenic ?

— Cu unul ca tine poți să devii, într-adevăr, și neurastenic — replică veninos Vitali.

— Iar el te pomenești c-a avut parte de un șef și mai rău !

Vitali făcu un efort ca să-și păstreze calmul. Apoi rosti cu hotărîre :

— Bine. Diseară ne întîlnim la mine. De acord ?

Erau totuși uluitor de diferiți, pornind chiar de la aspectul exterior. Vitali, înalt, elegant, purtînd invariabil cămașă albă cu cravată după ultima modă, pantaloni înguști de culoare deschisă, pantofi așijderea moderni, bine lustruiți. Avea părul blond, îngrijit, pieptănat spre spate, fața îngustă, ochi cenușii, privirea îndrăzneață,

voioasă, optimistă. Un tînăr finuț, sportiv, ca atîția din generația sa. N-aveai ce să-i reproșezi.

Igor Otkalenko era, în schimb, cu totul altfel, începînd cu înfățișarea. Ai fi zis că dinadins i-a împerecheat cineva tocmai ca să iasă în evidență contrastul dintre ei. Scund și lat în umeri, Igor purta cămașă de culoare închisă, fără cravată, încheiată pînă sus, și un costum standard, bleumarin. Avea obrazul lătăreț și smead, trădînd un calm interior, bărbia pătrată ca de boxer și nasul ușor turtit. Părul negru, tuns scurt ca o perie, privirea pătrunzătoare, inteligentă, gînditoare.

Cît despre firea lor, aici fără îndoială că deosebirea era și mai mare. Într-un rînd, cei doi avuseseră o dispută : care este tipul de caracter ideal pentru un detectiv. Vitali, al cărui bagaj de cunoștințe universitare era cu cinci ani mai „proaspăt", se sprijinea pe somitățile științifice în materie și-și încheia argumentarea cu un lung citat dintr-un autor străin. În general, părerea acestuia se reducea la ideea că pentru o meserie atît de grea și periculoasă temperamentul coleric sau melancolic este absolut contraindicat. Vitali avu grijă să strecoare o aluzie transparentă, cum că interlocutorul său nu poate fi caracterizat decît în limitele acestor două categorii : dacă nu-i coleric, melancolic este, în orice caz.

Igor replica, cu calmul său obișnuit, că ar prefera să fie categorisit drept coleric, întrucît se simte mai aproape de Sherlock Holmes decît, să zicem, de melancolicul Arsène Lupin. Și, urmîndu-și originala incursiune psihologico-literară, adăuga că sangvinicul Hercule Poirot, categorie din care Vitali, fără îndoială, se consideră a face parte, lui, personal, îi provoacă un sentiment foarte asemănător cu dezgustul. Și că ar fi preferabil pentru Vitali să fie un flegmatic de tipul lui Peter Brown.

Într-un fel sau altul, cei doi prieteni își dădeau limpede seama că au firi deosebite și, oricît de ciudat ar părea, erau mulțumiți de această nepotrivire. Ba mai mult, o socoteau cît se poate de folositoare pentru munca lor. Convingerea aceasta își avea, pesemne, în bună măsură explicația și în faptul că ea coincidea cu părerea lui Feodor Țvetkov, șeful lor direct, un adevărat as în meseria sa.

Dacă, de pildă, avea de făcut o deplasare pînă la locul crimei sau o percheziție mai dificilă, unde se

bănuia existența unor ascunzători abil mascate sau a unor probe materiale neînsemnate în aparență, dar extrem de importante pentru cazul respectiv, Feodor Kuzmici îl lua neapărat cu el pe Otkalenko, însoțit, firește, și de Vitali, dar mai mult din considerente pedagogice, cum i se părea acestuia din urmă, întrucît ochiul ager al lui Otkalenko, obișnuit să cerceteze pe îndelete, descoperea multe lucruri care lui Vitali, în graba lui impetuoasă, îi scăpau de fiece dată. Și ori de cîte ori îl prindea cu asemenea scăpări, Feodor Kuzmici îl dăscălea pe Vitali, făcîndu-i „capul calendar", cum obișnuia să spună tînărul nostru.

În schimb, cînd îi aștepta un interogatoriu mai greu, mai cu seamă atunci cînd aveau de-a face cu delincvenți tineri, Feodor Kuzmici căuta, de fiecare dată, să-i încredințeze această sarcină lui Losev. Fiindcă, ori de cîte ori era necesară stabilirea acelui contact sufletesc imperceptibil — găsirea acelei „chei" care să deschidă inima interlocutorului suspicios, prudent sau numai speriat, fie că anchetatul sau anchetata era inculpat sau martor — Vitali se pricepea de obicei să aleagă o cale — unica, de altfel — sigură și directă. Pesemne că Țvetkov nu se mulțumise doar să rețină povestea cu Vaska Rezanîi, petrecută acum un an, dar intuise și rolul pe care-l avusese Vitali Losev în soarta complicată a acelui tînăr.

Pe scurt, cei doi prieteni erau extrem de diferiți și nu erau singurii care își dădeau seama de acest lucru.

Vitali își petrecu ziua absorbit de obișnuitele sale treburi și griji. Și cu toate că nu-i ieșea din minte convorbirea pe care o avusese dimineața cu Stepan Kratovici, reuși să-și termine raportul în legătură cu un furt într-o farmacie, ai cărui autori fuseseră în sfîrșit descoperiți, și Țvetkov i-l semnă fără să-i facă prea multe observații. Apoi avu cîteva întrevederi cu niște oameni, în urma cărora obținu informații interesante cu privire la Leonka-Taurul, pe care-l avea de mult sub observație și care în ultima vreme se ținea de beții în tovărășia unor prieteni, din bani procurați nu se știe de unde. Feodor Kuzmici îi ascultă raportul cu multă atenție. Și în ciuda faptului că Vitali vorbea, ca de obicei, aprins, argumentînd cu convingere, dînd replici, ba

chiar contrazicîndu-şi superiorul, Ţvetkov îi aruncă, la un moment dat, o privire scurtă şi-l întrebă ca într-o doară :

— Ce-i cu tine, parcă n-ai fi în apele tale ?

— N-am nimic, vi s-a părut — se grăbi să răspundă Vitali.

— Bine, atunci îndreaptă-ţi cravata — şi Ţvetkov zîmbi.

Vizibil fîstîcit, Vitali îşi aranjă cravata cu o mişcare neglijentă şi nervoasă. Apoi, maşinal, controlă iar dacă stă bine. Asta mai lipsea ! Numai Igor îl mai lua aşa peste picior. Poftim, acum a început şi Feodor Kuzmici ! . . .

Seara se indispuse de-a binelea. În primul rînd, Svetlana îl anunţă că i-au sosit în vizită nişte rude din Voronej, la care ţinea mult, şi că nu va putea să vină. Iar în al doilea rînd, dispăru Igor. Îl trimisese Feodor Kuzmici undeva, cu o misiune urgentă. Înainte de a pleca, Igor apucase doar să-i înmîneze în grabă lui Vitali o reţetă, rugîndu-l să scoată el doctoria pe care o comandase. Precis că era pentru Dimka. Un tată anormal şi Igor ăsta ! Pînă la urmă, Alka izbutise să-şi impună principiile în privinţa creşterii copilului. N-apuca băiatul să strănute o dată, că intrau amîndoi în panică.

Dar atît Svetlana, cu rudele ei, cît şi dispariţia lui Igor, corvoada cu reţeta şi ironia lui Feodor Kuzmici nu erau decît un adaos la lucrul cel mai important, cel pe care îl aflase de la Kratovici, şi anume, întîmplarea aceea îngrozitoare şi misterioasă, a cărei victimă fusese Jenka Lucinin în îndepărtatul şi necunoscutul Okladinsk.

. . . Cînd Vitali sosi, în sfîrşit, acasă, era aproape nouă seara. Din sufragerie se auzeau voci. Primul lucru care-i atrase privirea fu trenciul albastru de aviator atîrnînd în cuier. Era al lui Steopka. Lipsea, în schimb, pardesiul lui taică-său. O fi iar la vreo conferinţă. De cîte seri nu se mai văzuseră ? Deşi, de fapt, cel mai adesea o ştergea seara de-acasă chiar el, Vitali. Şi nu oriunde, ci la întîlnire cu Sveta. Sau, firește, cu vreo treabă, la slujbă.

Vitali îşi atîrnă trenciul în cuier, îşi potrivi din obişnuinţă cravata în faţa oglinzii, îşi netezi părul cu palma, apoi intră în sufragerie.

Stepan se îngrăşase ; purta o uniformă elegantă de aviator, iar obrajii vineţii trădau zelul cu care se bărbie-

rise. Văzîndu-l pe Vitali, se sculă greoi şi, zîmbind, îşi desfăcu larg braţele în întîmpinarea prietenului :

— De cînd nu ne-am mai văzut, măi drace !

Maică-sa îi privea mişcată, în timp ce se îmbrăţişau. Apoi îi spuse lui Vitali :

— Treci de te spală pe mîini şi aşază-te la masă. Oi fi flămînd, poate ? Şi adăugă, adresîndu-se lui Stepan : Iar o să-şi încarce stomacul înainte de culcare. Nici nu ştii cît e de dăunător ! Nu pricep cum poate cineva să-şi distrugă sănătatea cu bună ştiinţă, zău aşa !

— Ştiu, Elena Gheorghievna, aveţi dreptate — se grăbi s-o aprobe Stepan, cu vocea lui tunătoare. Numai că voinicul ăsta are în el sănătate cît doi.

— Ah, toţi spunem aşa, pînă la un moment dat. Ah, da ! îşi aminti deodată Elena Gheorghievna. Ştii cine te-a căutat la telefon ? şi făcu o pauză misterioasă. Vera Afanasievna ! M-am simţit teribil de stingherită că nu i-am recunoscut vocea. Elena Gheorghievna îşi plesni palmele, necăjită : Voia să-ţi spună ceva în legătură cu întîmplarea aceea îngrozitoare cu Jenea Lucinin. Mi-a povestit Steopa.

— Într-adevăr, îngrozitoare poveste, bătrîne — repetă apăsat Stepan şi, posomorîndu-se brusc, se aşeză din nou la masă. Îţi voi raporta îndată tot ce-am reuşit să aflăm. Nu se poate să lăsăm lucrurile aşa, ce dracu !

— Dar mai întîi du-te şi te spală pe mîini — se amestecă Elena Gheorghievna.

Apoi Stepan începu să povestească. Prima care aflase toată istoria fusese Valia Korsakova, care avea o mătuşă la Okladinsk.

Lucinin sosise acolo din Leningrad, împreună cu nevastă-sa, în urmă cu un an. I s-a propus să preia conducerea fabricii. De fapt, nu era o fabrică, ci nişte ateliere mai mari, înzestrate cu utilaje antediluviene. Tot acolo lucra şi vecinul mătuşii cu pricina, care i-a povestit cum s-au petrecut lucrurile. Se pare că Jenka săvîrşise o neglijenţă, sau îngăduise unele abuzuri, ori poate chiar delapidări. Nimeni nu ştia precis şi circulau tot soiul de zvonuri. În orice caz, pe Jenka îl păştea judecata. Şi-atunci şi-a pus capăt zilelor. Miliţia a constatat moartea prin sinucidere.

Stepan vorbea sacadat, cu voce înăbuşită, abia stăpînindu-şi tulburarea. Uitase de ceaiul care se răcea în pahar. Fuma ţigară după ţigară şi-şi tot întrerupea relatarea,

adresîndu-i lui Vitali aceleaşi întrebări pline de mînie :

— Îţi poţi închipui una ca asta ?... Poţi să admiţi aşa ceva ? E absurd, nu-i aşa ?

Vitali tăcea copleşit. Toate acestea i se păreau cu neputinţă de imaginat. Jenka Lucinin delapidator ?! Jenka Lucinin deferit tribunalului ?! Şi, în sfîrşit, Jenka Lucinin sinucigaş ?! Nu, era, într-adevăr, absurd ! Imposibil !

Ceea ce şi spuse în încheiere :

— E imposibil !

— Păi atunci... cum rămîne ? îl întrebă încordat Stepan. Fiindcă de murit a murit. E o realitate.

— Trebuie lămurit cum s-au petrecut lucrurile. Pe linia noastră.

— Bine, dar tocmai pe „linia voastră" s-a ajuns la concluzia că-i o sinucidere.

Stepan vorbea cu o ironie făţişă.

— Vom cere să se facă o nouă anchetă, mai amănunţită de astă dată.

— Ascultă ! se aprinse Stepan. Nu mai face pe naivul ! Îţi închipui cumva că cei de acolo or să-şi dea singuri în cap ?

— Nu fac pe naivul. Şi să ştii că în munca noastră nu există naivi. La nevoie o să plece acolo cineva din minister.

— Tu trebuie să pleci ! Tu l-ai cunoscut pe Jenka ! E de datoria ta, fir-ar să fie ! Datoria ta de om, de tovarăş, de cetăţean, de ce vrei tu !

Elena Gheorghievna tricota nervoasă, uitîndu-se din cînd în cînd, neliniştită, la fiul ei. Deodată puse lucrul deoparte, îşi potrivi cu amîndouă mîinile părul blond, bogat, uşor încărunţit, şi rosti sever, aşa cum se adresa, pesemne, pacienţilor săi :

— Vitik, Steopa are dreptate. Şi tata are să spună la fel.

— N-au să vrea să mă trimită pe mine — bombăni Vitali.

— Ba au să vrea ! replică Stepan, cu aprindere şi schiţînd un gest energic cu mîna. Noi am şi trimis o scrisoare ministrului tău, dacă vrei să ştii. O scrisoare colectivă, din partea întregii clase. Şi nu sîntem singurii care i-am scris. Se pare că au sosit scrisori şi din Okla-

dinsk. Şi încă de pe undeva. Lumea nu vrea să creadă. Mulţi nu cred.

— Au să găsească ei pe unul cu mai multă experienţă.

— Ba nu, noi te-am cerut pe tine. Stepan sări de pe scaun, făcu cîţiva paşi prin odaie, pufnind mînios, apoi se opri în faţa lui Vitali : N-au decît să mai trimită pe cineva. Dar trebuie să te duci şi tu. Neapărat ! Neapărat tu ! şi-l împunse în umăr pe Vitali cu degetul lui cel gros.

În odaia vecină se auzi sunînd telefonul. Elena Gheorghievna se sculă grăbită de pe scaun.

Cei doi prieteni ascultară o clipă tăcuţi.

— E Vera Afanasievna — ghici primul Stepan. Du-te, du-te...

Oftînd, Vitali se trase cu scaun cu tot de la masă, se sculă şi porni spre uşă. Maică-sa îi dădu receptorul.

— Eu sînt, Vera Afanasievna — rosti Vitali, niţel intimidat, în virtutea unei vechi obişnuinţe.

— În primul rînd, bună seara, Vitali.

— Bună seara...

— În al doilea rînd... — glasul Verei Afanasievna era la fel de sonor şi sever ca pe vremuri, de parcă n-ar fi trecut de atunci zece ani şi mai bine. În al doilea rînd, sper că ai aflat totul de la Kratovici.

— Da, da...

— Bine, uite ce-i. Am la mine nişte scrisori de-ale lui Lucinin. Ultima, din Okladinsk, am primit-o acum şase luni. Am să ţi-o dau. Nu ştiu dacă-ţi va fi de folos. Ai să vezi tu. Dar, te rog, nu te grăbi să tragi concluzii. Pe vremuri erai uneori cam pripit.

— Eram, ce-i drept e drept, Vera Afanasievna — zîmbi Vitali. Aşa e. Îmi şi scădeaţi nota din pricina asta.

— Ei, vezi ! Sper că ai eliminat acest neajuns. Treci mîine pe la şcoală, iar eu o să iau scrisoarea cu mine. Vasăzică, te duci acolo ?

— Dacă o să capăt aprobarea conducerii...

— Te rog, nu amîna prea mult.

— Cum se poate, Vera Afanasievna !

Vitali nu ştia nici el cum de-i venise brusc această hotărîre. Avea impresia că fusese sigur de la început că are să plece la Okladinsk şi că îndoielile lui, ca şi disputa cu Stepan nu aveau nici o legătură cu hotă-

rîrea aceasta, ele nefiind decît rezultatul unei stări de inerţie provocată de preocupările şi grijile lui de mai înainte. Cum putea să nu plece într-un caz ca acesta şi, mai cu seamă, cînd atîta lume îi cerea s-o facă! În sinea lui, Vitali se simţea chiar măgulit de încrederea neprecupeţită pe care i-o arătau, de convingerea lor că el şi nimeni altul va şti să descurce iţele, să facă lumină.

— Îl ţii minte bine pe Lucinin? întrebă brusc Vera Afanasievna.

— Cum să nu!

— Totuşi caută să ţi-l aminteşti în amănunt. Şi cît mai obiectiv cu putinţă. De altfel, o să mai vorbim şi mîine.

Vitali se întoarse îngîndurat în sufragerie, îndreptîndu-şi din mers cravata, cu gestul lui obişnuit. Nu băgă de seamă privirea încordată cu care-l întîmpină Stepan şi neliniştea din ochii mamei. Auziseră convorbirea şi pricepuseră ceea ce era mai important: că Vitali era hotărît să plece.

— Tocmai îi povesteam Elenei Gheorghievna despre aleea clasei a noua „B" — rosti însufleţit Stepan, cu vocea lui puternică. Dar însufleţirea lui părea cam forţată.

— Mi-aduc aminte! zîmbi distrată Elena Gheorghievna.

— A fost ideea lui Jenka. Împreună cu el ne-am dus la pepinieră, să facem rost de puieţi. Ce s-a mai agitat el acolo! continuă Stepan. La început nu voiau să ni-i dea. Numai că noi le-am arătat tot felul de adrese: şi din partea şcolii, şi din partea comitetului raional de comsomol, şi din partea uzinei care ne patrona.

— Steopka, îl ţii bine minte pe Jenka? întrebă deodată Vitali, aşezîndu-se la masă.

— Păi cum să nu!

— Ai putea să mi-l descrii... obiectiv?

— Ce întrebare prostească! Firește că nu era o perfecţiune.

— Vasăzică, ţii minte ce defecte avea?

Stepan îşi privi cercetător prietenul.

— Ţi-a pomenit ceva despre asta Vera Afanasievna?

— Nu, dar Jenka era un impulsiv, nu-i aşa?

— Şi ce-i cu asta ?

— Un om nestăpînit. Uşor impresionabil. Şi nu se înţelegea întotdeauna cu cei din jur.

Tăcură amîndoi.

— Ei, cum rămîne ? Pleci ? întrebă prudent Stepan.

Vitali dădu afirmativ din cap.

— Dar au să te lase ?

— Am să mă zbat.

S-ar fi zis că-şi schimbaseră rolurile.

— Bagă de seamă, Vitali — îi spuse Stepan, la despărţire, în antreu. Îţi iei o mare răspundere. Vom fi toţi cu ochii pe tine. Aşa că vezi să nu dai în bară. Şi nu te lăsa dus de nas.

— Mai dă-te dracului ! mîrîi posomorît Vitali.

— Vrei să te duc cu avionul ? propuse Stepan. În două ceasuri eşti la faţa locului. Ba poate şi mai repede. Ce zici ?

— Nu, prefer un mijloc de locomoţie mai bătrînesc. Să stau în cuşetă, să chibzuiesc pe-ndelete...

Îşi aminti deodată de călătoria lui din anul trecut la Snejinsk. Acolo, într-adevăr, se ducea în gura lupului. Pe cînd plecarea asta... Deşi... Poţi să ştii ! Afacerea-i complicată.

Stepan plecă. În timp ce strîngea masa, Elena Gheorghievna spuse :

— Nu ştiu de ce, dar parcă mă tem pentru tine, Vitik.

— Fleacuri !

— Şi cînd pleci ?

— De vreme ce m-am hotărît, trebuie să mă grăbesc.

Elena Gheorghievna oftă.

Şi în clipa aceea, Vitali îşi aduse aminte de Sveta : bine, dar cum rămîne cu ea ?

Se încruntă înciudat şi se apropie de fereastră.

Afară ploua. Pîrîiaşe piezişe se scurgeau de-a lungul geamului. Pe aleea pustie, sub felinarele rare, lucea asfaltul umed. De undeva de după colţ se năpustea în rafale vîntul, şuierînd haiduceşte, şi geamul prost chituit îi răspundea cu un scîncet jalnic, subţire. Oberlihtul întredeschis se izbi brusc cu un pocnet. Vitali ridică furios capul, se sui în silă pe pervaz şi trase de mîner. Apoi sări greoi pe podea. Îşi îndreptă cravata şi-şi potrivi sub curea cămaşa ieşită afară.

Afurisită treabă ! La drept vorbind, firește că nu s-ar cuveni să plece el, ci un anchetator cu mai multă experiență. Și Feodor Kuzmici va avea dreptate dacă nu-și va da consimțămîntul.

Dar o asemenea eventualitate, spre surprinderea lui, îl indispunea și mai tare.

Mult ar da să știe ce face acum Svetka. Pesemne că se pupă în bot cu rudele ei neprețuite.

Vitali își aprinse iritat o țigară și fu cît pe ce să arunce chibritul pe podea ; apoi, cu un gest răzbunător, îl înfipse într-un ghiveci cu cactuși.

— Ești sigur că-i o eroare ?

— Sigur ! ... Aproape sigur.

— Hm... Ce dovezi ai ?

— În primul rînd, firea lui. Nu era omul care să termine printr-o sinucidere. În al doilea rînd, avea dușmani.

— De unde ai mai scos-o și pe-asta ?

— Păi din scrisoarea lui ! Din ultima lui scrisoare !

— Mda... Vasăzică insiști să pleci ?

— Da, Feodor Kuzmici, insist !

— Am impresia că ești cam pornit.

— În cazul de față e necesar să fiu.

— Ia te uită, e necesar deci. Dar, Otkalenko, de pildă, crede că nu-i necesar. Așa-i, Igor ?

— Așa-i.

— Otkalenko e un sceptic. O știe toată lumea.

— Nu mai spune ! Dar tu ce ești, mă rog ? ...

— Dumneavoastră știți mai bine.

— E un optimist cu caș la gură și, pe deasupra, încrezut. Și asta o știe toată lumea.

— Oho, ian te uită unde stătea moșneagul ! Ia scoală-te frumușel și lasă storurile că-mi bate soarele drept în ochi ... Așa e bine, ajunge. Și-acum puteți pleca.

— Dar, Feodor Kuzmici...

— Du-te, du-te. În cel mai rău caz, prinzi trenul de noapte.

— Da, dar...

— O să ai destul timp să-ți faci bagajul și... să-ți iei rămas bun. Dacă se va aproba, firește. Pînă atunci mai chibzuiește nițel asupra cazului cu farmacia. Ce-i drept, n-am ce să-ți reproșez : furtul l-ai descoperit și raportul

către conducere e bun. Ar mai fi însă de lămurit unele lucruri. Dacă vrei, bineînţeles. Vezi tu, farmacia se află la trei străzi de garajul acela. Iar Vrăjitoarea n-are relaţii numai cu Senka. Ai prins clenciul ?

— Da, înţeleg.

— Atunci, du-te. Tu, Otkalenko, ai trecut pe la „Frezorul" ?

— Vin de-acolo.

— Ai prins vreun fir ?

— E aşa cum aţi presupus dumneavoastră, Feodor Kuzmici.

— Îl pui pe Maslov la curent cu toate. Ei, duceţi-vă, dragii mei. Nu mai am timp pentru voi.

Vitali şi Otkalenko străbătură în tăcere coridorul lung. Abia cînd ajunseră în biroul lor şi se aşezară dinaintea mesei, Otkalenko rosti :

— Bătrînul şi-a pus ceva în cap, ţine minte ce-ţi spun.

În odaia inundată de soare era zăpuşeală ; muştele se izbeau bîzîind de geam.

Vitali se lăsă pe speteaza scaunului, întinzînd picioarele, încît pantofii lui cu vîrful ascuţit, lustruiţi cu grijă, din care se vedeau ciorapii de culoare deschisă, se iviră de partea cealaltă a mesei. Îşi coborî pleoapele, orbit de lumina soarelui, şi întrebă supărat :

— Ce zici, o să iasă treaba ?

Otkalenko, care tocmai cotrobăia prin servieta burdușită cu hîrtii, răspunse batjocoritor :

— Poţi să-i telefonezi în liniște Svetkăi şi să-i fixezi o întîlnire pe diseară. M-ar mira să te lase bătrînul.

— S-ar părea că ai dreptate — oftă Vitali.

Deodată însă Igor îşi părăsi o clipă hîrtiile şi întrebă cu interes :

— Vorbeai de o scrisoare. E cea pe care ţi-a dat-o profesoara ?

— Îhî.

— Dă-mi-o şi mie s-o citesc.

Vitali scoase din buzunarul de la piept un plic desfăcut şi i-l aruncă lui Otkalenko. Plicul ateriză cu precizie în mîinile acestuia.

— Ai fi bun de jongler la circ — zîmbi Igor.

— De mult insistă circul să-mi fac transferul...

Igor trase din plic foaia împăturită în patru şi se adînci în lectură.

Continuînd să stea cu pleoapele coborîte, Vitali își scoase alene pipa, o îndesă cu tutun, scăpără chibritul și pufăi tacticos, apoi săltă cutia de chibrituri în palmă și o vîrî în buzunar. Între timp nu-l scăpa din ochi pe Igor, urmărindu-l pe furiș. Pe măsură ce acesta citea, fața lui smeadă se posomora tot mai mult; bărbia pătrată deveni și mai proeminentă.

Scrisoarea fusese scrisă în grabă, rîndurile erau așternute pieziș și inegal, îndesate unul în altul sau întrerupte la mijloc. Lucinin scria:

„Stimată Vera Afanasievna,

Sînt un păcătos, recunosc. De mult trebuia să Vă scriu. Nu m-ar putea scuza decît un eveniment ieșit din comun, care s-a și petrecut, de altfel. Nu mai sînt la Leningrad. Acum, doar îmi amintesc de el în unele nopți, așa cum te gîndești la o ființă dragă. Un bătrîn frumos, cu coamă sură, un savant și un iubitor de artă — iată cum îmi apare Leningradul de la distanță. Și, dacă e să mențin comparația, locuiesc la un tînăr muncitor de toată frumusețea: cu căciula pe-o ureche, cămașa descheiată, în picioare pîslari, cu mîinile pline de bătături, mînjite de ulei. Pe scurt, mă aflu în Okladinsk, un orășel mic, acoperit de troiene și răscolit de toate vînturile. Ați auzit de el?

Am sosit aici să fac pe directorul. Mi-au dat pe mînă o făbricuță. Munca e de-a dreptul pasionantă! Producția, fiindcă veni vorba, este importantă — electrozi pentru industrie. Dar tehnologia nu face două parale. Ne-am bătut capul vreo jumătate de an și se pare că am izbutit să realizăm ceva. Am început să scoatem electrozi la nivelul standardului mondial. Cu nimic mai prejos decît în America ori în Suedia.

Se înțelege că nu ne-a venit ușor. Mi-am cam stricat nervii și mie, și altora. Mai cu seamă mie. S-au petrecut multe și mărunte. Și ceartă a fost, berechet. Că nici eu, cu firea mea, după cum știți, nu sînt un mieluțel. S-au găsit pe-aici cîte unii care nu m-au plăcut. Și-apoi, ba ne lipsea una, ba alta. Am început să fac rost „de sub tejghea", am devenit și „negustor". Și, bine-înțeles, cîte unii

încearcă să mă înfunde. Mi-e gura amară uneori. Şi nici sufletul nu mi-e împăcat. Naiba să-l ştie ce-o mai fi vrînd şi sufletul ăsta! Cu Olga, altminteri, mă înţeleg bine. Ea e profesoară. Numai că mai are mult pînă să Vă ajungă pe Dumneavoastră. Nu, orice aţi spune, sufletul e o treabă complicată. Cum să se descurce cu el un ateu?

Dar să lăsăm asta. Nu se cade să mă plîng tocmai Dumneavoastră. Că acuşi mă pomenesc cu un trei la purtare. Şi-apoi, cum eu şi aşa...

Cum o mai duceţi, Vera Afanasieva, cum Vă simţiţi cu sănătatea? Grozav aş vrea să-i văd pe băieţi. Vă rog să transmiteţi salutări tuturor celor pe care-i întîlniţi.

Cu adîncă plecăciune,

Al dumneavoastră buclucaş (se pare că şi pentru mulţi alţii)

E. LUCININ"

Vitali bagă de seamă că Otkalenko a isprăvit de citit şi că stă concentrat, fără să-şi desprindă ochii de pe scrisoare. Îl urmări cîtva timp de pe scaunul său, aşa cum şedea, sprijinit de spetează şi cu picioarele lungi întinse, apoi, nemaiavînd răbdare, întrebă:

— Ei, ce ai de spus?

Otkalenko îi aruncă o privire mohorîtă pe sub sprîncene şi bombăni:

— Trebuie să pleci, asta am de spus.

— Da, dar bătrînul crede că nu trebuie.

— A citit scrisoarea asta?

— Închipuie-ţi că a citit-o.

— În cazul ăsta mă duc eu la dînsul.

— Crezi că o s-ajute?

— Om vedea...

Otkalenko se sculă hotărît şi se apucă să strîngă în servietă hîrtiile înşirate pe masă.

— Apropo, vreau să-ţi semnalez un amănunt interesant — spuse Vitali, sculîndu-se şi el de pe scaun. De ce ţi-o fi cerut bătrînul să-i predai lui Maslov materialele în legătură cu „Frezorul"?

Otkalenko ridică privirea:

— Şi ce-i cu asta?

— Nimic... Gîndeam şi eu cu voce tare.

Sună telefonul. Vitali smulse receptorul din furcă :

— La telefon Losev.

— Te salut, tovarăşe Losev. La telefon Korşunov, de la minister. Poţi să vii în clipa asta la mine ?

— Am înţeles, să trăiţi, Serghei Pavlovici. Vin îndată.

— Dar Otkalenko unde-i ?

— E aici, Serghei Pavlovici. Chiar în faţa mea. Vitali clipi semnificativ din ochi spre Igor.

— Vă aştept pe amîndoi. Însă repede.

— Dar conducerea noastră, Serghei Pavlovici...

— Conducerea e la curent.

Totuşi dădură mai întîi o fugă pînă la Ţvetkov, în virtutea obişnuinţei. Dar Feodor Kuzmici nu se afla în birou. „A plecat cu maşina" — le comunică ofiţerul de serviciu. Aşa încît acum puteau alerga la minister.

Avură noroc. Se repeziră în stradă şi în aceeaşi clipă zăriră, trasă lîngă trotuar, „Volga" albastră a secţiei raionului vecin. Şoferul tocmai pornise motorul. Vitali alergă primul şi, aplecîndu-se peste geam, spuse grăbit:

— Ascultă, prietene, ia-ne şi pe noi pînă la minister. Cuţit la os — şi făcu un gest semnificativ.

— Bine, urcaţi.

Tăcură tot drumul. Vitali îşi rodea muştiucul pipei goale şi se uita pe geam la strada stropită toată cu pete aurii, plutind parcă în aerul rarefiat şi încins. O pală de vînt puternică şi fierbinte îi resfira pe frunte şuviţele părului blond. Ochii lui vioi erau mijiţi şăgalnic, ca şi cînd ar fi vrut să spună : „Ei, ştim noi ce ştim, pe cînd voi habar n-aveţi !".

Igor, în schimb, şedea sprijinit de spetează, privind drept înainte, şi pe faţa lui smeadă, cu bărbia mare, ieşită în afară, nu se putea citi nimic.

Abia în vestibulul ministerului — răcoros, cu tavanul înalt — în timp ce aşteptau liftul, după ce în prealabil prezentaseră santinelei legitimaţiile, Vitali rosti în sfîrşit :

— Ei, ai văzut ?

— Da — şi Otkalenko dădu scurt din cap. Dar ce amestec am eu în toate astea ?...

— Ai uitat de Maslov ?

Otkalenko ridică dintr-o sprînceană :

— Crezi ?

Dar în clipa aceea intrară în lift împreună cu alții care așteptau.

Biroul lui Korșunov era încuiat. Cei doi prieteni porniră în neștire de-a lungul coridorului spațios. Vitali avea prea puțini cunoscuți pe-aici, așa încît se uita cu interes în toate părțile, împungîndu-l într-una pe furiș cu cotul pe Igor :

— Cine-i acela care a trecut ?

Otkalenko îi spunea un nume, uneori familiar lui Vitali, fiind legat de anchetarea vreunui caz, dar cel mai adesea necunoscut.

În anticamera șefului secției, ofițerul de serviciu le spuse :

— E aici. Așteptați că iese îndată. Delegațiile voastre sînt gata pregătite.

Cei doi schimbară o privire.

Peste un minut, în ușă apăru Korșunov, într-un costum de culoare deschisă, bine croit. În jurul gîtului bronzat și puternic se zărea gulerul tare al cămășii, sclipitor de alb. La vederea celor doi prieteni, care se repeziră în întîmpinarea lui, le zîmbi larg, cercetîndu-i cu o privire rapidă, într-un anume fel stăruitoare, de parcă ar fi vrut să cumpănească o dată mai mult dacă cei doi merită discuția care-i așteaptă sau nu.

— Haidem, băieți — le-aruncă el, energic, din mers.

„Pare tînăr de tot — se gîndi Vitali, ieșind grăbit din anticameră în urma lui Korșunov. Și precis că are vreo cincisprezece ani de slujbă. Cîte cazuri n-a descurcat ! O figură cu adevărat legendară".

De astă dată străbătură coridorul atît de repede, încît pare-se că nici Otkalenko nu întîlni vreun cunoscut sau poate că nu-l observă. Doar Korșunov răspunse de cîteva ori la salut, zîmbind prietenos, dar nerăbdător. Unii încercau să intre în vorbă cu el.

— Mai tîrziu, mai tîrziu ! Sînt grăbit — le răspundea el, cu severitate. Și, de altfel, n-am obiceiul să rezolv asemenea treburi pe coridor. După ce intrară în birou, spuse : Deci iată ce-i, băieți. Plecați la Okladinsk. E clar ? Am primit scrisori, telefoane, cereri. S-a luat hotărîrea să ținem seama de ele. Împreună cu voi o să meargă și Svetlov, care lucrează în secția mea. În clipa asta e plecat în misiune. Am luat legătura și cu tovarășii de la miliția din Okladinsk. Veți fi așteptați. Afa-

cerea, după mine, nu-i de loc simplă. Şi mai cu seamă, vi se cere principialitate. E clar? Oricare ar fi rezultatul. Şi, în plus — zîmbi el — e un caz interesant. Puteţi să mă credeţi pe cuvînt. N-o să vă plictisiţi acolo. Aşa încît, vitejilor, să fiţi cu ochii în patru. Se prea poate să dau şi eu o raită pe-acolo. Problema ţine de secţia mea.

Cei doi prieteni nu-şi mai luau ochii de la Korşunov. Vitali îl privea cu neliniște şi nerăbdare, iar Otkalenko se uita la el, concentrat şi crispat, de parcă n-ar fi ştiut ce hotărîre să ia: să plece sau să rămînă?

— Mai avem de discutat unele lucruri — încheie Korşunov şi, adresîndu-se lui Vitali, îl întrebă: Scrisoarea e la dumneata? Aceea de care mi-a vorbit Ţvetkov.

— La mine — se grăbi să răspundă Vitali.

Korşunov parcurse atent scrisoarea, apoi o împături cu grijă şi o vîrî în plic. Chipul lui deveni încordat.

— Da-a... — oftă el şi repetă: Să discutăm deci unele lucruri. Primele măsuri, ca să zic aşa. Cît despre faptul că Losev l-a cunoscut pe Lucinin şi a fost prieten cu el, cred că ne va fi de folos. Ca şi faptul că aveţi păreri deosebite în această chestiune. Korşunov zîmbi: Momentul psihologic, ca să zic aşa, e prielnic.

...Orele care le-au mai rămas pînă la plecare le-au petrecut în pregătiri grabnice de călătorie. Întîi au dat o fugă pînă la biroul de voiaj, după bilete. Apoi acasă, ca să-şi facă bagajele. După care, la slujbă, unde se dovedi că aveau treabă pînă peste cap. Tovarăşii lor care rămîneau să le ţină locul abia mai pridideau să noteze ce acţiuni urmează să întreprindă, cu cine să se întîlnească, în ce problemă să mai chibzuiască.

Cu puţin înainte de a pleca la gară, Otkalenko telefonă acasă şi bombăni fioros în receptor:

— Mai cu seamă, să nu-l înfofoleşti! Că pe urmă transpiră şi răceşte iar. Şi mai zici că eşti medic. N-o să mai aibă cine s-alerge la farmacie... Nu-i neapărată nevoie să mă conduci. Ai şi-aşa destule pe cap...

La celălalt telefon, Vitali striga agitat:

— Vagonul numărul trei! M-auzi? Vezi să nu întîrzii! Sîntem gata de plecare! Călduroase salutări nea-

murilor! Las' c-au avut noroc! Altminteri, nu te vedeau ei prea des!

Urmară apoi strîngeri de mînă, bătăi pe umăr cu mîini grele, prietenești, urări de bine, glume și zeflemele nevinovate din partea colegilor.

La gară, pe peronul cuprins de febra dinaintea plecării, în mijlocul mulțimii emoționate, agitate și în contrast cu lumina strălucitoare a lămpilor ce atîrnau sus, deasupra capetelor, umbre negre, cînd lungi, cînd scurte, se suprapuneau, se frîngeau, se azvîrleau dintr-o parte într-alta, adăugînd o notă de nervozitate în vuietul acela pestriț și încordat. Vitali cerceta cu nerăbdare chipurile din jurul său, așteptînd apariția Svetkăi. Din cînd în cînd privea cu coada ochiului la silueta întunecată a lui Otkalenko, care discuta netulburat cu nevastă-sa. Apoi aceștia se apropiară de el și Alla începu să spună că la ora asta metroul e arhiaglomerat, că-i imposibil să prinzi un taxi și că, la urma urmei, ei doi ar trebui să se suie în vagon, fiindcă trenul urmează să plece din clipă în clipă... Vitali însă abia dacă o asculta.

Igor întrebă de ce întîrzie Svetlov. Faptul acesta, de asemenea, îl neliniștea pe Vitali. Dar deodată se apropie de ei un bărbat necunoscut care-și arătă legitimația și-i anunță că Svetlov a fost reținut în misiune, că acolo lucrurile s-au complicat și că locotenent-colonelul Korșunov le ordonă să plece deocamdată fără el. Svetlov va veni mai tîrziu, ba s-ar putea să sosească și Korșunov, în persoană.

In sfîrșit, se auzi semnalul și cei din jur începură să-și ia în grabă rămas bun. Vagonul se urni pe nesimțite și porni lin, din ce în ce mai repede. Alla deveni mică de tot, abia de-o mai puteai zări. Deodată Vitali se smuci înainte și rămase aproape suspendat pe platforma vagonului. Deslușise pe neașteptate, alături de Alla, o siluetă subțirică, blondă, în rochie albastră și cu poșetă albă în mînă. Svetka!...

— Ușurel, tinere — îl opri conductorul și adăugă morocănos: Pînă la urmă, ți-a venit drăguța. Nu putea și ea să sosească mai devreme?!...

Cei doi intrară în vagon, străbătînd culoarul îngust pînă la compartimentul lor, și-și azvîrliră în plasă valizele și trenciurile. Igor, jenat, îndesă într-un colț o

sacoşă cam ponosită pe care i-o vîrîse în mînă nevastă-sa, pe peron.

— N-a avut de lucru şi mi-a copt piroşti — bombăni el, cu prefăcută nepăsare. Muream de foame fără piroştile ei!

— Foarte bine — răspunse Vitali, distrat.

În compartiment se afla o femeie în vîrstă, cu o faţă tristă, îmbrăcată în taior negru, şi o tînără, cu un năsuc ascuţit, cu nişte ochi negri, vioi, ca două mărgele, şi o gură capricioasă, discret fardată. Cea în vîrstă spuse ceva, adresîndu-se noilor sosiţi, dar Vitali nu pricepu de la început că-l roagă să-i cedeze fiicei sale cuşeta de jos.

— Lasă, mamă! se împotrivi fata.

— Fireşte că se poate — răspunse Igor şi-şi sui sacoşa în plasă. Poftiţi!

Noaptea tîrziu, după ce vagonul se linişti şi cele două femei de jos adormiră, Vitali şi Igor ieşiră să fumeze pe culoarul pustiu. Abia acum puteau vorbi în şoaptă despre ceea ce era mai important pentru ei şi despre care nu pomeniseră toată seara nici un cuvînt.

Roţile ţăcăneau încordat, clătinînd ritmic vagonul în goana lor năvalnică, iar afară, în bezna de nepătruns, licăreau departe, ici-colo, lumini misterioase; pe cerul negru, un crai-nou indiscret plutea cu încăpăţînare în urma trenului, cînd ascunzîndu-se după un nor, cînd arătîndu-şi din nou faţa.

— ... Trebuie că-i ceva deosebit la mijloc — şoptea cu înflăcărare Vitali. Că doar nu-i vorba nici de-o încăierare la beţie, nici de jaf.

— Eşti obsedat de o singură versiune. Aşa nu merge. Poate fi şi o sinucidere.

— N-a fost niciodată neurastenic. Nici panicard şi nici laş. Doar ai citit scrisoarea.

— Nu-i musai să fii neurastenic sau panicard. Cît priveşte frica... Nu trebuie să fii neapărat laş. Şi dacă a săvîrşit o faptă ilegală sau a căzut în plasa cuiva? La urma urmei, se prea poate să fi intrat în încurcătură din propria lui vină. Or, el era un om mîndru, orgolios, şi a fi pus sub acuzaţie putea să i se pară mai grav decît moartea. Vezi şi tu că lucrurile sînt mult mai complicate.

În vagon lumina se stinsese de mult; în tavan licărea becul albastru de veghe. Roţile trenului ţăcăneau

necontenit, cu un sunet alarmant: „Te duc, te-aduc, te duc, te-aduc...".

În cele din urmă, Otkalenko rosti ostenit:

— Bine, vedem noi. Hai la culcare!

— Haidem! oftă Vitali.

Se întoarseră în compartiment și se suiră în cușetele lor.

Pe Vitali îl năpădi brusc tristețea. A murit Jenka Lucinin! Cît de puțin i-a fost dat să trăiască! N-a avut parte de bună înțelegere nici acasă, cu nevastă-sa, și nici la slujbă.

Adormi pe nesimțite, cu o senzație confuză de neliniște. Neliniștea asta își avea rădăcinile în viitorul ce-l aștepta, pornind din Okladinskul necunoscut, unde se întîmplase un lucru ireparabil.

Nimeni nu se îndoieşte

În compartiment, toată lumea dormea. O lumină verzuie, ca de acvarium, se cernea prin ţesătura draperiilor trase la fereastră; doar prin crăpătura dintre ele se strecura obraznic o rază subţirică de soare şi în lucirea ei aurie juca puzderie de firicele de praf. Capătul razei se proptea în valizele aşezate în plasa de bagaje, printre care sclipea latura neagră, lăcuită a geamantanului cel nou al lui Vitali, străbătută de linia galbenă, şerpuită a fermoarului.

Trezindu-se la ora aceea matinală, Vitali avu un simţământ ciudat: cu ochii lipiţi încă de somn, în pîcla verzuie şi tremurătoare, văzu cum prinde viaţă şi porneşte unduind pe cîmpul negru un şarpe veninos de culoare aurie...

Vitali tresări şi se frecă la ochi. Ptiu! Asta-i mai lipsea, să aibă halucinaţii!

Şi deodată, printr-o neînţeleasă asociaţie de idei, îi veni în minte cazul încîlcit şi ciudat căruia trebuia să-i dea de capăt. Ce s-a întîmplat în Okladinskul acela necunoscut? Ce s-a petrecut acolo? Şi cum va descurca el, Vitali, toate aceste iţe? Ca să duci la bun sfîrşit o problemă ca asta, trebuia să cercetezi nu numai faptele oamenilor, ci şi gîndurile, firea lor. Şi oamenii aceia erau pesemne cu totul diferiţi de cei cu care a avut el de-a face pînă acum. Aici nu era vorba de vreun bandit de teapa lui Strîmbul, ori de un Vaska Krotov, aflat la ananghie, sau de Liudka, fata aceea decăzută de la „Lumea copiilor", sau chiar de Senka-Taurul, beţivanul şi zurbagiul acela. Da, erau oameni mai curînd opuşi acestora. Şi Vitali va fi silit să-i judece, să le cîntărească intenţiile şi faptele. Să facă apel, pentru

asta, la propria lui conştiinţă, la propriile sale concepţii despre viaţă. Se înţelege că toate acestea au o aparenţă mai puţin complicată. Lui nu-i rămîne decît să adune probe şi iar probe. Dar nu va putea găsi dovada următoare fără a o cumpăni în sinea lui pe cea precedentă, fără a crede într-una şi a se îndoi de alta. Cum va şti cînd să creadă şi cînd să se îndoiască ? Cine sau ce îl va ajuta ? Practica lui de pînă acum. Capacitatea de a discerne lucrurile, capacitate care izvorăşte din principiile de viaţă, din experienţa de toate zilele a celui ce le judecă. Propria lui idee despre bine şi rău. Pare uşor la prima vedere ! Numai că el a ajuns să-şi dea seama că în viaţă lucrurile nu-s de loc simple. Şi că experienţa singură nu ajunge. Mai e nevoie să te situezi pe o anume poziţie morală, să ai un anumit punct de vedere în privinţa „binelui" şi a „răului". „Bine" ? Depinde pentru cine şi cu ce preţ a fost dobîndit.

De altfel, nu va fi el singurul care să adune şi să aprecieze faptele.

Da, însă el, Vitali, şi nu altul, l-a cunoscut pe Jenka Lucinin, băieţandrul acela cu ochi negri şi fruntea bombată, conducător şi iniţiator în toate acţiunile lor şcolăreşti, pe care-l urma întreaga clasă. Îşi aminti de glumele lui strengăreşti, de rîsul lui, de discuţiile aprinse pe care le purta, de sinceritatea lui directă şi brutală, de încăpăţînarea cu care Jenka refuza să i se sufle la lecţii, prefăcîndu-se că nu aude, chiar şi atunci cînd stătea pierit lîngă tablă, sub ochii întregii clase.

Nu, un om ca Jenka nu putea săvîrşi o crimă, nu se putea sinucide. În nici un caz ! Oricît ar vorbi Igor despre viaţa care schimbă oamenii. Într-o singură privinţă Igor avea dreptate : în situaţia de faţă n-ai voie să te îndîrjeşti lăsîndu-te influenţat de amintiri, nu-i bine ca ele să te stînjenească în aprecierea noilor probe pe care le vei descoperi. Cu alte cuvinte, nu trebuie să te laşi copleşit de aceste amintiri, să-ţi răscoleşti sufletul cu ele. Toate acestea trebuiesc scoase din minte. Azvîrlite ! Aici Igor avea dreptate.

Vitali privi cu coada ochiului şi văzu deodată că nici Igor nu doarme, ci se uită la el, cu mîinile încrucişate sub cap.

— De ce taci ? îl întrebă Vitali. Te-ai trezit şi taci.

— Dar tu?

— Eu, uite, eu mă gîndesc...

— Ei bine, şi eu mă gîndesc.

Vitali se aplecă peste marginea cuşetei: cele două femei, mamă şi fiică, nu dormeau nici ele şi discutau ceva în surdină, stînd culcate.

— Şi noi care ne temeam să nu vă trezim! rîse fata.

— Da' de unde! Eram treji de mult! Ce să-i faci, aţi dat peste nişte filozofi. Noi şi Spinoza!

— În cazul acesta mai filozofaţi două minute, dar cu faţa la perete.

Mai tîrziu băură împreună ceai, iar Igor îi ospătă pe toţi cu piroşti. Vitali aduse din vagonul-restaurant sandvişuri cu brînză şi cu felii groase de cîrnat afumat, tari ca fierul. Femeile se dovediră, firește, mai prevăzătoare şi pe măsuţă apărură ouă răscoapte, friptură rece de pasăre, dulceaţă de casă.

Cei doi prieteni ieşiră să fumeze pe culoar. Vitali se uită la ceas.

— În curînd vine Okladinskul. Peste trei ore şi şaisprezece minute.

— Da, pare-se că trenul n-o să aibă întîrziere.

— Cei de-acolo ne-aşteaptă, pesemne. Între noi fie vorba, fără nici o plăcere, cred.

Vîntul fierbinte le sufla în faţă.

Trenul hurducăi peste podul unui rîuleţ ce şerpuia ca o serpentină albastră printre malurile năpădite de ierburi înalte.

— Eh, aici să tot stai cu undiţa în mînă — oftă Vitali. Okladinskul o fi avînd rîu? Ah, da! Ce tot spun...

Se posomorîră amîndoi: cadavrul lui Lucinin fusese găsit într-un rîu. Nu mai aveau chef să se întoarcă în compartiment.

— Ce-ar fi să mergem să bem cîte o bere? propuse Vitali, încruntat.

În vagonul-restaurant, zăpuşitor şi pe jumătate pustiu, vremea se scurgea chinuitor de încet. După ce-şi băură berea, se întoarseră în compartiment, la fel de posomorîţi precum plecaseră.

Însoţitoarea vîrî capul pe uşă:

— Urmează Okladinskul. Plata pentru ceai.

Trenul îşi încetini simţitor mersul. Prin faţa ferestrelor începură să se perinde căsuţe de lemn cu an-

tene de televizor pe acoperişuri, uliţe prăfuite cu iarba bătătorită şi cu hîrtoape adînci şi strîmbe pe mijloc.

Okladinskul...

Treptat, străzile se arătară mai întîi pavate cu piatră, apoi asfaltate, cu trotuare îngrijite, cu copăcei firavi plantaţi pe margine. Se iviră case de piatră cu unul şi două etaje şi cu o pădure întreagă de antene de televizor sus pe acoperiş. Trecură în goană nişte faţade cu firme. Pe o stradă pluti fumegînd de mama focului un autobuz roşu-galben, după el un altul, apoi trecu hurducăind o coloană de autocamioane şi o clipă se iţi o „Pobedă" cafenie... „Încetul cu încetul, oraşul se depărtă de linia ferată, ca pînă la urmă să se ascundă cu desăvîrşire în dosul unui gard înalt şi afumat. Şinele se dublau, se înmulţeau, iar între ele se înălţau cantoanele feroviarilor, se desluşeau macazurile...

În cele din urmă trenul se apropie de un peron lung, cenuşiu şi se opri lin, aproape pe nesimţite, în dreptul gării micuţe. Deasupra ferestrelor largi ale acesteia, sclipind orbitor în razele soarelui, se vedea o firmă albă, cu litere clare şi sobre: „Okladinsk".

Vitali şi Igor săriră pe asfaltul fierbinte. Din celelalte vagoane ieşiră cîţiva pasageri şi porniră în lanţ rar spre uşile gării, în mîini cu geamantane, boccele, coşuri. Unii duceau de mînă copii. Nu venise nimeni să întîmpine pe careva.

— Nu văd orchestra — spuse Vitali.

— Orchestra sîntem noi — rosti pe neaşteptate, în spatele lui, un glas liniştit.

Cei doi se întoarseră ca la comandă. Înaintea lor stătea zîmbind din colţul buzelor un om înalt, uşor adus de spate, cu o faţă prelungă şi cărnoasă şi cu nişte ochi obosiţi. Era îmbrăcat într-un costum bleumarin, cam boţit. Alături de el se mai afla un necunoscut.

— Tomilin! exclamă Igor. Nikolai!...

— În persoană...

— Aşa întîlnire mai zic şi eu. Faceţi cunoştinţă: locotenentul Losev.

— Ştiu. Tomilin îi întinse lui Vitali o mînă lată şi puternică: Bine aţi venit! E rîndul meu să vă fac cunoştinţă — şi arătă spre însoţitorul său: Căpitanul Valov de la direcţia regională.

— Păi tu lucrai la Sverdlovsk — spuse Igor. Cum de-ai nimerit aici ?

— Din motive familiale — lămuri vag Tomilin și adăugă : Poftiți după mine.

Porniră pe peronul care se golise, spre clădirea gării.

— Încotro mergem ? întrebă Otkalenko.

— La hotel, să vă lăsați bagajele, iar apoi la Inspectoratul miliției. Tovarășul locotenent-colonel vă așteaptă.

— E șeful tău ?

— Șeful municipiului de miliție. Locotenent-colonelul Raskotov Vikenti Petrovici.

Traversară sala de așteptare pustie și întunecoasă, cu bănci lungi, roase și cu un miros de stătut, specific gărilor, și ieșiră într-o piațetă, în mijlocul căreia se afla un scuar mic, prăfuit, potopit de căldură. În apropiere, pe o platformă asfaltată, stătea un autocamion stropit de noroi, venit pesemne de departe, două căruțe așternute cu paie galbene — caii înhămați la ele scuturau din cap să alunge mușteleșiitoare — și, în sfîrșit, o „Pobedă“ cafenie. Tomilin se îndreptă spre ea.

— Poftiți — rosti el scurt, deschizînd portiera din spate.

Merseră puțin. Prin fața ferestrelor mașinii se perindară vitrinele unor magazine nu prea mari. Într-una din ele sclipeau, cu luciul unor armuri cavalerești, samovare pîntecoase, lighene nichelate și cratițe ; într-alta se lăfăiau, nefiresc de roșii, diverse mulaje reprezentînd specialitățile cărnii de porc. Pe un gard lung, verde-cenușiu, vîntul făcea să fîlfîie colțurile prost lipite ale ziarului din ziua respectivă.

Mașina se opri în dreptul unei case cu etaj, proaspăt văruită. Deasupra ușii înguste atîrna o firmă pe care sta scris cu înfloriturl cochete, roșu pe fond albastru : „Hotel Zarea“. Prin geamul ușii se vedea o tăbliță albă: „Deocamdată nu avem locuri“. În pofida acestei înștiințări, în vestibulul mic și răcoros, deasupra scării, atîrna o pancartă scrisă de mînă : „Bine ați venit !“ Pe unul din pereții ce mărgineau scara era prinsă, sub sticlă, o „Diplomă de onoare“, iar pe celălalt, un „Regulament obligatoriu de ordine interioară“. Cuvîntul „obligatoriu“ era subliniat gros, iar punctele regulamentului erau nenumărate.

Urcară cu toţii la etaj, însoţiţi de administratoarea de serviciu, o femeie scundă, în halat albastru. Administratoarea descuie o uşă pe care atîrna inscripţia „Semilux". Uşa ascundea o odaie nu prea mare, zugrăvită, cu un divan îmbrăcat în husă şi o masă pătrată, la mijloc; pe pervazul ferestrei, în spatele perdelei de muselină, erau înşirate ghivece cu flori. Prin deschizătura boltită care dădea în încăperea vecină se zăreau două paturi late, cu saltele înalte, acoperite cu cuverturi verzi, şi un dulap demodat, cu oglindă.

— Faceţi-vă comozi — îi invită cu amabilitate profesională administratoarea. Bagajele vi le puneţi dincolo în dulap. Tot acolo, alături, e şi o chiuvetă. La ora asta apa curge. Numai să nu stropiţi pe jos. Apă caldă aveţi la capătul coridorului. Radioul vi-l deschid îndată.

— Perfect — rosti vioi Vitali. Să lăsăm radioul să se odihnească. Şi boilerul, de asemenea. Şi nici n-o să stropim pe jos, vă asigur! Dar unde aveţi...

— Avem două toalete pe etaj — se grăbi să adauge administratoarea.

— Da, da. Două toalete... e o idee minunată! zîmbi Vitali, niţel stînjenit. Numai că eu întrebam de telefon.

— A, telefonul? Jos, în biroul meu. O să fiţi chemat în caz de ceva.

Plecară la Inspectoratul de miliţie cu aceeaşi „Pobedă". Soarele ardea cumplit şi în maşina încinsă n-aveai aer. Din fericire nu trebuiră să meargă mult.

Locotenent-colonelul Raskotov, un bărbat trecut de prima tinereţe, îndesat, cu obrazul roşu şi păr cărunt, tuns scurt, se plimba greoi prin cabinetul său strîmt, vorbind energic şi sigur de sine:

— Tot oraşul vuieşte de istoria asta. Păi cum altfel? A murit un om de vază, cunoscut de toată lumea. Director, inventator... Numai că, drept să vă spun, s-a dovedit că nu prea făcea parale ca director. Şi nici ca inventator... Asta e! Dar se pricepea să-ţi arunce praf în ochi. Ei, şi cînd s-au lămurit toate, din aproape în aproape, s-a văzut că era scamatorie curată. Ba încă şi mai rău.

— Şi cine le-a lămurit? întrebă Vitali, scoţîndu-şi nervos pipa.

Raskotov se uită chiorîş la pipă:

— E limpede cine : specialiștii. Au sosit de la Moscova, au întocmit un proces-verbal... Un asemenea proces-verbal, că procuratura l-a înhățat cu amîndouă mîinile. Asta e !

— Interesant...

— E chiar mai interesant decît credeți. Acum să vedem ce probe se găsesc la noi. Raskotov se apropie de birou, își puse ochelarii și, luînd dosarul gros al cazului Lucinin, începu să-l răsfoiască. Așadar, cadavrul a fost pescuit în rîu. Iată declarațiile pescarilor. Este ? Iată și rezultatul expertizei medicale. Plămînii erau plini de apă, ba chiar și de mîl. Asta a cauzat moartea. Ei, și s-au mai găsit numeroase leziuni ale pielii : pe față, pe corp și bineînțeles pe craniu ; dar astea s-au produs mai tîrziu, cînd valurile l-au izbit de pietre. Este ? După toate probabilitățile, s-a aruncat de pe pod și a fost pescuit mai jos, pe firul apei. Trebuie să știți, printre altele, că cu rîul nostru nu-i de glumit. O să-l vedeți și singuri. Ei, să mergem mai departe — și întoarse fără grabă alte cîteva foi scrise cu cerneală, după ce le parcurse mai întîi din ochi : Astea toate-s declarațiile martorilor. În ultima vreme, Lucinin era foarte deprimat sufletește. Foarte deprimat ! Ridică degetul gros și se uită semnificativ la Vitali. Și nu-i de mirare. Procesul-verbal al comisiei fusese înaintat la procuratură. Asta e ! Mai departe... Poftim ! Declarațiile martorilor cu privire la ziua decesului. A fost văzut chiar lîngă pod. Rătăcea pe-acolo ; lua o hotărîre, ca să zic așa.

— A fost văzut singur ? întrebă calm Otkalenko.

— Acuși ne uităm. Așa... — Raskotov își plimbă degetul peste o foaie scrisă, citind în gînd. Iată ! Singur, da, era singur. Păi pe cine să ia cu el pentru o asemenea treabă ?

Pufăind din pipă, Vitali replică gînditor :

— Depinde pentru ce treabă.

— La urma urmei, o să-l cercetați și voi. Raskotov închise dosarul. Dacă am scăpat ceva, o să ne atrageți atenția. Ca să fim, cum se spune, cu sufletul împăcat.

— Cine a condus ancheta ? întrebă Otkalenko.

— El a condus-o — Raskotov îl arătă din cap pe Tomilin, care ședea deoparte. Împreună cu un anchetator al procuraturii, se înțelege. Ei, și l-au ajutat cu toții.

Un caz de mare răspundere, ce să-i faci! Acum, în privința oamenilor cu care va trebui, în primul rînd, să stați de vorbă... — urmă Raskotov și, scoțîndu-și ochelarii, începu din nou să se plimbe prin încăpere. Cel dintîi este Revenko Vladimir Iakovlevici, inginerul-șef de acolo. Un om deștept, cu greutate. Apoi anchetatorul procuraturii, Rogoviț în Pavel Iosifovici. Vechi lucrător, și-a cheltuit o viață cu cazuri dintr-astea. El are toate materialele în legătură cu Lucinin. Și plîngerile oamenilor, și sesizările, și procesul-verbal al comisiei de expertiză. Acum, se înțelege, nu le vom mai da curs. Asta e! Pe Vladimir Iakovlevici aș putea să-l sun chiar acum și să-l invit aici. Ce părere aveți?

— Mai bine să mergem noi la dînsul — răspunse Vitali.

— Peste o oră-două — adăugă Igor. Mai întîi să frunzărim dosarul.

— Vă rog! încuviință Raskotov, cu tonul unei gazde primitoare. Vă alegem acuși un birou mai potrivit.

Peste cîteva minute, Vitali și Igor se pomeniră într-o odăiță cam zăpușitoare, unde, în afară de un seif vechi, o masă așternută cu două coli de hîrtie verzi și niște scaune roase, nu se mai afla nimic. Cei doi se grăbiră să deschidă fereastra și zăboviră o clipă în fața ei.

De la etajul întîi, unde se aflau, se zărea un cartier mărginaș al orașului: acoperișuri divers colorate, învăluite în pîcla verzuie a frunzișului, semănînd cu o plapumă veche, cusută din petice și sfîșiată pe alocuri, de-a lungul străzilor prăfoase și în golurile răspîntiilor. Icicolo se înălțau clădiri moderne cu trei și patru etaje, construite din prefabricate. Cîțiva nori de praf în mișcare arătau că pe acolo circulă mașini, rare de altminteri. Trecătorii erau și ei puțini. Orașul era toropit de căldură. În spatele ultimelor case lucea, aidoma unui miraj, un rîu cu albia lată. Pe malul celălalt, ca niște pete albe pe cîmpul verde, se întindea un întreg orășel de corturi în centrul căruia, pe un stîlp înalt, fîlfîia un steag roșu. În depărtare se zărea fîșia întunecată a pădurii. „I-au scos pe copii la aer — ghici Vitali. De-aia nu-i vezi pe străzi".

Prietenii se așezară la masă și se apucară să citească materialele din dosar. Le parcurgeau încet, căznindu-se să descifreze scrisurile necunoscute care umpleau proce-

sele-verbale ale interogatoriilor. Tomilin nu era singurul care le condusese ; dar interogatoriile lui se distingeau prin complexitate şi exigenţă.

Cu cît Vitali se adîncea mai mult în citirea materialelor, cu atît se simţea mai tulburat. În faţa ochilor îi apărea din nou, ca aievea, Lucinin, aşa cum îi rămăsese în minte, şi tragedia al cărei erou fusese îi părea din ce în ce mai neverosimilă, cu fiece nou document tot mai incredibilă, deşi fiecare act ar fi trebuit, probabil, să-l întărească în ideea că aşa s-au petrecut lucrurile. „Sînt prea părtinitor — îşi spuse Vitali. Aşa nu merge. Doar au trecut zece ani şi Jenka putea, într-adevăr, să devină alt om în anumite privinţe. Toate acestea sînt fapte reale şi le zugrăvesc nişte oameni care nu l-au cunoscut cu zece ani în urmă, ci acum, oameni în mijlocul cărora a trăit de curînd . . .". Dar în faţa ochilor îi stăruia acelaşi Jenka Lucinin de odinioară, cu haina lui roasă şi cu insigna de comsomolist în piept, aprig şi sincer, cu ochi negri, arzători şi cu degetele mînjite de cerneală. Şi Vitali îşi simţea inima sfîşiată de disperare şi îndoială.

Surprinzînd privirea dojenitoare a lui Igor, îşi strînse pipa în dinţi şi făcu un efort să se concentreze, alungînd amintirile

Martorii susţineau, toţi ca unul, că în ultimele zile Lucinin era foarte deprimat, vorbeau despre neplăcerile pe care le avusese, despre faptele lui necinstite. Dar de ce anume îl învinuiau, era greu de înţeles. Unul sau doi dintre martori făceau aluzie şi la necazurile lui de acasă, dar în cuvinte foarte vagi. Iar lucrătorii de miliţie care le luaseră interogatoriul nu intraseră în amănunte, presupunînd pesemne că în clipa aceea erau lipsite de importanţă.

Ultima oară, Lucinin fusese văzut de cîţiva oameni pe malul rîului. Era pe înserat, cînd afară începe să se întunece. Unul dintre martori susţinea la început că Lucinin nu se ducea singur spre rîu, că avea alături pe cineva, dar apoi se îndoia de propria lui depoziţie. Un altul declara că văzuse la ora aceea doi oameni pe malul rîului, un bărbat şi o femeie, dar că bărbatul, după cum i s-a părut, nu fusese Lucinin.

Citind procesele-verbale ale interogatoriilor, cei doi prieteni îşi făceau în grabă însemnări. Erau fie întrebări

(În ce loc anume a observat Anna Burașnikova că Lucinin nu mergea singur, ci însoțit? Unde se afla ea în acel moment?), fie vreun amănunt care le atrăsese atenția (Toți martorii sînt salariați ai fabricii. De ce?).

Raskotov îi sună pe neașteptate.

— M-am înțeles cu Revenko — îi înștiință el. Vă așteaptă. Asta e!

Fură nevoiți să întrerupă lucrul. Vitali se întinse, apoi se scula de pe scaun, privindu-și cu părere de rău pantalonii boțiți și pantofii plini de praf.

Igor zîmbi:

— Mult stimatul tovarăș Revenko te va primi cu plăcere și în halul în care te afli.

— Puțin îmi pasă de tovarășul Revenko. Mie nu-mi place să umblu așa. De altfel, tu nu poți să-nțelegi asta — răspunse Vitali, cu superioritate.

În clipa cînd se suiau în mașină, Igor zise:

— Totuși n-am stat degeaba în birou.

— Da. În linii mari îți poți face o imagine. În linii foarte mari, aș zice.

Mașina frînă în dreptul unei porți mari, larg deschise, pe care, chiar în clipa aceea, se tîra afară, huruind greoi, un autocamion lung cu remorcă. Pe scara lui, ținîndu-se cu o mînă de portiera cabinei, stătea o fată slăbuță într-un sarafan pestriț și cu basma roșie pe cap. Aplecată spre geamul deschis al cabinei, îi striga ceva șoferului. Vîntul le aduse doar cîteva frînturi de frază:

— ... nu ți-o dau! Să-mi arăți încărcătura! ...

Camionul se opri scîrțîind, fără a apuca să iasă cu totul pe poartă. Din cealaltă parte a cabinei apăru silueta șoferului, un flăcău cîrlionțat și ars de soare, cu cămașa mînjită de ulei, descheiată la gît. Flăcăul se porni să urle furios, gesticulînd cu o mînă.

— Ți-arăt eu ție, dacă nu mi-o dai! ... Dumneaei vrea să-i arăți tot! ... Poate vrei să-mi scotocești și prin buzunare?! ... Dă-mi foaia de drum, îți spun! ...

— Să isprăvești, că acuși chem băieții! strigă fata și sări de pe scară. Deschide oblonul mașinii! Că mulți de-alde tine s-au oploșit pe-aici! Vitali și Igor se priviră zîmbind și coborîră din automobil. Dar dumneavoastră, cetățeni, unde mergeți? li se adresă fata.

— Ne ducem la tovarăşul Revenko, dacă, bineînţeles, ne dai drumul — răspunse Vitali. Ce-i drept, de-alde noi nu sînt mulţi.

Fata însă nu era pusă pe glume şi-i întrebă severă scoţînd din buzunarul sarafanului o foaie împăturită în patru :

— Numele dumneavoastră ?

Vitali îi spuse.

— Puteţi să treceţi.

Vitali şi în urma sa Igor se strecurară cu băgare de seamă pe lîngă camionul ce se oprise în poartă şi se treziră într-o curte mare, acoperită ici-colo cu petice de iarbă firavă. Chiar în faţa lor se ridicau două construcţii lungi şi scunde, de-ai fi zis că-s înfundate în pămînt, cu zidurile afumate pînă sub acoperiş şi cu geamurile sparte, cîrpite de bine de rău, în care se frîngeau în fărîme de lumină razele soarelui. În spate se vedea o a treia clădire aidoma primelor două, atîta doar că părea şi mai înfundată în pămînt şi era afumată pînă la negru. La stînga, în fundul curţii, se înălţa o clădire cu etaj, de o culoare brună, nedefinită, în care se afla administraţia fabricii, iar alături, sub un şopron, stăteau trei sau patru camioane şi un „GAZ". În dreapta porţii, cu cărămizile noi lucind roşu în soare, se întindea cutia uriaşă, neterminată a noilor ateliere.

Prietenii se îndreptară spre administraţia fabricii.

Vitali privea în jur cu un interes arzător. Aici a lucrat Jenka Lucinin ! Aici, şi nu e mult de-atunci, se plimba, stătea de vorbă cu oamenii, se agita, discuta în contradictoriu, dădea dispoziţii, lua măsuri noi, chibzuia pe îndelete. Nici nu-ţi vine să crezi ! Dar toate materialele anchetei vorbesc de sinucidere. Absolut toate ! Deşi unele neclarităţi şi goluri tot mai există. Nu-i nimic, or să le clarifice ei şi or să umple golurile. Şi pe urmă au să vadă ce-i de făcut. „Mai vedem noi !" repeta cu îndîrjire, în sinea lui, Vitali.

Între timp, din clădirea administraţiei ieşi un bărbat cu haina de culoare închisă, descheiată, cămaşă albă şi cravată. Zăbovi o clipă la intrare, apoi, cu ochii mijiţi din pricina soarelui, se uită la cei doi care traversau curtea şi porni în întîmpinarea lor.

Era un om nu prea înalt, de vreo treizeci de ani, cu o vădită tendinţă spre îngrăşare, în cap cu o hălăciugă de

păr blond pe care vîntul i-l răvăşea într-una. Avea o faţă deschisă, simpatică, deşi cu o imperceptibilă expresie ascunsă, o faţă pe care soarele aşternuse o nuanţă de un bronz-trandafiriu. Părea îngrijorat. Se apropie de cei doi şi, întinzînd mîna, rosti grăbit :

— Revenko. V-am zărit de la fereastră şi v-am recunoscut dintr-o dată. Mai precis, am ghicit cine sînteţi. Oftă, apoi adăugă : Dureroasă istorie ! Am suferit o pierdere grea.

Urcînd treptele scîrţiitoare şi tocite, ajunseră la etajul întîi şi, după ce străbătură anticamera unde şedea o tînără secretară cu chipul posomorît, intrară în biroul pe uşa căruia era prinsă o tăbliţă cu inscripţia : „Inginer-şef". Vizavi, pe cealaltă uşă, Vitali zări o altă inscripţie : „Director". Şi mai băgă de seamă privirile atente, încordate cu care-i petrecură secretara şi alte trei persoane ce se aflau în anticameră. Pe acestea trei, Vitali apucă să le vadă mai bine. Prima, o femeie înaltă şi tînără, cu părul negru şi nişte ochi mari, expresivi pe faţa smeadă, îmbrăcată într-un costum cenuşiu cu reverele tivite cu roşu ; al doilea, un bărbat de vreo cincizeci de ani, slab, cu un început de chelie şi cu o bărbuţă neagră, purtînd ochelari şi cravată şi care răsucea nervos în mîini o mapă de piele cu fermoar ; al treilea, un tînăr încruntat, cu fruntea bombată, îmbrăcat într-un maiou roşu de sport şi nişte pantaloni boţiţi. „Ce frumoasă e !" gîndi Vitali despre femeie.

Intrară în birou. Revenko închise bine uşa şi le arătă cu un gest de gazdă primitoare cele două scaune din faţa mesei :

— Luaţi loc, tovarăşi. Şi vă rog să mă scuzaţi dacă am să vă cer legitimaţiile, ca să fie totul în ordine.

— Desigur — încuviinţă Igor.

Revenko cercetă cu atenţie legitimaţiile, apoi dădu ocol mesei, se aşeză în fotoliu şi, apropiindu-şi încet palmele, rosti :

— Acum sînt la dispoziţia dumneavoastră.

Cei doi prieteni schimbară o privire şi, cu încuviinţarea tacită a lui Igor, Vitali îl rugă :

— Povestiţi-ne cum s-au petrecut lucrurile. De unde au pornit toate. De la expertiză ?

Revenko oftă şi, cu coatele lipite de masă, îşi desfăcu palmele, apoi şi le frecă nervos :

— Vă spun deschis, expertiza a fost neplăcută. Şi concluziile comisiei, de asemenea neplăcute, ca să ne exprimăm în termeni mai blînzi.

— Dar cine a fost preşedintele comisiei ? întrebă Vitali, scoţînd pipa din buzunar.

— Ce să mai vorbim ! şi Revenko dădu din mînă. Spaima întreprinderilor ! Referentul ministrului adjunct, un anume Kobeţ Nikolai Gavrilovici.

— Bun. Şi ce-au scris ei în procesul-verbal ?

— Au scris următoarele. Numai că aş vrea să vă previn : cu unele concluzii ale lor nu sînt de acord. Unele învinuiri trebuiau puse pe seama mea, în calitate de inginer-şef, şi nu atribuite lui Evgheni Petrovici. Mi-am şi notat părerile în această privinţă — şi scoase din sertar două file prinse în clamă pe care i le întinse lui Vitali.

Acesta le împături maşinal şi le vîrî în buzunar.

— Cu toate acestea, a fost acuzat numai el — urmă Revenko. Obrazul lui puhav se înăspri, ochii i se îngustară mînioşi. Deci iată, le iau pe toate la rînd — continuă el, trecîndu-şi palma peste frunte. Prima acuzaţie : tot soiul de încălcări de ordin economic şi, chipurile, nişte tranzacţii ilegale. Dar n-au existat nici un fel de tranzacţii ! O tranzacţie de acest fel, după cîte înţeleg, ar presupune un profit personal. Cît despre încălcări ale disciplinei economice, într-adevăr, au avut loc, dar în situaţii fortuite. Să vă dau un exemplu. Aveam absolută nevoie de un gater, de un ferăstrău pendular, de o raboteză şi de o freză. Fără ele, fabrica nu putea să funcţioneze. Am fost refuzaţi pretutindeni : şi la trust, şi la direcţia generală. Atunci Evgheni Petrovici a tratat personal cu fabrica vecină şi cu atelierele feroviare. Şi ele ne-au dat toate aceste maşini în folosinţă temporară. Şi, trebuie să adaug, fără nici un fel de chirie. Iar noi, în schimb, le-am fabricat din materia primă trimisă de ei o serie de electrozi de calitate superioară. Ni i-au plătit prin virament. Este asta o încălcare ? Conform instrucţiunilor în vigoare, este. Dar se poate constata aici, din partea mea ori a lui Evgheni Petrovici, o încercare de a obţine un profit personal ? Nu, în nici un caz ! Din păcate, nu asta e acuzaţia principală. Revenko oftă iar şi, bătîndu-se cu palmele peste buzunarele hainei, se adresă lui Otkalenko : V-aş ruga să-mi daţi o ţigară. De obicei

nu fumez... Luă ţigara din pachetul lui Igor şi şi-o aprinse la bricheta acestuia.

— Şi care-i acuzaţia principală? întrebă cu nerăbdare Vitali.

— Acuzaţia principală porneşte de la invenţia lui Evgheni Petrovici şi din felul cum a folosit-o. Aici se prea poate să fi fost la mijloc un interes personal. Deşi nu pot garanta. Afacerea, la drept vorbind, e încurcată. Aş spune chiar misterioasă. Revenko se încruntă şi făcu o pauză, pufăind din ţigară. Cei doi prieteni tăceau. Invenţia — continuă Revenko — consta într-o nouă metodă de fabricare a miezurilor pentru electrozi. Prin această metodă se obţineau miezuri de cea mai înaltă calitate. N-am să intru în amănunte. Dar a fost modificat întregul circuit tehnologic, toate regimurile şi o parte din utilaj. Ce-i drept, unii susţineau că metoda aceasta nu e nouă şi că a mai fost prezentată undeva. Dar n-am controlat, nu ştiu. Şi-apoi nu ăsta e lucrul cel mai important. Principalul e că sub conducerea lui Evgheni Petrovici am transformat întreaga producţie şi am început să scoatem nişte electrozi excelenţi. Asta-i realitatea. Şi trebuie adăugat că n-aveam pe vremea aceea un serviciu tehnologic. În genere, pe atunci n-aveam nimic. Fabrica exista numai cu numele, dar în realitate nu erau decît nişte ateliere, şi acelea aproape primitive. Abia după venirea lui Evgheni Petrovici au apărut depozitele, secţiile de ambalaj şi dozare, încălzirea centrală şi toate celelalte. Într-un cuvînt, cum-necum, se putea numi fabrică. Şi iată... cum am mai spus, serviciu tehnologic n-aveam şi toate schiţele noului sistem de producţie erau păstrate în sertarul mesei de lucru al lui Evgheni Petrovici. E un amănunt important. Pînă aici vă este totul limpede?

— Da, da. Vă rugăm să continuaţi — răspunse Vitali, cu interes.

— Bine. Şi iată că au aflat de inovaţia noastră cei de la combinatul din Baranovsk, la o mie de kilometri de Okladinsk. Fiindcă veni vorba, inginer-şef este acolo un specialist bătrîn, om cu experienţă, îl cheamă Maţulevici Grigori Osipovici. Şi combinatul acela i-a propus lui Evgheni Petrovici să elaboreze pentru ei proiectul unui nou atelier pentru fabricarea electrozilor după metoda lui. Evgheni Petrovici a fost de acord, a încheiat

un contract, în calitate de autor al proiectului, a organizat un colectiv de lucru și a executat comanda. Iar apoi a ajutat la construirea și amenajarea acestui atelier.

— Cu alte cuvinte, o colaborare pe cale particulară? întrebă cu neîncredere Otkalenko.

— Da' de unde! Era un contract oficial. Cu avizul ministerului de care aparține acel combinat și al băncii prin intermediul căreia s-a virat onorariul către autor și colectivul său.

— E limpede — zise Igor, dînd din cap. Dar unde-i misterul?

— Păi ascultați. Revenko întinse mîinile, ca și cum s-ar fi rugat de Igor să aibă răbdare. Cum spuneam, atelierul a fost construit. Și trebuie menționat că funcționa perfect. Toți erau mulțumiți. Și deodată se dovedește — asta a dezgropat-o comisia — că la combinat se află doar copiile proiectului tehnic al atelierului, iar originalele... (Revenko ridică semnificativ un deget) ... originalele se află în sertarul mesei de lucru a lui Evgheni Petrovici, cu ștampilele fabricii noastre. Cu alte cuvinte, reieșea că el n-a făcut decît să scoată niște copii după proiectul fabricii noastre și să le vîndă ca pe un proiect personal. Pricepeți? Din ce în ce mai emoționat, Revenko își vîntură energic pumnul, dar pe dată își desfăcu palmele, ca și cum s-ar fi predat: Aici profitul personal era evident. Și, într-adevăr, constituia un delict.

— Dar ce spun membrii colectivului? întrebă Otkalenko.

— Bine, ei, după ce au primit banii, spun, desigur, că au lucrat, că au creat, ca să zic așa, un lucru nou, ce alta pot să facă? Nu mă taie capul cum de a putut să facă una ca asta Evgheni Petrovici. Știți, pur și simplu, nici nu-ți vine să crezi.

Revenko își desfăcu palmele, copleșit.

— Da-a... Nu prea seamănă cu felul lui de a fi — zise Vitali, clătinînd din cap și pufăind din pipă.

— Dumneavoastră l-ați cunoscut?! se miră Revenko.

— Pe vremuri. Încă din școală.

— Eh! În copilărie, toate erau altfel, și noi eram alții... Revenko dădu amărît din mînă.

— Și ce acuzație i s-a mai adus lui Lucinin? întrebă Igor.

— Păi i-au atîrnat la tinichele, cîte vrei şi cîte nu vrei — răspunse Revenko, iritat. Aşa, de pildă, îl acuzau pentru nişte ordine de deplasare ilegale. Fapt este că Evgheni Petrovici a mai încheiat cu combinatul un contract în numele fabricii noastre. În vederea ajutorului tehnic reciproc. Noi ne-am angajat să-l trimitem pe mecanicul nostru ca să supravegheze montarea maşinilor în noul atelier, iar în ajunul intrării în funcţiune, să-l trimitem pe tehnologul nostru. Afară de asta, ne-am angajat să calificăm paisprezece muncitori de-ai lor : adică să organizăm pentru ei nişte cursuri speciale în fabrica noastră. Iar ei şi-au luat obligaţia să ne livreze cărămidă, două sute de mii de bucăţi, şi tot atîtea scînduri de ambalaj, din care la trustul nostru poţi să cauţi cu lumînarea, că nu găseşti. Firește, la preţul de vînzare existent. Cu cărămida asta am şi reuşit să începem, în sfîrşit, construcţia noului atelier. O frumuseţe, nu alta ! L-aţi văzut, pesemne. Revenko arătă cu mîna pe fereastră

— Şi ce-i ilegal aici ? întrebă Otkalenko.

— Păi faptul că ministerul nu confirmase încă acest contract, iar noi şi trecusem la execuţarea lui. Combinatul ne zorea foarte tare şi apoi şi noi eram grăbiţi să începem construcţia noului atelier, ca să-l isprăvim pînă-n toamnă. În plus, dădusem peste o întreprindere serioasă de construcţii, care să ia în antrepriză lucrările. Cît despre contract — Revenko făcu un gest semnificativ — mai circulă şi azi pe la diverse foruri.

— Cine a plecat din partea dumneavoastră la combinat ?

— Pentru montare a plecat un mecanic, inginerul Cerkasov. Iar mai tîrziu, tehnologul nostru, Filatova.

Vitali zîmbi :

— Nu erau ei adineauri în anticamera dumneavoastră ?

— Chiar ei — şi Revenko îl privi mirat. Îi cunoaşteţi ?

— Nu. M-am gîndit într-o doară. Vitali surîse : Prea seamănă cu un mecanic şi cu un tehnolog.

Dar nu-i venea deloc să rîdă. Asculta şi nu putea crede cele ce auzea. Îngheţa numai la gîndul că Jenka Lucinin a putut săvîrşi asemenea fapte. Să vîndă proiectul fabricii ! Să implice în treaba asta şi alţi oameni ! Şi totul din pricina banilor. La naiba, păi ăsta era un delict ! Un delict sută-n sută !

— Şi povestea cu proiectul a fost dovedită ? întrebă el, cu voce gîtuită.

— Din păcate, da. Revenko făcu un gest de deznădejde şi faţa lui puhavă se crispă de durere. Din păcate, da — repetă el încet.

— Şi-l aştepta tribunalul ?

— Întocmai.

— Şi credeţi că din pricina asta... a murit ?

— Ce alta aş putea să cred ? oftă Revenko. E adevărat că mai avea şi unele neînţelegeri în familie — şi dădu înciudat din mîini. Cum se spune, o nenorocire nu vine niciodată singură.

— Avea duşmani, aici, la fabrică ? întrebă pe neaşteptate Vitali.

— Duşmani ? ! repetă mirat Revenko. Da' de unde ! Păi ştiţi ce iubit era la noi Evgheni Petrovici ? Dacă toţi directorii ar fi iubiţi ca el... — şi adăugă încruntat : Dar pe ici pe colo mai erau şi cîte unii nemulţumiţi. Din ăştia se găsesc pretutindeni. Unuia nu i-a dat casă, pe un altul avea de gînd să-l concedieze, pe al treilea l-a jignit. Trebuie spus că Evgheni Petrovici era... un om nestăpînit, dacă e să vorbim cu dreptate. Cîte asemenea conflicte n-am aplanat, dacă aţi şti !

— De pildă, pe cine voia să concedieze ?

— Să concedieze ?... repetă întrebarea Revenko. Păi să-l luăm chiar şi pe Nasov. E unul din salariaţii noştri.

— Şi pentru ce ?

— Pentru chiul.

— Da' locuinţă cui nu i-a dat ? întrebă la rîndul său Igor.

— Locuinţă ?... Nu-mi amintesc în clipa asta. Dar dacă e nevoie, vă spun mai tîrziu.

— Nu, lăsaţi. Nu-i neapărat necesar.

Vitali băgase de seamă că Revenko e tulburat şi chiar puţin descumpănit. Şi firesţe, înţelegea din ce cauză.

În timpul discuţiei, diverşi oameni băgau capul pe uşă. Revenko clătina dojenitor din cap şi ridica mîna, dîndu-le a înţelege că-i ocupat şi că nu-i voie să intre nimeni. Dar pesemne că treburile îi solicitau atenţia. Şi asta, de asemenea, era de înţeles.

Da, Lucinin fusese aici un conducător — asta se simţea din toate cîte spusese despre el Revenko şi, mai ales,

din felul cum le spusese. Revenko pesemne că ţinea cu adevărat la Lucinin. Şi-l respecta. Or, toate acestea nu se legau de loc cu delictul săvîrşit de Lucinin, delict ce fusese dovedit. Dovedit, asta era cel mai îngrozitor !

Pentru întîia oară, în inima lui Vitali se strecură îndoiala. Un om ca Jenka, dacă nu fusese în stare să dezmintă nici una din aceste învinuiri, se prea poate să fi luat hotărîrea să facă acel ultim şi îngrozitor pas. Căci Jenka fusese un om aprig, nestăpînit şi mîndru. Or, să te trezeşti deodată dezonorat, să ştii că te-aşteaptă banca acuzaţilor...

Revenko nu putea fi reţinut mai mult. Lucrul acesta l-au înţeles amîndoi, şi Igor, uitîndu-se la Vitali, spuse :

— O ultimă întrebare, Vladimir Iakovlevici.

— De ce ultima ? ripostă energic Revenko, şi pe faţa lui puhavă se zugrăvi mînia. Doar sînt la dispoziţia dumneavoastră. Şi presupun că nu sînteţi nici pe departe lămuriţi în toate cele. Or, totul trebuie să fie limpede. Absolut totul ! Altminteri, cum se poate ?

— Bine, dacă vreţi, e numai deocamdată ultima — zîmbi Igor. Vă rog să ne spuneţi de ce s-a ordonat o expertiză atît de urgentă ?

Revenko ridică iritat din umeri :

— Nu ştiu. Vă daţi seama că-mi era peste mînă să cer explicaţii.

— Dar Lucinin le-a cerut ?

— Ghinionul a făcut ca Evgheni Petrovici să fie în perioada aceea bolnav.

— Aşa ? ! se miră Vitali şi în aceeaşi clipă adăugă hotărît : Asta-i tot. Nu mai îndrăznim să vă reţinem.

Dar uşa se deschise ca şi în alte dăţi şi în prag se ivi un flăcău blond, într-o bluză veche şi decolorată de atîta spălat, dar îngrijit strînsă în talie cu o centură militară lată, a cărei cataramă galbenă, cu steluţă la mijloc, lucea de-ţi lua ochii. Fără să se intimideze, cu un zîmbet în colţul gurii, flăcăul privi în jur şi, îndreptîndu-şi maşinal, pe sub curea, cutele bluzei, rosti răspicat :

— Vladimir Iakovlevici, permiteţi să mă adresez oaspeţilor.

— Bine c-ai venit. Chiar la tine mă gîndeam — spuse Revenko. Haide, întreabă ce ai de întrebat, iar apoi îi duci pe tovarăşi la hotel.

— Am înţeles. să trăiţi ! Flăcăul făcea în mod vădit caz de ţinuta lui militară. Tovarăşii au sosit de la Moscova ?

— Da, de la Moscova — întări Vitali, cercetîndu-l cu interes pe tînăr.

— Întrebarea numărul doi — urmă acesta. Tovarăşii sînt de la minister ?

— De la minister. Dar nu acelaşi de care aparţineţi dumneavoastră.

— Gata, mi-am isprăvit gloanţele — zise flăcăul şi, zîmbind, adăugă la fel de răspicat : V-a pus întrebările Bulavkin Serghei.

— Ei, slavă domnului c-ai isprăvit ! rosti zîmbind la rîndul său Revenko. Să mergem, tovarăşi.

Ieşiră în anticameră, unde Revenko fu pe loc asaltat :

— Vladimir Iakovlevici, plecaţi ?...

— Vladimir Iakovlevici, vă rog să-mi semnaţi asta...

— Vladimir Iakovlevici, cei de la combinatul din Cehov n-au trimis nici pînă azi furnirurile şi nici măcar n-au telefonat...

— Vladimir Iakovlevici, cum o să lucrăm mîine ? Că Nosov zice...

— Vladimir Iakovlevici, vă rog să-mi semnaţi aici...

Revenko ridică o mînă şi chipul lui puhav şi trandafiriu luă o expresie concentrată şi autoritară.

— O clipă, tovarăşi, o clipă — rosti el, sever. Aşa nu se poate, vă rog. Le vom rezolva îndată pe toate. Vă rog să mă scuzaţi — şi se întoarse spre Vitali şi Igor.

— Putem aştepta — răspunse primul.

Serghei Bulavkin se apropie de ei.

— Pot să vă spun şi eu o vorbă ? întrebă el şi adăugă semnificativ : Ceva ce n-o să puteţi afla de la nimeni. Vorbesc serios.

Vitali îl privi atent :

— Vasăzică nu ţi-ai isprăvit toate gloanţele ? Bine, vino direct la hotel. O să discutăm mai pe îndelete.

— Cînd ordonaţi să mă prezint ?

— Astăzi — rosti hotărît Igor.

— Am înţeles. Bulavkin îşi îndoi manşeta şi se uită la ceas. La ora douăzeci şi unu fix e bine ?

— Te aşteptăm — răspunse Vitali şi, la rîndul lui, întrebă : Care-i tovarăşul Nosov ?

— Ăla e.

Bulavkin arătă din cap spre un bărbat scund, lat în umeri, cu o şapcă mînjită de ulei şi o haină de lucru pe sub care maioul de sport părea gata să plesnească pe pieptul lui puternic şi păros. Dar în clipa aceea, Revenko se întoarse către cei doi prieteni, spunînd grăbit :

— Să mergem, tovarăşi. Că altminteri nu se mai sfîrşeşte.

Coborîră în curte pe aceeaşi scară scîrţîitoare. În faţa intrării se afla un „Gaz" prăfuit. Revenko îşi luă rămas bun prietenește, arătînd că se simte legat de ei prin nenorocirea comună, şi strînse puternic mîna lui Vitali şi Igor.

— Sînt foarte bucuros că aţi venit — rosti el ferm. Foarte bucuros. Aici trebuie verificat totul, pînă la capăt. O să vă dau şi eu o mînă de ajutor. Apoi se întoarse spre Bulavkin : Serghei, îi duci pe tovarăşi pînă la hotel.

— Am înţeles, Vladimir Iakovlevici — răspunse acesta prompt. Voi fi rapid ca o mitralieră.

— Şi bagă de seamă, de acolo vii direct aici — zîmbi Revenko. Vezi nu cumva să nimereşti iar, din întîmplare, pe strada Peski.

Stînjenit, Bulavkin se feri să-l privească :

— Nu, Vladimir Iakovlevici, nu nimeresc.

Maşină porni. Ieşind pe poartă, Bulavkin porni în viteză.

— Uşurel, Serghei... — observă Vitali.

— Păi Evgheni Petrovici numai aşa voia — ripostă batjocoritor Bulavkin, şi lui Vitali i se păru că deslueşte în glasul flăcăului un straniu accent dușmănos la adresa lui, sau a răposatului Lucinin.

Soarele mai era sus pe cerul cenuşiu, fără pic de nor, însă căldura se mai potolise. Pe străzi apărură mai mulţi trecători. Pe la staţiile de autobuz se formau cozi. Tineretul se înghesuia lîngă un mic cinematograf. Cînd se apropiară de hotel, Vitali îşi luă rămas bun de la Bulavkin şi-i aminti :

— Vasăzică, Serghei, la ora douăzeci şi unu fix.

— Întocmai — răspunse acesta, posomorît.

— Te-aşteptăm.

Cei doi prieteni intrară în vestibulul răcoros şi, după ce-şi căpătară de la recepţie cheia, urcară pînă la „semiluxul" lor.

— U-uf!... răsuflă Vitali și-și scoase haina. Ce mai zi!... Hai să ne spălăm... fără să stropim pe jos, firește.

Peste o jumătate de oră ședeau la masa așternută cu pluș roșu, la capătul căreia puseseră un ziar. În ceainicul cu apă fiartă luată din boiler turnaseră aproape o jumătate pachet de ceai și-și aduseseră de la bufet chifle, brînză și salam.

— Cum ți-a plăcut Revenko? întrebă Vitali, luînd o îmbucătură cît toate zilele de pîine cu brînză.

— Un tip cu greutate — răspunse Igor. Și-și cunoaște meseria.

— Da' te-ai uitat atent la Filatova?

— M-am uitat.

— Frumoasă, nu?

— Drăguță.

— Ba-i de o frumusețe rară.

Cineva bătu în ușă.

— Da! Intră! strigă Vitali.

Ușa se întredeschise și în crăpătură se ivi capul administratoarei de serviciu:

— Sînteți poftiți la telefon. Unul dintre dumneavoastră.

Vitali se repezi la ușă. Jos, în odăița administratoarei, se afla pe masă receptorul scos din furcă.

— Alo... — rosti Vitali.

— Dumneavoastră ați sosit de la Moscova? întrebă un glas necunoscut, ușor răgușit.

— Da. Cine-i la telefon?

— N-are a face. Salut...

Apoi în receptor se auzi tonul.

Vitali așeză domol receptorul în furcă. Ciudat... Cine putea să fie? Omul își schimbase vădit vocea. Înseamnă că era cineva care se temea să nu fie recunoscut. Într-adevăr, ciudat... Dar Otkalenko nu păru a fi înclinat să acorde acestei întîmplări o importanță deosebită. Cînd Vitali îi povesti despre apelul cel straniu, se mulțumi să ridice din umeri.

— Cineva căruia îi arde de joacă. Ai reținut vocea?

— Da. Fii pe pace!

Cei doi prieteni tăcură.

— Ascultă — curmă Igor tăcerea — nu-mi iese din cap ce ne-a povestit Revenko.

— Păi te cred ! exclamă Vitali. La naiba, chiar dacă cele ce ne-a spus el sînt adevărate numai pe jumătate, și tot... Îți mărturisesc — urmă apoi după o pauză — știi, am început să mă îndoiesc de unele lucruri...

— Ia te uită ! Nici n-ai sosit bine și ai și început să te-ndoiești — zîmbi Igor și încheie, de astă dată grav : E prea devreme să crezi ceva și de aceea e prematur să te îndoiești.

— Vezi însă că eu am crezut... — replică cu încăpățînare Vitali.

— Trebuie să adunăm probe — repetă Igor. Trebuie să verificăm totul. Revenko a zis bine. Și să nu ne grăbim cu concluziile.

Vitali zîmbi. Își băură ceaiul și strînseră cu grijă salamul și pîinea rămase. Apoi Igor se uită la ceas.

— Hm... nouă și ceva. Unde o fi Bulavkin al nostru ?

Mai trecu cel puțin o jumătate de oră și din nou se auzi o bătaie în ușă.

— El e — spuse Vitali.

Dar era tot administratoarea de serviciu.

— V-a transmis cineva un bilet — anunță ea, întinzînd o foaie împăturită în patru.

— Cine ?

— Nu știu. Mi-a strecurat biletul și a fugit. Se grăbea, pesemne.

— Măcar spune cum arăta ? încercă s-o descoase Vitali.

— Păi... ce să zic ? Arăta ca un om obișnuit. Mi-a vîrît biletul pe la ghișeu. Eu tocmai vorbeam la telefon. Iar pe urmă, cînd m-am uitat, mașina pornise.

— Mașina ?

— Îhî... Era un... cum îi zice ? Cu capota din foaie de cort.

— Un „GAZ“ ?

— Chiar așa.

— Era singur ?

— Ei, asta n-am mai văzut.

Femeia era vădit descumpănită și dădea semne de enervare. După ce ea plecă, Vitali desfăcu biletul. Nu conținea decît două rînduri, așternute în grabă cu creionul : „Nu mai vin. Mi s-a îmbolnăvit mama. Serghei“.

Vitali îi dădu hîrtia lui Otkalenko.

— Ciudat. Mai întîi telefonul ăla. Acum biletul. Dar n-a telefonat el. I-aș fi recunoscut vocea. Și de ce o fi venit cu mașina ? Toate îmi par teribil de misterioase.

— Mda...

— Iar biletul nu-mi place de loc — urmă Vitali, plimbîndu-se prin odaie. În cele din urmă se opri înaintea lui Otkalenko : Hai să controlăm, vrei ?

— Se poate.

Igor se sculă hotărît și coborîră amîndoi la telefon. La ghișeul din vestibulul pustiu și prost luminat, se afla numai administratoarea, care-i întîmpină pe cei doi cu o privire încordată. Igor vorbi la telefon cu ofițerul de serviciu de la Inspectoratul municipiului. Aflînd de la el numărul telefonului de acasă al lui Tomilin, sună din nou. Răspunse chiar Tomilin. Igor îi povesti pe scurt, cu glas scăzut, cele ce s-au petrecut.

— E limpede — răspunse Tomilin. Așteptați-mă. Vin la voi sau vă telefonez.

Sosi peste o oră. De astă dată purta un trenci de culoare închisă și o șapcă în cap. Fața i se îmbujorase din pricina mersului repede. Era încruntat ca de obicei, dar ochii, de loc obosiți, priveau concentrat și cu neliniște.

— Proastă afacere, fraților — zise Tomilin, cu vocea lui de bas. Chiar acum am fost la Bulavkin al nostru. Maică-sa nu-i bolnavă. Zicea că fiu-său s-a dus la hotel, să se întîlnească cu niște oameni.

— Cu alte cuvinte, a plecat și... n-a mai ajuns — spuse Vitali.

Tustrei tăcură. Afacerea lua o întorsătură ciudată.

Şi deodată a dispărut...

A doua zi dimineaţă cei doi prieteni îşi făcură în grabă exerciţiile de înviorare, îşi raseră barba în bîzîitul aparatelor electrice şi, după ce se spălară incomod deasupra chiuvetei micuţe — noroc că apa „mergea" — coborîră la parter, îndreptîndu-se spre bufet.

În spatele tejghelei pe care se afla un uriaş samovar nichelat, iar în vitrină farfurii cu brînză, scrumbie şi salată, se agita o femeie grasă în halat alb, cu mînecile suflecate. Braţele ei durdulii, bronzate, uimitor de harnice şi pline de îndemînare, atrăgeau fără voie atenţia.

— Gustaţi din laptele nostru — îi pofti ea, prietenoasă. Le place tuturor. Şi brînza de vaci la fel. Da' crenvuşti n-avem.

Laptele se dovedi într-adevăr foarte gustos, ca şi smîntîna, şi brînza preparată cu ceapă tăiată mărunt. Aşa încît nu mai avură nevoie de nimic.

— Parc-am fi în împărăţia laptelui — spuse Vitali, abia răsuflînd de atîta mîncare.

— Şi împărăteasa-i destul de simpatică — adăugă Igor.

Erau singuri la masă şi Vitali întrebă încet :

— Ce facem azi ?

— Înainte de toate, mergem la Inspectoratul municipiului — răspunse Igor, reţinut. Acolo vom hotărî. Aici se cade să mîncăm şi să vorbim despre vreme.

— Ei, dacă-i aşa — zîmbi Vitali — ne-am jucat rolul. Plecăm ?

Ieşiră din hotel şi timp de o clipă rămaseră cu ochii închişi din pricina soarelui puternic, a cărui lumină li se păru tăioasă după semiîntunericul din culoarele hotelului.

La inspectorat, în biroul lui Raskotov, avu loc prima consfătuire operativă. În afară de noii sosiţi şi de Raskotov

însuşi, fură de faţă Tomilin şi Volov. Ambii se ocupaseră de cercetarea cazului Lucinin şi cunoşteau cît se poate de bine împrejurările, oamenii şi cele mai mici amănunte referitoare la evenimentele recent petrecute. Nici unul, nici altul nu se îndoia de justeţea concluziilor anchetei — cel puţin cu o zi înainte nu avuseseră nici o îndoială... Dispariţia lui Bulavkin şi, mai cu seamă, condiţiile în care avusese ea loc, îi făcea acum să devină bănuitori.

Tăcutul şi posacul Tomilin fu de la bun început de acord cu cele propuse în încheiere de Otkalenko. Volov îşi dădu încuviinţarea mai greu. Era pesemne orgolios şi neîncrezător şi, în plus, nu cunoştea personal pe nici unul dintre noii veniţi. Cît despre Raskotov, acesta rosti ca întotdeauna, cu un aer hotărît şi impunător :

— Toate sînt la dispoziţia dumneavoastră, tovarăşi. Toate mijloacele de care dispunem. În problema asta trebuie să fim cu inima liniştită şi conştiinţa curată. Asta e !

S-a hotărît ca Otkalenko, şeful grupului operativ, împreună cu Tomilin şi Volov să înceapă cercetările în legătură cu găsirea lui Bulavkin, o verigă importantă, poate chiar cea mai importantă în lanţul evenimentelor legate de cazul Lucinin. Căci era evident că Bulavkin ştia ceva, se pregătea să spună ceva şi deodată a dispărut.

Iar Vitali urma să purceadă la verificarea materialelor strînse pînă acum în legătură cu acelaşi caz. Dispariţia lui Bulavkin impunea o cercetare deosebit de minuţioasă a acestor materiale, chiar pedantă, punîndu-se totul sub semnul întrebării.

— Cu ce-ai de gînd să începi ? îl întrebă Igor pe Vitali.

Acesta indică unul din punctele planului pe care-l schiţase :

— Iată. În primul rînd vreau s-o văd pe soţia lui Lucinin.

— Dar procuratura ?

— Mîine dimineaţă. Mă voi înţelege cu ei de azi.

— Bun. Adresa Lucininei o ştii ?

— Bineînţeles ! Dar cum o să discut cu dînsa ?... Că doar n-o cunosc de fel.

Igor se pregătea să spună ceva, însă în clipa aceea i se adresă Raskotov :

— Au telefonat aici de la Comitetul orășenesc de partid. Le-am raportat sosirea dumneavoastră. Ne-au rugat să trecem noi doi pe la ei, să mai stăm de vorbă. Către ora unu. După care eu voi rămîne pentru ședința de birou.

— Să mergem! consimți Igor, trăgîndu-se cu scaunul de la masă, apoi adăugă uitîndu-se spre Tomilin și Volov: Vasăzică, înainte de orice, strîngeți toate informațiile posibile despre Bulavkin.

Ieșiră tustrei din clădire, în zăpușeala plină de praf a străzii.

— Eu o pornesc într-acolo — zise Vitali, arătînd cu mîna. Își descheie haina, și cravata prinse să fîlfîie în adierea fierbinte.

Vitali păși pe străzi necunoscute, întrebîndu-i din cînd în cînd pe trecători pe unde s-o ia și chibzuind în sinea lui. Dar în loc să se gîndească la întîlnirea ce-l aștepta cu Olga Andreevna Lucinina, îi veni deodată în minte, cu crescîndă neliniște, dispariția lui Serghei Bulavkin. Ce s-o fi întîmplat cu el? Bătaia, jaful, toate acestea erau excluse de vreme ce trimisese biletul acela ciudat. Dar de ce-i spusese mamei sale că se duce la ei, la hotel, dacă n-avea de gînd să vină? De ce a scris biletul? Bine, asta era de înțeles: ca să nu-l aștepte, să nu se mire și... și să nu-l caute, poate? Dar unde putea fi? Și ce voia să le comunice? Totuși a dispărut. Ciudat, foarte ciudat...

Vitali întrebă iar pe unde s-o ia și deodată se lămuri că-i foarte aproape de țintă: după primul colț începea strada pe care o căuta. Aici casele erau în majoritate mici, construite din lemn, și se ascundeau în spatele unor garduri și grădinițe. Pe alocuri întîlneai însă și construcții de piatră cu cîte două și trei etaje, cu balcoane tip, cu fațadele colorate în verde, roșu și albastru.

Vitali se apropie de casa pe care o căuta și intră într-un gang întunecos și răcoros. Locuința lui Lucinin era la etajul întîi. Îi deschise ușa o femeie palidă, îmbrăcată într-o rochie sobră și cu părul foarte blond, aproape alb, înfoiat și strîns într-un coc. Primul gînd care-i trecu lui Vitali prin minte fu: „E învățătoare“ și abia după aceea: „E Lucinina“.

— Dumneavoastră sînteţi Olga Andreevna ? întrebă el.

— Da — răspunse femeia, cu glas reţinut şi de loc mirată.

Vitali se prezentă.

— Vă rog să poftiţi înăuntru — rosti femeia pe acelaşi ton, dîndu-se la o parte şi făcînd un gest spre uşa deschisă ce da într-o odaie şi prin care se revărsa în antreu, ca un şuvoi auriu, lumina soarelui.

Locuinţa se dovedi nu prea mare — compusă din două camere şi mobilată foarte modest, cu lucruri vechi, aduse pesemne din Leningrad. Nu era decît strictul necesar : un bufet, o masă aşternută cu o cuvertură cam veche, un radio ieftin lîngă fereastră, un divan ros, cîteva scaune, scrijelite şi ele, pe pereţi fotografii — asta în prima odaie. În a doua se zărea o bibliotecă înaltă pînă în tavan, îndesată cu cărţi, şi colţul unui pat lat, cu tăblia de lemn crăpată.

Lucinina îl pofti pe Vitali să ia loc la masă şi, aranjîndu-şi cu un gest pieptănătura, se aşeză în faţa lui :

— V-ascult.

Glasul ei suna sec şi obosit.

Vitali îi deslusi cam confuz motivul vizitei sale.

— ... Eu cu Jenka am învăţat împreună la şcoală — încheie el, ca şi cum ar fi simţit nevoia să se justifice.

— Da ?

Femeia îl privea pentru prima oară cu interes, dar îndată lăsă din nou ochii în jos.

— Da. L-am cunoscut bine.

— Ei, atunci... rosti ea, cu răceală — vă vine, desigur, greu să admiteţi că a putut să se sinucidă.

Vitali o privi bănuitor :

— De ce credeţi asta ?

— Era un om atît de energic şi sigur de sine. Pesemne că dumneavoastră aşa îl ţineţi minte.

— Da... Dar atunci de ce s-a sinucis ? îi scăpă lui Vitali, fără voie.

— De ce ? repetă cu glas obosit Lucinina. Cred că, pur şi simplu, s-a încurcat în numeroasele lui... treburi.

Ultimul cuvînt îl rostise cu o semnificaţie stranie. Lui Vitali i se păru că Lucinina ştie mai multe.

— V-a povestit despre ele ?

— Despre unele mi-a povestit. Altele... le-am aflat singură. Întîmplător.

Şi din nou în glasul ei se simţi o intonaţie stranie.

Vitali era jenat. „Mi s-o fi părut — conchise el pînă la urmă. Asta, fiindcă ştiu că relaţiile dintre ei erau încordate. De-aia mi se tot pare". Totuşi avea obligaţia să afle cît mai multe despre preocupările lui Lucinin. Oricare ar fi fost relaţiile cu soţia lui, dînsa ştia, de bună seamă, multe lucruri. Şi pentru asta era necesar ca Vitali să-i cîştige încrederea, s-o facă să-i spună tot, fără să ascundă nimic, oricît i-ar fi de greu sau neplăcut. Ce-i drept, ea îşi păstra calmul. Fiecare om îşi trăieşte durerea în felul său.

— În ce treburi s-ar fi putut încurca, Olga Andreevna?

Femeia ridică din umeri:

— Avea destule neplăceri. Am impresia că le căuta cu lumînarea.

— Spuneaţi că v-a povestit...

— Relatările lui se terminau întotdeauna cu o ceartă. Nu se pricepea, nu se pricepea de loc, şi, mai ales, nu voia să ţină seamă de oameni, de condiţiile reale în care trăim cu toţii...

În ea răbufni parcă o veche iritare, ca şi cum ar fi continuat o dispută cu soţul ei, şi nu se mai putea stăpîni. Iar atenţia plină de înţelegere, avidă chiar, cu care o asculta Vitali, care-l cunoscuse cu atîţia ani în urmă pe Lucinin, părea s-o aţîţe şi mai mult.

— ...Şi mereu se certa cu careva, mereu demasca pe cîte unul, îl pedepsea sau cerea să fie pedepsit.

— Oare e cu putinţă să fi devenit atît de circotaş? întrebă neîncrezător Vitali.

— Bineînţeles că nu! Cum de nu pricepeţi? Avea de pildă o vorbă: „Să munceşti după o schemă ideală". Şi o asemenea muncă pretindea tuturor. Şi lui însuşi. Or ăsta e un lucru irealizabil! Dar el era uluitor de încăpăţînat. Şi aprig. Şi orgolios. Lucinina tăcu brusc şi, oftînd din adîncul pieptului, clătină ostenită din cap. Mi-era foarte greu cu el... foarte greu...

— Totuşi a realizat multe — observă cu prudenţă Vitali. Fabrica doar...

— Vedeţi şi dumneavoastră ce-a realizat — îl întrerupse cu amărăciune Lucinina — aţi văzut doar. Şi

cîţi oameni şi-a ridicat împotrivă-i ! De pildă — se sculă agitată — o să v-arăt imediat. Am găsit-o printre hîrtiile lui. Nu-mi arătase scrisoarea asta. Lucinina se precipită în odaia vecină şi se întoarse îndată ţinînd în mînă o foaie împăturită. Iată ! Vă rog să citiţi.

Îi întinse lui Vitali scrisoarea, şi acesta, mai înainte de a o desface, îşi notă din obişnuinţă în gînd : „O filă ruptă dintr-un caiet de şcoală. Smulsă în grabă".

— N-are plic ? se interesă el.

— Nu era nici un plic acolo.

Vitali despături foaia. Ceva îi atrase o clipă atenţia înainte de a începe să citească. Scrisul ! Scrisul i se păru cunoscut. Dar asta va vedea el mai tîrziu. Şi începu să descifreze rîndurile acelea dezordonate, aşternute în grabă.

„N-am să ţi-o iert pînă la mormînt — citi Vitali. Şi încă nu se ştie care dintre noi o să intre primul în el. Ai să vezi tu de ce-s în stare. Nu te las eu să mă înfunzi. Şi găsim noi ac de cojocul tău într-un fel sau altul. De-aia îţi spun. potoleşte-te pînă nu-i prea tîrziu. Şi nu ne sta în drum, că de nu, te înfundăm noi pe tine".

Lucinina îl urmărea din ochi parcurgînd rîndurile, şi cînd i se păru că Vitali a ajuns la capăt, rosti cu nervozitate :

— Vedeţi pînă unde s-a mers ?

— Îmi daţi voie să iau cu mine scrisoarea asta ? întrebă Vitali, cu un calm subliniat.

Femeia ridică iar din umeri :

— Mă rog.

— Olga Andreevna, v-aş ruga să-mi spuneţi — Vitali vîrî scrisoarea în buzunarul de la piept al hainei şi se pregăti să fumeze, dar, dîndu-şi seama. întrebă : Îmi permiteţi ?

— Da, da, desigur. Şi... vă rog să-mi oferiţi şi mie.

Dar Vitali nu avea decît pipa. Lucinina dădu stînjenită din mînă :

— Am spus numai aşa... De obicei nu fumez. Parcă voiaţi să spuneţi ceva

— Da. Voiam să vă întreb... — Vitali pufăi din pipă ca s-o aprindă. Nu bănuiţi cine ar fi putut să scrie asta? Şi arătă spre buzunarul unde pusese scrisoarea.

Lucinina clătină din cap :

— Nu...

— Serghei Bulavkin, şoferul fabricii, se pregătea să ne spună ceva — rosti Vitali, gînditor — dar...

— Ah, băiatul acela — glasul ei deveni dintr-o dată sec şi duşmănos.

— Îl cunoaşteţi ?

— Ba bine că nu. Era răsfăţatul lui Jenea. Pe cînd el... e o puşlama, un om nesincer !

Vitali se strădui să nu-şi trădeze prin nimic mirarea. Lucinina îl cunoştea pe Bulavkin şi, pesemne, nu numai din relatările altora. Tonul aprins cu care vorbise de el vădea o ranchiună personală. În cursul discuţiei, Vitali făcea la tot pasul noi descoperiri. Jenka se dovedi a avea o fire de loc uşor de suportat. şi femeia aceasta îndurase destule din partea lui, ca şi alţii, de altfel. Acelaşi lucru îl spusese ieri şi Revenko. Iar acum mai apăruse şi anonima asta. Neruşinată, cu ameninţări directe, ca orice anonimă. „Nu te las eu să mă înfunzi". Nu, Jenka, firește, că nu avusese de gînd să înfunde pe nimeni. „Să munceşti după o schemă ideală". Iată ce pretindea Jenka. Fusese oare un idealist ? Un om încăpăţînat şi înrăit ? Aşa îl credea nevastă-sa. Şi orice discuţie între ei pe această temă se sfîrşea cu o ceartă. Ea nici acum nu poate vorbi calm despre toate acestea. Sau, cine ştie... Iritarea ei mai poate ascunde ceva profund personal, despre care nu simte nevoie să vorbească.

Şi Vitali, spre propria lui surprindere, se pomeni întrebînd :

— Pesemne că l-aţi iubit mult pe Jenea ?

— Stranie întrebare...

— Nu, nu-i de loc stranie. M-am jenat să v-o pun, ăsta-i adevărul. Dar ţin atît de mult să descurc afacerea asta... încît sper că mă veţi scuza.

Lucinina dădu din umeri, fără vlagă.

— Să vă scuz mi-e mult mai simplu decît să vă răspund. L-am iubit foarte mult, ba nu... În orice caz, îl iubeam mult mai mult decît mă iubea el pe mine. De asta sînt sigură. Or, în dragoste... este un scriitor care a precizat foarte limpede : în dragoste e mai puternic acela care iubeşte mai puţin.

— Şi el abuza de puterea pe care o avea asupra dumneavoastră ? întrebă Vitali, pe care întorsătura neaşteptată a discuţiei începea să-l tulbure.

Olga Andreevna schiţă un zîmbet :

— Bine. Am să-ncerc să vă explic. Căzu o clipă pe gînduri şi, îndreptîndu-şi maşinal pieptănătura cu amîndouă mîinile, oftă lung, apoi urmă : Am sacrificat foarte multe consimţind să plec din Leningrad. Acolo era şcoala unde am învăţat. Am absolvit-o, iar peste cinci ani m-am întors tot acolo, ca profesoară. Şcoala era pentru mine ca o casă părintească, cu oameni pe care-i iubeam şi care mă iubeau. Mă refer şi la vechii mei profesori, şi la copii. Dar am părăsit totul de dragul lui Jenea. El se zbătuse atît de mult să vină aici. Eu însă nu m-am simţit bine în oraşul ăsta. Totuşi am răbdat. Asta, pînă cînd am observat că Jenea a început să se îndepărteze de mine. Uneori se purta ca un străin. Dacă sînteţi însurat, mă veţi înţelege. La prima vedere s-ar fi zis că nu s-a întîmplat nimic, fiindcă, aparent, nu se schimbase nimic. Dar simţeam, simţeam cu toată fiinţa mea cele ce se petreceau. Ca atunci cînd, după o vorbă întîmplătoare, după intonaţie, un gest, după o faptă cît de neînsemnată în aparenţă, sau chiar şi numai din priviri, surprinzi cele ce se petrec în sufletul omului care ţi-e apropiat. Iar Jenea se depărta tot mai mult de mine. Şi-atunci am început să lupt. Am şi eu voinţă, am şi răbdare. Doar sînt pedagog. Dar copiii... sînt totuşi altfel decît oamenii mari. Pe ei îi văd mai clar. Şi-apoi, aici era vorba despre alt gen de sentimente. Asta-i cel mai important. Uneori îmi pierdeam cumpătul. Mă înfuriam şi plîngeam din pricina neputinţei mele. Aveau loc certuri. Unele stupide, mărunte, de care ţi-e şi ruşine să-ţi aminteşti. Dar nu puteam să privesc cu indiferenţă cît este de grosolan şi nedrept, cum îşi ridică pe toţi împotrivă-i. Şi am hotărît că trebuie să ne întoarcem la Leningrad. Dar s-a dovedit a fi un lucru imposibil. Nici nu voia s-audă de aşa ceva. N-am reuşit decît să înmulţesc discuţiile şi certurile. Dar v-am mai spus că am şi eu voinţă. Aşa că am hotărît să plec singură şi le-am scris părinţilor mei.

Lucinina tăcu şi-şi aţinti privirea în gol.

Vitali întrebă şovăitor :

— Era într-atîta de pasionat de noua lui muncă ?

— Era pasionat de toate — răspunse ea, neașteptat de tăios. Și în asemenea clipe nu voia să vadă nimic.

— Dar ar fi fost el în stare să fure proiectul fabricii, schițele, și să le vîndă ?! exclamă Vitali.

Parcă bucuroasă de noua întorsătură a discuției, Lucinina se grăbi să răspundă :

— Nu, nu ! E o prostie. O minciună.

— Dar cui putea folosi această minciună ?

Fără să bage de seamă, Vitali se depărta tot mai mult de subiectul acela atît de complicat, încîlcit și confuz pe care tocmai îl atinsese.

— La fabrică sînt oameni de tot soiul — răspunse Olga Andreevna. Nu-i cunosc prea bine.

— O să mă lămuresc eu ce-i cu ei ! rosti cu aprindere Vitali.

Vitali era tînăr și nu apucase să acumuleze acea experiență de viață care nu poate fi înlocuită nici de sensibilitate, nici de inteligență, nici chiar de talent ; unele aspecte ale vieții, în special ale vieții de familie, ale relațiilor dintre soț și soție, îi erau cunoscute doar din auzite, din cărți sau din cele văzute la alții. Și de aceea nu putea sesiza unele amănunte esențiale sau nuanțele unor asemenea relații. În plus — și asta era cel mai important ! — suferințele, emoțiile și grijile pe care le trăiești tu însuți — singurele care pot alcătui experiența de viață și pot să te ajute să-i înțelegi pe ceilalți oameni — îi rămîneau necunoscute.

Și totuși, spiritul lui acut de observație, conștiința clară a necesității de a înțelege întotdeauna și, în primul rînd, sentimentele și gîndurile oamenilor și abia apoi să le judece faptele, în sfîrșit sensibilitatea lui înnăscută, toate acestea îl ajutară să surprindă în cuvintele și în tonul Lucininei faptul acela pe care ea îl ascundea și care lui îi trezise bănuielile. Da, da, nici chiar acum ea nu e sinceră pînă la capăt, ceva se mai petrecuse între ea și soțul ei, au mai fost și alte pricini ale certurilor cu care se încheiau discuțiile lor.

Și încă o descoperire : Lucinina îl antipatizează vădit pe Bulavkin. De ce ? „Răsfățatul". Cuvîntul acesta, se înțelege, nu i se potrivea în nici un chip lui Bulavkin, și Lucininei îi scăpase fără voie, fiindcă se obișnuise să gîndească astfel despre el. În același timp însă, asta însemna că Jenka avea o încredere deosebită în șofe-

rul său, poate că-i încredința unele lucruri pe care nu i le mărturisea nici chiar ei, soția lui. Sau credea în băiat, fără ca el să merite și dînsa vedea aceasta. Da, da, mai degrabă așa trebuie să fi fost. Ce nod complicat, fir-ar să fie!

Pînă una alta, un lucru era limpede: totuși Jenka stîrnise oamenii împotriva lui. Pînă și anonima aceea ticăloasă....

Dar chiar atunci, ca și cum și-ar fi dat seama că gîndurile interlocutorului ei s-au întors la scrisoarea cu pricina, Lucinina spuse pe neașteptate:

— De altfel, lucrurile nu s-au limitat numai la atît — și arătă spre buzunarul în care Vitali vîrîse scrisoarea. Jenea îmi spunea că se pregătise un articol împotriva lui, la ziar. Ce-i drept, n-a apărut.

— Un articol la ziar?

— Da. De ce vă mirați? Avea dușmani cu nemiluita. V-am spus doar.

— Și de ce n-a mai apărut articolul?

— Nu știu. S-ar putea să fi întreprins Jenea ceva.

— Cînd anume v-a vorbit Jenea despre articol, demult?

— Nu-mi amintesc exact. Lucinina își duse obosită degetele la tîmple. Dar pe vremea aceea, pare-mi-se că abia începuse.

Vitali era și el obosit de discuția aceasta încordată; de fapt, nu atît de discuția propriu-zisă, cît de noianul de gînduri neașteptate, presupuneri, nelămuriri, de nesfîrșitele impasuri și semne de întrebare la care ea dădea naștere. Își vîrî pipa în buzunar și se pregăti să-și ia rămas bun.

Ieșind în antreul mic, care nu era de loc întunecos cum i se păruse lui la venire, zări într-un colț, în spatele cuierului, un întreg mănunchi de undițe de lungimi diferite — unele de bambus, altele demontabile, altele de fabricație proprie. Prin păienjenișul de sfori luceau momelile argintii, se iteau ca niște răcușori prinși în plasă dopurile rotunde, roșii-albe. Lîngă undițe se afla o pereche uriașă de cizme de cauciuc, ale căror căpute lungi se îndoiseră greoi spre dușumea.

Vitali arătă din cap undițele:

— Lui Jenea îi plăcea să pescuiască?

— Era nebun după pescuit. Pleca de-acasă și lipsea cîte o zi întreagă. În fiecare sîmbătă. Îmi tot demonstra că e singura lui destindere. Nu știu ce făcea el acolo.

Vitali o privi mirat și zîmbi:

— Totuși pește v-aducea?

— Pește, ce-i drept, aducea... — răspunse ea, rezervată.

Își luară rămas bun.

După discuția la comitetul orășenesc de partid, Igor Otkalenko se întoarse la Inspectoratul municipiului.

Soarele ardea insuportabil. Pe strada prăfuită, plantată cu copăcei firavi, nu mai era pic de umbră. Fumegînd necruțător și emanînd căldură din întreg trupul lor metalic încins, autobuzele treceau cu zgomot unul după altul. Lîngă chioșcurile cu răcoritoare se îngrămădea lume.

Igor își scoase mai întîi haina, aruncîndu-și-o pe braț, apoi își slăbi cravata și-și descheie gulerul cămășii. De fiece dată, pentru o clipă-două, se simțea mai ușurat. Mergînd, cugeta. Vitali e obsedat de o singură versiune: e convins că Lucinin nu se putea sinucide. Deși rezultatele scandaloase ale expertizei, trimiterea cazului la procuratură și judecata ce-l aștepta constituiau un motiv suficient de temeinic pentru un asemenea gest. Lucinin cu siguranță că era nu numai activ și energic, ci și orgolios și iute la mînie. Un asemenea om trebuie că a suportat deosebit de dureros cele întîmplate. Și, pe deasupra, mai erau și neînțelegerile cu nevastă-sa. Igor își imagina perfect ce înseamnă asta. Dacă, de pildă, Alka e prost dispusă și se „montează", începînd să-ți caute nod în papură, nu mai ești bun de nimic. Dar cum o fi cînd nu te înțelegi de loc?

Nu, e clar ca lumina zilei că Vitali a tras concluzii pripite. De altfel, ieri l-au și năpădit îndoielile. Rezultatele anchetei l-au impresionat pînă și pe el. În schimb, dispariția tînărului acela, Bulavkin, este vădit misterioasă și alarmantă. Să aibă oare vreo legătură cu cazul Lucinin? Aici va fi nevoie de o cercetare asiduă. Bulavkin trebuie găsit cu orice preț, viu sau mort. Dar de ce neapărat mort?

Cotind după colţ, Igor zări clădirea cu etaj a Inspectoratului municipiului de miliţie, cu obişnuita firmă roşalbastră pe uşă. În faţa intrării staţiona o motocicletă prăfuită, cu dunga miliţiei pe ataş, şi cunoscuta „Pobedă" cafenie.

În camera de gardă semiîntunecoasă şi răcoroasă, cu o despărţitură înaltă de lemn şi cu două afişe decolorate pe pereţi : „Război alcoolismului" şi „Cînd e stop, stai pe loc !", un sublocotenent spilcuit încerca să convingă o femeie care plîngea în hohote :

— Liniştiţi-vă ! Doar v-am spus că-l găsim. Asta e. Păstraţi-vă calmul. Nu vă enervaţi...

Femeia ridică spre el obrazul scăldat în lacrimi :

— Erau ultimii bani... iar bărbatu-meu ia leafa abia peste o săptămînă... Ce am să le dau de mîncare ?...

— Iar eu vă repet încă o dată : îl găsim. Locotenentul se uită aferat la ceas : Peste o oră va fi aici. Şi n-are să apuce să-i bea. Vă rog să verificaţi după ceas.

— Am să verific şi eu — spuse Igor.

Sublocotenentul se întoarse iute spre el şi, recunoscîndu-l, adăugă către femeie :

— Iată, tovarăşul de la Moscova are să verifice şi dînsul. Apoi, întorcîndu-se din nou spre Igor, lămuri : Tovarăşe căpitan, e vorba de Vaska Stulkin, care a săvîrşit un furt. Îl cunoaştem ca pe un cal breaz. Semnalmentele au coincis întocmai. Acum e precis la Valka Spiridonova. Sectoristul s-a şi dus într-acolo.

Femeia se opri din plîns şi, muşcînd batista udă făcută ghem, se uită la Igor. Sublocotenentul îl anunţă că Tomilin e în birou, dar că are un vizitator.

— Un unchiaş plin de importanţă — zîmbi el şi-şi desfăcu larg braţele : Uite atîta !

Igor urcă la etaj. În drum îşi puse cravata, potrivindu-şi-o cu grijă, însă haina şi-o lăsă pe braţ. În biroul lui Tomilin văzu un om în vîrstă, corpolent, într-un costum gri-deschis şi cămaşă albă cu gulerul răsfrînt. Pesemne că abia încăpuse în fotoliul din faţa mesei, fiindcă poalele hainei stăteau ridicate peste braţele rotunde ale fotoliului. Părul cărunt şi înalt, ca şi obrazul lui masiv, surprinzător de tînăr, ars de soare, cu nişte sprîncene negre şi lucioase ca blana de samur, şi ochii plini de vioiciune, negri şi ei, îi dădeau o înfăţişare nespus de atrăgătoare.

Cînd Igor intră, vizitatorul tocmai îi spunea cu însufleţire lui Tomilin :

— ... Dragul meu, toate sînt doar aparent simple pe lumea asta. Doar aparent ! Să luăm, de pildă... Ei, ce să luăm ? Da, de exemplu apa. Haş doi o, aşa e ? Mai simplu nici că se poate, nu-i aşa ? Dar uite că s-a descoperit şi o altă apă. Şi, fii atent, tot haş doi o. La zero grade nu îngheaţă, şi nici la minus treizeci. Şi e mai grea de aproape o dată şi jumătate, iar densitatea e de cincisprezece ori mai mare. Îţi dai seama ? Iată de ce-i în stare bătrîna „aqua". Şi doar au studiat-o oamenii o mie de ani. S-ar fi părut că o cunoaştem în fel şi chip. Aşa încît, dragul meu, după cum vezi, în viaţă totul nu e chiar atît de simplu. Cît despre convieţuirea umană, ce să mai vorbim. Aici, ştii dumneata... Deodată se întoarse şi-l zări pe Igor : Dar mi se pare că ai o vizită.

Tomilin îl văzuse mai demult pe Otkalenko, dar probabil că nu se îndurase să-şi întrerupă interlocutorul. Acum însă se sculă, îl salută pe Igor şi-l prezentă :

— Grigori Osipovici, este chiar tovarăşul pe care noi doi îl aşteptam. Vă rog să faceţi cunoştinţă.

Vizitatorul se ridică greoi şi, întinzîndu-i lui Igor o mînă lată şi păroasă, îi strînse degetele cu o uimitoare putere.

— Maţulevici — se prezentă el la rîndul său şi, învăluindu-l pe Igor cu o privire rapidă şi, pesemne, din obişnuinţă cercetătoare, adăugă în chip de lămurire : Inginer-şef la combinatul din Baranovsk.

— Am mai auzit de dumneavoastră — zîmbi Igor.

— De la cine, dacă nu-i un secret ? se interesă Maţulevici, aşezîndu-se iar în fotoliu.

— De la Revenko. Chiar ieri am făcut cunoştinţă cu dînsul.

— A-a, un băiat energic ! şi Maţulevici dădu din cap. Ei, dar să-l lăsăm pe Revenko. Am trecut pe la dumneavoastră în legătură cu Lucinin. Că doar a fost pe vremuri elevul meu. Cel mai bun elev, vă rog să notaţi. Iar mai tîrziu am devenit eu elevul lui. Şi, încruntîndu-şi sprîncenele de samur, adăugă autoritar : Ne-a construit un atelier excelent după proiectul lui. Ne-a scăpat de importul din Suedia, ţineţi seama. Şi asemenea oameni trec uneori pe lîngă noi neobservaţi. Mai bine zis, ne obişnuim prea repede cu ei. Ni se pare că nu se deose-

besc cu nimic de alții. Dar s-ar cuveni să nu încetăm să ne mirăm și să-i prețuim după cum merită.

Mațulevici se lăsă cu un oftat pe spetează fotoliului.

Igor observă grav :

— Dar, Grigori Osipovici, ancheta a descoperit unele abuzuri din partea lui Lucinin. S-a dovedit că el v-a vîndut proiectul fabricii.

— Prostii ! exclamă Mațulevici și fața lui fălcoasă deveni stacojie. Noi i-am pus condițiile noastre tehnice. Și el le-a executat.

— Dar a lucrat o comisie întreagă, Grigori Osipovici — replică domol Igor. Concluziile ei au fost transmise procuraturii. Și acolo, de asemenea...

— Iar eu susțin că-s prostii ! Comisia n-a fost obiectivă ! Cu o mișcare nervoasă, Mațulevici își aruncă spre spate șuvițele încărunțite ce cădeau pe frunte. Cum de-a putut el să facă una ca asta : pac, pac ! și să pună mîinile pe piept ? ! Măcar să-mi fi scris mie mai întîi, mie, hodorogului bătrîn, în ce ciorbă a intrat. Că eu habar n-aveam de nimic. Am venit la el cu avionul, după treburi. Și poftim ! Dar nu mă întorc așa, cu una cu două. Pentru comisia aceea se va găsi altul. Și scoatem noi adevărul la lumină. Își aruncă din nou părul spre spate : Și-o să spălăm rușinea ! Spre marea noastră durere, mai mult nu se mai poate face.

— Așa e, Grigori Osipovici — rosti cu seriozitate Igor. E un lucru sfînt să scoți adevărul la lumină. Și noi avem aceeași sarcină. Dar mai avem și o alta.

— Care anume, aș vrea să știu, dacă nu e un secret ?

— Să aflăm cine-i vinovat. În ambele cazuri.

Mațulevici îl privi cu interes :

— Și ce înseamnă „în ambele cazuri" ? Îmi permiteți să aflu și eu ce variante aveți ?

— Am primit scrisori — spuse Igor după o clipă de ezitare. Unii cetățeni nu cred că Lucinin s-a sinucis.

— Doamne, ce prostie ! și Mațulevici dădu din mînă.

Igor clătină din cap :

— Se întîmplă multe, Grigori Osipovici. De aceea și trebuiesc cercetate toate variantele, toate versiunile, cum se spune la noi. Așa procedăm noi, în mod obligatoriu.

— În cazul acesta sîntem de acord — constată satisfăcut Mațulevici. Am ajuns, ca să zic așa, la același numitor.

— Sîntem de acord, dar nu întru totul — replică Igor. Vă propun să ţinem legătura. Tot ce veţi reuşi să lămuriţi acolo, la Moscova, să ne comunicaţi nouă. Iar noi, pe linia asta, vom lucra deocamdată aici. De acord?

— Se poate — şi Maţulevici încuviinţă dînd din capul său cărunt — ba e chiar rezonabil, aş zice eu. Şi se uită cercetător la Otkalenko: Vasăzică eu vă spun dumneavoastră, iar dumneavoastră mie. Aşa-i?

Igor zîmbi:

— Desigur. Nu vom avea secrete. Şi încă un lucru: în caz de ceva, luaţi legătura cu locotenent-colonelul Korşunov din Moscova. Dînsul ne-a trimis aici şi e la curent absolut cu toate. Iată numărul lui de telefon. Vă rog să-l notaţi.

— Mi se întîmplă pentru prima oară să închei un acord cu miliţia — rîse Maţulevici, scoţînd blocnotesul. E chiar interesant... Bine, dragii mei — se ridică greoi şi-şi încheie haina peste pîntecele uriaş. Am plecat. Trebuie să mai fac rost de bilet.

— Aici vă putem ajuta noi — interveni Tomilin. Biletul îl veţi avea. Vă ducem şi la aeroport.

— Iată primele roade ale acordului — zîmbi Igor.

Se despărţiră ca nişte prieteni. După ce Maţulevici plecă, Igor întrebă cu nerăbdare:

— Ei, Nikolai, ai vreo veste despre Bulavkin?

Chipul posac al lui Tomilin se posomorî şi mai mult.

— Ăm — rosti el, supărat. Mi-a telefonat Revenko. Ţipă ca din gură de şarpe. Băiatul ăsta pare-se că a ştersu-o şi cu maşina fabricii, cu „GAZ"-ul lor, nu se ştie unde. Volov s-a dus acum acolo, la fabrică.

Igor scoase un fluierat de uimire şi ciudă. Ochii lui albaştri se închiseră la culoare, bărbia mare şi pătrată ieşi în afară, dînd chipului său un aer de hotărîre neclintită şi aspră.

— Aşa-a... Şi deci nimeni nu l-a văzut ieri în maşină, nici un suflet de om?

— Încercăm să aflăm — oftă Tomilin şi adăugă clătinînd din cap: Maşina e un lucru secundar. Băiatul ăsta a făcut o boacănă.

— Ori a păţit ceva.

Între timp, uşa biroului se deschise şi în prag apăru Vitali, transpirat şi roşu la faţă, cu haina aruncată pe umăr.

— Şedinţaţi, filozofilor ? întrebă el, răsuflînd din greu. Apă de băut aveţi ? Parcă am fi în Africa, nu alta. Termometrul de la sovietul orăşenesc arată patruzeci de grade la soare. Şi adăugă cu un aer hotărît : Dacă bate careva la uşă, mi-o pun iar... — după care încuie uşa şi-şi scoase cămaşa udă.

— Ce noutăţi ai adus ? întrebă sec Otkalenko, punînd punct discuţiei fără noimă despre vreme.

— Un vagon întreg.

Vitali îşi turnă din carafă apă călduţă şi din două înghiţituri goli paharul, apoi îşi mai turnă unul. Broboane de sudoare îi acopereau faţa şi pieptul. După ce-şi trase răsuflarea, începu să povestească. În timp ce vorbea, îşi atîrnă cu grijă pe speteaza scaunului haina pe care o aruncase neglijent, scoase din buzunar cravata pe care o netezi pe genunchi şi o zvîrli peste haină, apoi, cu aceeaşi grijă, aşeză cămaşa, după care, tolănindu-se pe scaunul vecin şi întinzînd picioarele, fără să se oprească din povestit, se apucă să-şi umple pipa.

Igor şi Tomilin îl ascultau încordaţi.

— Unde-i scrisoarea ? întrebă la sfîrşit Igor, preocupat

— La mine, se-nţelege.

Vitali scoase din buzunarul hainei foaia împăturită în patru. Igor citi scrisoarea şi o întinse tăcut lui Tomilin, apoi, chibzuind în sinea lui, îşi aprinse o ţigară ţăcănind cu zgomot din capacul brichetei şi deschise o mapă ce se afla pe birou. Scoase de acolo un petic de hîrtie, îl cercetă atent şi-l puse la loc. Între timp, Tomilin citi scrisoarea şi, înapoindu-i-o lui Vitali, îl întrebă :

— Şi tu ce crezi despre asta ?

Cu un gest semnificativ, Vitali răspunse :

— O ameninţare cu uciderea. Nu vezi ? În glasul lui se ghicea o iritare ascunsă. S-ar fi zis că-i pare şi lui rău de descoperirea făcută. Totuşi propun — continuă el, nemulţumit — să se redeschidă oficial anchetarea cazului.

— Iar crezi că-i vorba de un asasinat ? Tomilin îl privi cercetător şi pe faţa lui prelungă şi posacă trecu un zîmbet. Înaintea ta a fost pe-aici Maţulevici. Ai auzit de el ?

— Nu zău ! şi Vitali deveni prudent. Şi ce spunea ?.

— Spunea că nu crede în concluziile anchetei. Pleacă la Moscova să facă intervenţii. Şi mai spunea că Lucinin

putea foarte bine să se sinucidă din pricina celor întîmplate. Se pare că-l cunoștea bine.

— Da, dar nu știa de scrisoare ! exclamă înciudat Vitali. Nici noi nu știam. Apropo, aveți pe-aici medici legiști pricepuți ?

— Da, avem, și chiar ei au făcut constatările.

— Cei mai pricepuți ?

— Ei, cel mai priceput e profesorul Oceakov Ivan Feodorovici, de la Institutul de medicină. Dar e în concediu... pare-mi-se, pe litoralul Balticei.

— El trebuia chemat.

— Ai zis-o și tu ! zîmbi Tomilin. Are șaptezeci și trei de ani, măi frate. Cine s-ar fi încumetat să-l cheme ?

Ideea de a propune să se redeschidă oficial anchetarea cazului Lucinin îi venise lui Vitali în drum spre Inspectoratul municipiului de miliție. La început fusese o ipoteză : „Ce-ar fi dacă ?... Ar fi bine să..." Dar în cursul disputei cu Tomilin, așa cum se întîmplă cu oamenii aprinși, care se entuziasmează repede, Vitali se înțărea tot mai mult în convingerea sa, iar acum i se părea că asta ar fi măsura cea mai necesară și mai urgentă.

— Anchetatorul procuraturii n-are să dea o asemenea dispoziție — și Tomilin clătină din cap. Îl cunosc bine.

— Rămîne de văzut — se încăpățînă Vitali. Voi considerați cazul încheiat. Dar oare acum nu ți-e limpede și ție că totul trebuie verificat ? Totul !

— Altceva nu mi-e mie limpede.

— Dar aici ți-e totul clar ?

— Aici mi-e totul clar — i-o reteză mohorît Tomilin.

— Așa... Bine... — strecură printre dinți Vitali, aprinzîndu-și pipa stinsă. Atunci ce ți-e neclar ?

— Mi-e neclar ce s-a întîmplat cu Bulavkin. De ce a fugit, ba a mai furat și mașina.

— Mașina ? repetă neîncrezător Vitali. Fiindcă veni vorba, Lucinina mi-a spus despre el cam așa : „E o pușlama, un om nesincer".

— Bulavkin ? rosti brusc Otkalenko, de parcă s-ar fi trezit din visare, și în glasul lui răzbătea o nuanță stranie, făcîndu-l pe Vitali să devină atent. Da, lucrurile se complică tot mai mult...

— Și el e direct legat de cazul Lucinin. De faptele rămase nedescoperite ! sublinie Vitali, care încă nu se potolise după disputa cu Tomilin.

Otkalenko zîmbi enigmatic :

— Pînă una alta, propun să facem o expertiză.

— Ce expertiză ? întrebă iritat Vitali.

— Grafologică.

— Pentru ce ?

— Iată pentru ce. Igor întinse mîna : Dă-mi, te rog, scrisoarea.

Luă foaia din mîna lui Vitali, apoi scoase din mapă peticul de hîrtie pe care-l examinase cu puțin înainte și, apropiindu-se de masă, îl așeză lîngă scrisoare, netezindu-i grijuliu colțurile.

— Ia priviți, tovarăși — și-i chemă lîngă el. După mine, unele lucruri sînt limpezi și fără expert.

Vitali se repezi primul spre masă, iar după el se apropie și Tomilin.

Un timp tăcură amîndoi, privind cu luare-aminte hîrtiile așezate în fața lor. În cele din urmă, Vitali rosti îngîndurat, mușcîndu-și buzele :

— M-da... O descoperire ca asta...

Pe masă, înaintea lor, se aflau scrisoarea anonimă și biletul primit în seara precedentă din partea lui Bulavkin.

Nu încăpea nici o îndoială : ambele hîrtii erau scrise de una și aceeași mînă.

Matematica aspră a vieții

— Mă interesează materialele din dosarul procuraturii — spuse Vitali. În special concluziile anchetei : aș vrea să știu ce-au putut să scrie acolo.

— Au întocmit un proces-verbal, de ți-e mai mare dragul — răspunse Tomilin. Mîine, Rogoviția o să ți-l vîre sub nas, în primul rînd.

— Eu cred — rosti Igor — că versiunea cu sinuciderea nu trebuie exclusă în ambele cazuri : fie că-s juste concluziile anchetei, fie că nu-s ; adică, și în cazul că Lucinin a săvîrșit delictul, și în cazul că a fost calomniat. Ești de acord ?

Vitali oftă :

— Desigur. Dar cu o precizare : Jenka nu putea săvîrși un delict.

— Asta trebuie dovedit — și Igor clătină din cap. Trebuie controlat totul, obiectiv, toate împrejurările, toate documentele.

— N-ai încredere în obiectivitatea mea ?

— Recent erai obsedat de o altă versiune.

— Nu-i o obsesie ! Era o convingere lăuntrică. Dar acum sînt sigur : cînd ești învinuit de asemenea fapte și încă pe nedrept, oricît de tare ai fi, tot te-apucă disperarea.

— Deci nu se exclude nici versiunea sinuciderii ?

— Nu. S-o lăsăm și pe ea.

— Bine, sînt liniștit — zîmbi Igor. Cît privește sinuciderea lui Lucinin, nu uita că aici avem probe întemeiate, stabilite cu precizie — urmă el, calm și cumpănit ca întotdeauna. Starea de deprimare în care se afla Lucinin în ultimele zile este indiscutabilă, apoi neplăcerile cu adevărat mari pe care le avusese și, în sfîrșit, faptul

că fusese văzut în seara aceea la rîu, pe pod. Ei, și concluziile expertizei medicale, fireşte.

— Parcă în seara aceea a fost văzut cu încă cineva? întrebă cu un aer nevinovat Vitali.

— Acesta nu-i decît un amănunt.

— De loc lipsit de importanţă, totuşi...

— Dar nici confirmat — replică sec Igor. Îţi rămîne ţie să-l dovedeşti.

— Ca şi multe altele. Vitali oftă. Iar tu caută-l pe Bulavkin. Iată cine are să ne spună multe, cred eu. Eh, dacă s-ar putea să-l vedem printr-un efort de concentrare, cum ne învaţă parapsihologia... Îi făcu semn cu ochiul lui Igor. Ar fi straşnic, ce zici?

— Aiureli! exclamă Igor, privind înciudat pe fereastră. Mi-e teamă că o să ne cam ude ploaia. Şi-ar trebui să acţionăm. Şi să mai stăm de vorbă cu careva, chiar astăzi.

Pe cer se învălătuceau nori negri şi grei; se tîrau încet dinspre pădurea îndepărtată de peste rîu, acoperind aproape întreg orizontul. Un şuvoi de aer răcoros intra pe fereastră.

— Avem mare nevoie de ploaie — observă Tomilin. Se pîrjoleşte totul.

— Şi noi ne pîrjolim — replică Vitali. În orice caz, scoatem fum.

— Nu ştiu cum e cu alţii, dar ţie nu-ţi strică să te mai răcoreşti — îl înţepă Igor.

În clipa aceea, pe cerul devenit negru se aprinse un fulger gigantic. Săgeata lui orbitor de albă ţîşni dintre nori, se frînse şi se împrăştie, vibrînd ca un nerv dezgolit de bisturiu. Şi îndată după el bubui, cu ecouri grele, tunetul. Pămîntul păru că tresare, casele se clătinară şi, înfiorate, coroanele copacilor porniră să se legene în toate părţile. O ploaie puternică se năpusti asupra pămîntului. Un zid de apă zgomotos şi sclipitor astupă într-o clipită fereastra şi deodată li se păru că, în afară de cei patru pereţi şubrezi şi de fereastra cu geamurile zăngănind, nimic şi nimeni n-a mai rămas pe lume.

— Stihiile naturii — rosti admirativ Tomilin, şi cutele adînci de pe chipul lui posomorît şi îngîndurat se destinseră într-un zîmbet.

— Întrucît orice cale de acces spre teatrul de luptă ne-a fost tăiată — anunţă glumeţ Igor — haideţi să precizăm unele lucruri. Şi-şi trase scaunul lîngă masă.

Ploaia biciuia cu atîta putere, încît se văzură siliţi să închidă fereastra.

— Ce beznă ! se miră Vitali. Traversă precipitat odaia şi apăsă pe comutatorul de lîngă uşă : Să fie lumină ! Dar lumină nu se făcu. Aşa — constată Vitali, aproape satisfăcut. S-a stins astrul viu al nopţii.

Dar Igor era pornit să discute lucruri serioase :

— Mă interesează anchetatorul procuraturii care s-a ocupat de cazul Lucinin — şi se întoarse spre Tomilin. Ce fel de om e ?

— Un om sobru — răspunse acesta în timp ce-şi aprindea ţigara, ferind din obişnuinţă flacăra chibritului cu palmele lui mari, de parcă s-ar fi aflat pe stradă.

— „Sobru" e o noţiune cam vagă — replică pedant Igor. Spune-mi ceva mai concret. Că, uite, dînsul de colo... — şi-l arătă din cap pe Vitali — va trebui să ducă mîine tratative cu el.

— Da, într-adevăr, te rog să mi-l descrii — îl susţinu şi Vitali.

Tomilin trase tacticos din ţigară şi un punctuleţ rubiniu se aprinse misterios în întuneric pentru a se stinge pe dată sub coloana mică de scrum.

— Ce să-ţi spun mai concret ? începu el. Numele de familie Rogoviţin, prenumele, după tată, Pavel Iosifovici. Îşi cunoaşte meseria. Şi e, bineînţeles, cunoscut... — ultimele cuvinte le rosti semnificativ.

— Dar ca om cum e ? întrebă Vitali.

Deodată sună telefonul ce se afla lîngă ei, pe masă. Vitali smulse grăbit receptorul.

— Nikolai Ignatievici ?

— Nu, Losev.

— La telefon ofiţerul de serviciu. E aici la mine cetăţeana Bulavkina. În legătură cu fiul ei.

— Las-o să urce ! se însufleţi Vitali. Tomilin e şi el aici — şi, punînd receptorul în furcă, adăugă adresîndu-se lui Igor şi lui Tomilin : Aveţi noroc, fraţilor ! Nu mai e nevoie s-o convocăm.

Privi fără voie spre fereastră. Furtuna nu se potolise. Peste un minut uşa biroului se întredeschise scîrţîind şi

în aceeași clipă se aprinse pe neașteptate lampa din tavan. În prag se ivi o bătrînică scundă, cu un trenci negru șiroind de apă, lung aproape pînă în călcîie, și cu o umbrelă udă, deschisă, în mînă, pe care o ținea înaintea ei ca pe un scut.

— Of, doamne, nu vrea de loc să se închidă afurisita asta... — rosti ea, cu o voce surprinzător de groasă.

— Lasă, măicuță, că-i venim de hac acuși! îi sări în ajutor Vitali. Că doar dumneata ne-ai adus lumină, la propriu, ca să zic așa.

— Poate că și la figurat — adăugă Igor, sculîndu-se în picioare.

În timp ce Vitali se căznea să închidă umbrela, el o ajută pe femeie să-și lepede trenciul ud, îl scuturară cu grijă și-l atîrnă desfăcut în cuierul scund de lemn de lîngă ușă.

— Ce te-a făcut, măicuță, să ieși din casă pe o asemenea vreme? întrebă Vitali, după ce Bulavkina se așeză, în sfîrșit, pe scaunul ce-i fusese oferit. Am fi venit noi la dumneata.

Bătrînica însă nu se grăbi să răspundă. Își netezi binișor fusta neagră pe genunchi, își scoase ochelarii din buzunarul jachetei împletite din lînă și-i puse pe nas, vîrînd cu grijă brațele ochelarilor pe sub șuvițele de păr cărunt, apoi cercetă cu privirea severă pe fiecare dintre cei trei și rosti dojenitor, cu vocea ei de bas, stinsă :

— N-aveți feciori, pesemne. Asta e. Parcă miliția noastră știe să caute? Să te amendeze pentru găini, asta da, se pricepe. Să strige la tine, de față cu toată lumea — glasul ei se umplu de mînie — și de asta-i bună. În treburi de-astea, Barabanov e voinicos nevoie-mare, ți-arată el ce-i poate pielea. Da' să te-ajute la necaz... Deodată o podidi plînsul și-și scoase în grabă batista, ștergîndu-și ochii pe sub ochelari, după care își suflă nasul cu zgomot.

— Cine-i Barabanov? îl întrebă încet Vitali pe Tomilin. De unde-a mai răsărit și ăsta?

Tomilin răspunse încruntat :

— E sectoristul lor. N-am reușit pînă acum să-l înlocuim.

— Nu-i nimic, descurcăm noi treaba asta — făgădui semnificativ Igor.

— Fecioru-meu spunea că au sosit niscaiva șefi de la Moscova — oftă bătrîna, vîrînd batista în buzunar. Să mi-l găsească ei pe mezinul meu. Că numai el a mai rămas pe lîngă mine.

— Îl găsim, Anfisa Gordeevna — răspunse încruntat Tomilin. Îl găsim negreșit.

— Și mai e ceva de m-a făcut să intru la bănuială. Bătrîna îl privi sever pe după ochelari : Pe la prînz a venit Larka să-ntrebe dacă l-au găsit pe Sereojka, au ba. Ochii, se-nțelege, mînjiți cu negru, mirosea a parfum de flori, de-a umplut curtea toată, iar fusta — arătă palma cu degetele răsfirate — mai mare rușinea, doamne-iartă-mă ! Ce-o fi găsit la ea Sereojka al meu ?

Vitali și Otkalenko se priviră zîmbind.

— Și uite ea, Larka, mi-a spus că l-a văzut careva pe Sereojka, taman în seara cînd se pregătea să vină la dumneavoastră — urmă bătrîna. Și cică nu era singur.

— Dar unde a fost văzut ? întrebă grăbit Vitali.

— Păi pe Recinaia, aici e buba.

— Pe unde vine asta ? Vitali se uită la Tomilin.

— În celălalt capăt al orașului — răspunse ofițerul, clătinînd din cap. Înseamnă că nu se ducea nici la hotel, nici la fabrică. Și, la rîndul său, întrebă : Da' cu cine mergea nu ți-a spus ?

— Nu. Am iscodit-o eu în fel și chip.

Între timp, furtuna se potolise. Cerul se lumină și, prin crăpăturile norilor, care-și pierduseră culoarea neagră-plumburie, devenind fumurii de parcă i-ar fi spălat ploaia, răzbăteau reflexele roșietice ale soarelui ascuns în spatele pădurii. De undeva de departe, dinspre zările unde se mutase furtuna, se auzea bubuind tunetul.

— Ar fi interesant să aflăm unde se ducea — rosti gînditor Vitali, scoțîndu-și mașinal pipa din buzunar.

Bătrînica iarăși iar de plîns și, luîndu-și batista, se apucă să-și șteargă ochii, ridicîndu-și ochelarii cu mîna.

— Trebuie să-l găsiți, tovarăși milițieni. Neapărat să-l găsiți — stărui femeia, cu vocea ei groasă, plină de amărăciune. Simte inima mea că pe Sereojka al meu l-a lovit năpasta. E rău de el și mă cheamă. În numele preasfîntului Dumnezeu, vă rog, găsiți-l !

.... Noaptea tîrziu, Vitali și Otkalenko se întoarseră la hotel. Fără să se atingă de sticla cu lapte și de chiflele

acoperite cu un șervețel, care se aflau pe masă și pe care și le pregătiseră de dimineață pentru cină, se duseră la culcare. Stînd în pat, cu lumina stinsă, Vitali rosti cu convingere:

— Deocamdată, un lucru e limpede: dispariția lui Bulavkin e legată de noile cercetări în cazul Lucinin. De aici se poate trage concluzia... M-auzi?

Dar Igor nu mai auzea nimic. Cu fața vîrîtă în perna pe care o ținea îmbrățișată cu amîndouă mîinile, dormea adînc.

Dimineața, Vitali porni spre procuratura municipiului. Îl aștepta acolo o discuție grea și neplăcută. În ajun, Raskotov, șeful Inspectoratului de miliție, îl prevenise: „Dacă Pavel Iosifovici și-a format o părere fermă, nu-l mai urnești din loc. E tare ca stînca. Asta e! Iar anchetatorul procuraturii ajunsese probabil la ideea „fermă" că dosarul Lucinin e închis. Și la ideea asta „fermă" ajunsese cu sprijinul aceluiași Raskotov. Încearcă acum să-i „urnești din loc" pe amîndoi!

Vitali oftă, încetinind fără voie pasul. Era devreme încă, dar soarele ardea insuportabil. Nici pic de umbră pe nicăieri. Furtuna de ieri îți revenea în minte ca o fericire de necrezut. La colț, lîngă un scuar prăfuit, Vitali se apropie de un chioșc verde din scînduri; se așeză răbdător la coadă, studiind creștetele ciufulite ale băieților din șirați înaintea lui cu niște bidoane cît toate zilele și, în cele din urmă, bău o cană de cvas acrișor și călduț. După care, chinuit de căldură și de îndoieli, o luă tîrîș-grăpiș mai departe. Lîngă un chioșc de ziare avu din nou prilejul să stea la coadă: sosise presa din Moscova. Picioarele porniră singure spre chioșc, dar deodată Vitali se înfurie: „Ți-e frică, ticălosule? își zise el, mînios. Du-te, tovarășul Rogoviținîn moare de nerăbdare să te vadă".

Dar anchetatorul principal pesemne că nu murea de nerăbdare, fiindcă Vitali fu nevoit să aștepte destul de mult în anticamera mică: Rogoviținîn ocupase temporar biroul procurorului-șef al municipiului, plecat la Moscova.

Pe lîngă Vitali treceau grăbiți fel și fel de oameni preocupați, cu mape în mîini, iar ușa biroului scîrțîia întruna, nesuferit. Vitali aștepta, stînd lîngă fereastră, cu

mîinile la spate. Apucase să studieze în toate amănuntele balconului verde de vizavi, ca și rufele întinse acolo la uscat. În cele din urmă îl strigă cineva :

— Tovarășe, sînteți poftit să intrați.

În clipa aceea, sentimentul ce-l stăpînea pe Vitali era furia, care învinsese demult toate îndoielile și temerile în legătură cu întîlnirea ce-l aștepta. Vitali păși hotărît pragul, închizînd ușa după el, și se trezi într-un birou spațios, semănînd ca două picături de apă cu toate birourile în care avusese prilejul să intre. Aceeași masă de scris mare, deși cam demodată, ticsită de hîrtii, lîngă ea o măsuță cu două scaune pentru vizitatori, într-un colț un seif, iar la peretele dintre ferestre o canapea cu arcurile ușor lăsate.

La masă, un om nu prea înalt, cu părul ușor încărunțit și cu ochelari schiță o mișcare, ca și cum s-ar fi pregătit să se scoale în întîmpinarea lui Vitali. Costumul cenușiu pe care-l purta, cenușiu cu dungi, era boțit, iar cravata nițel într-o parte. Fața îngustă și cu obrajii supți, trasă parcă în jos de bărbia grea, părea separată de lumea înconjurătoare de către sticlele lucioase ale ochelarilor și-ți era greu să-i deslușești în amănunt trăsăturile. De altfel, întreaga lui înfățișare părea colbuită și ștearsă.

Vitali se prezentă.

— Poftiți — rosti scurt Rogovițîn, arătîndu-i un scaun în fața mesei, și adăugă sec : Vă rog să mă scuzați cîteva clipe.

Se aplecă deasupra unei hîrtii, ținînd în mîna ridicată un stilou de parcă se pregătea să-l arunce ca pe o suliță.

„O primire de categoria a treia — se gîndi ironic Vitali. Dacă eram o persoană mai marcantă, s-ar fi sculat să mă salute sau, mai știi, ar fi ieșit de la masă, ba poate că ar fi făcut cîțiva pași spre mine, fără a mai vorbi că putea să mă întîmpine în prag. Dar pentru asta, pesemne, trebuie să fii ministru. Deși unul ca ăsta l-ar aștepta pe ministru în stradă".

— Permiteți ? întrebă el politicos, scoțîndu-și pipa.

— Da, da, vă rog — și anchetatorul dădu din capul cărunt, fără să-și ridice ochii de pe hîrtie.

Vitali își umplu tacticos pipa și o aprinse.

În sfîrșit, Rogovițîn iscăli hîrtia cu mișcări largi, își scoase ochelarii și, lăsîndu-se pe speteaza fotoliului, rosti rezervat :

— Vă ascult.

Fără ochelari, părea mai bătrîn și mai aspru. Obrazul gălbui se dovedi a fi brăzdat în toate direcțiile de cute adînci, așezate în fel și chip pe obrajii supți, pe bărbia grea, în jurul ochilor, pe lîngă urechi, din care pricină fața părea fragmentată și-ți era cu neputință să surprinzi o trăsătură mai caracteristică în afară de duritatea aceea implacabilă, cu adevărat ca de cremene.

Vitali se căzni să expună cît mai pe scurt scopul vizitei sale. Vorbea dinadins sec și inexpresiv, accentuînd asupra misiunii pe care o primise. Vorbi și despre scrisorile „din partea cetățenilor" sosite la minister și încheie cu cererea de a fi pus la curent cu materialele aflate în posesia procuraturii și de a se redeschide în mod oficial ancheta cazului Lucinin.

Rogoviţîn îl asculta tăcut, frecîndu-și cu o mînă uscată bărbia zbîrcită și fără a-și lua privirea fixă și cercetătoare de la Vitali, ca și cum acesta l-ar fi interesat mai mult decît problema pe care o expunea. După ce Vitali sfîrși de vorbit, Rogoviţîn tăcu un timp, apoi întrebă pe neașteptate :

— Dumneata lucrezi de mult în miliție ?

— De circa trei ani — răspunse reținut Vitali.

— M-da... Așa mi-am închipuit și eu. Ai venit direct de la universitate, nu-i așa ? Și încă n-ai uitat tot ce-ai învățat acolo.

— Mă străduiesc să nu uit.

— Ei, desigur. Universitatea îți dă o bază teoretică solidă. Rogoviţîn accentuă abia ,simțit cuvîntul „teoretică". Iar acum, vasăzică, aplici totul în practică. Ca să zic așa, verifici armonia prin matematică.

Buzele lui subțiri tresăriră într-un zîmbet.

— N-aș crede că metoda lui Salieri se potrivește aici [1]. Pușkin a avut în vedere cu totul altceva — replică sec Vitali.

— Posibil. Eu însă am în vedere corectivele esențiale pe care le aduce practica, adică viața, în reprezentările noastre teoretice. Ai avut timp să observi acest lucru ?

— Închipuiți-vă că da.

---

[1] Referire la poemul dramatic „Mozart și Salieri" de A. S. Pușkin. Salieri verifică legile armoniei în muzică cu ajutorul algebrei (n.t.).

Vitali începea să se enerveze.

— Viaţa e un lucru complicat — oftă Rogoviţîn. Mai cu seamă domeniul relaţiilor omeneşti, pe care noi doi sîntem puşi să le deslušim. Iată, de pildă, să presupunem că Lucinin s-a sinucis — urmă el fără grabă, răsucind ochelarii în mînă ca şi cum ar fi cugetat de unul singur. Se poate întîmpla un asemenea lucru în condiţiile noastre? Nu-l ameninţa falimentul, şomajul, foamea nici atît, iar cinematograful şi televiziunea noastră nu fac propagandă sinuciderii. Toate acestea se petrec la ei — şi făcu un gest vag cu mîna. Să mergem mai departe. La noi poţi oricînd obţine să ţi se recunoască dreptatea. Cu atît mai mult unui om energic, cultivat, descurcăreţ. Trebuie să adaug : foarte descurcăreţ. Ce alt motiv ar mai putea fi? O dragoste nefericită? Ei, asta s-o lăsăm pe seama tinerilor cu caş la gură. Sau a neurastenicilor. Or, Lucinin nu era nici una, nici alta.

— Vasăzică respingeţi ipoteza sinuciderii?!. exclamă cu mirare Vitali. Păi în cazul acesta...

— Un moment, tinere, un moment — îl întrerupse sever Rogoviţîn. Noi doi nu facem decît să cumpănim lucrurile, să verificăm, ca să zic aşa, armonia teoretică prin matematica aspră a vieţii. Deci să eliminăm dragostea nefericită. Ce alta ar mai putea fi? Lucinin era un inventator. Mai precis, se considera astfel.

— De ce „se considera“? replică vehement Vitali.

— Fiindcă n-a inventat nimic. S-a dovedit că metoda lui a mai fost descrisă în lucrarea... profesorului Elţov, pare-mi-se. Avem în acest sens un material la dosar.

Rogoviţîn arătă din cap un teanc întreg de dosare ce se înălţa pe marginea mesei.

— Lucrul acesta mai trebuie verificat!

— După cum vezi, Lucinin n-a insistat asupra acestui lucru — zîmbi din nou abia vizibil Rogoviţîn. Dar să reluăm firul cugetărilor noastre. Deci Lucinin nu s-a mulţumit cu faptul că era un inginer priceput. S-a declarat inventator. Şi deodată iese la iveală cartea profesorului Elţov... Ştii, acum vreo cincisprezece ani am avut în practica mea un caz. Unui individ i s-a părut, tot aşa, că-i prea puţin să fie doar un aviator bun. S-a declarat scriitor. A scos o carte, un roman întreg. Presa l-a lăudat. Atunci a mai scos un roman. Dădea inter-

viuri, i se publica fotografia în ziare. Glorie, ce mai! Şi deodată noi, procuratura, primim o sesizare: „Autorul sînt eu, şi nu el. El mă plătea, iar eu scriam. Regret că m-am pretat la un compromis cu propria mea conştiinţă. Dar mi-era teamă că nu voi fi tipărit. Şi aveam mare nevoie de bani". Omul a prezentat ciorne, schiţe, planuri. Toate scrise de mîna lui. Pe scurt, un scandal întreg!

— Dar presupun că aviatorul acela nu s-a sinucis? întrebă ironic Vitali.

— Nu. De ce să se sinucidă? N-am adus cazul în faţa tribunalului. I-am silit să încheie totul prin bună înţelegere. Dar cu Lucinin e altceva. El s-a pretat să înşele statul, şi statul l-a demascat. A pus mîna pe o sumă frumuşică, şi asta din buzunarul statului. El nu s-a mulţumit cu gloria. Aşa încît a fost deschisă o anchetă serioasă. Un asemenea caz nu poţi să-l închei prin bună înţelegere. Aici îţi apare spectrul închisorii, şi încă pentru mulţi ani.

— Dar şi lucrul acesta mai trebuie dovedit! nu se putu abţine din nou Vitali. Concluziile anchetei nu sînt suficiente!.

— Desigur. Şi am fi dovedit-o, îndrăznesc să te-asigur. Or, în asemenea condiţii, un om ca Lucinin să se sinucidă e, hai să nu zic firesc, dar în orice caz plauzibil. Trebuie să admiţi. Şi cercetările noastre n-au făcut decît să confirme acest lucru.

Vitali clătină din cap, încruntat.

— Pavel Iosifovici, eu am o misiune. Eu trebuie să studiez cazul acesta şi să-l verific.

— Iar eu nu te împiedic s-o faci — şi Rogoviţin ridică din umeri. Mă rog, verifică. Numai că, vezi care-i situaţia? Dosarul privind delictul lui Lucinin, după cum îţi dai seama, noi l-am închis. Materialele legate de sinucidere? Ele se află la Raskotov şi dumneata le-ai primit.

— Dar şi dumneavoastră aveţi unele materiale.

— Te referi la primul dosar? Ţi-l pun la dispoziţie. Deşi, dă-mi voie să observ, n-are sens să-l verifici. Fiindcă el, practic, nici nu există. Nu există decît materialele iniţiale, nişte sesizări.

— Asta înţeleg.

— Bine. Atunci e perfect. Poftim materialele. Rogoviţîn se sculă şi, sprijinind cu o mînă teancul înalt de dosare, trase de la mijloc un dosar verde, decolorat. Poftim — şi i-l întinse lui Vitali. Îţi găsim îndată un loc şi lucrează sănătos.

— Da, dar n-am luat încă nici o hotărîre în privinţa redeschiderii anchetei — spuse Vitali.

— Scuză-mă, dar deocamdată nu văd necesitatea — şi Rogoviţîn clătină din cap.

— În cazul de faţă, vă voi dovedi că e necesar.

— Mă rog, dovedeşte — oftă Rogoviţîn şi se lăsă iar pe speteaza fotoliului. Cred că acest caz va fi pentru dumneata o bună lecţie practică.

Faţa lui îngustă şi zbîrcită deveni din nou dură şi de nepătruns. Ochii cenuşii priveau stăruitor şi puţin ironic la tînărul interlocutor, de parcă ar fi vrut să-l prevină de gafa pe care se pregătea s-o săvîrşească. Vitali se prefăcu că nu observă înţepătura din ultimele cuvinte, deşi îl costa destule eforturi. Nu era obişnuit să lase asemenea ghimpi fără replică. Tonul cu care-şi expuse argumentele era rece şi sever, cu o uşoară nuanţă de provocare: aici Vitali nu se mai putu controla:

— ... Aşa încît, sper că sînteţi de acord că noi îl cunoaştem bine pe Lucinin. Şi profesorii noştri, de asemenea. De aceea nu e greu să credem că s-a sinucis. Dar lucrul acesta nu-i decît un prim argument. Al doilea este scrisoarea de ameninţare pe care Lucinin a primit-o cu puţin timp înainte de a muri. Mă mir că n-aţi descoperit-o. Pesemne că şi el simţea că-l pîndeşte o primejdie. Şi face aluzie la asta în scrisoarea adresată profesoarei noastre din Moscova. Iată, vă rog să luaţi cunoştinţă. După care vă voi expune al treilea argument.

Vitali îi întinse peste masă, lui Rogoviţîn, ambele scrisori şi tăcu trăgînd nerăbdător din pipa stinsă. Punîndu-şi cu un gest domol, silit parcă, ochelarii, Rogoviţîn citi prima scrisoare, apoi pe a doua şi, frecîndu-şi bărbia, observă:

— M-da... Sînt, desigur, nişte documente umane. E interesant de ştiut cine a putut ticlui o asemenea anonimă.

— Nădăjduiesc că vom descoperi cine — răspunse Vitali, cu o expresie ascunsă de triumf.

— Așa ? Ei, și după părerea voastră, cine e autorul ei ?

— Aici nu-i vorba de părerea noastră, Pavel Iosifovici, lucrul este evident, sigur — îl corectă cu exagerată politețe Vitali. A scris-o Serghei Bulavkin, șoferul fabricii, care, fiindcă veni vorba, a dispărut. Se pregătea să ne facă niște declarații și deodată a dispărut. Nu-i exclus ....

— Dă-mi voie, dă-mi voie ... — Rogovițin schiță un gest nerăbdător. Cum adică a dispărut ?

— Uite-așa, a dispărut. Nu-i exclus să-l fi speriat cineva sau să i se fi făcut chiar lui frică de ceva. Priviți și dumneavoastră : mai întîi i-a trimis o scrisoare de amenințare lui Lucinin, apoi a făcut nu se știe ce ; în cele din urmă s-a hotărît să vină la noi ca să ne spună ceva, care, după cum s-a exprimat, „n-o să putem afla de la nimeni altul", și deodată a dispărut.

— Miliția a început cercetările ?

— De ieri.

— Și ce s-a aflat ?

— Deocamdată informațiile sînt foarte vagi. Dar, în orice caz, această dispariție ne dă, de asemenea, temeiuri să ne îndoim de sinuciderea lui Lucinin.

— Ești foarte pripit cu concluziile, tinere — clătină batjocoritor din cap Rogovițin. Își scoase ochelarii și se lăsă din nou pe spetează fotoliului : Foarte pripit. Tot ce e legat de acest Bulavkin e încă nebulos, confuz. Pe cînd delictul lui Lucinin e o realitate pe care amintirile voastre din copilărie n-o pot șterge. Expertiza a fost făcută de oameni serioși, calificați. Cît privește anonima asta — Rogovițin atinse cu degetul scrisoarea care se afla pe masă — am primit și noi scrisori în legătură cu Lucinin și, apropo, tot anonime. Scrisori în care era vorba de grosolăniile, nedreptățile lui, despre afacerile pe care le învîrtea. O să le găsești acolo, în dosar. Dar să te bizui pe ele în concluziile pe care le tragi, asta, știi, ar însemna să procedezi naiv, ba aș spune, chiar școlărește. Noi nu procedăm astfel. Te rog să-ți notezi asta.

De astă dată, Vitali nu mai reuși să-și păstreze calmul cu care începuse discuția : Rogovițin îl admonestase ca pe un copil fără a-și ascunde batjocura.

— Dar dumneavoastră priviți totul pe dos ! exclamă el, nestăpînit. Nu-i vorba numai de amintiri din copilărie. Vă rog să mai citiți o dată scrisoarea lui. A rămas la fel cum a fost ! Cît despre expertiză... Cum se poate să credeți orbește în niște hîrtii ?

— Eh, tinere, tinere — și Rogoviținclătină dojenitor din cap. Eu cred orbește în hîrtii ? Păi eu am încetat să mai cred în ele încă de pe vremea cînd dumneata nici nu erai pe lume. Dumneata ești acela care crezi. Scrisoarea aceasta... — și atinse cu degetele-i uscate scrisoarea lui Lucinin. Oare nu știi că, cel mai adesea, oamenii vorbesc și scriu una, dar gîndesc și acționează altfel ?. Am văzut mulți dintr-ăștia la viața mea. Atît de mulți, că mi-a ajuns pînă aici — își trecu muchia palmei peste gît. Chiar și printre colegi. Fac meseria asta de anchetator de aproape treizeci de ani. Cei de-o seamă cu mine au ajuns departe — Rogoviținarătă cu ochii spre tavan. Și crezi că-s mai prost ca ei ? Nu, de loc. Pe de-alde Lucinin ai dumitale îi cunosc eu. Crede-mă, nu era mare lucru de capul lui. Așa încît nu te lăsa înșelat. Ascultă, am trimis la închisoare pe alții mai dihai ca el. Intrau în biroul meu țanțoși ca niște cocoși, iar după aceea trebuia să-i stropesc cu apă. Mi-a fost dat să văd multe. Am lucrat și la Moscova, și acolo... îi stropeam la fel. Circ, nu alta. Zău așa !

Rogoviținizbucni deodată într-un rîs scîrțîitor. Trupul lui puținel și uscat începu să se scuture, zbîrciturile de pe obraz prinseră viață, amestecîndu-se ca într-un foc caleidoscopic și, înaintea lui Vitali, apăru o față cu desăvîrșire alta, însuflețită de amintiri și parcă întinerită. Dar imediat, Rogoviținși șterse cu degetul gros lacrimile ivite în colțul ochilor și-și puse iar ochelarii pe nas. Într-o clipă, chipul lui se schimbă din nou. Zbîrciturile își reluară locul și ochii îngustați priveau cu răceală din dosul lentilelor ; el rosti răspicat, cu fermitate :

— Pe scurt, deocamdată studiază dosarul. Iar cînd vei reuși să obții probe, vom hotărî cum să procedăm. Probe însă, nu amintiri și păreri. Dacă m-aș fi lăsat călăuzit de amintiri și păreri, vai de mine, pe cîți n-aș fi băgat la zdup pînă acum ! Dar, spre norocul lor, n-aveam probe. Nici dumneata nu le ai. Și nici nu le vei avea. Fiindcă Lucinin al dumitale s-a sinucis : a dat de belea

și s-a sinucis. Și nu-i de mirare. Că, altminteri, ar fi fost judecat și n-ar mai fi avut unde să-și ascundă capul de rușine. Numai că el era un orgolios. Oho, și cît de orgolios! Am mai văzut noi dintr-ăștia!

— N-aveți dreptul să vorbiți astfel! exclamă furios Vitali, trezindu-se parcă din amorțeală. N-aveți dreptul! Nici n-ați început bine ancheta acestui caz! Cum de puteți trage concluzii?

Rogovițin rîse scurt și-și frecă bărbia:

— Păi eu, colega, nu fac decît să-ți împărtășesc niște păreri, și nu să formulez actul de acuzare. Păreri și atîta tot!

— Păreri inadmisibile!

— Te sfătuiesc să te abții de la asemenea aprecieri, tinere! Și să ții legătura cu procuratura. Ai venit să controlezi munca tovarășilor dumitale? Mă rog, controlează. După cum vezi, din partea mea ai toată libertatea, ba îți dau și o mînă de ajutor.

— Halal ajutor! Insist să...

— Nu e încă timpul — îi curmă sec vorba Rogovițin și se ridică din fotoliu. Nu-mi permit să te reții. Am și eu treburi pînă peste cap — și arătă cu bărbia spre teancul de dosare de pe masă. Știi și dumneata cum merg lucrurile la noi...

Vitali se ridică și el: era aproape cu un cap mai înalt decît Rogovițin.

— Prea bine. Dar disputa noastră nu s-a încheiat.

— Cum crezi. Pînă atunci însă îți vom găsi un birouaș. Poftim! Cu un gest, îl invită pe Vitali s-o ia înainte.

În anticameră, Rogovițin întrebă pe unul din lucrători:

— Spune-mi, Vasin s-a întors din deplasare?

— Nu, nu s-a întors.

— Ei, atunci e perfect. Să mergem — i se adresă el lui Vitali — ți-am găsit o masă de lucru.

Ieșiră pe coridor. Vitali ducea sub braț dosarul subțire, verde. În biroul mic unde intrară se aflau două mese. La una, cea de lîngă fereastră, un tînăr slab și blond, cu o cămașă cadrilată căreia îi suflecase mînecile, scria de zor. Vizavi de el ședea o femeie grasă și arsă de soare, îmbrăcată într-un sarafan pestriț. Femeia aruncă o privire rapidă și speriată spre noii sosiți.

La a doua masă nu era nimeni. Rogoviţîn îl conduse într-acolo pe Vitali şi-i spuse tînărului în cămaşă cadrilată :

— Iuri Sergheevici, tovarăşul nostru are ceva de lucru, nu va zăbovi mult.

— Cu plăcere — mormăi tînărul, fără a-şi întrerupe procesul-verbal.

Rogoviţîn îl salută pe Vitali dînd din cap şi ieşi.

— Deci unde se afla dulapul ? Încearcă să-ţi aminteşti — se adresă tînărul femeii în sarafan.

— Da' de unde să ştiu eu ?... replică ea, cu nervozitate, împreunîndu-şi mîinile pe pieptul plin. Că doar n-am fost decît o dată acolo, o singură dată.

Tînărul oftă şi puse tocul deoparte :

— Hai să încercăm amîndoi. Fiindcă în dulap se afla geamantanul de unde ţi-a scos bluzele.

— Da' ce mă priveşte pe mine de unde le-a scos ? Ce-i treaba mea ? zise ea, cu duşmănie, şi deodată se schimonosi şi strănută zdravăn, acoperindu-şi faţa cu palmele.

— Noroc ! spuse tînărul.

— Nu-i treaba dumitale ! răspunse femeia, cu ochi scăpărînd de mînie.

Vitali zîmbi fără să-şi ridice ochii de pe hîrtiile din dosar. Discuţia de la masa vecină îl împiedica să se concentreze.

Între timp găsise în dosar actul de constatare al comisiei de expertiză — un teanc gros de file bătute la un rînd şi prinse cu două clame — cîteva formulare cu interogatorii şi scrisori cu plicurile ataşate de ele.

Vitali cercetă în primul rînd scrisorile. Trei dintre ele erau bătute la maşină, ca şi adresele de pe plicuri. Maşinile de scris, judecînd după literă, erau diferite, dar Vitali băgă de seamă că în cuvîntul „procuratură" exista aceeaşi greşeală : „proculatură". Toate trei scrisorile erau anonime. În schimb, din alte cinci, scrise de mînă, patru aveau la sfîrşit iscălituri înflorate, iar alături, în paranteze, indicat citeţ, numele şi prenumele autorilor. Aceleaşi nume erau înscrise şi în formularele interogatoriilor. Pe toţi patru îi interogase Rogoviţîn. Scrisorile sosiseră la date diferite, iar două din ele, cu aproape şase luni în urmă. „Oare i-au făcut un dosar special" ? se gîndi duşmănos Vitali.

Se adînci apoi în citirea scrisorilor. Toate conţineau plîngeri împotriva lui Lucinin şi informaţii în legătură cu tot soiul de matrapazlîcuri săvîrşite de el. Astfel, autorii lor declarau că Lucinin livrează produsele fabricii unor persoane particulare, că a furat invenţia din cartea profesorului Elţov, că a efectuat plata unor salarii de muncitori conform unor fişe de lucru inexistente, că a expediat la combinatul din Baranovsk utilaje în bună stare sub pretextul că au ieşit din uz, că a repartizat în mod ilegal locuinţele din blocul cel nou. Se arăta că Lucinin a luat pentru aceasta mită. Autorii scrisorilor se mai plîngeau de grosolănia lui, de faptul că-i ameninţa cu concedierea, cu retrogradări nedrepte.

Vitali citea scrisorile una după alta, cu inima bătînd. Îşi simţea gura uscată de emoţie. Oare în toate acestea e vorba despre Jenka? Nu cumva măcar o parte din ce se spune aici este adevărat? Puse deoparte ultima scrisoare şi tocmai scosese formularul unui interogatoriu, cînd din nou atenţia îi fu distrasă de discuţia de la masa vecină.

— Da' ce tot vrei de la mine, ce tot vrei? izbucni femeia, gata să plîngă. Păi mai curînd m-arunc în apă decît să iscălesc una ca asta.

— Te poftesc să nu ameninţi — ripostă sever tînărul anchetator. Şi de mărturii mincinoase n-am nevoie — continuă el, zîmbind. Din pricina lor am să m-arunc în apă înaintea dumitale.

Femeia prinse pe loc schimbarea din tonul lui. Ochii ei mari şi negri sclipiră jucăuş şi ea urmă cu cochetărie:

— Şi-atunci o să ne luăm amîndoi în braţe pe pod şi... buf! în apă...

— Ei, dacă o să te iau în braţe, n-o să-mi mai vină să m-arunc — replică zîmbind tînărul. Da' uite, individul acela ţi-a vîndut bluzele de două ori mai ieftin decît la magazin. Ţi-ai pus întrebarea de ce? Păi fiindcă în oraşul vecin, cu puţin timp înainte, a fost jefuit un magazin de confecţii. Ai prins legătura?

— Dumnezeule! şi femeia se apucă cu mîinile de cap, iar ochii ei frumoşi se holbară de spaimă. Şi care-i vina mea? Că doar aşa cum s-au petrecut toate...

— Haide s-o luăm de la început să vedem „cum s-au petrecut toate"...

Vitali își impuse să nu mai asculte. Trebuia să citească documentele expertizei, să citească interogatoriile și, poate, să mai frunzărească o dată scrisorile. Da, da, astea-s cele mai interesante.

Interogatoriile se dovediră extrem de superficiale, de parcă Rogoviţin și-ar fi propus să nu intre în amănunte, să nu scoată la lumină toate detaliile. „Precis că i-a făcut un dosar anume — conchise Vitali — ca pe urmă să arunce totul dintr-un foc în capul lui Jenka. Și hotărî să reia scrisorile.

Între timp, interogatoriul de la masa vecină luase sfîrșit. Femeia plecă închizînd cu grijă ușa după ea. Iar tînărul cel înalt, cu cămașă cadrilată, se întinse ca să se dezmorțească, apoi întrebă:

— Vasăzică dumneavoastră aţi venit de la Moscova? Să facem cunoștință: Saveliev Iura — și, făcînd cu ochiul, continuă: Cum v-a plăcut bătrînul nostru?

— Părerile noastre n-au coincis — zîmbi Vitali.

— Și nici n-au să coincidă vreodată.

— Atunci, poate-mi dai un sfat.

— Îl cunoașteţi pe Kucianski?

— Cine e?

— Substitutul de procuror. Îl cheamă Andrei Mihailovici. Ăsta om! Și ridică, în semn de admirație, degetul gros. Îl înlocuiește în lipsă pe Aleksandr Ivanovici. Saveliev ieși de la masă, își roti cu putere brațele-i lungi, apoi execută cîteva genuflexiuni și, cu răsuflarea tăiată, declară: Cu munca asta, faci hemoroizi și te-alegi cu paralizia mîinii drepte. Tot scrii, scrii... Se uită la ceas: Oho!... Trebuie să fug!

Vîrînd la iuțeală hîrtiile în seiful vechi, Saveliev înhăță haina ce atîrna pe speteaza fotoliului și, schițînd un gest de rămas bun, dispăru pe ușă.

„Kucianski. Trebuie reținut — își zise Vitali. Dialogul nostru nu-i nici pe departe încheiat, stimate Pavel Iosifovici, îndrăznesc să vă asigur. Dar, deocamdată, unu—zero în favoarea dumneavoastră".

Vitali se apucă din nou de scrisorile ce se aflau dinaintea lui. Și, treptat, începu să surprindă în ele un lucru nespus de interesant.

Venind în dimineața aceea la Inspectoratul de miliție, Igor Otkalenko îl rugă pe Tomilin să-i arate planul orașului.

— Hai să ne lămurim care-s rutele care ne interesează — propuse el cînd Tomilin desfăşură în faţa lui un sul de hîrtie, aşezînd la colţuri călimara, scrumiera şi propriile lui coate. Arată-mi unde-i hotelul nostru, unde-i fabrica lui Lucinin şi unde locuieşte Bullavkin.

Se aplecară amîndoi deasupra planului şi Tomilin începu să-şi plimbe degetul peste el.

— Bu-un — rosti gînditor Igor. Înseamnă că, dacă el s-ar fi pregătit să vină la noi, ar fi luat-o pe Kraisnaia, uite-aşa. Iar dacă s-ar fi dus direct la fabrică, trebuia să treacă pe strada Lenin.

— Întocmai — întări Tomilin. Pe Recinaia nu putea să ajungă cu nici un chip.

— Şi totuşi a ajuns. N-o fi avînd niscaiva prieteni pe acolo?

— Nici unul. Eu cu Volov am controlat. Şi nici unul nu l-a văzut în seara aceea.

— Şi totuşi cineva l-a văzut. Lara asta a lui unde stă? Apropo, ar trebui s-o chemăm.

— Am chemat-o. Trebuie să vină. Şi locuieşte uite colo, pe strada Peski.

— Cu dumneata, Kolea, e o plăcere să lucreze omul — zîmbi reţinut Igor. Dar unde-i Recinaia? Aha! Am găsit-o. Ce-o fi făcut el aici? Ce n-aş da să ştiu! Fiindcă, după aceea, a venit totuşi la fabrică şi a furat maşina. Cum a mers de pe Recinaia pînă acolo? Pe drumul ăsta, vasăzică?

— Nu — şi Tomilin clătină din cap. Planul nostru e niţel cam depăşit. Uite-aici se află acum o stradă nouă. Stai s-o însemn — şi, luînd creionul, trase cu băgare de seamă două linii. Cam aşa vine.

Igor îşi aprinse o ţigară şi, mijind ochii, cercetă atent planul, apoi rosti cu îndoială:

— Poate că nu el a furat maşina.

— Ba precis că el. Şi trebuie să-l mai fi văzut cineva — replică Tomilin. Imposibil să nu-l fi văzut careva. Volov împreună cu băieţii lui cercetează acum ruta asta.

Mai zăboviră un timp, chibzuind aplecaţi deasupra planului. Deodată sună telefonul. Ofiţerul de serviciu anunţă că a sosit Kojeva şi că a trimis-o sus, la ei. Peste un minut cineva bătu sfios la uşă, abia auzit, pesemne cu un singur deget.

Lara Kojeva era o fată subțirică, cu niște ochi mari albaștri și cu o claie de păr auriu, strîns cu o panglică sinilie. De sub fusta scurtă i se vedeau picioarele bronzate. Sandalele scîlciate își pierduseră de mult culoarea, inițial albă, și pielea lor crăpată, îmbîcsită de praf negru, aducea cu coaja de mesteacăn. Fata își juca fîstîcită între degetele-i subțiri poșeta albă atîrnată pe umăr cu o curelușă lungă.

— Intră, intră — o pofti Igor, potrivindu-și pe ascuns cămașa ieșită de sub curea.

Lara se îndreptă spre scaun și se așeză pe marginea lui, strîngînd în mîini poșeta pe genunchi.

Igor se așeză vizavi și, proptindu-și cotul pe masă, spuse:

— Uite, Lara, îl căutăm pe Serghei. Va trebui să ne ajuți.

— Da' de ce-l căutați? întrebă ea, speriată.

— Cum adică, de ce?! se miră Igor. Păi a dispărut.

— Ba n-a dispărut de loc. A plecat cu niște treburi.

— Cu niște treburi? Igor deveni atent, privindu-l în treacăt pe Tomilin, ca și cum ar fi vrut să se încredințeze dacă acesta ascultă sau nu, apoi se uită la fată: De unde știi? Chiar dumneata ai dat o fugă la Anfisa Gordeevna ca să întrebi de el.

— Am fost la dînsa pe la prînz. Iar seara am primit de la el un bilet, cum că a plecat.

— Ia te uită! și Igor se întoarse iar spre Tomilin. A trimis bilete prin tot orașul.

— Dar unde a plecat ți-a scris? întrebă sever Tomilin.

— Nu. Scrie numai că pleacă în delegație.

— Și cînd a zis că se-ntoarce?

— Păi parcă azi...

— De ce „parcă"? se interesă Igor.

— A scris neciteț, de-aia-i „parcă". Iar dacă a zis el că vine, apăi vine precis. Nu-l știți ce punctual e.

Fata părea să se fi familiarizat cu noua atmosferă și răspundea cu îndrăzneală.

— Uite ce-i, Lara — rosti hotărît Igor. Trebuie să ne aruncăm ochii peste biletul acela. E la dumneata?

— Mi l-a luat tata — răspunse încet fata, plecînd ochii.

— Dar cine ți-a transmis biletul?

— Vecina. Sereojka a trecut pe seară, da' eu nu eram acasă. Și i l-a lăsat ei. Iar dimineața eu am plecat la lucru. Și-atunci vecina mi l-a dat abia seara.

— Dar cine l-a văzut pe Recinaia? o întrebă iar Tomilin.

— Tata l-a văzut.

— Așa-a... Va trebui să stăm de vorbă cu el.

Fata plesni din palme.

— Vai, să nu care cumva! Are să mă certe.

— De ce?

— Ei, de-aia.... Lara lăsă ochii în jos și adăugă abia auzit: Nu-mi dă voie să mă văd cu Serghei.

Igor zîmbi:

— N-avem de gînd să vorbim cu el despre asta. Unde-i dînsul acum, la lucru?

— Acasă. Are zi liberă.

Igor se sculă hotărît:

— Să mergem. E timpul scurt.

Ieșiră tustrei în stradă. Din fericire, „Pobeda" cafenie era liberă. Merseră destul de mult. Kojevii locuiau de cealaltă parte a liniei ferate, într-o așezare muncitorească. La barieră se strînsese un șir nesfîrșit de mașini prăfuite, în cea mai mare parte autocamioane, de la camionetele sprintene și pestrițe, la „MAZ"-urile greoaie ca niște elefanți, cu barele de remorcă strînse într-o parte, și „Kolhidele" lungi, argintii, ca niște dirijabile retezate la capete, pentru transporturi interurbane. Șoferii stăteau adunați în grupuri și fumau, vorbind între ei.

Fură nevoiți să aștepte. Igor încercă să intre în vorbă cu fata, dar ea răspundea posac și monosilabic, fără să ridice ochii. Pesemne că întîlnirea cu taică-său nu-i făgăduia nimic bun. Dar iată că în față, undeva departe, se ridică brațul subțire al barierei.

Motoarele prinseră să huruie unul după altul și, cu un zăngănit de fiare, mașinile porniră mai departe.

„Pobeda" abia apucă să treacă peste barieră. Gata-gata s-o atingă, brațul dungat cu felinarele clipind se lăsă din nou, în sunetul alarmant al semnalului. După ce străbătu lin două sau trei străzi pustii, cu iarbă pipernicită pe margini și copăcei rari, pleoștiți de căldură, plantați pesemne de curînd, mașina se opri în dreptul unor porți deschise. În fundul curții se zărea o casă de

paiantă, lungă, cu un etaj, a cărei tencuială galbenă se scorojise pe alocuri, dezgolind șipcile de șindrilă împletite.

Pe o bancă, în fața porții, ședeau două femei în vîrstă, cu basmale albe. Întrerupîndu-și discuția, se uitau curioase la mașina care se oprise. Ceva mai la o parte ședea un bărbat mătăhălos, chel, îmbrăcat cu un maiou. Stătea picior peste picior, cu brațele păroase încrucișate pe piept, și privea chiorîș la noii sosiți.

— Uite-l pe tata — rosti temătoare Lara, arătînd din cap spre bărbatul cu maiou.

Igor ieși din mașină și se îndreptă spre el.

— Bună ziua, Gherasim Filippovici — spuse el, apropiindu-se. Am venit la dumneavoastră ca să stăm de vorbă.

— Da' cine sînteți dumneavoastră? întrebă acesta alene, fără să se miște, cu o voce de bas răgușit. (Pesemne că picotise pînă atunci pe bancă.)

— Păi ar fi mai bine să vorbim în casă — răspunse Igor și se uită pieziș la femeile care ședeau deoparte și ascultau cu vădită curiozitate conversația lor.

— Asta cam așa-i — răspunse bărbatul, dînd din cap, și se ridică greoi. Muierile astea ar fi bune de radio-telegrafiste pe front. Antene de recepție, nu alta!

— Ian te uită ce nătărău! șuieră supărată una din femei. A născocit nu-ș ce antene.

— Iar el îi trage la aghioase de-aseară — adăugă cealaltă.

Omul nu le învrednici cu nici un răspuns și porni posomorît prin curte către casă. Noii sosiți îl urmară. Gherasim Filippovici se dovedi a fi din cale afară de gras și înalt. În timp ce urcau la etaj, treptele scîrțîiau sub pașii lui în chip îngrijorător.

— Scara asta, fir-ar să fie!... bombăni el, descuind ușa. Poftiți înăuntru.

Îi lăsă pe cei trei să treacă, fără să arunce măcar o privire spre fiică-sa.

Dintr-un coridor lung, unde zăceau îngrămădite cărucioare de copii, ligheane și niște lăzi, intrară într-o odaie înăbușitoare, scăldată în soare. Prin ușa deschisă se zărea o a doua cameră, cu un pat dublu și un șifonier cu oglindă.

Se așezară în jurul mesei, sub abajurul mare, portocaliu, și timp de o clipă tăcură cu toții. Apoi Igor se prezentă și lămuri scopul vizitei lor. Gherasim Filippovici se încruntă și, fără să se uite nici acum la fiică-sa, vorbi cu o voce de bas, frecîndu-și cu putere palmele mari și aspre :

— Eu, tovarăși milițieni, nici nu vreau să știu de pierde-vară ăsta. Pe scurt, i-a sucit fetei capul. Iar ea mai are de învățat, să învețe, nu să umble pe la danțuri sau să șopocăie prin tufișuri. Că de-aici, știți, nu-i mare lucru să cazi în ispită...

— Tată.. — scînci pițigăiat Lara, plecînd capul.

— Ce tată ?.... bubui amenințător Gherasim Filippovici. Nu-ți place ? Poate că nici mie nu-mi place că te-nvîrți cîtu-i ziulica în fața oglinzii. Iată, miliția a început să se ocupe de cavalerul tău. Și bine-i face. De cîte ori ți-am spus : „Ăsta nu-i om cu scaun la cap. E un fluieră-vînt !" și, întorcîndu-se spre Igor, rosti pe un ton mai coborît : Cît despre biletul acela, tovarășe milițian, l-am aruncat în latrină. Pe scurt, acolo îi era locul.

— Dumneavoastră, Gherasim Filippovici, ați auzit ceva rău despre el ? întrebă cu prudență Igor.

— Păi nici n-am nevoie s-aud. Eu văd cu ochii mei cum vrea s-o abată de pe drumul cel bun. Odată l-am prins la strîmtoare chiar aici. I-am vorbit pe șleau. „Lasă-te !" i-am zis. Da' el îi dă zor cu sentimentele. „Ce sentimente, îi zic, că fata n-are nici șaptesprezece ani". Ce-i drept, după a opta s-a dus să lucreze. Da' eu am băgat-o la seral. Unde s-a mai văzut ca la șaisprezece ani să te giugiulești cu băieții ?

— Romeo și Julieta aveau paisprezece — rosti pe neașteptate Tomilin. Și ce dragoste !

— Cum adică ? ! exclamă nedumerit Gherasim Filippovici.

— Vorbeam de o operă a lui Shakespeare.

— Apăi eu, tovarăși milițieni, nu mi-s Shakespeare — se aprinse Gherasim Filippovici. Opera mea uite-o colo — și împunse cu degetul spre Lara, care amuțise. Și din opera asta mi-e teamă să nu-mi iasă altă năpastă.

— Bine, Gherasim Filippovici — se amestecă Igor.

Să ne spuneți altceva. În seara aceea, cînd Serghei a adus biletul, l-ați văzut pe Recinaia ?

— Ihî. Trecea pe-acolo, nemernicul.

— Cu cine era ?

— Cine să-l știe ? Că era întuneric.

— Și încotro se duceau, n-ați observat ? întrebă din nou Igor.

— Păi, tovarăși milițieni, ce-aș putea să vă spun... — și clătină din cap. Pe scurt, n-aveam nici un chef să mă uit la mutra lui. Și-apoi erau departe de mine cînd au intrat.

— Cum adică au intrat, unde ?

— Pe o poartă ! Unde alta să intre ?

— Care poartă ?

— Asta n-o mai știu. Pe scurt, n-am băgat de seamă.

Igor și Tomilin își luară rămas bun. În timp ce-i conducea spre ușă, Gherasim Filippovici le spuse la despărțire :

— Pe scurt, vă doresc să-l găsiți. Flăcăul ăsta are un trecut. Asta-i sigur.

Nu le fu greu s-o găsească pe vecină. Lara le explicase unde locuiește încă pe cînd stăteau la barieră. Vecina le destăinui un amănunt important : Bulavkin venise pînă la casa Larei cu mașina. Le spuse și ora : zece și jumătate. Fiul ei împreună cu noră-sa tocmai se întorseseră de la cinematograf.

După toate acestea, Igor și Tomilin porniră spre fabrică. Trebuiau să mai stabilească o dată în ce împrejurări Bulavkin furase mașina.

— Reiese că nu se grăbea, dacă a mai apucat să ducă biletul — observă posomorît Tomilin.

— Poate că-i era în drum — replică Igor. Cînd ne întoarcem, mai facem unele precizări după plan.

Îi venise o idee pe care merita s-o verifice. Din nou așteptară chinuitor de mult la barieră.

— Eh, am pierdut o dimineață întreagă... — oftă Igor.

În cele din urmă, ajunseseră la fabrică. Revenko era foarte alarmat de cele petrecute.

— Gîndiți-vă numai — le spuse el, tulburat, în timp ce se îndreptau tustrei spre vechiul atelier. Nici nu găsesc cuvinte ca să-mi exprim indignarea ! Părea un flăcău atît de cumsecade. Ați văzut și dumneavoastră.

Şi poftim ! Ba încă într-un asemenea moment ! Că doar a doua zi, adică ieri, trebuia să plece în deplasare. Dis-de-dimineaţă. Foarte urgent !

— În deplasare ? repetă Tomilin, care mergea în urmă.

— Ei, da. La fabrica din Cehov. Trebuia pînă seară să aducă de acolo nişte furnituri. Fiindcă şoferul lor s-a îmbolnăvit. Mi-a vîrît cuţitul în spate, nu alta. Şi-apoi maşina ! Fără ea, sîntem ca şi fără mîini !

Revenko ba îşi încheia, ba îşi descheia haina pe pîntecele destul de proeminent, care ieşea bine în evidenţă sub cămaşa albă, ba îşi netezea cu mîna părul blond şi ondulat, răvăşit de vînt. Chipul lui exprima o deznădejde sinceră.

Igor păşea tăcut, cu mîinile vîrîte în buzunare, privindu-şi picioarele. Era încruntat, iar bărbia proeminentă îi ieşise ameninţător în afară. Ceva mai în urmă mergea Tomilin. Ocoliră clădirea atelierului şi se apropiară de gard.

Spărtura fusese dreasă. Pămîntul şi iarba din jur erau presărate cu talaş proaspăt şi bucăţi de scîndură, călcate de nenumărate picioare, şi oricît se căzni Igor să descopere urme de pneuri, îi fu cu neputinţă. De altfel, le văzuse în dimineaţa aceea Volov. Era însă limpede şi fără ele că maşina fusese scoasă afară prin spărtură. Igor îşi închipui în gînd drumul pe care-l străbătuse Bulavkin de la şopronul de lîngă administraţia fabricii pînă în locul acela. Da, fusese uşor să treacă, şi portarul, în cuşca lui de lîngă poartă, pesemne că nici nu auzise zgomotul motorului. Halal, Bulavkin !

Întorcîndu-se la Inspectoratul municipiului, Igor îi spuse lui Tomilin :

— Ia dă-mi planul. Şi din nou încercară să se descurce în păienjenişul de străzi şi fundături. Furtul unei maşini nu-i lucru de glumă — spuse Igor. Flăcăul trebuia să fugă cît mai repede din oraş. Iar el, poftim, se duce la faţă să-şi ia rămas bun ! . . . .

— Înseamnă că nu se grăbea — interveni posac Tomilin.

— Asta-i bună ! Nu putea să nu se grăbească. Uite, vezi — Igor îşi plimbă degetul peste plan — aici e un drum direct pînă la şoseaua aceea. N-a trebuit să se abată decît foarte puţin.

Tomilin clătină din cap.

— Trebuie căutat pe toate drumurile.

— Am dat ordin să se înceapă cercetările peste tot, asta se-nţelege. Iar noi doi... Ştii ceva? Hai să ne mai repezim o dată pînă la barieră. La ora aceea târzie erau maşini puţine. Poate că cei de acolo au observat „GAZ"-ul nostru. Mai cu seamă dacă a trecut de două ori, înainte şi înapoi, prin faţa lor. Iar din Peski drumul te scoate fie la barieră, fie pe şosea. Să mergem.

Se întoarseră peste vreo două ore, obosiţi, dar mulţumiţi. Igor se tolăni pe divan, aruncîndu-şi haina alături, apoi spuse:

— Ei, ai văzut? Asta era.

„GAZ"-ul uzinei trecuse, într-adevăr, în seara aceea peste barieră, dar nu se mai întorsese. Paznica de serviciu cunoştea bine maşina. Nu mai încăpea îndoială: Bulavkin dispăruse pe şoseaua Smirsk.

Drum cu ocolișuri

Vitali își privi satisfăcut însemnările. Ei, da! Nu-i rău de loc! Dacă ar izbuti să lămurească toate punctele, multe lucruri ar deveni mai clare.

Pe un petic de hîrtie își notase următoarele: 1. La ce tipuri de mașină au fost scrise cele trei anonime? 2. Scrisorile au fost bătute la mașină de un singur om: toate trei au aceleași greșeli de ortografie. Cine-i omul? 3. A patra anonimă a fost scrisă de mînă — scrisul pare cunoscut, pesemne că-i al lui Bulavkin! 4. Scrisorile iscălite conțin numai plîngeri, în timp ce anonimele, acuzații.

Ce se poate spune în legătură cu primul punct? Deocamdată nimic. Nici una din mașini nu-i identificată.

Să luăm punctul doi. Scrisorile cuprind acuzații cît se poate de concrete la adresa lui Lucinin. Se dau pînă și cifre. De pildă, valoarea reală a utilajului, chilipurile scos din uz, trimis combinatului din Baranovsk. Înseamnă că au fost scrise de un om care cunoștea bine problemele fabricii și care, în plus, avea acces la acte. Un lucru de remarcat: scrisorile au fost trimise cu o lună sau două înainte de expertiză.

În sfîrșit, al treilea punct. Un punct extrem de interesant! Și prin ce anume e interesant? Păi, în primul rînd, prin stilul scrisorii. Anonima adresată lui Lucinin a fost scrisă într-un limbaj agresiv și primitiv. Pe cînd aici avem de-a face cu stilul unui om competent și instruit. De parcă Bulavkin ar fi scris după dictarea cuiva. În al doilea rînd, aici se dau date pe care Bulavkin singur e prea puțin probabil să le fi putut cunoaște. De pildă, plata ilegală a unor salarii după niște fișe de lucru false. De unde să fi știut el asta? Întîmplător? Sau

careva să fi scăpat o vorbă în prezența lui? Puțin probabil. Dar scrisoarea a scris-o totuși Bulavkin. Vitali cunoștea foarte bine scrisul acesta. Un expert ar putea să i-o confirme pe loc. O clipă! Parcă avea la el anonima către Lucinin.

Vitali deschise unul din dosarele de pe masă și se apucă să frunzărească hîrtiile aflate în el. Dădu peste două file bătute la mașină și le scoase afară. Erau explicațiile lui Revenko în privința dezacordului său cu unele puncte din actul de constatare al comisiei de expertiză. Vitali cercetă cu atenție caracterele mașinii la care fuseseră scrise cele două file, apoi scoase din dosar anonimele. Sigur că da! Una din ele a fost bătută la aceeași mașină. Nu de Revenko, firește. Fie și pentru simplul fapt că acesta n-ar fi făcut greșeli de ortografiie. Și, în general... Dar mașina e aceeași!

Vitali își aminti de secretara cea încruntată din anticamera lui Revenko. Probabil că nici ea n-a scris-o. Deși s-ar cuveni să controleze. Dar cui a împrumutat ea mașina de scris? În orice caz, un lucru era limpede: autorul anonimei făcea parte din personalul fabricii.

Dar unde-i anonima adresată lui Lucinin? În dosar nu este. Pesemne că a rămas la Igor.

Vitali se uită la ceas. Oho! A stat aici toată dimineața. Parcă n-ar strica să înbuce ceva.

Luă receptorul și sună la Inspectoratul de miliție. Ofițerul de serviciu îl anunță că Otkalenko și Tomilin au plecat, lăsînd vorbă că se întorc peste vreo oră și jumătate.

Să ia masa de unul singur, nu-i venea, așa încît Vitali se hotărî să dea o raită prin oraș. Se simțea obosit după discuția dificilă cu Rogoviținn, de atîta scormonit prin hîrtoage și chiar de simpla ședere la masa de scris. Hotărît lucru, nu avea chemare pentru o astfel de muncă.

Își puse haina și strînse hîrtiile de pe masă. Lăsă dosarele la secretar, prevenindu-l că mai tîrziu va avea din nou nevoie de ele, și ieși ușurat în stradă.

Închizînd ochii din pricina luminii orbitoare a soarelui, rămase o clipă locului, gîndindu-se încotro s-o apuce. Să meargă la hotel, n-avea chef; la inspectorat, era prea devreme. Atunci unde? Cum adică, unde? Dar

rîul ? Îl și vedea de departe. Un rîu mare. Și acolo e un pod, podul acela...

Vitali se încruntă. Cum de-i scăpase tocmai asta ? ! Podul trebuie cercetat, chiar de-ar fi nevoie de un efort ca să-și biruie sentimentele. Era doar în strînsă legătură cu faptele. Și, fir-ar să fie, îl trecuse chiar și în planul său.

Se uită în jur. Rîul trebuie să fie în partea aceea. Da, sigur că da.

Strada se dovedi nespus de lungă și urca cu încăpățînare în pantă. De ambele părți se înșiruiau case vechi de piatră cu un etaj, cu ganguri lungi și întunecoase la intrare și cu fel și fel de firme pe fațade. Magazinele alternau la tot pasul cu birouri și instituții. Aveai impresia că toate unitățile orașului se cuibăriseră pe o singură stradă.

Treptat, caselor de piatră cu etaj le luară locul altele, din lemn, și numai cu parter. De-a lungul trotuarului se țineau lanț grădini și garduri ; firmele dispărură. Șoseaua asfaltată se sfîrși, continuată cu un drum pietruit.

Vitali pășea vioi, cu haina aruncată pe umăr, și privea cu interes în toate părțile.

Strada se lăsa devale. Aici căsuțele erau și mai rare, abia zărite prin verdeața grădinilor, iar strada începea să semene leit cu o uliță de sat. Vitali grăbi fără voie pasul. Înaintea lui se deschidea priveliștea rîului, iar dincolo de el, luncile, crîngurile de mesteacăn, și departe, la orizont, fîșia întunecată a pădurii. Sus, pe cerul albastru, deasupra luncii, pluteau doi ulii cu aripile larg desfăcute.

Strada se sfîrși pe nesimțite. De pretutindeni, cărări bătătorite duceau, de-a latul malului povîrnit, năpădit de iarbă verde-gălbuie, spre șirul de sălcii puternice și de tufe ce creșteau chiar lîngă apă.

Vitali privi în jur. La stînga, în direcția orașului, deasupra rîului, se înălța mohorît un pod de cale ferată, întunecat și masiv. Iar la dreapta, pe după copaci, se zărea un altul, zvelt, construit din lemn, pe care chiar atunci trecea un autocamion.

Pornind avîntat, Vitali coborî în fugă malul, apoi cărarea ce șerpuia de-a lungul apei, printre tufe și arbori. Ieși la pod neașteptat de repede. Pe sub bîrnele înne-

grite plescăia apa. Panglica galbenă a drumului pustiu alerga spre el, peste cîmp. În schimb, pe pod, Vitali zări silueta singuratică a unei femei. Sprijinită de balustradă, femeia privea nemișcată undeva în zare.

Tînărul se opri fără voie lîngă ultimul copac, îmbrățișîndu-i cu o mînă trunchiul aspru și gros. Peisajul ce i se deschisese brusc în față părea că poartă în el pecetea unei tristeți străvii și mute: podul acela, drumul pustiu, femeia stînd nemișcată, clipocitul apei, foșnetul de frunze deasupra capului...

Stătu astfel un timp, apoi o luă spre pod. Femeia era întoarsă cu spatele. Dar cînd Vitali păși pe bîrnele rotunde și inegale, ea se răsuci spre el. Și el o recunoscu numaidecît. Deși de astă dată purta o rochie simplă fără mîneci, de culoare închisă, un șirag subțire de mărgele roșii în jurul gîtului și pantofi negri în picioarele înnegrite de soare. În mînă ținea o servietă. Părul scurt, cu reflexe arămii, era ușor răvășit de vînt, iar ochii mari, expresivi, pe obrazul smead, îl priviră pe Vitali cu resemnare și amărăciune.

Tînărul ofițer se opri nehotărît, la cîțiva pași, ușor fîstîcit, ceea ce nu se potrivea de loc cu firea lui, și murmură:

— Bună ziua.

Femeia mișcă din umeri abia vizibil:

— Nu vă cunosc.

— Ne-am întîlnit la fabrică — spuse el. În fața biroului lui Revenko. Nu vă amintiți?

— Nu. Femeia clătină din cap și se întoarse cu spatele.

— Am venit de la Moscova — adăugă Vitali, ca și cum s-ar fi dezvinovățit.

— De la Moscova? Ea se întoarse din nou și în ochii ei negri și umezi trecu o undă de neliniște. Am auzit. Și pentru ce ați venit?

— Pentru cazul Lucinin.

— Ca să-i cercetați... delictele? Făcu un efort să rostească ultimul cuvînt.

— Ca să cercetăm cauzele morții sale — spuse încet Vitali.

— Cauzele morții... — șopti femeia. Dumneavoastră nu l-ați cunoscut...

— L-am cunoscut bine — replică Vitali, sprijinindu-se și el de balustradă. Am fost prieteni zece ani, pe băncile școlii.

— Cu Jenea ?!

— Cu Jenea — întări gînditor Vitali, urmărind cu privirea șuvoaiele groase și sclipitoare ce curgeau pe sub pod, și adăugă cu glasul gîtuit, izbind cu pumnul în bîrnă : Nu cred... nu cred că a putut s-o facă.

— Nici eu... n-aș fi crezut.

— Adevărat ? Vitali ridică iute capul și se uită la ea. Femeia avea ochii plini de lacrimi și-și mușca buzele ca să nu izbucnească în plîns.

— Și totuși, după cum vedeți... — tăcu o clipă. A făcut-o... Un om atît de puternic, atît de curajos... Glasul i se frînse din nou. Cum de a putut ?...

Se întoarse repede și-și acoperi fața cu palmele. Umerii îi tresăltau.

„Plînge — gîndi uluit Vitali. Plînge... Nu cumva e ea..."

— Vă înțeleg — spuse el cu tremur în glas. Am fost prieten cu el... Și înțeleg. Ea nu-i răspunse și, ștergîndu-și lacrimile, își ațintì privirea peste rîu. Dar vă rog să-mi spuneți — urmă Vitali. Cum de s-a putut întîmpla una ca asta ? Oricum trebuia să mă văd cu dumneavoastră și v-aș fi pus această întrebare.

În loc de răspuns, femeia se mulțumi să dea din umeri, cu durere și nedumerire.

— Am citit concluziile comisiei de expertiză — adăugă după o tăcere Vitali — și scrisorile anonime de la procuratură...

— Toate-s minciuni — replică ea, cu patimă. Niște minciuni murdare și josnice !

„Sînt două femei care susțin că-s minciuni — gîndi Vitali — și amîndouă l-au iubit".

— Asta trebuie dovedit — rosti el, cu amărăciune. Și nu-i de loc simplu.

— Dacă i-ați fost prieten, sînteți obligat s-o dovediți !

Ea se întoarse spre el și-l privi poruncitor, aproape cu mînie.

„Cît e de frumoasă ! gîndi fără voie Vitali. Jenka, Jenka, ce-ai făcut ?"...

— Am să mă străduiesc din răsputeri, vă rog să mă credeți — spuse el. Însă trebuie să m-ajutați.

— Eu ?... Dar cu ce vă pot ajuta eu ? întrebă ea, cu neliniște.

— Vă spun îndată. Înainte de toate, trebuie să facem cunoștință. Mă numesc Vitali Losev. Dar dumneavoastră?

— Tania Filatova — și-i întinse o mînă mică și bronzată.

— Iar acum vă rog să mă lămuriți — urmă tînărul. Dumneavoastră ați lucrat împreună cu Jenea la proiectul pentru combinatul din Baranovsk ?

— Da... — și buzele îi tremurară iar. Aveam în sarcina mea partea tehnologică. Sînt tehnolog de meserie.

— Și cine mai era în colectiv ?

— Cerkasov, Piotr Andreevici. Dînsul e mecanic. Un inginer capabil și cu multă experiență.

Vitali își aminti de omul slăbănog și chel, cu ochelari, care ținea în mînă o mapă de piele cu fermoar și care, împreună cu Tania, se afla atunci în anticameră.

— Ce fel de om este ?

— Dînsul ?... Păi v-am spus...

— Mi-ați spus ce fel de specialist este. Eu însă vă întreb ce fire are.

Vitali punea întrebări pe un ton voit profesional, energic și sec, ca să n-o lase să plîngă iar.

— Ce fire ?... Ea tăcu o clipă, căzînd pe gînduri : E un om politicos... prudent. Și, poate, rău. Da, da. Foarte politicos și foarte rău. În general, e cam ciudat — Tania schiță un zîmbet. Adună tot soiul de aforisme, proverbe... Uneori îmi vîră și mie cîte unul. Iată, de pildă, azi... Deschise servieta și scoase un pătrățel de hîrtie albă pe care i-l întinse lui Vitali. Și le bate singur la mașină. Poftim, admirați.

Vitali luă hîrtia și citi : „Proverb al locuitorilor din Madagascar : «Procedează precum cameleonul : privește înainte, dar nu uita să te uiți și înapoi și fii mereu cu ochii în patru». (Notă : cameleonul are o însușire unică: ochii lui pot privi în părți diferite, unul independent față de celălalt)".

— Interesant proverb — zîmbi Vitali, apoi o rugă : Puteți să-l lăsați deocamdată la mine ?

Mai mult decît proverbul, îl interesa litera mașinii la care fusese scris.

— Vă rog — și Tania ridică cu nepăsare din umeri. Puteți să-l păstrați.

— Acum aș vrea să vă mai întreb despre un om — zise Vitali, bucuros că ea s-a liniștit, că nu-i mai tremură vocea și că lacrimile din ochii ei frumoși și severi s-au uscat.

— Despre cine ?

— Despre șoferul vostru, Serghei Bulavkin.

— Păi se spune că ar fi dispărut nu știu unde — răspunse ea, mirată. Ați auzit ?

— Da. E căutat. Ei bine, vorbiți-mi despre el.

— Ce-aș putea să vă spun ? Tania căzu pe gînduri : E un băiat flușturatic, neserios. Dar lui Jenea, nu știu de ce, îi plăcea. Lui Jenea îi plăceau mulți oameni. Și atunci nu le mai observa defectele. El... Ochii i se umplură iar de lacrimi și, mușcîndu-și buzele, se întoarse iute cu spatele.

— Nu plîngeți — rosti blînd Vitali. Vă rog, nu plîngeți. Și eu care voiam să vă mai întreb cîte ceva.

— Întrebați-mă — răspunse ea, cu glas înăbușit, fără să se întoarcă, apoi repetă insistent : Vă rog, întrebați-mă...

— Bine — Vitali zăbovi puțin ca s-o lase să se liniștească. N-ați auzit niciodată că Jenka ar fi fost amenințat de cineva ?

Tania se întoarse atît de brusc, încît Vitali tresări.

— Ba am auzit — șopti ea, speriată. Da, da, am auzit. Mi-a povestit... Doamne, cine mi-a povestit ?... A, da ! Ivan Spiridonovici. Și...

— Stați puțin — o întrerupse Vitali. Cine-i Ivan Spiridonovici ?

— Simakov. E un om minunat ! Maistru la secția de lăcătușerie. Și cum vă spuneam, i-a mărturisit într-o zi Nosov... Era băut... Nosov i-a spus că Jenea vrea să-l înfunde, dar că o să-l înfunde el pe Jenea.

— Chiar așa a spus ? întrebă uluit Vitali. Că o să-l înfunde ?

Ținea minte aproape pe de rost anonima trimisă lui Lucinin.

— Da, da, chiar așa — întări Tania, surescitată. Am reținut bine cuvintele. A îndrăznit să spună una ca asta — ochii îi scăpărau mînioși.

— Vasăzică, Nosov... — șopti Vitali. A apărut un anume Nosov...

— Vai, trebuie să plec! exclamă Filatova, uitîndu-se la ceas. Pauza de prînz s-a sfîrșit de mult.

— Haidem, o să vă conduc pînă în oraș. Vitali se despinse de balustradă. Și eu trebuie să plec.

Apoi, spontan, aruncară amîndoi o ultimă și lungă privire peste întinderea molcomă a rîului sclipind în soare și porniră agale pe drumul spre oraș.

„Nosov... Nosov... — îi stăruia în minte lui Vitali. Am mai auzit acest nume"... Memoria lui antrenată i-l proiectă într-o fracțiune de secundă în fața ochilor, din mijlocul mulțimii ce-l înconjurase pe Revenko în anticameră, pe omul scund și cu umerii lați, cu o șapcă mînjită de ulei în cap, cu haină și maio albastru ce sta să-i plesnească pe pieptul puternic și păros. Și în același timp își aminti cuvintele lui Revenko: „Lucinin voia să-l concedieze pentru chiul...".

...Drumul prăfos deveni pe nesimțite stradă. De o parte și de alta apărură case, se înșiruiră garduri.

De aici începea orașul.

Cînd Vitali, cu răsuflarea tăiată, își făcu în sfîrșit apariția la Inspectoratul municipiului, îi găsi pe Otkalenko și pe Tomilin stînd la masă și discutînd în surdină.

— Ei, iată-l și pe el! exclamă Igor, ridicînd capul. Ți-ai tocit pantalonii la procuratură, în timp ce noi am cutreierat tot orașul.

Vitali se trînti pe canapea, azvîrlindu-și haina alături. Igor își privi prietenul cu atenție: unul ca el, dacă și-a aruncat haina cu atîta neglijență, trebuie că i s-a întîmplat ceva deosebit.

— Hai, spune, golește-ți sacul — zise Igor, cu un calm subliniat și cu oarecare superioritate.

Vitali prinse intonația din vocea lui și zîmbi enigmatic. Apoi, fără grabă, vîrî mîna în buzunar și-și scoase pipa. Dar liniștea asta prefăcută nu dură mult.

— Hei, fraților, dac-ați ști cu cine m-am întîlnit eu azi! exclamă el. Să-ți ieși din minți, nu alta!

Igor îl întrebă aferat:

— La procuratură?

— Nu, după aceea.

— Atunci ia-le pe rînd. Întîi cu procuratura.

— Halal șef mai am! și Vitali se întoarse spre Tomilin, ca pentru a-i cere sprijinul. Sînt gata să-i comunic o veste zguduitoare, iar el îmi cere să le iau „pe rînd"! Ce să-i faci, să le luăm și așa. Vitali se lăsă pe spetează canapelei. Vasăzică... ora nouă fix, am sosit la procuratură. Ora nouă și treizeci de minute, tovarășul Rogoviţîn a avut amabilitatea să mă primească...

Continuă așa o bucată de vreme, dar într-un tîrziu, înfuriindu-se de-adevăratelea, urmă gesticulînd vehement cu mîna în care strîngea pipa.

— ...pe scurt, ne-am certat cu toată politețea. După aceea mi-am tocit pantalonii, dar în alt birou. Și aici au început descoperirile...

Igor și Tomilin îl ascultau tăcuți, fără a-l întrerupe. Între timp, Tomilin fixa încruntat un punct din podea, iar Igor își urmărea prietenul cu un aer atent și ușor ironic. Cînd însă Vitali trecu la întîmplarea sa cu Filatova, Tomilin ridică încordat capul, iar din ochii lui Igor ironia dispăru.

Vitali isprăvi, în sfîrșit, și Igor îl întrebă precipitat:

— Și care-s concluziile tale?

— Mă rog — răspunse provocător Vitali. Prima: Nosov și Bulavkin sînt legați între ei. A doua: într-un fel oarecare, ei doi au legătură cu moartea lui Lucinin. A treia: Bulavkin a scris o anonimă către procuratură, dar, judecînd după stil, cineva i-a dictat-o.

— În cazul cînd a scris-o Bulavkin...

— De asta sînt sigur.

— Iar eu nu fac decît să presupun. Dar fie! Vorbim mai tîrziu despre asta. Altceva?

— Mai e a patra concluzie: celelalte anonime au fost scrise de un singur om, deși sînt bătute la mașini diferite.

— De ce crezi că-i unul singur? întrebă Tomilin, care tăcuse pînă atunci.

— Greșelile de ortografie sînt aceleași — zîmbi Vitali. Despărțirea cuvintelor, greșită. Și scăpări de literă cu duiumul.

— Ai aflat ceva despre Nosov?

— Unele lucruri mi le-a spus Filatova. De pildă, Lucinin i-a dat o mustrare. Nu i-a repartizat locuință în blocul cel nou. Ba avea de gînd chiar să-l concedieze.

Asta am aflat-o încă de la Revenko. Ţii minte ? La drept vorbind, după cum vezi, e destul. Şi te-asigur...

— Nu te grăbi să m-asiguri. Mai aşteaptă. Deocamdată bîjbîim în întuneric.

— Dar o rază de lumină a apărut totuşi ! replică aprins Vitali.

— Să admitem. Dar... poate c-ar fi bine să ne redistribuim sarcinile. Cum procedează, în asemenea cazuri, Feodor Kuzmici ? Ai băgat de seamă ? E şeful nostru de la Moscova — îl lămuri el pe Tomilin.

— Aha, asta era ! zîmbi Vitali.

— Propun următoarele. Igor scoase tacticos o ţigară din buzunar şi ţăcăni din brichetă. Apoi urmă : În clipa de faţă, cercetările noastre se îndreaptă în trei direcţii. Prima : către delictele de care este acuzat Lucinin.

— Delicte imaginare, sînt sigur !

— Aşteaptă. Aici, măi frate, mai avem mult de scotocit. Mai ales prin tot soiul de hîrtii. Şi totul trebuie verificat de o sută de ori. Fiecare probă. Ei bine, asta o iau asupra mea. Mai departe. Biletul lui Bulavkin, anonima lui Bulavkin... Biletul să zicem că putea să-l scrie...

— Putea ? exclamă uimit Vitali. Nu putea, ci l-a scris ! Şi l-a dus chiar el, cu maşina !

— Să admitem. Dar a putut el oare să scrie şi anonima ?

— Păi mîna e aceeaşi !

— De acord. A cui însă ?

— Ei, ştii că-mi placi ! Bulavkin a furat în seara aceea maşina, a venit cu ea pînă la hotel şi a transmis biletul. E adevărat ? Este ! Atunci, biletul e al lui sau nu-i al lui ? Problemă pentru un şcolar de clasa întîia.

— Dar tu ai văzut scrisul autentic al lui Bulavkin ?

— Din bilet ?

— Nu, din alte hîrtii.

— Ei, să admitem...

— Nu putem admite nimic — i-o reteză hotărît Igor. Aici e nevoie de o expertiză serioasă. Trebuie să avem toată certitudinea. Astăzi Volov va lua de la fabrică o probă a scrisului lui Bulavkin. Cît despre expertiză, din păcate se va putea face, probabil, abia luni.

— Dar ancheta n-a fost redeschisă ! se aprinse Vitali. Rogoviţîn nu vrea s-o redeschidă. Mi-a spus-o astăzi

foarte categoric. Şi n-o să dea dispoziţiile necesare!

— Fleacuri! Anchetarea cazului Bulavkin se face separat. Azi e vineri? Luni mă duc chiar eu la procuratură. La acela... cum îi zice?

— Kucianski — îl ajută Tomilin.

— Da, la el! Şi am să obţin redeschiderea anchetei.

— Foarte interesant — zîmbi ironic Vitali. Şi mie ce sarcină îmi dai?

— Tu vei avea o sarcină dintre cele mai importante: să-l cauţi pe Bulavkin. Şoseaua Svirsk. Ai uitat?

— A, da!... zise Vitali şi, după o clipă, adăugă: Poate că ai dreptate...

— Acum, a treia direcţie. Igor se uită la Tomilin: Trebuie să strîngem informaţii despre Nosov. Să ne lămurim ce hram poartă.

— O să ne lămurim — răspunse Tomilin şi adăugă arătînd din cap spre Vitali: Iar lui o să-i dăm pe careva de aici, dintre ai noştri să-l ajute.

În cele din urmă totul fu stabilit. Iar la scurt timp după aceea sosi Volov, obosit şi furios.

— Am umblat peste tot — izbucni el. Şi trebuie să vă spun că am constatat un lucru straniu: la ora cînd Bulavkin a trecut pe strada Recinaia, mergînd spre fabrică, în drumul său, în locuri diferite, se aflau trei băieţi care-l cunoşteau şi o fată. Doi dintre ei stăteau în poartă, au zăbovit acolo mai bine de un ceas discutînd nu ştiu ce. Iar al treilea se ducea cu fata la cinema. Au mers chiar pe strada Mendeleev, iar apoi pe Recinaia, adică direct în întîmpinarea lui Bulavkin. Şi nici unul dintre ei nu l-a văzut. Nici unul! Ciudat, nu? Ai zice că a zburat prin aer. Sau, dintr-un motiv oarecare, a luat-o pe alt drum, mai ocolit.

— Bu-un... Încă o enigmă — oftă Igor.

— Aici ai la enigme cîte pofteşti — fosti supărat Tomilin.

Pe nesimţite se lăsă seara. Încă o zi grea se sfîrşise. Dar mai aveau în faţă alte zile, şi mai anevoioase. Cercul cercetărilor se strîngea treptat.

Sîmbătă dimineaţa, Igor Otkalenko veni singur la Inspectoratul municipiului şi se închise în biroul lui Tomilin. Puse pe masă, în faţa lui, dosarul verde de la procuratură, apoi scoase foile împăturite în patru care

cuprindeau explicațiile lui Revenko și pătrățelul de hîrtie cu proverbul locuitorilor din Madagascar. Parcurgîndu-l din ochi, zîmbi și clătină din cap.

Înainte de toate, Igor se ocupă de scrisorile din dosarul verde. Pe o foaie separată transcrise din ele, punct cu punct, toate acuzațiile aduse lui Lucinin. Apoi se apucă să citească actul comisiei de expertiză. Și aici, aceleași învinuiri. Dar ce argumente se aduc? Aha, iată! Problema transferului ilegal al utilajului către combinatul din Baranovsk. Unii susțin că utilajul era în bună stare. Alții, că era scos din uz și zăcea sub zăpadă, în curte. Ba se mai referă și la un act de prescriere al acestui utilaj. Dar comisia, din motive necunoscute, dă crezare primilor.

Pe lista lui, în dreptul punctului referitor la utilaj, Igor făcu o cruciuliță. Apoi se apucă din nou să citească concluziile comisiei de expertiză. Și deodată fluieră de uimire. Se dovedea că comisia nu s-a bazat numai pe vorbe. Acuzația era mult mai întemeiată! Reieșea că serviciul de contabilitate al fabricii trimisese la combinat calculul valoric al acestui utilaj, cerînd să fie achitat. Adresa era iscălită de directorul fabricii și de contabilul-șef Oleșkovici. Cu alte cuvinte, utilajul nu fusese totuși scos din uz?

Alături de cruciuliță, Igor adăugă numele Oleșkovici, subliniat cu o linie groasă, și mai puse un semn de exclamație.

„Așa. Să mergem mai departe" — își spuse el, simțindu-se tot mai mult năpădit de neliniște.

Actul comisiei mai cuprinde și acuzația privitoare la plata nelegală a unor salarii. Și din nou o referire la serviciul de contabilitate. În statul de plată, numele acestea figurează, dar fișele de lucru nu există. În schimb, există dispoziția lui Lucinin de a se efectua plățile.

Igor trecu din nou pe lista sa numele Oleșkovici, de astă dată în dreptul punctului privitor la salarii. Și din nou puse un semn de întrebare. Dar în aceeași clipă fu întrerupt de țîrîitul telefonului. Ofițerul de serviciu îi raportă că a sosit inginerul Cerkasov. Și aproape imediat se auzi o bătaie delicată în ușă. În prag se ivi un om nu prea înalt, uscățiv și cu ochelari; părul rar, pieptănat lins spre spate, dezvelea o frunte înaltă cu

un început de chelie ; pe obrazul osos și vinețiu, proaspăt bărbierit, bărbuța ascuțită și neagră stătea ca lipită. Cerkasov purta un costum cenușiu, cam ponosit, cămașă albă și o cravată legată în grabă, neglijent. Ținea în mîini o mapă de piele, cam roasă, cu fermoar. Părea să aibă vreo cincizeci de ani, poate ceva mai mult.

— Îmi permiteți ? întrebă el, reținut.

— Da, da, poftiți — răspunse Igor, ridicîndu-se de la masă. Vă rog să mă scuzați, dar am fost silit să vă deranjez.

— Nu e cazul să vă scuzați — răspunse Cerkasov, la fel de reținut. Era necesar. Înțeleg.

Cerkasov se așează pe scaun.

— Piotr Andreevici — începu Igor — aș vrea să cunosc părerea dumneavoastră în legătură cu invenția lui Lucinin și întreaga istorie cu proiectul pentru combinatul din Baranovsk. Sînteți la curent cu problema ?

— Mai mult sau mai puțin — răspunse precipitat Cerkasov. Ba chiar aș zice : mai puțin. V-aș ruga să nu mă înțelegeți greșit. Sînt inginer. Am și eu propriile mele idei, îndrăznesc să sper, importante. Am nevoie de liniște. Statul va obține profituri mari dacă voi reuși să pun în practică aceste idei. De aceea nu vreau să fiu implicat în tot soiul de intrigi.

— Dar invenția lui Lucinin... — reluă Igor.

— Nu i-a fost recunoscută — îl întrerupse grăbit Cerkasov, cu un soi de satisfacție și cu un zîmbet subtil. E firesc. Știți ce a spus în legătură cu asta Max Planck ? A spus următoarele : „În știință, noile idei nu triumfă prin învingerea adversarilor lor, ci, pur și simplu, adversarii aceștia mor unul cîte unul, iar noua generație le adoptă fără să șovăie".

— Înseamnă că trebuie să se aștepte pînă cînd murim noi ? zîmbi Igor. După care, invenția lui Lucinin va fi recunoscută fără doar și poate ? E o perspectivă cam tristă.

— Ce să-i faci ! replică netulburat Cerkasov, pipăindu-și bărbuța, ca și cînd ar fi vrut să verifice dacă mai e la locul ei. Așa-s făcuți oamenii. Bertrand Russel, de pildă, scrie : „Omul este animalul cel mai interesant și, în același timp, cel mai dezgustător de pe Pămînt".

— Ia te uită ! se miră Igor. Dar el, pare-se, nu și-a pierdut nădejdea de a îndrepta omenirea ?

Cerkasov clătină din cap :

— Puțin probabil să se mai poată face ceva. Trebuia să se înceapă cu mult mai demult. Știți, Oscar Wilde a spus odată : „Dacă oamenii cavernelor s-ar fi priceput să rîdă, istoria ar fi pornit pe un alt făgaș".

„Naiba să-l ia, ăsta-i îndopat cu maxime — gîndi cu neliniște Igor. Trebuie să ieșim din enciclopedia asta, pînă nu-i prea tîrziu".

— Piotr Andreevici, dumneavoastră ați văzut cartea profesorului Elțov ? întrebă el.

— Da, desigur.

— Și, într-adevăr, Lucinin...

— Nu știu — rosti grăbit Cerkasov. N-am cercetat.

Cînd nu făcea apel la maximele altora, devenea nespus de succint.

— Dar se poate cerceta ?

— Nimic mai simplu.

— Înțeleg. Acum, privitor la proiectul pentru combinatul din Baranovsk. Aici se susține — Igor arătă spre actul de constatare al comisiei de expertiză, aflat în fața lui — că i-au fost vîndute combinatului doar copiile proiectului după care a fost reconstruită propria dumneavoastră fabrică și că originalul a fost găsit în biroul lui Evgheni Petrovici.

— Absurd ! și Cerkasov ridică jignit capul. Nu obișnuiesc să primesc bani pe degeaba.

— Atunci cum s-au petrecut lucrurile ?

— Foarte simplu. Noi am făcut un proiect autentic. Pentru combinat. În conformitate cu condițiile tehnice de acolo. Și copiile pe foaie de calc — copiile, și nu originalul ! Evgheni Petrovici l-a oprit la dînsul pentru a completa arhiva tehnică a fabricii. Și, trebuie să adaug, semnat de noi, ca autori ai proiectului.

— Dar semnăturile nu erau — replică Igor. Proiectul purta doar ștampilele fabricii dumneavoastră.

— Nu pot să știu ce s-a făcut cu semnăturile — și își desfăcu nedumerit palmele în lături.

— Dar atunci proiectul fabricii dumneavoastră diferă de proiectul celălalt ?

— Bineînțeles. Cerkasov zîmbi și-și pipăi din nou bărbuța. În noul proiect eu am inclus și ideile mele.

— În cazul acesta, unde-i proiectul fabricii dumneavoastră ?

— N-a existat.

— Cum adică, n-a existat?

— Reconstrucția s-a efectuat sub conducerea lui Evgheni Petrovici. Din mers. Direct după schițe.

— Însă comisia susține că asta e imposibil. Că proiectul găsit în biroul lui Evgheni Petrovici e chiar proiectul fabricii dumneavoastră.

— O afirmație lipsită de competență.

Igor zîmbi:

— Chiar așa ați declarat în fața comisiei?

— N-am fost întrebat — și Cerkasov ridică nervos din umeri.

„Ei, Vitali s-ar fi luat acum de gît cu tine — își zise mînios Igor în sinea lui. Dar nu-i bine așa, nu-i bine. Aici trebuie procedat într-alt fel".

— E logic, nimic de zis — rosti el, calm.

— Nu-i așa? La urma urmei, m-am gîndit că-i mai bine să-i las să se lămurească singuri. Ce amestec am eu în treaba asta?

— Perfect logic — repetă Igor și nici un mușchi de pe fața lui nu tresări. Doar ochii îi deveniră mai închiși la culoare și bărbia pătrată îi ieși puțin înainte. Dar îmi permiteți, Piotr Andreevici, să notez părerea dumneavoastră?

Cerkasov își plimbă neliniștit degetele peste barbă:

— E absolut necesar?

— Desigur.

— Păi, după cîte știu... ancheta s-a terminat?...

— Nu chiar. Ar fi mai bine să scrieți chiar dumneavoastră. Sub forma unei sesizări sau informări.

— În nici un caz — replică grăbit Cerkasov, făcînd un gest cu mîna, de parcă ar fi vrut să alunge o asemenea propunere. De ce să scriu eu? Dumneavoastră m-ați chemat, mi-ați pus întrebări, iar eu n-am făcut decît să răspund.

— Ei, da. E logic și asta. Atunci scriu eu. N-aveți nimic împotrivă?

— Cum doriți — rosti Cerkasov, cu voce stinsă, și din nou își duse mîna la barbă, mîngîind-o cu degetele-i țepene.

Igor scoase tăcut din sertarul mesei o coală de hîrtie, o puse înaintea lui și-și aprinse fără grabă o țigară, tăcănind cu zgomot din brichetă. Cerkasov îi urmărea neli-

nistit pregătirile și, la zgomotul brichetei, tresări imperceptibil.

— Atunci să începem — spuse Igor. Am să vă pun aceleași întrebări. Apropo, aveți buletinul la dumneavoastră?

— Da, firește.

Cu mîini tremurînde, Cerkasov scoase portvizitul și-l deschise, dar nu-și găsi dintr-o dată buletinul. De tulburare, își împinse ochelarii pe frunte și ridică portvizitul pînă în dreptul ochilor.

După ce totul se isprăvi, Igor îi întinse colile scrise.

— Citiți. Dacă totul e exact, semnați aici, jos.

Ștergîndu-și cu degetele sticlele ochelarilor de parcă s-ar fi aburit, Cerkasov dădu tăcut din cap și se adînci în lectură. Igor fuma, cu spatele sprijinit de speteaza fotoliului. Fața lui oacheșă cu nasul lățăreț și bărbia mare părea impasibilă. Așa cum ședea, aducea cu un boxer care se odihnește după o rundă grea.

— Cu îngăduința dumneavoastră, aș vrea să corectez uite-aici — rosti deodată Cerkasov, ridicînd capul. Aici, vedeți dumneavoastră, scrie așa... — Cerkasov își șterse din nou, fără motiv, lentilele ochelarilor și citi, apropiind hîrtia de ochi: „Lucinin a oprit copiile la el, ca să completeze arhiva uzinei". Dacă nu vă este greu, v-aș ruga să introduceți cuvîntul „probabil". Nu pot să garantez.

— Dar pentru ce alt motiv să le fi oprit?

— Nu știu, nu știu. Pot numai să presupun.

— Mă rog... Igor introduse cuvîntul și făcu mențiunea în josul paginii. Apoi întrebă: Asta-i tot?

— O clipă, o clipă — rosti grăbit Cerkasov, continuînd să citească. Iată... și aici... Dumneavoastră ați scris: „Pe copii se aflau semnăturile noastre, în calitate de autori". V-aș ruga să introduceți: „După cîte-mi amintesc". Știți, toate astea s-au întîmplat demult. Poate că am uitat. De aceea vă rog foarte mult...

— Sigur, se poate...

Igor corectă din nou. Cerkasov citi mai departe, ținînd hîrtia în dreptul ochilor.

— Am mai găsit ceva — spuse el peste un minut. Nu pot să afirm categoric că proiectul fabricii noastre n-a existat.

— Dar aţi văzut chiar dumneavoastră că s-a lucrat după schiţe ?

— Schiţele le-am văzut, dar proiectul nu — şi clătină din cap cu încăpăţînare. Ce n-am văzut, nu pot să afirm. E un lucru elementar, vă daţi seama.

— Bu-un. Vasăzică scriem că n-aţi văzut proiectul. Acum e exact ?

— Cred că da. Deşi... totuşi... ar fi mai bine să formulăm aşa : „De regulă, proiectul ar fi trebuit să existe, dar personal n-am văzut decît schiţele".

— În privinţa proiectului e doar o presupunere ?

— Într-un anume sens, desigur.

— N-avem nevoie de presupuneri. Să notăm faptele: proiectul nu l-aţi văzut, dar schiţele da. N-aveţi nimic împotrivă ?

— Ei, poate... — rosti Cerkasov, şovăielnic.

— Aveţi vreo îndoială ?

— Nu, nu...

Igor mai corectă o dată declaraţia.

„Mare noroc că Vitali nu a dat ochii cu el — se gîndi Igor. Îmi închipui ce-ar fi ieşit"

Cînd Cerkasov semnă, în sfîrşit, pe ultima filă a declaraţiei, Igor îl întrebă ca într-o doară :

— Apropo, Piotr Andreevici, mi se pare că aveţi acasă o maşină de scris ?

— Da — răspunse speriat Cerkasov. Dar presupun că nu-i o crimă ?

— Da' de unde. Igor se sili să zîmbească. Am vrut numai să ştiu dacă n-aţi împrumutat-o cuiva. Nu vă amintiţi ?

— Nu. Deşi... un moment, un moment... Cerkasov îşi trecu palma peste frunte. După cîte mi-amintesc, i-am dat-o cuiva...

— Aş vrea să ştiu cui.

— Mă rog ! consimţi Cersakov, cam fără chef. Mă voi strădui să-mi aduc aminte. Dacă am să reuşesc, vă dau pe seară un telefon.

Rămase stabilit ca Igor să aştepte telefonul. Cerkasov îşi luă ceremonios rămas bun şi plecă. Igor nu-i dădu mîna, iar Cerkasov, instinctiv, nu i-o întinse nici el pe a lui.

„Nu-i nimic — se gîndi Igor, plimbîndu-se prin birou — pare-se că totuşi nu m-am chinuit degeaba cu tine".

Principala acuzație îndreptată împotriva lui Lucinin devenise acum mai mult decît îndoielnică. Cît despre Cerkasov, era nesincer și invidios. Și pesemne că-l invidia pe Lucinin. Ce-i drept, era fricos și singur n-ar fi întreprins nimic. Dar să îndemne pe un altul... și să-i împrumute mașina de scris... Cui i-o fi dat-o? Ar fi interesant de văzut dacă o să se decidă „să-și amintească" sau nu.

... Cerkasov telefonă nu „pe seară", ci exact peste un ceas.

— Mi-am amintit — anunță el, triumfător, ca și cum asta ar fi trebuit să compenseze purtarea sa în biroul lui Igor. Am dat-o, cuiva.

— Cui? întrebă Igor, abia stăpînindu-și nerăbdarea și trase spre el, cu cotul, o foaie de hîrtie. „Să fie oare Nosov?" îi fulgeră prin minte.

— Vedeți dumneavoastră, e vorba de Slava Nebogov. Lucrează la redacția unui ziar. Mai mult n-am dat-o nimănui. Nimănui, pe onoarea mea!

Ultimele cuvinte sunară, poate, nu prea sincer.

„Asta-i bună! își zise mirat Igor. Cine o mai fi și Slava Nebogov?".

Zorile l-au surprins pe Vitali în afara orașului, pe șoseaua Svirsk, încinsă de soare și bătută de vînt. Panglica de asfalt, cenușie și îngustă, pe care răzbăteau ici și colo, ca niște pecingini, pete rotunde, inegale, din fosta șosea pietruită, șerpuia prin lanuri nesfîrșite de secară unduind ca o mare aurie în suflarea vîntului, ori printre semănăturile de ovăz și hrișcă ce se întindeau, aidoma unui covor pufos de culoarea smaraldului. Drumul mergea cînd neabătut în sus, cînd începea deodată să coboare cîte un povîrniș lung, afundîndu-se pentru o clipă în umbra răcoroasă a unei pădurici și ieșind apoi din nou în căldura zăpușitoare a cîmpului.

Pe alocuri, de la marginea șoselei, se tîrau înspre ogoare drumuri prăfuite de care. Atunci Vitali ordona să se oprească mașina și ieșea afară împreună cu plutonierul de miliție Ivan Uglov, un bărbat sever, cu o ținută militărească, inspector al acestui raion nesfîrșit, care cunoștea aici nu numai fiecare sat, dar și fiece copac, fiece hîrtop de pe drum.

Uglov era foarte încîntat de sarcina pe care o primise de a-l însoți pe „tovarășul de la Moscova", deși mul-

ţumirea aceasta se manifesta doar printr-o atitudine rezervată şi tăcută în primele momente şi prin răspunsuri laconice, de o precizie cu adevărat ostăşească, la întrebările lui Vitali. El însuşi nu îndrăznea să pună întrebări. Dar era greu să rămîi multă vreme cu Vitali în asemenea raporturi. Aşa încît, într-o oră-două, chipul ars de soare şi de vînt al lui Uglov se destinse într-un zîmbet larg şi el nu-şi mai lua ochii plini de admiraţie de la noua lui cunoştinţă.

Ieşind din maşină — pentru a cîta oară? — Vitali cercetă atent drumul de ţară ce pornea într-o parte, căutînd urme de maşini şi de care.

— Unde duce? îl întrebă el pe Uglov.

— La Cuţitari, tovarăşe locotenent-major.

— Ce zici, aşa-i că nu putea s-o ia pe drumul ăsta?

— Întocmai.

— Atunci să pornim. Mai e un alt sat pe-aproape?

— Este, să trăiţi. La unsprezece kilometri, Pojaruri.

— Halal raion! Cuţitari, Pojaruri...

— Nu-u, pe la noi e linişte — rîse Uglov.

— Ei, atunci le-o fi mers buhul strămoşilor.

Şoseaua porni în sus, pe o pantă din ce în ce mai abruptă. Dincolo de dîmbul înalt nu se mai zărea nimic, doar norii uşori şi albi, ca nişte smocuri de vată, ce ieşeau plutind alene din spatele lui, prin pîcla străbătută de razele soarelui.

— Acuşi vine rîul — spuse Uglov, cu un oftat. Bugra.

Maşina urca din greu, cu răbufneli surde şi mîrîind la viteza a doua. Cînd, în sfîrşit, ajunse pe creasta dealului, de unde şoseaua începea s-o ia la vale, Vitali rămase mut de încîntare. La poalele dealului se rostogolea lin, printre tufe, insuliţe galbene de nisip şi sălcii argintii, un rîu superb, năpădit pe alocuri de nuferi şi trestii, ale cărui valuri sidefii şi alb-albăstrii luceau delicat în razele soarelui. Pe celălalt mal pădurile se întindeau pînă la linia orizontului, învolburîndu-se dantelate ca apele mării, în toate nuanţele de verde: de la mesteceni tineri şi voioşi avînd culoarea vie a smaraldului, pînă la brazii cu creştetele aproape negre. Iar mai aproape de malul rîpos răzbăteau pinii drepţi bronz-aurii, aidoma unor şiruri înaintate de oşteni în armură de luptă şi cu coifuri verzi pe cap.

Panglica cenușie a drumului alerga grăbit în jos, spre rîu, și, domolită parcă, o cotea de-a lungul malului înalt, așternîndu-se dreaptă prin lunca verde.

— Măi fraților, ce frumos e aici la voi! rosti fermecat Vitali.

Peste cîtva timp, jos, chiar în preajma apei, se ivi pe neașteptate, dintre tufe și copaci, o poiană nu prea întinsă. În poiană ardea vioi un foc în preajma căruia trebăluiau trei femei în șorturi și cu bluze pestrițe. Deasupra focului atîrnau ceaune negre, afumate. În apropiere se zărea o masă improvizată — două scînduri așezate peste niște țăruși prinși între ei cu sîrmă — iar de-o parte și de alta a mesei, bănci întocmite din prăjini lungi și inegale. La marginea poienii, în mijlocul verdeței tufișurilor se înșiruiau cîteva corturi galbene. Foarte aproape de rîu era înfipt un stîlp înalt, cioplit de mînă, în vîrful căruia flutura un steag negru, ciudat, cu o tăietură lungă la mijloc. Lîngă stîlp își făceau de lucru, cu o barcă trasă la mal, doi bărbați bronzați în costume de baie și doi băieșandri îmbrăcați la fel și cu pălării albe de soare în cap.

— Turiști — zise aferat Uglov.

Vitali arătă spre steag și izbucni în rîs.

— Fraților, păi știa-s pantaloni, zău-așa, niște pantaloni negri de sport... Și deodată porunci: Stop! Sînt primii oameni pe care-i întîlnim. Trebuie să stăm de vorbă cu ei.

Între timp, una din femei, micuță și cu părul roșcat, începu să strige bătîndu-se cu palma peste gură și chemînd vesel:

— A-a-a-a...

Vitali ascultă și spuse:

— E un semnal de alpiniști. Ca ecoul să se împrăștie prin munți. Hai să mergem.

Se dădu jos din mașină și începu să coboare spre mal pe cărarea abruptă și îngustă ce șerpuia printre copaci. Uglov îl urmă. Dar cărarea o luă brusc într-o parte și Vitali, după o clipă de șovăială, o porni de-a dreptul prin hățișuri. Cînd el și Uglov ajunseră în poiană, turiștii se așezau veseli în jurul mesei improvizate, iar femeia cu părul roșcat le striga băieților, care zăboveau lîngă barcă:

— Iura! Alik!... Hai, repede, repede!... La masă!... Că altminteri nu mai căpătaţi ciorbă de peşte!...

— Dar ştiuca!... Ce facem cu ştiuca? strigă din răsputeri unul dintre băieţi. O să moară!...

Celălalt însă o şi pornise în fugă spre masă, ţinînd în mîna întinsă peştele ce se zbătea. Din partea opusă a poienii ieşi din hăţişuri un bărbat cam chel, în chiloţi de baie. Cu trupul lucind de sudoare, tîra mîndru în urma lui nişte vreascuri. Cel care şedea la masă, un bărbat cu nasul mare şi cu buza de jos uşor răsfrîntă, văzîndu-l, rosti cumpănit:

— În loc să fi pregătit cu toţii lemnele încă de dimineaţă, te-ai apucat, bineînţeles...

Dojana era adresată femeii care turna ciorba în farfurii.

Gîfîind niţel, Vitali se opri în dosul unui copac din marginea poienii şi-i spuse lui Uglov:

— Poţi să mori de invidie, ce zici? Hai totuşi să ne aranjăm niţel. Oricum, sînt şi cucoane acolo.

Între timp, unul din turişti începu să cînte vesel:

Pe Bugra cea cu maluri abrupte,
Ne mîngîiară ţînţarii pe rupte...

Şi deodată, cîteva glasuri vesele dădură replica:

Aroma de fum şi a ciorbei de peşte
De Bugra în veci tuturor ne-aminteşte...

Vitali şi Uglov ieşiră în poiană.

— Ia priviţi, ia priviţi! Avem oaspeţi! exclamă una din femei.

Cu toţii se întoarseră spre noii sosiţi.

— Poftă bună, tovarăşi! zise Vitali, apropiindu-se de masă. Vă rugăm să ne scuzaţi pentru deranj. Dar noi...

— Nici vorbă! Şedeţi, luaţi loc... — îl întrerupse unul din bărbaţi, făcîndu-le loc lîngă el, pe bancă. Avem loc berechet.

— Luaţi loc, poftiţi... — se agită femeia care turna în străchini ciorba aburindă.

— Nu, nu, nu stăm decît o clipă — răspunse Vitali, dînd din mîini.

Celălalt bărbat, înalt şi cu ochelari, se ridică de la locul lui şi rosti, cu vorbe alese şi pline de politeţe, dar în acelaşi timp hotărît:

— Vă rog să mă scuzaţi, dar o clipă nu-i de ajuns. Vedeţi dumneavoastră, aici se petrece un eveniment epo-

cal. Tovarășul acesta — îl arăta pe bărbatul chel care cărase lemnele — își serbează ziua de naștere. Acum e momentul cel mai important. Rog pe toată lumea să-și umple paharele — și, întorcîndu-se spre unul din băieți, adăugă : Hai, Iurik, fuga !

Băiatul sări ca o zvîrlugă de la masă, repezindu-se spre unul din corturi, de unde ieși peste o clipă ducînd în mîini o pungă lungă de celofan. Bărbatul cu ochelari luă punga, o sprijini de marginea mesei și, ținînd-o cu o mînă, recită cu glas tare și cu intonații, adresîndu-se sărbătoritului, care zîmbea intimidat :

În liniște poartă-ți chelia, căci anii
În van te-amenință cu păru-nspicat.
Și fiindcă amicilor nu le umfli banii,
În dar îți aducem saltea de umflat,

Apoi, cu un aer solemn, îi întinse punga. Poiana tresări de uralele învălmășite, pe mai multe voci.

— Tovarăși ! anunță Vitali. Dați-mi voie — și ochii îi luciră șiret — ca în numele miliției sovietice și al nostru personal să-i înmînăm sărbătoritului modestul nostru dar.

Se întoarse spre Uglov, care stătea fîstîcit, vîrî mîna în buzunarul hainei acestuia, apoi o ridică deasupra capului. Cei de față zăriră între degetele lui un fluier albastru de plastic. Vitali suflă în el, scoțînd un șuierat puternic și melodios, după care i-l întinse bărbatului chel.

— Respectarea ordinei publice este o datorie sfîntă a fiecărui cetățean sovietic — rosti el, cu patos. Fluierul acesta e fermecat. La prima lui chemare, sosim cît ai clipi.

Și din nou în poiană răsună un „ura !“ vesel. Băieții se rugau de sărbătorit să le dea voie să sufle ei primii.

— De-azi înainte s-a isprăvit ! observă acesta ironic. Liniștea noastră a fost doar o iluzie.

Vitali le explică scopul vizitei lor :

— Am venit la dumneavoastră, dragi tovarăși, să ne dați o mînă de ajutor. V-ați stabilit de mult aici ?

— Doar de patru zile — răspunse una dintre femei.

— Perfect. Iată despre ce-i vorba — urmă Vitali. Acum două zile, pe la orele unsprezece sau douăsprezece

noaptea, prin fața dumneavoastră trebuie să fi trecut o mașină, un „GAZ“ verde. N-ați zărit-o cumva ?

— Păi cum s-o fi văzut ?! La ora unsprezece dormim de mult — răspunse cealaltă femeie, cu fața rotundă, prietenoasă, cea care servise ciorba. Aici, știți dumneavoastră...

— O clipă ! o întrerupse bărbatul înalt și cu ochelari, care recitase versurile, și se adresă peste masă prietenului său : Saşa, te rog să mă scuzi, dar mi se pare că tocmai în ziua aceea ți-a scăpat o știucă din plasă. Și de supărare tu n-ai dormit toată noaptea.

— Mi-a scăpat ! zise omul, dînd necăjit din cap, și se întoarse spre Vitali : Absolut exact, a trecut o mașină. Un „GAZ“ cam vechi. Semnalizatorul stîng nu ardea, iar farurile erau desperecheate. Și cred că avea bătaie la cardan.

— Exact ! exclamă bucuros Vitali. Totul corespunde. Asta e.

— Mergea cu o viteză periculoasă — adăugă bărbatul și zîmbea. Dacă aveam atunci fluierul acesta...

— Și eu !... Și eu am auzit de mașina asta ! se amestecă vioi în vorbă cel mai mare dintre băieți. Mi-a spus Vitka, el locuiește în sat.

Vitali deveni atent :

— Care sat ?

— Păi eu și tata am făcut ieri semn cu mîna unei mașini și ne-am dus pînă-n sat, după lapte.

— La Pojaruri — precizâ Uglov. La șapte kilometri de aici.

— Și ce ți-a spus Vitka ? îl întrebă Vitali pe băiat.

Dar acesta se fîstîci deodată și murmură cu capul în piept :

— Mi-a zis că să nu spun...

— Ei, Alik ! spuse neliniștit bărbatul cu ochelari. Scuză-mă, dar e o chestiune importantă. Tovarășul e doar de la miliție. Nu te supăra, dar mi-e rușine pentru tine.

Băiatul își ridică obrazul în flăcări :

— Tată, dar mi-am dat cuvîntul de onoare !

Sărbătoritul cel bronzat îl întrebă pe celălalt băiat :

— Iurik, și tu ți-ai dat cuvîntul de onoare ?

— Nu — răspunse puștiul cu nepăsare, și ochișorii lui șireți scînteiară. Nu mi-a cerut nimeni să mi-l dau.

— Dar de mașină ai auzit ?

— Sigur că da. Eu aud tot. Şi ce trebuie, şi ce nu trebuie — şi se uită strengăreşte, cu coada ochiului, la maică-sa, care şedea alături.

— Şi ce-i cu maşina asta ? continuă să-l descoasă taică-său, zîmbind pe sub mustaţă.

— Băieţii din sat au găsit-o în pădure. Ei, şi s-au vorbit între ei să nu spună deocamdată nimic. S-au speriat de ceva.

— De ce anume ?

— Nu ne-au spus nici nouă. Ţin secret.

— Îi cunosc eu pe vitejii ăia — rosti neliniştit Uglov. Şi pe Vitka îl cunosc. E băiatul lui Gheorghi Semeonovici Vederkov.

— Trebuie să mergem acolo — spuse Vitali, sculîndu-se, şi începu să-şi ia rămas bun.

După el se ridică îndată şi Uglov. Bărbaţii, însoţiţi de cei doi băieţi, se grăbiră să-i petreacă pînă la şosea.

...Se întunecase de-a binelea cînd Vitali, obosit de moarte şi flămînd, mînjit tot de pămînt şi cu pantalonii boţiţi, cu pete verzi pe genunchi de cît se tîrîse prin iarbă şi cu cămaşa ruptă pe alocuri, telefonă la oraş, lui Otkalenko, de la oficiul poştal din sat. Înainte de asta învîrtise îndelung şi cu nerăbdare mînerul telefonului, privind pieziş spre o hartă veche a planiglobului atîrnată alături pe peretele din bîrne, înnegrit de vreme, şi la un afiş cu marginile zdrenţuite : „Distrugeţi gîndacul de Colorado !“.

În spatele ghişeului înalt, lîngă un seif, şedea o femeie grasă, cu obrajii rumeni şi cu nişte ochi înguşti şi iscoditori. Lucra aici şi venise împreună cu Vitali, iar acum aştepta ca acesta să obţină legătura şi să poată închide iar oficiul. Din cînd în cînd, în ochii ei se citea o expresie de milă, atunci cînd se uita la chipul obosit şi murdar al lui Vitali şi la degetul însîngerat, legat în grabă cu o batistă.

În sfîrşit, Vitali obţinu legătura şi auzi glasul alarmat al lui Igor.

— Eu sînt — rosti el, cu glas scăzut. M-auzi ? Vorbesc din Pojaruri. Am găsit maşina. Era în pădure. Mîine trimite de urgenţă un expert şi un însoţitor cu un cîine.

— S-a făcut — răspunse Igor. Şi la mine, aici, a început să răsară cîte ceva. Am descoperit unele lucruri. Cînd te întorci, ai să rămîi uimit.

O nouă verigă

Cînd Cerkasov ieşi, închizînd binişor uşa după el, Igor se ridică de la masă şi începu să se plimbe îngîndurat dintr-un capăt în altul al biroului. Iritarea i se domolea treptat, dar rămase cu o ciudată senzaţie de nemulţumire faţă de sine. I se părea că a greşit sau greşeşte pe undeva. Da, da, şi-a neglijat ţinta, nu merge pe drumul care l-ar călăuzi spre ea. Korşunov le dăduse o sarcină foarte, foarte precisă : să descopere adevărata cauză a morţii lui Lucinin — sinucidere sau crimă ? La întrebarea aceasta, cercetarea acuzaţiilor aduse lui Lucinin nu va putea da un răspuns. Fie că erau false sau nu, în ambele cazuri ele puteau împinge un om la sinucidere. Înseamnă oare atunci că trebuie să se ocupe numai de faptele petrecute în seara morţii lui Lucinin ? Dar, fir-ar să fie, nu-i de loc indiferent dacă Lucinin a fost calomniat sau a săvîrşit într-adevăr un delict ! Igor percepea aproape fizic cum se şterg, cum se destramă datele şi probele acuzaţiilor ridicate împotriva lui Lucinin. Încă nu s-au năruit definitiv, dar unele amănunte, unele detalii de mică însemnătate încep să le dea o altă pondere, să le schimbe semnificaţia... Nu, Igor nu putea să părăsească această pistă, s-o lase în plata domnului. Şi, la urma urmei, nu va putea să scoată la iveală în ce împrejurări a murit Lucinin pînă nu va lămuri ce fel de om a murit, cine era, de fapt, acest Lucinin : un infractor sau o victimă ?

Igor se plimbă îndelung de colo-colo prin birou, fumînd ţigară după ţigară şi apropiindu-se din cînd în cînd de masă ca să scuture scrumul. Apoi se uită la ceas. Oho !... Îşi adună în grabă hîrtiile, le puse în seif şi-i telefonă ofiţerului de serviciu :

— Aveţi o carte de telefon? Sînt trecute şi instituţiile, şi telefoanele particulare?... Perfect! Vin îndată s-o iau. Şi se îndreptă grăbit spre uşă.

Peste un minut, Igor sună la redacţia ziarului raional şi, aflînd că Nebogov se află la serviciu, rugă să i se transmită să nu plece nicăieri. Căpitanul de miliţie Otkalenko va sosi îndată acolo. Da, trebuia să stea de vorbă cu Nebogov. Abia închise telefonul şi Igor îşi aduse aminte că mai există o problemă pe care trebuie s-o lămurească: ce fel de articol fusese pregătit împotriva lui Lucinin? Apoi frunzări grăbit cartea de telefon şi puse din nou mîna pe receptor.

— Aş putea să vorbesc cu Valentin Grigorievici?... Vă salut. La telefon Inspectoratul municipiului de miliţie, căpitanul Otkalenko. Aş vrea să stau de vorbă cu dumneavoastră... Cînd? Cît de curînd. Să zicem, mîine dimineaţă... Înţeleg că-i duminică. Dar poate că ne-am putea vedea... la dumneavoastră acasă. Şi dacă va fi nevoie de acte, le vom cerceta luni. N-aveţi nimic împotrivă?... Atunci e perfect. Vă rog să mă scuzaţi pentru deranj... Da, da, la ora unsprezece. Am înţeles.

Igor puse receptorul în furcă şi-şi notă cele cuvenite în carnet. „Un exemplar interesant" — zîmbi el.

Redacţia ziarului se afla pe strada vecină, foarte aproape de inspectorat. „Un avantaj al oraşelor mici — zîmbi Igor în sinea lui, păşind pe asfaltul încins al trotuarului, în care ţi se înfundau tălpile ca în lut. Toate-ţi sînt la îndemînă, nu dai bani pe autobuz".

Găsi repede vila cu etaj, împodobită cu basoreliefuri. Balconul masiv sta sprijinit pe nişte torsuri puternice de bărbaţi. De o parte şi de alta a uşii mari, către care urcau, dinspre trotuar, nişte trepte tocite ce se îngustau în unghi ascuţit, atîrnau cîteva firme de dimensiuni diferite cu numele instituţiilor înghesuite în clădirea veche. Printre ele Igor citi: *Redacţia ziarului «Steagul roşu»*; şi cu litere mai mărunte: *Etajul întîi. La dreapta.*

Într-o încăpere uriaşă, cu ferestre veneţiene în ogivă şi cu false coloane de marmură — care cîndva fusese pesemne un salon — se înşiruiau mese de scris, în zigzaguri complicate, alcătuind numeroase fundături, ieşinduri şi treceri. Un vuiet discordant de glasuri umplea încăperea.

Strecurîndu-se printre mese și cerîndu-și scuze la tot pasul, Igor îl găsi, în sfîrșit, pe Nebogov.

Era un tînăr în cămașă albă, cu mînecile suflecate, cu părul scurt ca un arici. O barbă neagră, deasă înconjura ca o potcoavă obrazul lui neted și trandafiriu. Scria ceva grăbit, lăbărțat, cu pieptul lipit de masă și cu un zîmbet șiret pe buze.

— Vă salut, dragă tovarășe — i se adresă el voios lui Igor. Sînt cu totul la dispoziția dumneavoastră pentru... — se uită la ceas — pentru zece minute. Trebuie să scriu un material urgent care intră în pagină. Sarcină de la șef. Așa încît, vă dați seama...

Ochii lui scăpărători, trădîndu-i vîrsta tînără, aveau o privire plină de siguranță și ironie.

— Numai dacă vom reuși să ne încadrăm în timp — replică Igor și zîmbi. La dumneavoastră se poate fuma?

— La noi se poate orice — îl încredință Nebogov. Deunăzi a fost pe la noi un dresor de la circ și a adus o cobră în buzunar. Ce dandana a mai fost! Fetele s-au cocoțat pe mese, iar noi nu știam la ce să ne uităm mai întîi: la cobră sau la picioarele lor. Dar cobra, între noi fie vorba, era mai nostimă. Am scris după aceea un material clasa întîi: „O cobră în vizită la redacție". Și sub titlul acesta am înșirat toate problemele circului. A intrat în pagină și a mers strună! Alteori, compozitorii își cîntă aici cîntecele. Ba chiar îți urlă la ureche, nu alta. Nici ăștia nu te lasă să te plictisești. Iar acum o săptămînă a fost aici o explozie. O explozie adevărată, pe cuvîntul meu. S-au spart două geamuri și a căzut tencuiala, uite în colțul acela. Venise în vizită un inventator...

Nebogov uitase pesemne că-i acordase lui Igor doar zece minute.

— Slava! îl strigă careva de la o masă vecină. N-ai vreo cinci informații cam la vreo cincisprezece rînduri?

— Bonjur! răspunse ironic Nebogov și flutură din mînă. Ți-am mai dat patru, miercuri!

— Mai numără-le și pe cele de anul trecut! Își dă aere de parc-ar fi Mihail Kolțov [1]. Nu scrie decît foiletoane!

---

[1] Mihail Kolțov — cunoscut și talentat ziarist sovietic.

— Bine, bine! Lasă gălăgia! Furnizez informații numai miercurea! Nebogov se uită la Igor, care zîmbea, și-și aminti: A, da! Cred că ne-am abătut nițel de la discuție.

— Eu, personal, nu m-am abătut — observă Igor.

— Știți, așa e la ziar. Bine, vă ascult.

— Slavka! strigă careva din celălalt capăt al odăii. Unde-s spalturile „Mesei rotunde"?

— La Marina! Totu-i la Marina! urlă Nebogov. Lăsați-mă să stau de vorbă cu tovarășul. E de la miliție, la urma urmei!

Cîteva capete curioase se întoarseră spre ei.

— Știți ceva? spuse Igor. Nu mă dau în vînt după popularitate. Și-apoi, cobra am lăsat-o acasă. Hai mai bine să facem cîțiva pași. Ce ziceți?

— O clipă! Nebogov ridică mîna. Acuși aranjez totul. Să mergem.

Sări de pe scaun, îi șopti ceva unui tînăr care ședea alături și, strecurîndu-se abil printre mese, porni spre ușă. Igor abia se ținea după el. Nebogov îl conduse în celălalt capăt al unui coridor lung și deschise o ușă scundă. Se treziră într-o încăpere mititică, fără ferestre, cu tavanul povîrnit, de care atîrna, la capătul unui fir electric, un bec slab. În jur zăceau alandala găleți, cîrpe, bobine de fir electric, niște frînghii, iar într-un colț erau îngrămădite mături și perii de parchet. Tot aici se aflau și două taburete șchioape.

— Ăsta-i domeniul mătușii Pașa — anunță Nebogov. E folosit pentru spovedanie și întîlniri secrete. Luați loc. Aici nu ne va stînjeni nimeni, fiți fără grijă.

— Dar dacă mai e cineva care și-a fixat o întîlnire secretă? rîse Igor.

— Halt! E ocupat. Ca la toaletă — replică Nebogov și puse la ușă cîrligul lung și încovoiat. Vă ascult.

Și se așeză călare pe celălalt taburet.

— Deci iată — începu Igor. Prima întrebare: ați auzit ceva despre directorul fabricii de electrozi?

— Ba bine că nu! În ce mă privește, expresia „ați auzit" e un eufemism. Am scris despre el un foileton.

— Și a fost publicat?

— Nu, n-a fost.

— De ce?

— Ei, vedeți dumneavoastră. Aici, în redacție, au existat unele rațiuni... — răspunse în doi peri Nebogov.

— Bine. Mai vorbim despre asta. Dar deocamdată s-o luăm cu începutul. Pe ce v-ați bazat cînd ați scris foiletonul?

Nebogov se scărpină gînditor în barbă.

— E neapărată nevoie să știți? întrebă el. Vedeți dumneavoastră, etica unui ziarist...

— Acum nu ne arde de etică — i-o reteză scurt Igor. E vorba de moartea unui om...

— Un om bun! izbucni deodată Nebogov. V-o spun eu!

— Păi atunci de ce... — începu Igor.

— Bine! îl întrerupse din nou Nebogov. La naiba cu etica! Vă spun îndată totul. Dumneavoastră cercetați cazul, așa-i? Am auzit că ați sosit de la Moscova.

— Da, de la Moscova.

— Just! Faceți cercetări și cît mai temeinice.

— Iar dumneavoastră dați-ne o mînă de ajutor.

— Asta și fac — răspunse încruntat Nebogov. Totul a început de la o scrisoare anonimă sosită la redacție.

— Așa-a... — rosti tărăgănat Igor și deveni atent.

— O anonimă ascunde fie ticăloșie, fie lașitate. Și, oricum, e o porcărie. Asta am aflat-o din experiență. Dar aceasta conținea fapte concrete. Și grave. Ele trebuiau verificate. Dar verificate cu prudență, ca să nu jignești persoana în cauză. Pricepeți? Ei, și treaba asta mi-au dat-o mie în sarcină.

— Cînd s-a primit anonima? întrebă Igor.

— Pot să vă spun precis. Azi sîntem în douăzeci și șapte? Înseamnă că exact acum două luni.

— Vasăzică, înaintea expertizei de la fabrică?

— Tocmai începuse cînd m-am dus eu acolo.

— E clar. Și mai departe?

— Mai departe, am vîrît anonima sub sticla biroului. Ca pe o „cobră sub pernă". Ați citit romanul? Și am așteptat.

— Ce anume? se interesă Igor, trecînd peste întrebarea cu privire la roman.

— Să se termine expertiza, firește. Și iată că faptele s-au confirmat. Atunci am scris foiletonul. Nebogov oftă. Un foileton strălucit. Mi-au spus-o toți.

— Și de ce nu l-ați publicat?

Nebogov oftă iar, se încruntă și se scărpină în barbă cu degetul mic.

— Așa am hotărît eu.

— Dumneavoastră ?!

— Da, închipuiți-vă. De fapt, fiindcă l-am cunoscut pe Lucinin. A venit la mine chiar el și am stat de vorbă. Nebogov schiță un zîmbet: Chiar aici, la mătușa Pașa.

— Și ?

— Și ... omul mi-a plăcut.

— Asta nu pare prea principial — observă Igor.

— Nu m-ați înțeles ! De indignare, Nebogov se roși : Mie-mi plac numai oamenii cinstiți ! Absolut cinstiți ! Pe aceștia îi simt. Slavă domnului, am avut de-a face cu tot soiul de lume. Și, închipuiți-vă, n-am dat crezare expertizei. M-am gîndit că omul are să se lupte. Și adăugă cu glas tremurat : Cel puțin, mi-a lăsat această impresie.

Igor se uită la chipul lui bărbos, tineresc, cu ochi căprui, plini de vioiciune, care deveniseră brusc severi, aproape răi, la buzele lui strînse cu îndîrjire, și deodată simția nevoia să-l îmbrățișeze pe băiatul acesta.

— Ați putea să-mi arătați anonima aceea ? Și, o dată cu ea, foiletonul ?

— Anonima, desigur. Cît privește foiletonul... pe cuvînt de onoare, l-am aruncat la coș. Toate trei exemplarele. Și șeful nici măcar nu m-a certat. Konstantin Dormidontovici m-a înțeles.

Apoi Nebogov aduse scrisoarea. Igor recunoscu scrisul dintr-o aruncătură de ochi. Era același ! Să fie oare Bulavkin ?

Totuși era de neînțeles : de unde putuse lua Bulavkin datele pe care le înșira ? Și să le expună atît de corect — atît problemele tehnice cît și cele economice. Ciudat, foarte ciudat.

— Scrisoarea voi fi nevoit s-o opresc — zise Igor.

— Naiba s-o ia ! Opriți-o — răspunse Nebogov, cu dezgust.

— Acum a doua întrebare — continuă Igor. Aveți acasă o mașină de scris ?

Nebogov îl privi mirat :

— Am. Ce-i cu ea ?

— Atunci de ce ați împrumutat-o pe a lui Cerkasov ?

— Pe-a lui Piotr Andreevici ? A-a, da, am împrumutat-o o dată ! O dădusem pe a mea la reparat. Aveam o treabă urgentă. Şi-apoi ... Nebogov zîmbi fîstîcit : Mi-am transcris nişte versuri.

— Şi n-aţi mai dat-o nimănui ? întrebă neliniştit Igor. N-a mai bătut nimeni la ea ?

— Păi cui s-o fi dat ? Mi-am bătut totul singur, se-nţelege.

„Bu-un — gîndi Igor. Pare-se, stimate Piotr Andreevici, că nu prea reuşim să ne înţelegem".

Cînd ieşi afară, începuse să se întunece şi Igor porni maşinal spre Inspectoratul municipiului. La hotel n-avea chef să meargă. Iar peste vreo două ore îl sună Vitali.

Satul se ivi pe neaşteptate în clipa cînd maşina ajunse în vîrful povîrnişului lung şi domol. Lui Vitali îi mai răsunau în urechi ultimele cuvinte de rămas bun ale simpaticilor turişti, iar în ochi mai păstra chipurile fericite ale celor doi strengari care suflaseră pe rînd, în urma lui, în fluierul albastru. Şi iată că avea acum în faţă satul Pojaruri, unde locuia un anume Vitka Vedernikov.

Cele douăzeci-treizeci de case, cu acoperişuri de şindrilă, împodobite cu izvoade şi înnegrite de vreme, se înşirau, într-o aparentă dezordine, de o parte şi de alta a şoselei, înconjurate de copaci rari, cu grădiniţe de flori ce dădeau în uliţă şi lungi grădini de zarzavat în spate. Ici-colo, în mijlocul vreunui maidan, se înălţau bîrnele albe ale unor case în construcţie. Pe lîngă şirul de case, se zăreau şerpuind prin iarbă şi nisip brazde neregulate, lăsate de roţile tractoarelor.

De-a lungul şoselei se ridica un gard, rupt pe alocuri, lîngă care, în dreptul unui şopron lung, zăceau boroane pline de ţărînă, două roţi de tractor, un autocamion pe butuci şi o combină uriaşă şi greoaie. Vizavi se vedea o casă mare, de culoare închisă, cu o firmă : Ceainăria „Munca". Iar alături, o altă casă, mai mică, tot cu o firmă : „Magazin". În dreptul lor se aflau maşini prăfuite şi căruţe.

Printre case, prin iarbă şi prin şanţuri, rătăceau nişte găini ; două capre legate cu sfori lungi îşi întindeau cu încăpăţînare gîturile, să smulgă cîteva fire de iarbă, şi tot trăgîndu-se, îşi răsuceau piciorul de care erau pri-

ponite. Pe băncile din preajma caselor ședeau bătrîne cu basmale pe cap.

Apariția unui autoturism, care se opri pe șosea lîngă ceainărie, atrase atenția tuturor. Întrerupîndu-și taifasul, bătrînele se uitară la noii sosiți. Rarii trecători se opreau și, ducîndu-și palma streașină la ochi, se uitau și ei la mașină. Copiii, ca atrași de un magnet nevăzut, porniră de prin toate colțurile satului spre ceainărie.

Vitali coborî din mașină, privi nerăbdător în jur și-i spuse lui Uglov :

— Ei, adu-mi-l pe Vitka acela.

— Sosește într-o clipă — zîmbi Uglov. Vine cu toată gașca.

Și, într-adevăr, peste un minut, chemă, cu un semn din deget, pe un băiețandru ciufulit, cu părul galben ca paiul și cu niște pantaloni lungi, gata să-i lunece pe pîntecele gol. Ștrengarul se desprinse fîstîcit de ceata prietenilor și se apropie cam silnic, privindu-și stăruitor picioarele desculțe, pline de praf.

— Noroc, Vitea ! spuse Uglov.

— Bună ziua, nene Vanea ! răspunse băiatul, cu glas spăsit, pentru orice eventualitate.

— Ce tot cauți tu pe jos ?

— Nu caut nimic. Că mare nevoie am !

— Ei, sigur. Fiindcă ai și găsit cîte ceva, așa-i ?

Băiatul tresări și ridică spre Uglov niște ochi albaștri, speriați.

— Ce tot spui, nene Vanea ?

Uglov zîmbi :

— Ian mai bine suie în mașină și-o să afli tu ce spun. Ia-l și pe Sereoja al tău — și arătă din cap spre un băiețandru oacheș, care tot dădea să se ascundă în spatele copiilor grămădiți mai încolo. Prieteni la toartă ! lămuri el, întorcînd capul spre Vitali. Ștrengăriile și urecheala, toate le împart pe din două. Și-l chemă pe băiat : Hai, Sereoja, ieși de-acolo !

Acesta lăsă ochii în jos și se apropie de Uglov, stîrnind praful cu picioarele desculțe.

— Uite ce-i, fraților — începu milițianul sever. Avem nevoie de ajutorul vostru. Și vă poftesc să nu mă faceți să roșesc pentru voi. E clar ?

În mașină, cei doi băieți se însufleți deodată și, dîndu-și seama că nu-i amenință nici o pedeapsă, se por-

nină să povestească pe întrecute, adresîndu-se cînd lui Uglov, cînd lui Vitali.

Da, da, s-au dus la pădure după ciuperci — găsești acum la mînătîrci și bureți cît poftești! — și au dat acolo peste o mașină. Înăuntru era sînge — pe cuvînt de onoare, să-i trăsnească dacă nu era sînge! Îndată, chiar acuși, au să-i arate lui nenea pe unde a cotit-o mașina aceea spre pădure.

Și, într-adevăr, după vreo trei kilometri începură descoperirile.

Primul lucru pe care-l văzură cu toții fură niște cioburi de sticlă presărate pe șosea și dîra neagră, ca de grafit, a roților frînate brusc. Vitali le porunci băieților să nu iasă din mașină și, împreună cu Uglov, se apucă să examineze locul. Ba se lăsa pe vine cercetînd cu atenție asfaltul crăpat și cîrpit pe alocuri, ba făcea cîțiva pași înainte, încet și cu prudență, ocolind parcă ceva, ca să încremenească din nou, cu privirea ațintită în jos.

— Mda, mda ... interesant, nimic de zis ... — îi spuse el cu glas scăzut lui Uglov, care-l urma pas cu pas. Aici, măi frate, nu-i vorba de un accident. O altă mașină n-a fost. Și parbrizul l-au spart ... dar dinăuntru, din interior, trebuie să-ți spun. Toate cioburile au căzut, cred, afară ... Și iată, privește ... Vitali se lăsă pe vine, apoi se așeză în genunchi, cu mîinile sprijinite în asfalt. Sînge ... Uite, pe ciobul ăsta ... Și nu-i o tăietură. Sticla e mînjită de sînge, vezi? ... Și-i mînjită pe partea dinăuntru.

Vitali se sculă, își scutură pantalonii la genunchi și se convinse îndată că n-a făcut decît să întindă și mai tare praful cu mîinile. Zîmbi scurt și, devenind deodată grav, se uită la Uglov.

— A fost o bătaie — rosti el cu convingere. O bătaie înăuntru în mașină. Bullavkin s-a păruit cu cineva. Înainte de asta, încă în oraș fiind, l-a luat cu el în mașină. Înseamnă că-l cunoștea. Iar locu-i pustiu ... — și se uită în jur: Uite ce pădure deasă-i peste tot. Aici nu te-aude nimeni dacă țipi.

— Nici chiar dacă tragi cu pistolul — observă mohorît Uglov. Știa el unde să vină!

— Da, ai dreptate. Vitali oftă. Ei, să mergem mai departe. Vasăzică s-au bătut. Cum s-a terminat cearta, deocamdată nu știm. Fapt e că mașina a mers mai departe.

Vezi? Abia acolo, lîngă marginea șoselei ... Vitali porni cu pași rari de-a lungul urmei. Uglov se luă după el, ca o umbră. Așa ... — continuă Vitali și se opri. Uite, aici mașina a luat-o peste șanț și a pornit pe cărare ... Cum de a găsit el cărarea asta pe întuneric? Înseamnă că s-a dat jos și s-a uitat ... Ce zici, intrăm în pădure? și se întoarse spre Uglov.

— Să intrăm — încuviință acesta, coborînd în șanț.

Vitali făcu semn cu mîna și strigă :

— Băieți! Veniți încoace!

Cei doi strengari, care așteptau cu nerăbdare clipa aceasta, săriră afară cît ai zice pește. Cărarea îngustă, toată numai mușuroaie, năpădită de iarbă crescută în voia ei și puieți de brad un pic mai înalți decît iarba, păstrase bine urmele mașinii lui Bulavkin. Copiii strigau agitați, care mai de care :

— Nu mai e mult, nene ... Uite, lîngă pinul ăla strîmb ... Iar aici uite cum s-a hurducat, că s-au împrăștiat toate cioburile ...

Vitali nu-și lua ochii de la urma șerpuită a mașinii, întreruptă pe alocuri. Cioburile de sticlă le zărise înaintea băieților. Ceilalți îl așteptară să pornească mai departe. În sfîrșit, ajunseră la pinul cel strîmb. Și acolo, printre tufe, aproape lipit de copac, Vitali zări „GAZ“-ul vechi, de un verde șters, același cu care Bulavkin i-a dus, pe el și pe Igor, la hotel. Mașina se lăsase într-o rînă, cu portierele larg deschise, și avea o înfățișare tristă și singuratică, de parcă ar fi cerut ajutor.

— Pesemne că ați bătătorit tot locul, împieliților — rosti înciudat Vitali. Și ați scotocit peste tot cu mîinile voastre.

Copiii ciripiră speriați :

— Ba nu, nene, nici pomeneală! ... Noi cum am văzut că înăuntru-s urme de sînge, cum am luat-o la goană ... Vitka a citit într-o carte că nu-i voie să te-atingi de nimic.

— Bine, bine ... Vedem noi acuși. Voi stați aici.

Vitali le făcu semn cu mîna și porni încetișor spre mașină. Da, urme erau, ce-i drept, multe, însă nu reuși să descopere tiparul vreunei tălpi de încălțăminte, care să fi rămas intact. Vitali se tîrî, aproape în genunchi, peste tot. Iarba, florile, muschiul, totul era călcat, stri-

vit, înfundat în țărînă. Se depărtă tot mai mult de mașină și deodată încremeni.

— Un corp a fost tîrît pe-aici ... — șopti el și simți dintr-o dată cum începe să-i bată inima, ca de-o presimțire rea.

O fîșie lată de iarbă, dînd ocol tufelor din preajmă, fusese culcată de curînd și tulpinile nu apucaseră încă să se ridice. Vitali se aplecă și ochiul său ager descoperi pe cîteva fire de iarbă picături de sînge închise la culoare. Mîine, expertul le va controla, desigur. Dar e sînge, nu încape îndoială!

Vitali porni mai departe, fără să scape din ochi fîșia de iarbă culcată la pămînt, strecurîndu-se printre tufe și căutînd să nu calce peste firele ce reveniseră la loc. Deodată zări ceva pe jos. Se repezi într-acolo, dar se împiedică izbindu-se cu genunchiul într-un ciot și zdrelindu-și mîna în cădere, în timp ce închidea ochii ca să și-i ferească de creanga ce-l șfichiui peste obraz. Cînd se ridică, nu mai văzu obiectul ce zăcea în iarbă. Atunci se tîrî afară dintre tufe și se apucă încet și cu prudență să scotocească în jurul său. Speriat de zgomotul iscat, Uglov se ivi de îndată.

— Caută — îi porunci Vitali, răsuflînd anevoie. Pe-aici, pe-undeva pe jos, este ceva ...

Se tîrîră îndelung prin iarbă, cercetînd pretutindeni. Deodată Vitali strigă bucuros:

— Iată-l!

Era un muc de țigară ieftină. Vitali îl privi cu atenție, ferindu-se să-l atingă. Apoi, împreună cu Uglov, porni mai departe. După ce făcură cîțiva pași ocolind un tufiș, zăriră amîndoi o adîncitură în iarbă, după care urmele se întrerupeau.

— Aici a zăcut ... — spuse Vitali. Iar apoi ... ai zice că s-a sculat și a plecat.

— Sau l-au ridicat și l-a dus pe brațe — completă Uglov.

— Așa e — încuviință Vitali. L-au dus, probabil ...

Mai zăboviră preț de-o clipă, privind tăcuți iarba strivită, apoi se întoarseră la mașină.

— Mîine vine un expert — spuse pe drum Vitali. Toate urmele astea trebuiesc păstrate pînă atunci.

Începuse să se întunece, așa încît examinară mașina în grabă și nu prea minuțios. Înăuntru era, de aseme-

nea, sînge — pe bancheta din față, pe jos, pe pereți, pe tabloul de comandă. Pe volan găsiră niște amprente, dintre care unele puteau fi în mod sigur folosite pentru identificare. În pădure, umbrele se îngroșau cu repeziciune. Vitali mai aruncă o ultimă privire mașinii și repetă preocupat :

— Toate aceste urme trebuiesc păstrate pînă mîine. Și, gîndindu-se o clipă, adăugă : Uite ce-i, Vanea. Va trebui să rămîi aici. Eu o să plec acum în sat să-i duc pe copii și să vorbesc la telefon cu orașul, după care mă întorc. O să înnoptăm în pădure. Mîine dimineață au să vină ai noștri. Iar în noaptea asta ... În noaptea asta s-ar putea să se întoarcă careva ... Pricepi ?

Uglov încuviință din cap :

— Bine, du-te. Că acuși se întunecă de tot. Și s-aduci ceva de mîncare.

Vitali împreună cu băieții merseră mult pe cărare, lovindu-se într-una de tufe și copaci. Drumul pînă în sat fu și el lung. Iar telefonul, după cum i se păru lui Vitali, dură la nesfîrșit, din pricină că în tot timpul ăsta era cu gîndul la Uglov, rămas singur în pădure, lîngă mașină, unde în fiece clipă putea să se furișeze cineva, profitînd de întuneric. Și dacă se furișează doi ?

A doua zi era duminică.

Și totuși Igor Otkalenko se trezi odată cu primele raze de soare ce poleiau tipsia albă a lămpii din tavan. Primul gînd fu la Vitali. Ce-o fi făcut acolo ? Și ce găsise oare ? Bun ! Să zicem că a găsit mașina lui Bulavkin, și pare-se că în pădure. Toate astea Vitali apucase să i le spună la telefon. Dar mai departe ? Eh, ar fi trebuit să plece chiar el acolo. Da, dar în cazul acesta, Vitali ar fi trebuit să stea de vorbă cu Cerkasov ... Igor își aduse aminte de Cerkasov în timp ce se bărbierea. Și din clipa aceea nu se mai gîndi decît la un singur lucru : să ajungă cît mai repede la Inspectoratul municipiului ! Grupul operativ urma să plece la Pojaruri în zori. Trebuia să verifice neapărat ! Igor nu înțelegea nici el de ce l-a cuprins brusc o asemenea neliniște.

Și mai trebuia să se pregătească pentru întîlnirea cu contabilul-șef. Domnul acela îi declarase ieri : „Duminica, la ora zece, îmi beau cafeaua. Așa încît v-aș ruga să poftiți pe la unsprezece". Îi vorbise pe tonul unui

profesor universitar care acceptă să fie deranjat de un student căzut la examen. „Las' că vedem noi, stimate Valentin Grigorievici, cum ai să-ți justifici trucurile contabilicești" ...

Igor porni spre Inspectoratul municipiului, aproape alergînd pe străzile pustii. Or fi plecat sau nu? ...

Au plecat! Ofițerul de serviciu îi raportă toate acestea pe un ton vioi și răspicat, sărind în picioare de la masa unde ședea. S-ar fi zis că se aștepta la apariția căpitanului Otkallenko la ora aceea matinală. Fără să ezite, îi enumeră pe toți cei care plecaseră. Reținuse pînă și numele straniu al cîinelui: Dumnezeu.

— Avem pe-aici o vorbă — rîse el. „Au plecat cu Dumnezeu". Asta înseamnă că totul va fi în ordine. Știți, ăsta nu e cîine, ci ... — făcu un gest cu mîna în semn că nu mai are cuvinte spre a-și exprima admirația. Îl cunosc pînă și cei de la Moscova!

Apoi Igor urcă în biroul lui Tomilin și scoase din seif documentele. Peste o oră, ofițerul de serviciu îi aduse un buletin al faptelor diverse din oraș.

— O să primim în curînd și buletinul pe regiune.

Igor îl parcurse atent. O încăierare în gară, o motocicletă furată, beție cu scandal într-o locuință, un incendiu pe strada Gogol, la centrul de dezalcoolizare au fost aduși doi bețivi, un hambar jefuit ... Nimic care să-l intereseze.

Și Igor se adînci iar în lectura documentelor ... La ora unsprezece fix sună la ușa locuinței de la etajul doi al unui bloc nou de pe strada Decembriștilor. Îi deschise o femeie scundă, cărunță, cu șorț. Îl măsură pe sub sprîncene cu o privire bănuitoare și spuse:

— Valentin Grigorievici vă așteaptă. Poftiți acolo. Și-i arătă cu degetul noduros una din uși.

Igor bătu.

— Da, da! Poftiți! îi răspunse dinăuntru o voce de bas profund.

Un bărbat înalt și corpolent, îmbrăcat într-un halat zmeuriu, puse deoparte cartea pe care o citea și se sculă de pe canapea venind în întîmpinarea lui Igor. Fața lui îngrijită și impunătoare, cu obrajii căzuți și cu pungi sub ochi, purta amprenta unei vieți calme și îndestulate. „Digestia funcționează perfect — își zise Igor, cu ironie. Și sistemul nervos la fel".

Oleșkovici își trecu peste părul cărunt mîna grăsună cu inelul sugrumat de o verighetă groasă, apoi o întinse musafirului. Avea o mînă uriașă, dar neașteptat de moale.

— Poftiți — repetă el, arătînd cu un gest domol spre fotoliul de lîngă măsuța cu ziare, după care se așeză și el în cel de vizavi, strîngîndu-și poalele halatului. Cu ce vă pot fi de folos? întrebă apoi.

— Valentin Grigorievici, aș fi vrut să precizăm unele fapte în legătură cu cazul Lucinin — îi răspunse Igor. Dar, înainte de asta, ce părere aveți, în linii mari, despre cazul acesta?

— Hm, „în linii mari" ... Oleșkovici se lăsă pe spătarul fotoliului, ca să-i fie mai comod, își împleti degetele pe pîntece și începu să-și învîrtească policarele, apoi ridică din sprîncenele stufoase și morfoli nehotărît din buze: Vedeți dumneavoastră, în linii mari, aș putea să vă spun, neoficial, că Evgheni Petrovici îmi inspira mult respect. Foarte mult respect! Un om de acțiune, inteligent și, în plus, fermecător. În schimb, o fire aprinsă și nestăpînită. Uneori eram nevoit, ca să zic așa, să-l mai temperez. Dar trebuie să recunosc că nu se supăra. Da .... pe scurt ... — Oleșkovici își desfăcu brațele — ... orice-ați zice, dar nu-s în stare să cred în acuzațiile ce i s-au adus. Da, nu-s în stare.

— Și totuși, unele fapte se cer precizate! replică încăpățînat Igor, scoțîndu-și hîrtiile.

— Mă rog. Acolo unde pot, voi face precizări.

— Iată, de pildă — Igor luă în mînă una din hîrtii — faptul că s-a efectuat plata salariilor unor muncitori, conform dispoziției date de Lucinin, deși nu existau fișe de lucru care să certifice munca prestată de ei. Cum se explică asta?

— Foarte simplu — și Oleșkovici dădu din umeri, apoi se aplecă spre măsuță și împinse cu două degete spre Igor o cutie lustruită cu suport. Vă rog. Fumați.

Săltă ușor cutia și pe suprafața capacului apăru o tăietură din care sări afară o țigară lungă.

— Mulțumesc. M-am obișnuit cu ale mele — răspunse Igor, scoțîndu-și din buzunar țigările cu filtru.

— Da, da, desigur — consimți Oleșkovici, luînd țigara. Eu, unul, știți, nu mă pot obișnui de loc să fumez țigări cu filtru.

Își aprinseră țigările de la bricheta pe care Igor i-o întinse prevenitor, peste masă, lui Oleșkovici. După ce trase adînc un fum, acesta continuă :

— Da-a ... Așadar, dați-mi voie să remarc că explicația e cît se poate de simplă. Faimoasele fișe de lucru au existat. Ele figurează în registrele noastre ca intrate. Dar cînd a început expertiza nu mai erau.

— Cum adică, nu mai erau ?! exclamă uimit Igor.

— Uite-așa, nu mai erau — și Oleșkovici dădu din mîini. I-am făcut subalternei mele de la contabilitate o admonestare severă.

— Dar, dați-mi voie, Valentin Grigorievici, cine ar fi avut interesul să le fure ?

— Nu-mi pot închipui nici eu. Însă faptul rămîne fapt : au fost furate. Și, notați, vă rog, n-au făcut-o contabilii mei. Altminteri, ar fi umblat și la registrul de evidență. Ei știu cum vin treburile astea.

— Da-a ... — rosti tărăgănat Igor, căzînd pe gînduri. Și cum a reacționat comisia ?

— A refuzat să ia în considerație faptul. Mai precis, a declarat că fișele de lucru au fost, pesemne, false și că, aflînd de revizie, cineva s-a grăbit să le distrugă. O absurditate mai gogonată n-am pomenit. Nu mi-am ascuns părerea nici în fața comisiei.

Igor își notă ceva pe o hîrtie și întrebă :

— O să-mi permiteți mai tîrziu să văd și eu registrul ?

— Vă rog. Și cu acest prilej o să puteți sta de vorbă și cu contabila mea. O cheamă Burașnikova, Anna Nikolaevna. Un om cu multă experiență în meserie. Cu neputință să fi rătăcit ea fișele.

„Burașnikova, Burașnikova ... Parcă am mai întîlnit undeva acest nume“ ... — se gîndi Igor.

— Bine, Valentin Grigorievici — spuse el. Dar cum se explică, de pildă, următorul fapt ? Lucinin a cedat combinatului din Baranovsk niște utilaje, declarîndu-le scoase din uz. Iar dumneavoastră, peste patru luni, trimiteți combinatului o factură pentru aceste utilaje. Înseamnă că nu erau scoase din uz ? Așa reiese.

— Nu tocmai — zîmbi Oleșkovici. Aici, îmi permit să vă atrag atenția, mai este un amănunt. Utilajele pe care le-am livrat erau într-adevăr scoase din uz.

Dar pe urmă combinatul ne-a trimis decontul pentru niște deplasări efectuate. Iar noi, la capitolul ăsta, nu mai aveam bani. Ce era de făcut? Și-atunci mi-am adus aminte de utilajele acelea. Evgheni Petrovici era furios. Eu i-am prezentat argumentele mele. El nu voia să cedeze cu nici un chip. S-au iscat discuții. Dar pînă la urmă a iscălit. Combinatul a primit factura și bilanțul a ieșit. Nici asta n-am ascuns comisiei: însă nici de astă dată n-au vrut să țină seama.

Cei doi discutară îndelung diverse puncte ale rezultatului expertizei.

În ciuda atitudinii sale afectate și superioare, a expresiilor căutate și a halatului zmeuriu cu ciucuri aurii la cordon, Oleșkovici îi plăcea din ce în ce mai mult lui Igor. În spatele tuturor acestora se simțea în chip vădit o cinste fără de cusur, un spirit de observație ascuțit și o judecată curajoasă și sinceră.

Igor consimți chiar să bea o ceașcă de cafea, pe care i-o aduse pe tavă bătrîna aceea mărunțică cu șorț. Cafeaua se dovedi excelentă. În legătură cu aceasta, Oleșkovici observă:

— Rețeta am adus-o din Iran. Am fost acolo în timpul războiului. Pot să vă împărtășesc secretul dacă doriți. Veți avea o reală desfătare.

— Mulțumesc, Valentin Grigorievici. Dar n-ar fi mai bine să-mi împărtășiți părerea dumneavoastră în legătură cu unii tovarăși? Că doar îi cunoașteți bine pe oamenii de la fabrică.

— Bineînțeles, dacă vă pot ajuta cît de cît.

Se vedea că și lui Oleșkovici îi era simpatic tînărul său interlocutor. Despre Cerkasov spuse cu oarecare dispreț:

— Ca specialist, desigur, nu e rău, dar ca om ... Mărturisesc că nu-i port prea mult respect.

— Dar aveți acolo un șofer, Bulavkin. Ce fel de om e, după părerea dumneavoastră?

Oleșkovici ridică din umeri:

— Pe acesta îl cunosc prea puțin. Dar vedeți ce figură a făcut! ...

— Se prea poate să nu se fi mulțumit numai cu o figură — observă Igor. Iată, priviți scrisoarea asta trimisă la redacția ziarului.

Oleșkovici parcurse atent scrisoarea, ținînd-o departe de ochi, apoi clătină din capul masiv:

— N-a scris-o el.

— De ce credeți asta ?

— De unde avea toate datele ?

— Asta mă-ntreb și eu : de unde ? Apoi, după o ezitare, Igor întrebă brusc : Vă rog să-mi spuneți : Cerkasov putea să cunoască datele astea ?

— De ce nu ? Putea, desigur — și ridică din umeri, strîmbîndu-se dezgustat : Oribil ! După un asemenea „document", ar trebui să te speli pe mîini. Dar să știți că avem și oameni excelenți. Iată, de pildă, Simakov, Ivan Spiridonovici. E un suflet ales, vă rog să mă credeți. Și inteligent. E maistru la lăcătușerie. Și aflați că băsbuzucii de-acolo sînt morți după el, vă rog să notați. Printre altele, e și membru în biroul de partid. Se bucură de mare stimă. Vă recomand călduros să faceți cunoștință cu el.

„Simakov, Simakov ... — își aminti Igor. El e acela care i-a vorbit Filatovei de Nosov. Ce bine s-a potrivit ..."

— Cum aș putea să mă văd cu el, Valentin Grigorievici ? Ar fi bine chiar azi.

— Păi să-i dăm un telefon.

Și Oleșkovici se sculă greoi, sprijinindu-se cu mîinile de brațele fotoliului.

... Peste un ceas, Igor se ducea în celălalt capăt al orașului, căutînd strada care purta un nume ciudat : Fundătura Pădurii. Pe drum se gîndea la convorbirea avută cu Oleșkovici, căutînd răspuns la întrebările care-l frămîntau. Vasăzică cineva a furat fișele de lucru. Dar cine ? Bulavkin nu putea s-o facă. N-avea acces la contabilitate, și chiar dacă ar fi pătruns acolo, nu s-ar fi priceput cu nici un chip să le găsească. Cine atunci ? Nosov ? La fel de improbabil. Dacă ar fi să accepte versiunea că el cu Bulavkin l-au ucis pe Lucinin, că l-au „îngropat", atunci la ce a mai fost nevoie să scrie anonime ? Iar dacă au decis să-l „îngroape" la figurat, adică să-l calomnieze doar, de unde au putut să aibă asemenea probe ? Ceva nu se potrivește aici. Trebuie că mai există și o altă verigă în lanțul acesta ...

Strada cu denumirea atît de ciudată se dovedi a fi la periferia orașului și se înfunda într-adevăr într-o pădurice. Ultimele ei case se pierdeau printre copaci. Era aproape de orele patru și Igor se simțea destul de obosit. În plus, era foarte flămînd.

Căsuța lui Simakov se afla printre ultimele, în plină pădure, cu poarta dînd într-o poieniță. Igor văzu un bărbat slab, cu mustăți, care ședea pe banca de lîngă poartă, cu o fetiță în brațe, și ghici îndată că-i Simakov. Acesta pesemne că-l recunoscuse și el. Se sculă cu stîngăcie, ținînd fetița cu un braț, și-i făcu semn cu mîna.

— Probabil că pe mine mă căutați ... hm, așa ... pe mine — rosti el cu o ușoară gîngăveală. Sînt Simakov.

— Chiar așa, Ivan Spiridonovici, pe matale te caut — zîmbi Igor, apropiindu-se de el. Bună ziua.

— Ei, poftim în casă.

— Poate c-ar fi mai bine să stăm nițel pe bancă? E frumos aici la mata, parc-ai fi în vilegiatură. Și uite ce umbră plăcută!

— Putem sta și aici — se învoi Simakov. Numai ... hm ... să duc copilul la bunica .... Că tinerii noștri îs plecați la odihnă, și-apăi noi cu bunica .... hm, așa ... ne căznim, uite ... — și mîngîie drăgăstos căpșorul bălai al fetiței. Da' stai jos, stai jos — îl pofti el, arătînd spre bancă. Mă întorc acuși.

Și, cu un pas neașteptat de sprinten, de ai fi zis că nici nu atinge pămîntul, se îndreptă spre casă strîngînd fetița la piept, de parcă nici nu i-ar fi simțit greutatea. Peste un minut se întoarse și se așeză lîngă Igor pe bancă, apoi își aprinse o țigară și se așeză picior peste picior, sprijinindu-se cu cotul pe genunchi.

— Și ce pricină te-aduce ... hm, așa ... pe la mine? întrebă el calm, fără umbră de curiozitate.

— Păi uite, aș vrea să stăm de vorbă în legătură cu Lucinin — rosti Igor, cu glas scăzut, de parcă s-ar fi scuzat pentru subiectul trist al discuției.

— Înțeleg — și Simakov dădu din cap, apoi întrebă iar: De la Moscova, carevasăzică?

— Da, de la Moscova.

— Înțeleg — repetă Simakov și suflă scrumul țigării scurte și turtite.

— Ce s-a întîmplat cu el, Ivan Spiridonovici? începu Igor. Mata ce zici?

— Zic că nu pricep ... hm, așa ... cum de a putut să-și pună capăt zilelor — rosti Simakov, cu ciudă. Nu pot pricepe de fel cu mintea mea proastă.

— Bine, dar toate neplăcerile care s-au iscat? Și, pe de altă parte, Filatova ...

Simakov se întoarse brusc spre Igor și rosti sever, aproape tăios :

— Cît despre dînsa, hm... așa să știți că n-are nici un amestec aici.

— Altceva am vrut să spun ...

— Poate că oi fi vrut să zici altceva, dar ți-e gîndul la asta, de vreme ce ai aflat — ripostă Simakov. Așa încît o să te lămuresc pe loc. Ca să nu ne mai întoarcem la povestea asta. Tania are suflet curat ca lacrima. O cunosc, hm ... așa ... de cînd era atîtica — și-și întinse palma bătătorită deasupra pămîntului. A avut destul de tras de pe urma dragostei ei. Și el pare-se că o iubea. Dar dînsa n-a vrut să-i strice casa. S-a hotărît să-și dea demisia și să plece din orașul nostru, ăsta-i adevărul. Așa a vrut să facă. Dar ca din pricina asta el să-și ia viața, hm ... așa ... uite n-o cred. Evgheni Petrovici era un om tare, un om bun, ți-o spun eu. Strivi între degete mucul țigării și-l aruncă într-o parte, apoi adăugă mîhnit : Cît despre scornelile care s-au iscat în jurul lui, apăi noi ... hm ... așa ... i-am spus-o deschis : „Cazul dumitale, Petrovici, nu s-a încheiat. O să mergem mai departe". Iar el ține minte că s-a supărat : „Și eu, zice, am să merg mai departe". Și uite unde s-a dus ...

Tăcură amîndoi. Apoi Igor spuse :

— Filatova mi-a povestit că l-a amenințat Nosov. Zicea că-l îngroapă. Și dînsa, cică, se teme de Nosov acela.

— În privința asta îmi amintesc, hm ... așa ... i-am spus-o chiar eu — și Simakov clătină din cap, dus pe gînduri. E un om ascuns.

— Și-i purta pică lui Evgheni Petrovici ?

— Ăsta le poartă pică tuturor.

— Ce muncă face la voi ?

— E maistru, hm ... așa. Evgheni Petrovici i-a dat de două ori mustrare, iar mai tîrziu avea de gînd să-l dea afară de tot.

Simakov ședea cocîrjat, cu bărbia sprijinită în palmă, și privea țintă într-un punct. Tăcură din nou. Apoi Igor rosti îngîndurat :

— Sinuciderea s-a petrecut pe data de doisprezece, într-o vineri. Nu știi întîmplător unde era în ziua aceea Nosov ? și adăugă cu un zîmbet vag : De altfel, de unde ai putea mata să știi ?

— Așa e — încuviință Simakov. N-am de unde, hm... așa. Dar era bine să fi știut ...

Cînd își luară rămas bun, se înserase. La despărțire, Igor își notă adresa lui Nosov.

„Ei, pe ziua de azi ajunge — își spuse el, pășind ostenit pe stradă. Acum nu-mi rămîne decît să îmbuc ceva". Deodată își aminti cu neliniște de Vitali. Ce s-o fi petrecînd acum în Pojarurile alea? Ce-o fi aflat acolo Vitali? ... Nosov ... Oare s-a pretat la o crimă? Împreună cu Bulavkin? În cazul acesta, la ce-au servit anonimele? ...

Ajungînd la o răspîntie, Igor se uită în jur. Începuse să se orienteze destul de bine în orașul acesta. Acum, de pildă, trebuie s-o ia la dreapta. Iar dacă merge înainte, poate ajunge pe strada Gogol. Acolo locuiește Nosov ... Fără să cotească, porni hotărît înainte.

Peste cîteva minute mergea pe strada Gogol, uitîndu-se piezîș la numerele caselor, pe care, de altfel, nu era prea ușor să le distingi în întunericul tot mai des. Dar iată că în fața lui se ivi silueta unei case cu etaj, nu prea înaltă. Pe ușa de la intrare țîșni afară un bărbat. Fluierînd o melodie, omul mergea năvalnic și în același timp cu un aer lipsit de griji drept în întîmpinarea lui Igor. Cînd ajunse lîngă el, Igor exclamă uimit:

— Slava! Dumneata erai?!

În fața lui se afla bărbosul Nebogov, mirat și el de întîlnirea neașteptată.

— A, dumneata ești? întrebă ziaristul la rîndul său.

— Închipuiește-ți — rîse Igor. Dar cum de-ai nimerit aici?

Nebogov se înclină ironic:

— Nu vă întreb, sir, cum de-ați nimerit aici dumneavoastră înșivă! În ceea ce mă privește, am onoarea să locuiesc în casa aceea — și arătă spre intrarea de unde tocmai ieșise.

— În casa aceea? întrebă nedumerit Igor, ascunzîndu-și cu greu tulburarea ce-l cuprinsese. Și în ce apartament?

— Cu voia dumneavoastră, în apartamentul șapte — răspunse Nebogov, la fel de ironic, deși întrucîtva îngrijorat.

— Și locuiești acolo... singur?

— Nu, de ce singur ? În primul rînd am o soră, de loc rea. O foarte simpatică învățătoare cu părul roșcat. Pot să vă fac cunoștință. În al doilea rînd, am, din păcate, un vecin. Un personaj extrem de antipatic.

— Vecin ?

— Întocmai. Pe numele lui de familie Nosov. Pe numele mic Vasile Pavlovici. Să-mi crape ochii dacă nu-i așa, cum se zice la Odesa.

Între timp, Igor își recăpătase stăpînirea de sine și, luîndu-l pe Nebogov de braț, îi spuse cu voioșie :

— Perfect. Am să te conduc, oriunde te-ai duce. Tot n-am nimic de făcut.

Uitase de foame și de oboseală și se gîndea înfrigurat cum să procedeze.

Era prima oră a dimineții. La răsărit, cerul abia se împurpura. În iarbă lucirâ picăturile de rouă și undeva sus, în tumultul verde al frunzișului, se auzi o ciocănitoare. Dar pe sub crengile răschirate ale brazilor bătrîni, pe după tufe și în adîncul depărtat al pădurii mai stăruia întunericul nopții. În schimb, pe cărare se topea în văzduh aburul alburiu al ceții.

Mașina, care zăcea într-o rînă printre tufe și care noaptea părea uriașă și misterioasă, ieșea acum la iveală, ca într-un abțibild, cu toate cele patru roți negre ale ei lucind de rouă, cu portiera de un verde murdar larg deschisă, cu cioburile de sticlă rămase în parbriz și cu botul bont, parcă retezat. Micul „GAZ“ părea că întreabă : „Ce s-a întîmplat cu mine ? Cum de-am ajuns aici?“

Vitali își mută pistolul în cealaltă mînă și, sprijinindu-se de pămînt, își întinse cu băgare de seamă piciorul amorțit, străduindu-se să nu-l trezească pe Uglov, care dormea alături. Vasăzică, noaptea trecuse și nimeni nu apăruse lîngă mașina părăsită.

Dinspre șosea, un claxon de automobil, lung și strident, sfîșie dintr-o dată liniștea pădurii. Urmă al doilea, al treilea ...

Vitali sări bucuros, dar pe loc se strîmbă de durere, sprijinindu-se de trunchiul unui copac. Ce rău i-au amorțit șalele ! Nu putea nici să se îndrepte, nici să-și tragă răsuflarea, iar picioarele îi erau ca de vată.

— Ptiu, drace ! rosti el anevoie.

— Ar trebui să mergi mai des la vînătoare — rîse Uglov, care se trezise, apoi dădu din cap în direcția șo-

selei : Au sosit ai noștri. Haidem să-i întîmpinăm.

Peste o jumătate de oră, în jurul „GAZ"-ului care stătea singuratic, munca era în toi. Experta, o femeie grasă și nu prea tînără, cu veston de uniformă și cizme, scoase grijulie, cu ajutorul unei membrane speciale, amprentele digitale de pe volan și de pe tabloul de comandă, răzui petele de sînge de pe pernele banchetei și, cu ajutorul unei lupe, se apucă să cerceteze interiorul mașinii.

Între timp, Vitali desena pe o foaie de hîrtie schema locului cu pricina. Înfățișă sîrguincios pădurea, cărarea, șoseaua, dîndu-și din cînd în cînd capul pe spate ca să-și admire opera. Apoi se apucă să măsoare distanțele cu pașii. Deodată îl chemă experta. Descoperise în mașină un muc de țigară cu o mușcătură caracteristică. Privindu-l cu băgare de seamă, Vitali se gîndi : „Dinții stîng din față e ascuțit ca la un lup". Înapoie expertei mucul și-și aduse aminte de cel pe care-l găsise.

— E identic — și adăugă, îngîndurat : Dar nu-i al lui Bulavkin. O să mă interesez de grupa salivară.

Un lucrător de miliție, cu un uriaș cîine ciobănesc pe care-l ținea de lesă, se învîrtea în jurul mașinii, bombănind.

— Nici o turmă de elefanți n-ar fi bătătorit locul mai bine. Parcă poți găsi vreo urmă ? Tu ce zici ? se adresă el cîinelui.

Animalul își ridică ochii cafenii, inteligenți, și-și frecă botul de cizma lui, ca și cum i-ar fi spus : „Nu-i nimic, să încercăm totuși să ne facem treaba". Milițianul zîmbi și-l bătu peste grumazul puternic.

Vitali se apropie de ei.

— Dă-i ca să-și facă o idee — și-i întinse milițianului o cutiuță în care se aflau cele două mucuri și un nasture găsit în mașină.

Dar milițianul o mirosi mai întîi el, apoi spuse dojenitor :

— În cutiuță a fost tutun. Apoi răsturnă în palmă mucurile și nasturele și i le întinse cîinelui să le miroasă.

Dulăul adulmecă zgomotos, ca un aspirator de praf, după care începu să se foiască jur împrejur, vîrîndu-și botul în iarbă.

— Caută, Dummezeu, caută ! rosti poruncitor milițianul.

— Bizuie-te pe Dumnezeu, dar ajută-te singur — rîse Vitali. Ați găsit și voi un nume! Nu cruțați de loc sentimentele dreptcredincioșilor.

— El și l-a ales — zîmbi miliția nul. A început deodată să răspundă la numele ăsta. Încă din școală. Cum mă înfuriam și pomeneam de Dumnezeu, cum venea fuga la mine. Și uite așa l-am botezat. Nu mai zic că șefii ...

Între timp, cîinele smuci brusc lesa într-o parte și miliția nul, pierzîndu-și echilibrul, se prăvăli peste Vitali.

— Tii, drace! Ia te uită, a prins-o!

Amîndoi se repeziră spre dulăul care-i trăgea undeva în tufăriș. Animalul alerga tot mai departe, fără să șovăie și fără să zăbovească pe nicăieri, ocolind cu sprinteneală copacii, trecînd de-a dreptul printre tufele mai rare, trăgînd cu zgomot aer pe nări și, din timp în timp, mîrîind nerăbdător și supărat. Fugiră multă vreme prin pădure, sleiți de puteri, cu răsuflarea tăiată, zgîriați și biciuiți de ramuri, fără a îndrăzni să-l oprească și să-și tragă răsuflarea măcar o clipă.

Între timp, pădurea începu să se rărească și în curînd se ivi satul. Fumul se înălța pașnic deasupra caselor. Prin curți, cocoșii trîmbițau răgușiți. Undeva dudui un tractor și, în chip de răspuns parcă, se porniră să chelălăie îndîrjiți cîinii satului. În depărtare, rătăcită parcă de ogradă, mugi o vacă. Satul se trezea din somn.

Vitali și miliția nul, leoarcă de sudoare, sufl înd anevoie și poticnindu-se la fiece pas, alergau prin lunca. Mai bine zis, li se părea doar că aleargă, și dulăul, înțelegînd pesemne că nu poate pretinde mai mult de la ei, slăbi lesa întinsă ca o coardă. Obosise și el; coastele lui, acoperite cu blană mițoasă, pătată cu negru, se ridicau greoi, dar botul, ca și înainte, și-l ținea aplecat spre pămînt. Doar din cînd în cînd se întorcea brusc și scheuna încetișor, cu nerăbdare, ca și cînd ar fi vrut să-i spună stăpînului: „De ce rămîi în urmă? Hai, fuga!"

Dar în preajma primelor case încrederea îl părăsi. Începu să alerge dintr-o parte în alta, căutînd urma pierdută. Miliția nul îl aduse înapoi. Cîinele își vîrî botul în iarbă, se repezi înainte, însă peste o clipă începu din nou să scheaune răsucindu-se pe loc. Asta se repetă de cîteva ori. În cele din urmă animalul se așeză ostenit în

iarbă, înălțîndu-și capul inteligent, cu un aer plin de vinovăție.

— Pînă aici ne-a fost! oftă milițianul, ștergîndu-și cu mîneca fruntea năduşită.

— Înseamnă că omul acela s-a dus în sat — spuse Vitali.

Se lăsă greoi pe pămînt, lîngă o căsuță, sprijinindu-se cu spatele de gardul scund. Alături de el se așeză și milițianul. Cîinele se întinse la picioarele lor, cu botul sprijinit pe labele întinse și cu ochii închiși; doar urechile îi tresăreau, simțitoare la orice zgomot.

— Să încercăm să chibzuim — rosti Vitali, scoțîndu-și pipa. Omul acela, după toate probabilitățile Bulavkin, după ce s-a bătut cu celălalt, plin de sînge cum era, a venit în sat. În plină noapte. De ce o fi venit aici?

— Poate că era rănit?

— Probabil. Deși nu prea grav. Altminteri, n-ar fi mers atîta prin pădure, și încă pe întuneric. La drept vorbind, e clar că nu în sat avusese el de gînd să vină. Aici era prea aproape ca să se poată ascunde, în cazul cînd voia să dispară. Și nu merita să fure mașina pentru atîta distanță. De ce a venit atunci? Timp de un minut Vitali pufăi îngîndurat din pipă. Apoi rosti cu hotărîre: Un lucru e limpede: aici are cunoscuți. S-a decis, pesemne, să înnopteze la ei, să se schimbe și dimineața să pornească mai departe.

— S-ar putea să fie așa — căzu de acord milițianul.

— Dumneata întoarce-te — îi spuse Vitali. Du-te la ai noștri și întoarceți-vă cu toții în oraș. Mașina luați-o cu voi. E inutil să mai stăm la pîndă lîngă ea. N-are să mai vină nimeni. Iar Uglov să mă caute aici. Hai să zicem, la ceainărie. Cu ocazia asta luăm o gustare.

Rămase hotărît astfel, Vitali se sculă cu un efort, se scutură, de bine de rău, pe haine, își netezi cămașa pătată și porni prin sat, către șosea.

„Îmi închipui cum arăt" — se gîndi el, surprinzînd privirea mirată a două femei care trebăluiau cu gălețile la fîntînă.

Lîngă ceainărie, ca și în ajun, se aflau mașini și căruțe; caii, scuturînd din cap, mestecau fîn. Înăuntru era lume multă. Așezați la măsuțe, oamenii mîncau, fumau, vorbind cu glas tare; unii rîdeau, alții se certau. Vitali se strecură pînă la tejghea, ținînd mîna în buzunarul

unde avea pistolul. O femeie tînără, cu băsmăluță colorată, legată cu cochetărie, și cu șorț alb, care tocmai glumise voioasă cu cineva, i se adresă încruntată :

— Băuturile alcoolice se servesc după douăsprezece. Pînă atunci, umblă sănătos ! ...

Vitali zîmbi. „Înfățișarea mea continuă să impresioneze populația locală" — se gîndi el și ceru o sticlă cu lapte și un cîrnat.

— Băuturi spirtoase nu obișnuiesc să consum — replică el, sever.

— Se vede cît de colo ...

— Vezi prost, cumătră.

Femeia îl privi, de astă dată mai atentă, și ceva o făcu pesemne să se îndoiască de vorbele ei dinainte. Toate măsuțele erau ocupate și Vitali își făcu loc la capătul tejghelei lungi.

— Da' de ce ești așa de murdar ? îl întrebă femeia, cu îndoială în glas și, fără să mai creadă nici ea prea mult ce spune, adăugă : Ai fi înnoptat pesemne pe sub un gard ?

Vitali, cu gura plină, clătină din cap în semn că nu, apoi lămuri scurt :

— În pădure.

Între timp, ultimii clienți plecaseră de la tejghea și femeia se întoarse curioasă spre Vitali.

— Păi de ce în pădure ? întrebă ea, așezîndu-se pe taburetul din partea cealaltă a tejghelei.

— Asta mi-i slujba — răspunse Vitali. Căutăm un om.

Femeia dădu compătimitor din cap :

— Ia te uită ... Și ce fel de om e ăla de-l cauți ?

— Miercuri noaptea a venit la voi în sat. A înnoptat pe la careva.

— Un străin, vasăzică ?

— Ihî ...

— N-a fost pe la noi nici un străin. Că eu aș fi știut. Dumneavoastră ați sosit ieri cu mașina, de i-ați plimbat pe băieții noștri ?

— Noi ...

Vitali mînca cu lăcomie și, drept răspuns, dădea doar din cap. Apoi își aduse deodată aminte cum obișnuia să-i spună maică-sa la cină : „Nu-ți mai umple gura așa că nu-i frumos", și zîmbi.

— De ce rîdeți ? întrebă femeia. Nu mă credeți ? Bărbatu-meu e brigadier pe-aici. Joi în zori s-a nimerit să umble din casă în casă să întrebe de vaci. N-au fost străini în sat, asta-i sigur.

Încruntat, Vitali isprăvi de băut laptele. Mai tîrziu, în ceainărie își făcu apariția Uglov. Se strecură printre măsuțe, abia mai prididind să strîngă mîinile ce i se întindeau.

— Vă salut, Ivan Kirilllovici ... Noroc, Vanea... Șezi, că-ți facem loc ... Vanea, treci încoace ! ... se auzea de pretutindeni.

Uglov era, pesemne, aici o figură cunoscută și respectată.

— Bună ziua, Ivan Kirilllovici — și femeia se lumină la față în clipa cînd Uglov ajunse în dreptul tejghelei. Cu ce te ospătez ?

— Pune-mi, Duniașa, o stacană — răspunse cu voioșie Uglov.

— Știu eu ce stacană îți trebuie — rîse ea, scoțînd o sticlă cu lapte. Uite, numai cu tovarășul dumitale am dat greș.

Peste o jumătate de oră, Vitali și Uglov ședeau pe o bancă în dreptul unei case și discutau situația creată.

— Știu pe de rost ogrăzile de-aici — spuse Uglov, trăgînd din țigară. Sînt, se înțelege, vreo doi-trei țărani mai fără căpătîi. Își beau la ceainărie tot cîștigul. Îi cunosc eu.

— Dar care dintre ei are legături cu orașul ? întrebă Vitali. Cu cine putea fi aici prieten Bulavkin ?

— Legături cu orașul ? repetă Uglov, dus pe gînduri. Legături au, firește. Iată, de pildă, fata lui Burakov lucrează la oraș. Vine pe-aici cu bărbatu-său. Fratele lui Anașin, la fel.

— Și unde lucrează fratele ăsta ?

— Al lui Anașin ? La fabrica de electrozi. Vitali se uită încordat la Uglov. Iar acesta adăugă oftînd : Între noi fie vorba, amîndoi frații nu-s buni de nimica. Se îmbată repede, că nu țin la băutură, și sar imediat la bătaie. În fiecare duminică avem de furcă cu ei.

— Păi astăzi e chiar duminică.

— Pînă una alta, văd că e liniște.

— Știi ceva ? propuse Vitali. Hai să trecem pe la ei, ce zici ? Oricum, Bulavkin e și el de la fabrica de electrozi.

— Asta se poate — încuviință Uglov și, iscodindu-l cu un ochi critic pe Vitali, adăugă: Numai că ... mai întîi ... ar trebui, ca să zic așa, să te mai ... — și făcu un gest vag cu mîinile, ca și cum ar fi modelat ceva prin văzduh. Să mergem la brigadier. Mi-e cusuru.

În casa brigadierului fură întîmpinați cu veselie zgomotoasă. Cu strigăte de bucurie, copiii se agățară de Uglov. Gazda, un bărbat uriaș și mustăcios, îmbrăcat de dimineață în haine de duminică, cu cămașă albă și cu cravată, ședea lîngă fereastră, citind toate ziarele de săptămîna trecută. Ochelarii îi stăteau strîmb și incomod pe nasul lățăreț. Brigadierul îi scutură îndelung mîna lui Vitali.

— Mă bucur. Mă bucur din suflet — tună el cu voce de bas în care se ghicea mulțumirea. Să ne fiți oaspete ...

După ce Uglov explică pentru ce veniseră, în jurul lui Vitali se stîrni forfotă. În cele din urmă, spălat și ras, cu cămașă curată, cu pantalonii călcați și pantofii lucind ca oglinda, roșu tot de fistîceală, Vitali ieși pe uliță în urma lui Uglov.

Vitka, pe care acum îl cunoștea, veni într-un suflet la ei și le spuse, sufocat de încîntare, că au sosit două mașini cu un ciine. Și au adus „GAZ"-ul remorcat. Motorul e întreg, dar nenea zicea că bateria s-a dus pe copcă. Pe urmă au plecat cu toții la oraș, iar una din mașini a rămas la ceainărie. Fură nevoiți să meargă mai întîi acolo.

Soarele trecuse de nămiezi cînd Vitali și Uglov se apropiară, în sfîrșit, de casa lui Anișin. Pe stăpînul casei nu-l găsiră.

— A plecat la oraș — le spuse nevastă-sa, o femeie înaltă și palidă, cu chipul încruntat. Pe-acasă nu prea se omoară cu treaba.

— Păi frate-său n-a venit ? întrebă Uglov.

— E-a treia duminică de cînd chefuiesc la oraș — răspunse femeia, supărată, ștergîndu-și cu șorțul mîinile ude.

— Am vrea să intrăm, că avem o vorbă cu dumneata — zise Uglov.

— Poftiți. Numai că n-am ce pune pe masă. Cu tăntălăul de bărbatu-meu, mare minune să nu crăpi de foame !

— Ştim, Pelagheia Feodorovna, ştim — oftă Uglov, intrînd în casă.

Pe podeaua cu scîndurile roase erau aşternute preşuri grosolane, pestriţe. Soba, de mult nevăruită, cu dîre de rugină şi uşiţa prost pusă, dădea în ambele odăi, despărţite printr-un perete de scînduri. Pe un perete, într-o ramă mare, scorojită, cu un ciob de geam într-un colţ, erau înşirate nişte fotografii. Din ele te priveau tot soiul de oameni, singuri sau în grup. Multe fotografii erau vechi, îngălbenite, cu colţurile rupte. Lîngă fereastră se afla o masă aşternută cu o muşama.

Trecînd prin tinda mare, întunecoasă, Vitali zări într-un colţ, aruncate claie peste grămadă, undiţe, vîrşe vechi, găleţi şi nişte vîsle sprijinite de perete. Iar în odaie, lîngă sobă, atîrna un trenci vechi şi sub el se aflau nişte cizme înalte, pescăreşti. Pe pervaz erau înşirate tot soiul de unelte pescăreşti: cîrlige de toate mărimile, plumburi de undiţă, gheme de sfoară încîlcită, momeli artificiale.

Stăpîna casei şterse cu marginea şorţului două scaune de lîngă masă şi spuse:

— Poftiţi de şedeţi.

— Gospodarul matale e pescar? întrebă Vitali.

— Pescuieşte şi el cînd e treaz — răspunse posomorîtă femeia. Da' mai mult Egorka se ocupă cu de-alde astea. Frate-său.

— Singur?

— Păi mai aduce pe cîte unul în casă. Care să bea, care să pescuiască...

— Şi pe cine a adus să pescuiască?

— A fost într-un rînd pe la noi un om de treabă. Unul arătos. Şi-apoi Egorka se învîrtea ca un titirez în jurul lui. Îi era şef, pare-se. Nu m-am lămurit eu prea bine. Da' acu', nu ştiu de ce, nu mai vine pe-aici. Să tot fie o lună de cînd n-a mai fost. S-o fi lămurit că fraţiorii îs oameni de nimica — şi adăugă oftînd: Egorka al nostru a stat la puşcărie.

— Dar cine-i acela care a venit. Cum îl chema? întrebă prudent Vitali.

— Cum îl chema? Nu mai ţin minte.

— Te rog, aminteşte-ţi, Pelagheia Feodorovna — o rugă Uglov.

Femeia căzu pe gînduri, mototolind între degete cutele șorțului de pe genunchi.

Cuprins de o tulburare inexplicabilă, Vitali se sculă, se plimbă prin odaie și iar se așeză pe scaun.

— Parcă-l chema Evgheni Ivanovici, sau Evgheni Petrovici... — rosti, în sfîrșit, cu șovăială gazda, fără să-și ridice ochii din pămînt.

Vitali îi aruncă lui Uglov o privire neliniștită.

— Așa-a... — rosti acesta tărăgănat, ușor răgușit, și tuși ca să-și dreagă glasul. Evgheni Petrovici... Și zici... c-a venit să pescuiască?...

— Da, să pescuiască — și femeia încuviință din cap fără să ridice ochii, iar după ce se gîndi puțin, adăugă: Mai mult tăcea, părea ostenit, stătea mereu încruntat...

Vitali nu se putu stăpîni și din nou începu să se plimbe prin odaie, strîngînd între dinți pipa goală.

— Bine, și cine a venit cu el ca să bea? întrebă Uglov, urmărindu-l îngrijorat pe Vitali.

— Să bea? întrebă la rîndul ei femeia și oftă din greu. Păi Vaska, cine altul?!... și băgînd de seamă că Vitali s-a oprit înaintea ramei cu fotografii, făcu un semn din cap într-acolo: Uite-l colo, împreună cu Egorka și-au pus mutrele la vedere.

— Unde? și Vitali se întoarse spre ea.

Femeia se ridică greoi de pe scaun. Apropiindu-se de fotografii, scoase una și i-o întinse lui Vitali:

— Aștia sînt. Iar pe dos, a scris Egorka mai tîrziu, cînd era beat.

Și fie că ea i-a întins lui Vitali fotografia întoarsă, fie că a întors-o chiar el pe cînd o lua din mîna ei, dar înainte de toate, i-a sărit în ochi inscripția scurtă de pe dos: „Prietenie bună, vifor și furtună". De pe partea cealaltă îl priveau două chipuri. Unul necunoscut, uscățiv, cu buze subțiri și strînse, cu nas acvilin și un breton negru căzut peste ochii obraznici, ușor mînjiți. Celălalt chip părea ciudat de cunoscut, o față cărnoasă și mohorîtă.

Între timp, Uglov întrebă:

— Dar ia spune-mi, Pelagheia Feodorovna, în noaptea de miercurea trecută, nu s-a întîmplat să treacă pe la dumneavoastră un om străin?

— Miercuri? femeia ridică neliniștită din umeri. Nu-u... Miercuri n-a fost nici un străin pe la noi.

— Poate că dormeai și n-ai auzit? Iar Anton i-o fi dat drumul în casă.

— Păi ăsta, cîtu-i lumea și pămîntu' nu aude nimic noaptea. Că mereu se culcă beat. Și Egorka-i la fel. Pe cînd eu... Doamne! Am și uitat de cînd n-am mai dormit în tihnă.

În timp ce ei doi vorbeau, Vitali se uita țintă la fotografie. Apoi întrebă:

— Da' cum îl mai cheamă pe Vaska ăsta? Nu știți?

— Pe Vaska? femeia se întoarse spre el. Cum să nu știu! Nosov îi zice.

— Nosov?! repetă uluit Vitali și din nou se uită la fotografie.

„Prietenie bună, vifor și furtună".

Lucrurile luau o întorsătură neînțeleasă și stranie.

Un dram de vină și-un dram de nenoroc

Seara, Vitali năvăli în camera de la hotel, plin de praf, ostenit și cu o cămașă străină pe el. La apariția lui, Igor își ascunse bucuria și exclamă ironic:

— Pe cine văd?! Să fie oare Losev, filfizonul moscovit?

— Dă-i înainte! ripostă Vitali, privind pofticios la sticla cu lapte, la salam și la celelalte merinde aflate pe masă. Dă-i înainte cu ironiile, dă-i înainte în timp ce eu îmi umplu burta. Că tot n-ajunge pentru amîndoi.

— Bine, am înțeles tot. Dar pe cine ai dezbrăcat de cămașă? Și cum ai procedat: prin efracție sau jaf la drumul mare? ...

La un moment dat însă, Igor, înspăimîntat de monstruoasa poftă de mîncare a prietenului său, își luă seama și se repezi să salveze ce mai putea fi salvat. Nici el nu mîncase nimic toată ziua și abia de cîteva clipe sosise la hotel, despărțindu-se de Nebogov. După ce își amăgiră cît de cît foamea, Igor întrebă:

— Ei, cine raportează primul? Cred că ar trebui să începem cu gradele inferioare. Treci la raport, tovarășe Losev.

— Spune măcar în două cuvinte ce-ai aflat — se rugă de el Vitali. Pînă-mi mai vin în fire.

— În două cuvinte? Bine. Iar tu între timp spală-te. Și, pentru Dumnezeu, scoate de pe tine cămașa asta de căpătat.

— Am înțeles, tovarășe căpitan!

În timp ce Vitali se bălăcea la chiuvetă, Igor se tolăni alături pe un scaun, își scoase pantofii — îl obosise și pe el îndeajuns ziua aceea — și relată discuția cu Cer-

kasov, apoi întrevederea cu Oleşkovici, Simakov şi Nebogov.

— Slavka ăsta e un flăcău de nădejde. Iar soră-sa...

— Aha, vasăzică există şi o soră!... interveni zeflemitor Vitali, întorcîndu-se spre el pe deasupra chiuvetei.

— Da. O profesoară foarte severă. Deşi e roşcată. Pe frate-său îl ţine uite-aşa — şi Igor îşi vîntură pumnul în aer.

— Dar pe tine, toate acestea, bineînţeles, nu te-au speriat?

— Am oarecare experienţă. Deci iată: după ce l-am condus pe Slavka, am trecut pe la ea. Da! Am omis lucrul cel mai important. Vecinul lor s-a dovedit a fi chiar Nosov. Îşi imaginezi?

— M-m-m... — mugi uluit Vitali, continuînd să-şi săpunească cu înverşunare gîtul şi obrazul şi nefiind în stare, din această pricină, să scoată un sunet cît de cît articulat.

— Deci iată — urmă Igor. A ieşit la iveală că Nosov a luat de la dînşii maşina de scris împrumutată de la Cerkasov. Şi a făcut-o cu îngăduinţa lui Cerkasov însuşi. Pricepi?

Vitali rămase o clipă încremenit, cu ochii închişi, apoi se apucă în grabă să-şi spele săpunul de pe faţă.

— Înseamnă deci că Nosov a bătut la maşină anonimele? întrebă el în timp ce se ştergea. Iar Cerkasov...

— Exact. Deşi nu mi-e nici pe departe limpede totul— şi Igor clătină din cap, îngîndurat. Va trebui să le mai pun unele întrebări. Şi mai e ceva. Cineva, un bărbat, îl vizita pe Nosov mai des ca alţii. Din păcate, Leolea nu ştie cum îl cheamă. Şi Otkalenko se grăbi să lămurească: Leolea e sora lui Nebogov.

— Înţeleg — răspunse Vitali, cu prefăcută modestie. Leolea şi atît. Fără politeţuri inutile.

— Lasă-te de fleacuri! Igor dădu nerăbdător din mînă: Deci cum îţi spuneam. Omul acesta e tînăr, uscăţiv, are obrazul îngust, nasul acvilin şi un breton care-i cade în ochi...

— Anişin!... Egor Anişin — interveni Vitali, zîmbind. Sînt prieteni la toartă. „Prietenie bună, vifor şi furtună".

— Ce mai e şi asta?! se miră Igor.

— Nimic altceva decît că noi doi ne-am apropiat, de la două capete, de același punct. Asta muncă ! Las' că-ți povestesc totul mai pe urmă.

— Pe scurt, Nosov ăsta trebuie strîns cu ușa.

— Știi — rosti visător Vitali — toate acestea îmi amintesc de un joc de copii foarte cunoscut. Întîi e rece, apoi e cald, mai cald... iar acum frige. Dar unde e ascuns gajul, deocamdată nu-mi dau seama, nici dacă mă omori. Acum ascultă ce fapte de arme am săvîrșit eu.

Vitali începu să povestească.

— ... Dintre cei doi frați, mai periculos pare să fie Egor. Pelagheia Feodorovna zicea așa : „Bărbatu-meu e prost, da' Egorka al nostru a stat la pușcărie".

— Un soț îi pare întotdeauna nevestei mai prost decît alții — observă filozofic Igor. Așa încît ăsta nu-i un argument.

— Desigur, tu știi mai bine — încuviință Vitali, ascunzîndu-și zîmbetul. Mai departe : Lucinin a fost pe la ei. De două ori. Venise la pescuit. Pricepi ? Iar ultima oară, cu puțin înainte de a muri.

— Singur ? Fără prieteni ? Păi ce fel de pescuit e ăsta ?

— Pesemne că pescuitul ăsta n-a fost de loc vesel. Eu cred că Lucinin căuta să rămînă singur. Fiindcă, în perioada aceea, se abătuseră peste el toate necazurile. Și pe deasupra, îl aștepta banca acuzaților.

— Înțeleg. Dar totuși unde a dispărut Bulavkin ? rosti iar Igor. Și cine a fost cu el în mașină ? Fiindcă unul din ei a plecat în sat de vreme ce cîinele v-a dus pînă acolo.

— Păi tocmai asta-i problema ! Dar în sat n-a venit nici un străin... Un străin... Ce zici ? Vitali se uită întrebător la Igor. Asta ar fi o idee.

— Da. Trebuie verificat.

Între timp răsună o bătaie grăbită în ușă. Igor se sculă dintr-un salt. Vitali se repezi după el, dar se opri la timp ca să-și tragă la iuțeală cămașa. Igor răsuci yala. În prag sta administratoarea cea subțirică, în halat albastru.

— Sînteți chemat la telefon ! anunță ea, gîfîind. Moscova !

Igor se repezi pe coridorul întunecos, spre scară. „O fi Alla — îi fulgeră prin minte. Să se fi întîmplat ceva cu

Dimka? Şi eu care n-am sunat-o nici măcar o dată şi nici nu i-am scris".

Cuprins de neliniște, apucă în grabă receptorul, care se afla pe masă:

— Da!... Alo!... strigă el. La telefon!

Pe fir se auzi un foşnet şi nişte păcănituri, apoi răzbi pînă la el glasul telefonistei:

— Aveţi îndată legătura. Nu închideţi... Alo, alo, Moscova! Vorbiţi!... Tovarăşul Otkalenko? răsună, în sfîrşit, o voce depărtată şi cunoscută parcă.

— Da, da! Cine-i la telefon?

— Maţulevici. Te salut, dragul meu.

— O-o! Grigori Osipovici! Vă salut! exclamă uşurat Igor. Cum merg treburile pe-acolo?...

— Păi ascultă şi o să afli. Am intrat noi tare în comisia aceea, de-a văzut stele verzi. Închipuieşte-ţi că acest Kobeţ, preşedintele comisiei, s-a dovedit a fi de specialitate hidrolog! Şi în meseria noastră e, ca să zic aşa, ageamiu. Are numai ţupeu şi-atît! Iar eu, trebuie să ştii, cînd am de-a face cu impertinenţi de soiul ăsta, devin şi eu impertinent. M-am dus la ministru. De ce să nu mă fi dus? La urma urmei, nu pentru mine mă zbat.

— Dar de unde a pornit totul, Grigori Osipovici? De ce a fost trimisă comisia?

— Aşa, aşa! Nici asta nu-i lipsit de interes. Totul a pornit de la o scrisoare anonimă. Am văzut-o cu ochii mei.

— Adresată cui?

— Ministrului adjunct.

— Dar Kobeţ cine e?

— Consilierul lui. Îţi vine să crezi că toate s-au potrivit dinadins.

— Interesant...

— Întocmai, dragul meu. Întocmai!

— Dar Kobeţ a mai fost înainte de asta la fabrică?

— Nu pot să-ţi spun nimic. Nu ştiu.

— Vă rog să aflaţi, Grigori Osipovici. Şi dacă se poate, cît mai amănunţit. Şi încă ceva... — Igor se gîndi o clipă: Nu s-ar putea să ne trimiteţi anonima aceea?

— Am să încerc. Am să fac tot ce pot. Dar pe la voi, frăţioare, cum merg treburile?

— Şi la noi se clarifică lucrurile cam în acelaşi sens, Grigori Osipovici.

— Perfect! Straşnic! Minunat!...

Își luară rămas bun. Igor ceru pe loc o nouă convorbire cu Moscova. Era copleșit de remușcările care-l chinuiseră în timp ce alerga spre telefon. Legătura îi fu promisă nu mai înainte de o oră și Igor, prevenind-o pe administratoare, se duse în cameră. Îmbrăcat cu o cămașă proaspătă, cu cravată la gît, cu obrazul ras, cu pantofii oglindă, Vitali se plimba gînditor în jurul mesei, ținînd mîinile în buzunare și pufăind din pipa pe care o strîngea între dinți.

— Nu-ți mai lipsește decît vioara — rosti batjocoritor Igor.

— Tocmai mă gîndeam — răspunse cu seriozitate Vitali, fără să riposteze la glumă. Acest Anișin...

— Poate c-ai vrea să afli mai întîi cine a telefonat?

— Bănuiesc — făcu Vitali, înclinîndu-se galant.

— De astă dată ați greșit, domnule. A telefonat Matulevici... Igor îi relată convorbirea avută și deodată se încruntă preocupat. Ah, da! Trebuie să-l sunăm pe Tomilin. Fiindcă el strînge informațiile despre Nosov. Și eu, și tu avem nevoie de ele. Iar mîine dimineață ne luăm iar zborul în direcții diferite. Igor coborî din nou la telefon. Cînd se întoarse, anunță: S-a făcut. Peste un ceas sosește aici. Și acum, hai să chibzuim nițel.

Igor se cuibări pe canapea în timp ce Vitali, cu pipa între dinți, continua să se învîrtească de colo-colo prin odaie. În cele din urmă se opri în fața prietenului său:

— Ai cerut, bineînțeles, o convorbire cu Alka?

— Îhî.

— La drept vorbind, ar trebui să fac la fel.

— Și ce te oprește? Cere legătura. Presupune că, între timp, anumite rude au și plecat. Încît nu-i exclus să ți se ducă dorul.

— Mai întîi aș vrea să ne oprim puțin asupra cîtorva probleme.

— Dă-i drumul.

— Înțelegi.. — și Vitali se înflăcără iar: Există trei forme de frică. Prima e forma astenică. Atunci cînd omul e cuprins de panică și nu-i în stare să judece asupra faptelor sale. Respectivul intră, ca să zic așa, în categoria lașilor înnăscuți. Dar șaizeci la sută dintre oameni prezintă forma normostenică a fricii. În situația asta, luciditatea în comportamentul individului e mult scăzută, dar nici faptele săvîrșite cu mintea limpede nu

sînt excluse. Şi, în sfîrşit, există o a treia formă, cea stenică. Oamenii care au această reacţie manifestă în faţa oricărei primejdii mai multă inventivitate şi stăpînire de sine decît în mod obişnuit, capătă mai multă forţă şi devin mai activi.

— Tu, fireşte, intri în această categorie — îl completă Igor.

— În clipa de faţă nu despre mine e vorba. Mă gîndesc că Anişin e poate un laş. În cazul acesta, la cea mai mică primejdie, va intra în panică. Şi nu va fi în stare de nici o faptă chibzuită. De aici ar putea să rezulte atitudinea noastră de mîine faţă de el.

— N-ar strica totuşi să te lămureşti mai exact, fiindcă s-ar putea să nu fie de loc laş. Pe mine însă mă aşteaptă mîine întîlnirea cu Nosov. Asta nu-i un laş, te-asigur. Iar discuţia cu el va fi dintre cele mai dificile.

Curînd sosi Tomilin, înalt, adus de spate, cu trenci albastru şi cu şapcă în cap. Şi salută, ca de obicei, laconic şi încruntat, apoi îşi scoase cu foşnet trenciul bătos, ca de tablă.

— Ei, cum e Nosov ? întrebă Igor după ce Tomilin se lăsă pe un scaun şi frămîntă o ţigară între degetele lui puternice.

— Unele lucruri le mai ştii şi tu — şi Tomilin zîmbi scurt. În privinţa vecinilor şi a slujbei.

— Ia te uită ! rîse Igor. Vasăzică ai strîns informaţii şi despre noi. Bine, dă-i drumul, spune ce nu ştim.

— Deci aşa — începu Tomilin. Nosov Vasili Pavlovici, anul de naştere o mie nouă sute douăzeci şi doi. Trecut în evidenţa populaţiei ... Dar asta o ştii. La fabrică are caracterizări proaste. Şi pe-asta o ştii.

— Totuşi şi-a păstrat postul — observă Igor.

— Aici e aici — şi Tomilin ridică semnificativ un deget. Se spune chiar că i s-a promis o locuinţă.

— Isteţ, n-ai ce zice — zîmbi Vitali.

Tomilin nu răspunse şi continuă, de astă dată schimbînd tonul.

— Am aflat numele unui prieten de-al lui. E vorba de...

— Anişin ? întrebă pripit Vitali.

— Întocmai. Şi pe-asta o ştiţi ? Ei, şi mai departe lucrurile stau aşa : înainte de a veni aici, Nosov a lucrat la Leningrad. La aceeaşi uzină cu Lucinin. S-a mutat în

orașul nostru cu un an înaintea lui. S-au întîlnit deci ca două vechi cunoștințe.

— Ia te uită ! exclamă Vitali. Asta e chiar interesant !

— Trebuie să cerem de îndată informații prin tovarășii noștri de acolo. Pe linia interurbană specială.

Tomilin dădu din cap :

— Mîine luăm legătura cu ei. Acum, mai departe. I-a făcut curte Filatovei. Cică se ținea de dînsa scai. Asta s-a întîmplat înainte de a veni Lucinin. Dar ea l-a respins. Ce-a mai rămas de spus ? Cu trei zile înainte de moartea lui Lucinin a plecat în deplasare, la combinatul din Cehov. S-a întors peste o săptămînă. În seara cînd a dispărut Bulavkin, s-a dus la club, la un concert. A fost văzut acolo. Deocamdată, asta-i tot ce știm despre Nosov.

— Bu-un — rosti tărăgănat Igor. Nu-i puțin, dacă e să vorbim sincer. Ce zici ? și se uită la Vitali.

— Ceva date avem — încuviință acesta. Le putem folosi.

— Uite, chiar mîine vom face încercarea. Igor își frecă energic mîinile.

În clipa aceea fu chemat la telefon. Pe fir era din nou Moscova.

— Spune-i Alkăi să le telefoneze alor mei — îi strigă din urmă Vitali. Totul e în ordine, sînt teafăr și sănătos... Apoi, adresîndu-se lui Tomilin, adăugă : Of, ce zi mă așteaptă mîine ! Simt eu . . .

A doua zi dimineață, Igor sosi la inspectoratul de miliție și se închise în biroul lui Tomilin. Trebuia să se pregătească pentru întîlnirea cu Nosov. Vitali avusese dreptate. Sosise momentul cînd putea să spună : „Frige", ca în jocul acela de copii. Și n-avea voie să greșească.

Igor își trase scaunul mai spre masă și rosti cu glas tare :

— Să facem deci cunoștință cu tovarășul Kucianski, cu atît mai mult, cu cît se spune despre el că-i un tip clasa întîi — și ridică semnificativ degetul gros. Frunzări cartea de telefon, apoi formă numărul procuraturii. Discuția fu scurtă. Sosesc cu mașina — spuse Igor, dar îndată corectă zîmbind : Adică, vin pe jos. Mereu uit proporțiile.

După ce se întoarse de la Kucianski, dădu o dispoziție laconică în legătură cu Nosov și urcă în biroul lui.

Reciti procesele-verbale ale interogatoriilor, apoi propriile sale însemnări, actul de constatare al comisiei de expertiză, materialele procuraturii, scrisorile, după care se uită speriat la ceas. Ba nu, mai avea destulă vreme. Nosov urma să vină abia peste vreo două ore.

Vasăzică, ce probe există împotriva acestui Nosov ? La drept vorbind, una singură : scrisorile anonime pe care le-a bătut la mașina lui Cerkasov. O probă, ca să fim sinceri, cam slabă. Nosov o poate tăgădui ca pe nimica. Fiindcă o mașină de scris poate nimeri la cine vrei și la cine nu vrei. Iar alte probe deocamdată nu-s. În schimb, există bănuieli. Pe ce se bazează ele ? Pe caracterizarea, în general, proastă a lui Nosov. Pe neîndoielnica lui ură împotriva lui Lucinin — aici avea motive destule. Pe prietenia lui cu Anișin. O pistă foarte promițătoare, deși duce undeva într-altă parte. Dar de ea se ocupă în clipa de față Vitali. Ce mai e ? Mai sînt, în sfîrșit, amenințările directe la adresa lui Lucinin. Da, motive de bănuială sînt destule. Dar numai de bănuială. Și în cazul acesta, cum să orientezi primul interogatoriu ? Ce tactică să adopți ? Poate că ar trebui să i se ofere lui Nosov posibilitatea de a-și face depoziția, fără să intre cu el în polemică. Să-i adormi bănuielile. Și încă ceva : să folosești factorul surpriză. Dar să-l demaști pe Nosov, să-l strîngi cu ușa, e prea devreme. Dimpotrivă, nu trebuie să-i atragi atenția, nu trebuie să-l alarmezi. Dar nici să-l lași să se liniștească.

Multe depindeau de felul de a fi al lui Nosov, de caracterul său. Igor își aminti de fotografia pe care i-o arătase ieri Vitali și ce impresie îi făcuse atunci, în anticamera lui Revenko. Nu părea prost, nici fricos și nici irascibil. Mă rog, nu părea... Dar cum era în realitate ? Asta, Igor trebuia să ghicească pe loc, în clipa cînd avea să înceapă interogatoriul, judecînd după primele lui răspunsuri, după intonația vocii, după atitudine.

Și mai trebuie să țină seamă de un lucru. Nosov a scris la mașină scrisorile anonime. Asta e limpede. Dar putea el oare să le compună singur ? Oare ar fi avut el posibilitatea să strîngă singur toate datele ? Prea puțin probabil. Fiindcă Nosov ăsta e un om cu carte puțină. Și dacă-i așa, înseamnă... că cineva l-a ajutat. Că a cerut sfatul cuiva. Nu va alerga el oare și acum la acest cineva, după sprijin și sfat ? Asta ar lămuri multe. Dar pentru

așa ceva ar fi nevoie să-l alarmeze pe Nosov, să-l sperie. Or, nu e prea devreme să procedeze astfel ? Și-atunci, ce cale să aleagă ? Totuși ar fi bine ca Nosov să alerge la sfătuitorul său.

Igor își bătu mult capul chibzuind îndelung asupra interogatoriului care-l aștepta, formulînd întrebările și stabilind ordinea în care le va pune. Simțea cu toată ființa lui că de interogatoriul acesta depindeau multe, foarte multe.

Vasăzică, a rămas hotărît. Interogatoriul nu trebuie să decurgă calm și egal. E necesar un joc al încordării și destinderii. Nu trebuie uitată Filatova. Și nici Bulavkin. Ar fi interesant de știut ce-o să spună despre el Nosov. Că doar ei doi se pregăteau să-l „îngroape" pe Lucinin. Desigur, în cazul cînd scrisoarea a scris-o Bulavkin.

Vremea se scurgea pe nesimțite. Igor era cu totul absorbit de munca lui, și cînd telefonul de pe masă începu să țîrîie, tresări surprins.

— Noroc, tovarășe Otkalenko — auzi el în clipa cînd ridică receptorul. La telefon Saveliev de la procuratură.

— A-a, Iuri Sergheevici ! Vă aștept cum ne-am înțeles.

— Nu pot — răspunse amărît Saveliev. Sînt prins cu treburi. La dumneata interogatoriul. Pe urmă discutăm totul în amănunt.

— Am înțeles. Dar expertiza în legătură cu Bulavkin n-ați uitat-o ? Avem urgentă nevoie de ea.

— Se poate ?! Pînă diseară e gata. Apropo, e condusă de expertul de la regiunea voastră de miliție.

Își luară rămas bun. Saveliev era grăbit și nervos. Cazul Lucinin îi căzuse pe cap atît de neașteptat, încît nu mai prididea să-și ducă la bun sfîrșit problemele curente.

Curînd ofițerul de serviciu raportă că a venit Nosov. Igor își strînse în grabă hîrtiile de pe masă, își potrivi cravata, ba chiar, fără să-și dea seama de ce, își trecu pieptănul prin păr.

Auzi o bătaie în ușă.

— Intră ! strigă el.

În prag apăru un om lat în umeri, nu prea înalt, cu o cămașă sport de mătase albastră care i se mula pe pieptul puternic și păros și cu pantofi moderni, cu vîrful ascuțit. Avea o față cărnoasă și mohorîtă, iar ochii mijiți îl priveau pe Igor calm, aproape somnolent.

— Dumneavoastră m-ați chemat ? întrebă el pe un ton cam grosolan, dar pașnic, oprindu-se la ușă.

— Eu. Intră — răspunse scurt Igor. „S-a gătit — își zise în sinea lui. Și, fără doar și poate, s-a pregătit. Iar toate avantajele sînt, deocamdată, de partea lui. Ei, dar mai vedem noi".

Nosov traversă fără grabă odaia și se așeză pe scaun.

— Servește-te, Vasili Pavlovici — spuse Igor și împinse spre el pachetul cu țigări. Țigări din Moscova. Și să stăm puțin de vorbă. Am dori să ne-ajuți să lămurim unele lucruri.

— Asta se poate — rosti cu importanță Nosov, trăgînd cu degetele groase o țigară din pachetul pe care i-l împinsese Igor.

— Noi am mai stat pînă acum de vorbă cu cîțiva tovarăși de pe la voi. Ai auzit pesemne.

— Cum nu, am auzit.

— Atunci e perfect. Cunoști, desigur, și rezultatele expertizei la fabrica voastră. Cum crezi : tot ce scrie acolo e exact ?

— Asta o știu mai bine șefii — zîmbi Nosov. Că de-aia îs plătiți.

— Așa e. Dar presupun că nu întotdeauna ai fost de acord cu șefii ?

În ochii lui Nosov fulgeră neliniștea.

— Cum adică ? întrebă el.

„Bun, s-a speriat" — își notă în gînd Igor.

— Păi să-ți dau un exemplu — urmă el. Am citit actul comisiei de expertiză. Acolo, printre altele, se spune că Lucinin a livrat combinatului din Baranovsk un utilaj scos din uz, rebutat.

— Nu era rebutat — replică Nosov. Putea fi folosit foarte bine. Se trezesc și ăștia vorbind...

— Păi vezi ? urmă cu vioiciune Igor. Lucinin susținea că-i scos din uz, iar dumneata nu ești de acord. Așa-i ?

— Nu-s de acord. Cine știe ce-o să mai susțină Lucinin.

— N-o să mai susțină nimic, Vasili Pavlovici — replică Igor, cu sinceră amărăciune.

— Ei, da, m-a luat gura pe dinainte — se corectă posomorît Nosov. Sigur că n-o să mai susțină de vreme ce-i mort.

„Așa, așa, drăguțule, acum trecem la destindere — se gîndi Igor. Deocamdată nu e cazul să te alarmăm prea tare".

— Dar în legătură cu intenția lui — întrebă el din nou — n-ai auzit nimic? Se zice că ar fi vîndut combinatului din Baranovsk proiectul fabricii voastre?

— Asta nu mai știu — răspunse Nosov, cu vădită ușurare. Nu mă privește.

— Dar ce te privește din constatările expertizei?

— Păi despre utilajul acela, asta, da, știu. Sau, să zicem, despre banii pe care i-a plătit unora pe degeaba. Și asta știu. Că oamenii mai ocărau.

— Care oameni?

Nosov se scărpină gînditor la ceafă:

— Cine să-i știe? Parcă poți să-i ții minte?

— Ești poate prieten cu vreunii de la voi de la fabrică?

— Ce prieten! și dădu din mînă. Că la noi, drept să vă spun, îs oameni de nimica.

„Ia te uită! se gîndi Igor. Păi tu, drăguțule, pesemne că te-ai liniștit de-a binelea".

— Ei, nu chiar toți — replică tînărul anchetator. Iată, de pildă, Filatova....

Și din nou Nosov deveni neliniștit, ba chiar se foi pe scaun și, trăgînd cu lăcomie din țigară, răspunse în silă:

— Nu încape îndoială, e o femeie arătoasă. Dar nici ea... — și schiță un gest cu mîna. Mare încredere n-am într-însa, drept să vă spun.

— Păi de ce?

Nosov zîmbi dușmănos:

— Prea își dă aere. Dumneaei vrea să aibă de-a face numai cu șefii. Tot șefi d-ăia mari. La de-alde noi nu se uită.

— Sîntem la curent — zîmbi la rîndul său Igor. „Să creăm o apropiere" — își spuse caustic.

Cît despre Nosov, acesta sesiză îndată „apropierea" și, fără să se mai rețină, adăugă pe același ton:

— Nu poate trăi fără asta. Dacă nu-i unul, e altul.

„La cine face aluzie? se întrebă Igor. Bine, unul e Lucinin. Dar altul? Ah, ticălosule"!

— N-o fi chiar inginerul vostru șef? întrebă Otkalenko, zîmbind iar.

— Şi ăsta s-a dat la ea — răspunse Nosov, cu răutate. Vorbea lumea... Dar, luîndu-şi seama, se grăbi să adauge : Dînsul măcar e om de treabă, zic eu. Îşi dă seama ce şi cum.

„Mai eşti şi diplomat, pe deasupra — se gîndi Igor. Cu şefii nu vrei să-ţi strici relaţiile".

— Bine, aici e clar — replică Igor. Dar contabilitatea voastră ţine bine socotelile ?

— Poţi să şi răguşeşti certîndu-te cu contabilitatea asta. Pînă să-i dovedeşti ceva, te trec toate năduşelile. Scormoneşti şi scormoneşti întruna prin fişele astea de lucru, naiba să le ieie...

„Scormoneşti ?" deveni Igor atent şi întrebă pe un ton indiferent :

— Păi de ce să scormoneşti ? Ei trebuie să le găsească.

— Vezi să nu ! Pînă nu-i vîri cu nasul în ele, nu obţii nimic.

— Bu-un. Ei, îţi mulţumesc. E un fapt important. Dar pe Bulavkin îl cunoşti ? Ce năzbîtii a făcut pe la voi ?

Nosov pesemne că se liniştise de-a binelea şi-şi luase rolul unuia care vrea să ajute miliţia.

— Ăsta, drept să vă spun, e belaliu rău. De la el te poţi aştepta la orice. Azi... să zicem, a furat maşina, da' mîine poate că-i dă prin cap să facă una şi mai şi.

— Sau ieri.

— Cum adică ? făcu Nosov, neînţelegînd.

— Sau i-a şi dat prin cap să facă una şi mai şi, asta am vrut să spun.

— E-n stare — se grăbi să încuviinţeze Nosov şi strivi delicat mucul ţigării în scrumieră. Ăsta nu ţine seamă de nici o lege.

„Ia te uită, îşi bagă prietenul la apă !" se miră Igor în sinea lui.

— Şi cam ce-ar fi în stare să facă ? Dumneata ce părere ai, Vasili Pavlovici ? întrebă el, cu un aer încrezător, profitînd de „apropierea" creată.

— Ce-ar fi în stare ? Păi ce vrei şi ce nu vrei. Că-i trecut prin ciur şi prin dîrmon flăcăul. Poate, de pildă, să-ţi pună în cîrcă o hoţie sau să mînjească cu noroi un om cumsecade. Că aşa e el.

„Asta-i bună ! se miră şi mai tare Igor. Face aluzie la anonime. E hotărît să-l înfunde de-a binelea. Dar de ce oare ?"

— Şi chiar s-a întîmplat să facă asemenea lucruri ?

— Zicea lumea ! răspunse Nosov, evaziv, dar cu tîlc Da', ca să zic aşa, nu l-a prins nimeni cu mîţa-n sac. Şi hoţul neprins e om cinstit. Cînd o să-l găsiţi, mai scuturaţi-l şi dumneavoastră.

„Văd că ţi-ai dat drumul — se gîndi Igor — ba ai început să găseşti şi limbajul corespunzător. E timpul să punem capăt destinderii".

— Mai întîi trebuie să-l găsim — oftă el. Da' dumneata cum te împaci cu noua conducere, n-ai motive să te plîngi ?

— Eu ? În ochii mici ai lui Nosov fulgeră din nou bănuiala. Păi nu. De ce să mă plîng ? Nu-mi place să le scot nume rău oamenilor pe degeaba.

„Aşa, vasăzică — gîndi Igor. Să mai insistăm niţel. Am să te fac, drăguţule, să dai fuga după sfat, dacă ai pe undeva vreun sfătuitor".

— Asta aşa-i — consimţi el. Nu face să bîrfeşti fără motiv. Bine, dar dacă ai unul ?

— Cum adică ? nu pricepu din nou Nosov, dar de astă dată se prefăcu doar că nu pricepe.

Igor era gata să jure că nu s-a înşelat. Avea nervii atît de încordaţi, se străduia din răsputeri să prindă orice nuanţă din glasul lui Nosov, orice reacţie la fiecare cuvînt rostit de el, de Nosov, încît era cu neputinţă să greşească : Nosov se prefăcuse doar că nu înţelege, voia să cîştige timp. Ori tocmai timpul acesta nu trebuia să-l aibă. Prima lor întîlnire se apropia de sfîrşit şi trebuia încheiată în aşa fel, încît să-l scuture bine pe Nosov, să-i zdruncine nervii, ca el să nu reziste după ce va ieşi de acolo.

Şi Igor, schimbînd brusc tonul, îl întrebă cu subînţeles:

— N-ai făcut, din întîmplare, niscaiva sesizări ? N-ai avut prilejul să semnalezi în scris unele nereguli sau alte lucruri şi mai grave ?

— Eu ?... Păi de ce să fi scris ?... mormăi descumpănit Nosov. Păi eu... cum să vă spun ? Poate... cîndva... da' parcă nu-mi amintesc...

— Ei, asta-i tot, Vasili Pavlovici — îl întrerupse cu hotărîre Igor. O să-ţi aminteşti cînd o să ai mai mult răgaz. Iar acum o să-ţi repet principalele mele întrebări, iar dumneata îmi repeţi răspunsurile. Şi o să le

notăm. Ne-ai fost de ajutor și-ți mulțumim pentru asta. N-ai nimic împotrivă ?

— Păi eu ce să... E meseria dumneavoastră.

Nosov încă nu-și revenise după ultima lovitură, deși mulțumirile lui Igor avuseseră darul să-i adoarmă principalele temeri. Era vădit și acest lucru.

Igor scoase niște formulare de interogatoriu și se apucă să scrie. De astă dată întrebările lui se refereau numai la problemele fabricii și la caracterizarea lui Bulavkin. După ce isprăvi de scris, îi întinse foile lui Nosov.

— Te rog să le citești și să te iscălești în josul fiecărei file. Iar la sfîrșit să notezi : „Corespunde declarației verbale și a fost citită de subsemnatul" și te iscălești din nou.

— Da' de ce să mai scriu ? replică deodată Nosov, cu grosolănie. Mă iscălesc și basta.

— Așa-i regula.

— Ba, cu voia dumneavoastră, n-am să scriu nimic.

— Păi de ce ? ! întrebă mirat Igor. Am impresia că am trecut totul exact.

— De exact e exact. Da' de scris nu pot... că am un scris că n-o să-l deslușiți cîtu-i lumea.

— N-are a face — rosti sever Igor. Trebuie să ne conformăm instrucțiunilor.

„Ce l-o fi apucat ?" se întrebă Igor, nedumerit.

— Mă rog, cum doriți.

Și Nosov scrise pe hîrtie cele cerute, cu litere strîmbe și necitețe.

Apoi plecă. Îndată ce ușa se închise în urma lui, Igor îi telefonă ofițerului de serviciu.

— Am isprăvit — rosti el cu jumătate glas. Coboară spre dumneata.

— Am înțeles — răspunse grăbit ofițerul de serviciu.

Dimineața, Vitali veni împreună cu Igor la inspectoratul de miliție și primul lucru pe care-l făcu fu să pună mîna pe receptor. Obținu destul de repede legătura cu satul Pojaruri.

— Pornesc — anunță Vitali. Ne întîlnim la brigadier. Tu cum stai ? Bine, am înțeles.

Și din nou prin fața ochilor lui începu să se perinde binecunoscuta panglică cenușie a șoselei. Cînd suind, cînd

coborînd pe cîmpuri galben-verzui și crînguri umbroase, pe colbuite drumuri de țară pe care le recunoștea. Urmă apoi un urcuș lung și din nou, ca prin farmec, se întindea, cît vezi cu ochii, o mare nesfîrșită de păduri cuprinzînd întreaga zare, apoi cursul domol al frumoasei Bugra.

Vitali trăgea îngîndurat din pipa stinsă și privea distrat în jur. Orice s-ar spune, dar toate păreau nespus de ciudate, fir-ar să fie! Cîinele i-a dus pînă-n sat, ceea ce înseamnă că omul cu pricina s-a dus și el într-acolo. Să fie oare un străin? Dar în noaptea de miercuri spre joi nici un om străin nu s-a arătat prin sat — asta o susțin toți într-un glas. Chiar și Uglov a confirmat-o cu puțin înainte. Prin urmare, nu era un străin și deci știa unde se duce, cunoștea acea casă — singura pentru el — unde, cu hainele sfîșiate, mînjit de sînge, putea fi primit, ascuns și unde nimeni nu avea să divulge sosirea lui. Dar care anume o fi casa aceea? Uglov îi cunoaște pe toți în sat și acolo toți se cunosc înde ei. Asemenea case pot fi numai două: casa lui Anișin și a lui Borovkov — un bețiv înrăit care făcea rachiu pe ascuns. Dar Borovkov zace de o lună în spital, casa-i încuiată cu lacăt, iar în curte se plimbă un cîine rău ca o fiară și în plus flămînd. Deci Borovkov cade. Rămîne Anișin. Dar Pelagheia Feodorovna a spus că n-a venit nimeni la ei în noaptea aceea. Să se fi speriat? Sau a vrut să-și cruțe bărbatul? Nu prea arată să fie așa. Dar poate că era chiar Anton? Și-atunci, în pădure a rămas Bulavkin. Dar de ce l-a luat Bulavkin pe Anton din oraș? L-o fi rugat Anton să-l ducă pînă-n sat? Nu, cînd ai de gînd să furi o mașină, nu-ți iei tovarăși de drum. Sau poate că Anton l-a recunoscut și Bulavkin l-a luat dinadins, ca să scape mai tîrziu de un martor ocular? Dar au străbătut tot satul și Anton ar fi strigat dacă Bulavkin n-ar fi oprit mașina. Să fi fost Anton beat și să fi adormit? Dar atunci Bulavkin l-ar fi achitat ușor în pădure. Ciudat, foarte ciudat. Și totuși, oricum o întorci, firul duce la casa lui Anișin. Te pomenești că în noaptea aceea a venit acolo nu Anton, nici Bulavkin, ci...

— Am ajuns — spuse șoferul. Acolo-s Pojarurile.

De-a lungul șoselei se perindă casele pe care Vitali le cunoștea. Undeva prin preajmă duduia un tractor. În fața ceainăriei, ca de obicei, se înșiruiau mașini și căruțe.

Iar simpatica Duniașa pesemne că trebăluia în dosul tejghelei.

Vitali își luă rămas bun de la șofer și, cu haina pe umeri, se depărtă de șosea, luînd-o spre casa brigadierului. Uglov îl întîmpină bucuros și-i scutură îndelung mîna, de parcă nu abia de ieri se despărțiseră.

— Ei, să mergem — rosti Vitali. Să-i facem o vizită Pelaghiei Feodorovna. Gospodarul ei s-a întors ?

— Nu încă, e la oraș — și Uglov dădu din mînă. Precis că trage la măsea cine știe pe unde, în tovărășia lui frățîne-său.

— Deocamdată nici n-o să-l căutăm. E prea devreme să-i alarmăm.

Ieșiră pe uliță. Pentru prima oară, după atîtea zile, cerul era acoperit de nori. Arșița se mai domolise. În cerdacul casei lui Anișin, ședeau burzuluite găinile. Pe treapta cea mai de sus stătea un cocoș negru-roșcat, privind semeț în jur. Văzînd că se apropie oameni, coborî cu multă demnitate, iar găinile, scuturîndu-și penele, îl urmară supuse.

Uglov bătu în ușă. Le deschise Pelagheia Feodorovna.

— Am venit iar la dumneata — îi spuse Uglov. Am mai avea de vorbit cîte ceva. Iartă-ne că venim pe nepusă masă.

— Poftiți, intrați — răspunse femeia, oftînd ostenită.

În casă toate se înfățișau ca mai înainte. Doar cuptorul era încins și în odaie plutea miros de ciorbă și de cartofi copți.

— Dînsul unde-i ? întrebă Uglov.

— Păi un' să fie ? La oraș — răspunse mînioasă Pelagheia Feodorovna. De-acum mai vine diseară, la culcare. Stați jos. Nu vreți nițică ciorbă ?

— Mulțumim, am mîncat — răspunse Uglov.

Intrară în vorbă. Pelagheia Feodorovna trebăluia pe lîngă cuptor și răspundea cam în silă. Se purta mai reținut ca în ajun și noua lor vizită o neliniștea vădit.

— Ce-a făcut Anton miercuri ? întrebă Uglov. Nu-ți aduci cumva aminte ?

— Pare-mi-se că a fost la rîu, cu Egorka, să pună vîrșe. După aia le-a controlat. Nu, nu țin minte, zău... Am și eu treburi pînă peste cap.

— Au prins ceva ?

— Păi da, parcă au adus ceva.

— Barca-i a lui Anton ? întrebă Vitali.

— Păi a cui să fie ?

Vitali se uită distrat în jur. Nu, hotărît, nimic nu se schimbase aici de ieri pînă azi. În odaie nu era nici o urmă a prezenţei stăpînului sau a altcuiva. Atunci de ce s-o fi schimbat aşa femeia ?

Privirea i se opri pe pervaz. Acolo, la fel ca ieri, erau puse grămadă tot soiul de cîrlige, vîrcolaci, plute, gheme de sfoară pentru undiţă, şuruburi şi găici, bucăţi de sîrmă, cutii de chibrituri. Şi undeva, în colţul pervazului, zăcea un muc de ţigară, îngălbenit de vreme. Vitali întinse alene mîna şi, luînd într-o doară cîteva cîrlige, apucă şi mucul. Cum de nu-l văzuse ieri ? Aceeaşi muşcătură adîncă la capăt, cu urme de colţi ca de lup, şi marca ţigării identică cu cea din maşină: „Sever". A cui să fie ? A lui Anton ? Sau a lui Egor ? Sau un al treilea fusese la ei mai demult ? Cine, Nosov ? Nu, Nosov a fost văzut în seara aceea la club. Deci bănuiala împotriva lui Nosov cade. Cine altul, atunci ? Un lucru însă era limpede : omul din maşină a fost în casa lui Anişin.

Fără să vrea, Vitali deveni atent la discuţia dintre Uglov şi Pelagheia Feodorovna.

— Nu mai scap de chin — se plîngea ea. Altă dată se întîmplă să-şi bea şi hainele de pe el. Ba mai vine şi bătut, cu mutra numai sînge... tot de ortacii lui de beţie, dar-ar boala în ei ! După aia zace o săptămînă. Alte muieri au parte de bărbaţi ca lumea. Pe cînd al meu... Of, Doamne, de ce-o trebui să îndur eu pedeapsa asta ?

— Ar fi bine să le mai închizi uşa în nas prietenilor ăstora — se amestecă în vorbă Vitali. Vin des pe-aici ?

— Să-ndrăznească numai să vină — răspunse cu năduf Pelagheia Feodorovna. Nu mi-ar părea rău să rup vătraiul pe spinarea lor. Bărbatu-meu ştie asta. Doar pe Vaska îndrăzneşte să-l aducă în casă. Şi Vaska vine cu Egorka...

Cînd ieşiră din casa lui Anişin, Vitali spuse cu glas scăzut :

— Hai să vedem barca.

— Se poate — se învoi pe loc Uglov.

Dădură ocol grădinilor de zarzavat, apoi traversară lunca şi intrară într-o pădurice care cobora în pantă lină spre rîu.

— Crezi că o găsim ? întrebă Vitali.

— Nu-ți face griji. Sînt pescari cîți vrei acolo. Pe o vreme ca asta, știi ce de pește se prinde ?

Și, într-adevăr, n-apucară bine să iasă pe mal, că și întîlniră un flăcăiandru cu undițele pe umăr. În mîna liberă ducea o gălețică. Se vede că se întorcea acasă, în sat.

— Noroc, Pavlik ! spuse Uglov. Ei, cum e cu peștele, se prinde ?

— Nu mă pot plînge, nene Vanea — răspunse voios flăcăul, legănînd gălețica.

— Ne-arăți și nouă unde-i barca lui Anișin ?

— Păi e pe-aproape. Uite colo, între tufe. Vrei să te duc ? se oferi el numaidecît.

— Las' c-o găsim noi. Mulțumesc.

Și, într-adevăr, descoperiră curînd barca în tufărișul des de salcie. Lanțul ei era petrecut pe după trunchiul unei sălcii mai apropiate și închis cu lacătul.

— Privește — băgă de seamă Uglov. Știe să-și rostuiască lucrurile.

Vitali își puse haina pe un buștean și rosti privind în jur :

— Ar trebui s-o tragem la mal.

— Unde s-o tragi ? se împotrivi Uglov. Numai tufe peste tot.

— Mda... N-avem încotro, ne facem treaba și așa.

Și Vitali sări sprinten în barcă ; aceasta nici nu se clătină măcar, sprijinită cum era între crengi și tulpini de rogoz.

— Tii, ce de apă e aici ! exclamă Vitali. Cu ce s-o scot ? Aha, am găsit !

Trase de sub bancă o cutie veche de conserve și se apucă să arunce cu zgomot apa din barcă. Uglov își scoase chipiul de uniformă, își șterse fruntea cu batista și se lungi în voie la umbra unui tufiș. Vitali îl privi pieziș și-l întrebă batjocoritor :

— Vanea, din a cui împuternicire te afli aici ?

— Cum adică ? ! se miră Uglov.

— Vreau să zic că n-am nevoie de observatori din partea ONU-ului.

— Mai bine mi-ai spune răspicat ce să fac — și Uglov păru să se supere pentru întîia dată. Cît despre funcția de observator, să știi că sînt împuternicit de statul sovietic.

— Unu la unu — rîse Vitali, continuînd să arunce apa din barcă.

Chipul blajin al lui Uglov se lumină de un zîmbet, oricît se căzni el să pară supărat. Se ridică de jos și, scuturîndu-și hainele, întrebă :

— Deci ce trebuie să fac ?

Vitali se întinse cu desfătare, apoi rosti cu tîlc, apăsînd pe fiecare silabă :

— Trebuie să știm dacă Anton Anișin a fost sau nu miercurea trecută la oraș. Și dacă a fost, cînd s-a întors și cu ce mijloc de locomoție. Și trebuie s-o aflăm nu de la Pelagheia Feodorovna, ci de la ceilalți oameni. E clar ?

— Clar — răspunse scurt Uglov.

— Asta ți-e sarcina. Iar eu o să-mi mai fac de lucru cu drăguța asta — și Vitali arătă din cap barca. Aici trebuie cercetată fiece crăpătură.

— Vii la prînz să mănînci la cuscru-meu ? Vezi cum faci, că altminteri se supără.

— Cum isprăvesc, vin. Chiar acolo să mă și aștepți.

Vitali se apucă din nou să scoată apa. Uglov dispăru în tufăriș. Se auzea doar cum trosnesc sub tălpile lui vreascurile. Zgomotul se depărta tot mai mult...

Vitali rămase singur. Mai munci un timp cu rîvnă, zgîriind cu cutia fundul bărcii ; apă aproape că nu mai rămăsese. În cele din urmă se așeză pe banchetă și-și șterse fruntea asudată. „Așa — își spuse el — acum putem începe".

Își potrivi mai bine pistolul în buzunar, iar din celălalt scoase o lupă, apoi, cercetîndu-și cu un ochi critic pantalonii, oftă și se lăsă în genunchi. „Naiba să vă ia — se gîndi el. Mai răbdați pînă ajungem la Moscova, cum rabd și eu". Se lungi apoi cu burta pe banchetă și începu să examineze marginile bărcii. Ori de cîte ori o pată sau vreo crăpătură îi atrăgeau luarea-aminte, așeza cu băgare de seamă lupa deasupra lor. Dar nu izbuti să găsească nimic demn de luat în seamă.

Între timp, soarele răzbătu prin perdeaua de nori care începu să se subțieze și să se destrame, scoțînd la iveală petice albastre de cer. Raze aurii, ascuțite ca niște ace, străpungeau frunzișul des al tufelor și se cufundau, frîngîndu-se, în apa întunecoasă.

Vitali se îndreptă anevoie din șale, frecîndu-și spinarea amorțită, și se uită cu dezgust la pantalonii lui umezi și

boțiți. Apoi se cățără pe mal, se întinse sub tufe, unde cu două sau trei ceasuri în urmă se tolănise Uglov și, luînd între dinți un fir de iarbă, căzu pe gînduri.

Vasăzică se poate afirma aproape sigur că unul din frații Anișin fusese în mașina lui Bulavkin. Ba, mai mult, se suise în ea încă din oraș. Și a străbătut tot satul. După care a început bătaia. Dar unde se ducea Bulavkin? De ce s-a iscat bătaia? De ce a furat mașina? Și, ce era mai important, unde a dispărut Bulavkin? Fiindcă amîndoi frații sînt prezenți. Și ce legătură au toate astea cu moartea lui Lucinin?

Vitali nu mai știa de cînd stă culcat acolo. Deodată scoase un țipăt și sări în picioare. Apoi își sumese în grabă cracul pantalonului umed. Furnici mari, roșcate se foiau pe piciorul lui. Le scutură cu înverșunare, zîmbi și din nou se urcă în barcă. „Versiunea aceasta trebuie analizată pentru a fi respinsă" — își repetă el în gînd vorba preferată a lui Țvetkov, șeful său.

Iar timpul trecea.

„Ei, am impresia că versiunea a fost analizată — își zise în cele din urmă Vitali. Așa încît pot s-o resping liniștit. Barca nu mi-a dezvăluit nimic nou". Și în aceeași clipă descoperi pe margine, lîngă bancă, sub furca vîslei, urme de sînge. „Pete de culoare cafenie care arată ca niște pete de sînge — se corectă Vitali, străduindu-se să-și stăpînească tulburarea ce-l cuprinsese. Seamănă doar, ia aminte".

De atîta încordare nervoasă, toate îi jucau prin fața ochilor, trupul amorțit îl durea al naibii și lupa îi tremura în mînă. „Trebuie să mă odihnesc" — hotărî Vitali.

Din nou ieși din barcă. Privind temător locul unde stătuse culcat mai înainte, se așeză mai la o parte și se apucă să-și îndese pipa cu tutun. La urma urmei, de ce s-a bucurat atît? Să presupunem că-i chiar sînge. Dar al cui? Oricare dintre Anișini putea să-și zdrelească degetul, să se rănească la picior și cîte și mai cîte. În definitiv, chiar și Jenka, în vreme ce pescuia cu ei, putea să păteasscă ceva asemănător. Asta încă nu spune nimic. Și totuși e sînge!...

Vitali tot mai ședea, trăgînd din pipă, cînd auzi crengile uscate trosnind sub pașii cuiva. „Vine Ivan — se gîndi el. Nu l-a răbdat inima să aștepte". Tufele foșniră aproape de tot. Și deodată, din spatele lor se ivi un om

cu totul necunoscut, slab și deșirat. Avea obrazul îngust, ars de soare, și niște mîini grele și umflate, ca două baroase ; cămașa verde, în pătrățele, îi era pe jumătate ieșită din pantaloni. Își aținti ochii negri, mijiți, asupra lui Vitali, privindu-l dușmănos.

— Carevasăzică, te-am prins... — rosti omul, cu un zîmbet periculos, vîrîndu-și mîinile în buzunare și clătinîndu-se ușor. Îți crăp capul, ticălosule !

Situația devenea neplăcută. „Asta ar mai lipsi, să-i rup vreun mădular" — se gîndi Vitali și, fără să se ridice de jos, îl întrebă pașnic :

— De ce să-mi crăpi capul, nene ?

— Mai întrebi ? se interesă acesta răutăcios. Mai întrebi, ticălosule ? Păi pe de-alde tine... — și se apropie amenințător de Vitali — îi strivesc ca pe niște păduchi ! U-u-u !...

Ochii necunoscutului îl sfredeleau furios pe Vitali, în colțul buzelor se vedeau firicele de salivă uscată. Își scoase cu o smucitură mîinile din buzunare și, în pumnul lui drept, în clipa cînd îl ridică, luci palid ceva.

Vitali se smuci într-o parte și sări în picioare.

— Bagă de seamă, nene — rosti el, sever, urmărind cu atenție mîna lui dreaptă. Și eu știu să mă bat.

— A-ha... nemernicule ! mîrîi acesta, ascunzîndu-și la spate mîna dreaptă. Bine, hai, dă-i drumul. Lipie te fac, acușica !...

— Înainte de toate, poate c-ar fi mai bine să mă lămurești... — începu Vitali, zîmbind.

— Las' că te lămuresc eu ! strigă celălalt cu o scăpărare turbată în ochi și năpustindu-se asupra lui Vitali.

Pumnul lui uriaș se abătu de undeva de sus. Vitali se aplecă la timp și pumnul trecu pe lîngă capul lui, de-a lungul spinării. O durere cumplită îi arse spatele. Fără a mai sta pe gînduri, Vitali se răsuci cu o mișcare de luptător antrenat și, adunîndu-și toată puterea corpului în brațul îndoit, aplică o lovitură piezișă, de jos în sus, în falca nerasă, tremurătoare, ce se descoperi o clipă. În același timp, întinse aproape automat piciorul, ca să-l împiedice pe adversar să reziste loviturii. Și omul, scoțînd un țipăt scurt, se prăbuși la pămînt, se rostogoli și se ridică în patru labe, urlînd în surdină, iar apoi în picioare. Cu ochi turbați, înroșit de sîngele ce-i năvălise la cap, se repezi din nou la Vitali. Acesta zări deodată în mîna

lui dreaptă un box mic; inelele mate de oțel, cu zimți ascuțiți, îi încolăceau degetele. „Oho ! se gîndi Vitali, simțind arsura din spate. Aici nu-i de glumit".

Fără a-i da răgaz adversarului să-și vină în fire, țîșni înainte, pe sub pumnul pe care acesta îl ridicase. Urmă o lovitură scurtă și precisă. Și din nou îi puse piedică. Iar omul se prăvăli ca secerat. Vitali îi prinse din zbor mîna, i-o răsuci la spate și peste o clipă ședea călare pe adversar. Cu obrazul îngropat în iarbă, omul se zvîrcolea mugind de durere și înjurînd îngrozitor. În cele din urmă se liniști.

— Ei, cum e, nene ? spuse Vitali, răsuflînd din greu. Poate că acuma stăm de vorbă ?

— Lasă-mă, năpîrcă ce ești ! răspunse acesta înăbușit, fără să ridice capul.

— Te las. Dar mai întîi să-mi spui de ce te dai la oameni.

Dar, în loc să răspundă, omul izbucni pe neașteptate în plîns, vîrîndu-și și mai mult capul în iarbă, cu trupul zguduit de suspine.

— Ce te-a apucat ? ! întrebă mirat Vitali.

— Da' tu... de ce... furi barca altuia ?

Și abia acum Vitali își dădu seama cu cine are de-a face.

— Cum, a ta era barca ? întrebă el ca să fie mai sigur.

— Păi... a cui să fie ?

Vitali zîmbi. Vasăzică ăsta-i Anișin !

— Sucit mai ești. Nici prin gînd nu-mi trecea să ți-o fur.

— Minți... mi-au spus copiii... „Îți dezleagă barca." Și am dat fuga... Omul se smuci iar: Lasă-mă, îți spun !... Dacă mor, uite-aici, o să ai de dat socoteală. Și să știi că mor acu-u-și !... se porni el să strige cu glas de bețiv, zvîrcolindu-se și mușcînd țărîna.

„Un isteric, naiba să-l ia — se gîndi cu teamă Vitali. Te pomenești că mai moare aici, sub mîna mea."

— Bine — rosti el. Îți dau drumul. Numai că fiarele acelea mi le dai mie.

— Vezi să nu ! Și Anișin înjură cu furie.

— Ți le iau cu sila, nene.

— Mo-o-or !... Aoleu, mo-oor !... urlă din nou Anișin.

— Bine, dracu să te ia — se înduplecă Vitali. Scoală-te.

Îi dădu drumul și Vitali se ridică în picioare, simțind la fiece mișcare cum îl arde spinarea rănită. Omul rămase o clipă nemișcat, apoi se răsuci pe spate și se uită de jos în sus la Vitali. Obrazul lui uscățiv era ud de lacrimi și mînjit cu pămînt.

— Îmi dai de-un litru? întrebă el, neașteptat de pașnic. Atuncea mă scol.

— De ce să-ți dau? se miră Vitali.

— Păi nu m-ai chinuit? Sectoristul e acolo, în sat. Dacă-i spun...

— Asta-i bună... rosti uimit Vitali, dar deodată se răzgîndi și urmă blajin: Bine. Fie cum vrei. Îți dau și de doi litri. Dar cu o condiție: să rămînem prieteni.

— Bun! Așa mai merge! Anișin se săltă cu repeziciune și se așeză cu picioarele lungi strînse sub el. Da' nu mă minți?

— Ține arvuna — zîmbi Vitali, scoțînd portofelul.

Anișin îi smulse lacom banii din mînă și-i vîrî într-o clipă în buzunar, apoi, sprijinindu-se în pămînt, se sculă în picioare.

— Să facem pace — rosti el și întinse mîna. Eu îs Anton. Ție cum îți zice?

— Vitea.

— Bun! Așa mai merge! repetă bucuros Anișin și adăugă grăbit: Acuma dă-mi și de-al doilea litru.

— Prea ești grăbit, nene — rîse Vitali. Ai de gînd să bei de unul singur?

— Ba ferit-a sfîntul! Beau cu prietenul meu. Anișin îl bătu pe Vitali pe umăr. O clipă! Tu scoți trei ruble, iar eu scot o sticlă! Merge?

— Așa, deodată, o sticlă?

— Păi cum credeai? Anișin îi făcu șiret cu ochiul. La noi treaba asta-i pusă pe roate, poți să fii sigur.

Vitali îl privi cu interes:

— Bine, ține, dacă-i așa.

Anișin îi smulse banii și dispăru pe loc în tufăriș. Apoi se ivi tot atît de repede, ținînd în mînă o servietă de mușama, roasă.

— Așa mai zic și eu — se sili Vitali să pară încîntat.

„Dacă vine Ivan, îmi strică toată distracția" — se gîndi el cu neliniște și propuse:

— Numai că hai s-o ștergem de-aici. Să nu ne pice careva pe nepusă masă. Că ai scos niște urlete de s-a auzit în tot satul.

— Ți-e teamă de sectorist? chicoti Anișin, dar se învoi pe dată: Că bine zici. Într-o treabă ca asta e nevoie de liniște. Să mergem. Știu eu un loc. Oricum, mi-e peste mînă acum să mă învîrt prin sat. Am o trebușoară — și clipi din ochi cu tîlc.

— Așteaptă — îl opri Vitali. Mai întîi dă-mă cu apă pe spate. Că mă ustură rău, afurisenia dracului!

— Te dau, drăguțule — răspunse însuflețit Anișin. Te dau, cum să nu...

Vitali își scoase cămașa zdrențuită. Peste un minut, amîndoi pășeau pe cărarea îngustă ce șerpuia printre tufe și se depărta tot mai mult de rîu.

Intrară în pădure. „Chiar aici era" — se gîndi Vitali. Pădurea era bătrînă, întunecoasă, lăsată în părăsire. Se vedeau întruna nevoiți să ocolească trunchiuri căzute sau cioturi putrede, mîncate de vreme, cu mușuroaie uriașe de furnici, să se strecoare printre tufe și mormane de crengi uscate. În văzduh stăruia un miros de putregai, de ace de pin încinse și ierburi de tot soiul.

În cele din urmă, Anișin se opri într-o poieniță însorită, printre tufe, și uitîndu-se în jur, declară hotărît:

— Să ne oprim aici.

Scoase cu grijă din servietă o sticlă mare, verzuie, cu un lichid tulbure într-însa și astupată cu un dop din hîrtie de ziar, apoi o jumătate de pîine neagră, cîteva căpățîni albe de ceapă tînără, cu cozile verzi rupte pe jumătate și o cană de nichel, turtită.

„Rachiu de casă — se gîndi Vitali. De unde l-o fi procurat, ticălosul?"

Așezîndu-le pe toate în iarbă, Anișin turnă rachiu în cană și i-o întinse lui Vitali:

— Ține, drăguțule. Eu o să trag direct din păcătoasa asta — și arătă din cap sticla.

Ciocniră. Anișin duse sticla la gură și o ținu îndelung, în timp ce mărul lui Adam, proeminent, îi juca ritmic pe gîtul slab și murdar. Vitali duse cana la buze, apoi, pe furiș, vărsă rachiul în iarbă. Începură să mănînce.

Anișin se plîngea cu foc de viața lui distrusă, de nevastă-sa.

— ... Nu are alta în cap decît cum să mă muşte mai bine. Potaie, nu muiere ! Şi latră, bestia, de dimineaţă pînă seara... Băură iar. Şi mai am şi un frate — urmă Anişin, aprinzîndu-se tot mai vîrtos — unul mai mic ca mine. Tare mă tem să nu-şi frîngă gîtul într-o zi ! Că-i aprig, nevoie-mare ! Şi viaţa lui e isprăvită, la fel ca şi a mea. Şi cu duşmănie ridică pumnul ameninţînd pe cineva. Numai că eu pentru Egorka sînt gata să fac moarte de om. Nu mă uit la nimeni !

— Aşa şi trebuie. Că doar ţi-e frate — încuviinţă Vitali.

— Frate de sînge ! Anişin se izbi cu pumnul în piept şi deodată sughiţă a plîns. Frate de sînge ! Şi cum s-au purtat cu el ? A vrut să intre la fabrică şi nu l-au primit, leprele ! A sucit-o el şi-ncolo, şi-ncoace. Pînă şi pe şef l-a adus la noi la pescuit, ca să vezi pînă unde a mers !... Vitali îşi simţi brusc gura uscată şi inima bătînd nebuneşte... Da' la lucru nu l-a primit, şarpele ! O fi aflat, pesemne, că Egorka al nostru are trecutul pătat. Bine. L-a strîns Dumnezeu pe ăla. A venit altul. Acela, nimic de zis, l-a primit. Numai că Egorka din nou şi-a pus în gînd să-şi strice viaţa. Pot eu să rabd una ca asta ? Cum crezi ?

— Nu... — şi Vitali clătină din cap. Nu poţi să rabzi.

— Aaia e ! îi prinse vorba din zbor Anişin. Şi eu zic la fel. Să mai bem, dară ! Şi îi turnă iar rachiu lui Vitali. Mîinile îi tremurau. Trase o duşcă şi deodată îşi aduse aminte de ceva : Doamnè ! Trebuie s-o şterg. Apoi adăugă cu glas scăzut, arătînd temător din cap undeva, într-o parte : Iacă ce isprăvi face frăţîne-meu !...

— Poate vrei să-ţi dau o mînă de ajutor ? se oferi Vitali.

Surprins, Anişin rămase cu dopul de hîrtie în mînă, căci tocmai astupa sticla neisprăvită, şi se uită bănuitor la Vitali :

— Da' n-ai să te sperii ?

— Nu mă sperii eu nici de dracu !

— Atunci să mergem. Chiar că m-ai ajutat. Sări sprinten, apucă servieta şi deodată se răsuci cu faţa spre Vitali. Obrazul lui slab, nebărbierit zvîcnea ameninţător. Dar bagă de seamă, prietene, să nu-ţi vină în gînd să-mi faci vreo glumă ! Cum văd ceva, ţi-am pus capacul.

„Dinţii... îi fulgeră brusc prin minte lui Vitali. Erau dinţii lui !"

— Să mergem — șuieră el. N-o să-ți fac nici o glumă. De-asta poți fi sigur.

Anișin mută servieta în mîna stîngă și, fără să mai privească înapoi, se îndreptă grăbit spre desișul pădurii, pe o cărare abia zărită.

Vitali îl urmă.

După interogatoriu, Igor se plimbă îndelung dintr-un capăt în altul al biroului. Halal pește i-a nimerit în plasă, cum spunea Țvetkov. Mare ticălos Nosov ăsta!

Ar fi interesant de aflat ce lucru nou va aduce expertiza în cazul Bulavkin. Tovarășii însă întîrzie cu telefonul. Dar, de fapt, ziua de lucru nu s-a sfîrșit încă.

Și ar mai trebui să apuce să verifice cîte ceva la fabrică. Pe cine să sune acolo, ca să nu iște discuții și bănuieli? Pe Filatova, pe Revenko, pe Simakov? Nu, pe nici unul, parcă. Cît despre Cerkasov, acesta nu mai merită acum nici o încredere. Dar ce-ar fi dacă...

Igor se așează iar la masa pe care se aflau formularele interogatoriului încheiat cu puțin înainte. Trase spre el telefonul și, uitîndu-se în carnetul său de note, formă un număr.

— Valentin Grigorievici? Bună ziua. Vă deranjează Otkalenko de la inspectoratul de miliție.

— Bună ziua, dragul meu — se auzi vocea catifelată de bas a lui Oleșkovici. Cu ce-ți pot fi de folos?

— Aș avea nevoie de o informație. Dar în așa fel, încît să știm de ea numai noi doi.

— Înțeleg, înțeleg. Sînt cît se poate de măgulit. Îți voi comunica totul în modul cel mai confidențial.

Igor își expuse rugămintea. Uluit, Oleșkovici făgădui să le facă pe toate cum i s-a cerut. Se înțeleseră ca Igor să-i telefoneze peste o jumătate de oră.

Stînd la masă, Igor se gîndea la treburile care-l mai așteptau și-și plimba mașinal privirile peste hîrtiile care stăteau în fața lui. Deodată, ochii lui deveniră atenți; se încruntă și-și trase scaunul mai aproape de masă. La naiba, i se pare numai sau... Dar nu-ți poți schimba cu desăvîrșire scrisul! Deși, pe de altă parte...

Smulse receptorul din furcă și-l sună pe ofițerul de serviciu:

— Spune, expertul de la regiune mai e aici, n-a plecat? Da? Și unde se află? mai întrebă el, bucuros.

Igor trînti receptorul și, înhățînd ultima filă a interogatorului, ca și mapa verde de la procuratură, se repezi la ușă. Uită chiar să vîre în seif celelalte hîrtii, își uită și haina pe scaun, uită, pare-se, totul pe lumea asta! Bănuiala ivită îl uluise. Apucă doar să răsucească mașinal cheia în broasca ușii și se năpusti în jos pe scări, sărind peste trepte.

Se întoarse peste un ceas, sleit de puteri, și se lăsă pe canapea, zvîrlind pe masă un dosar subțire cu hîrtii. Apoi, învălui cu o privire absentă încăperea. Ce mai descoperire! Dar n-avea voie să se grăbească. Era doar o concluzie preliminară. Deocamdată au coincis doar una sau două caracteristici. Dă-le răgaz să mai lucreze pînă mîine și să se convingă definitiv. Cît despre asta...

Privirea lui Igor se opri asupra dosarului pe care-l adusese de la expert. Concluzia oficială în privința lui Bulavkin. Ce să-i faci? Era de așteptat.

Telefonul de pe masă începu să sune. Igor se sculă alene de pe canapea și ridică receptorul.

— Ți-am îndeplinit toate însărcinările în modul cel mai conștiincios — se auzi basul lui Oleșkovici. Iar dumneata, dă-mi voie să-ți spun, nu te-ai grăbit de loc să mă suni.

— Da, da, Valentin Grigorievici! își aminti Igor. Pentru Dumnezeu, iartă-mă!

Trase o foaie de hîrtie și luă un creion.

...Igor se întoarse la hotel abia seara tîrziu și atît de istovit, încît nu izbuti decît să se dezbrace și să se prăbușească în pat. Începuse să doarmă încă pe cînd se dezbrăca.

Dar a doua zi dimineața, la ora nouă fix, se și afla la Inspectoratul municipiului. Iar peste o jumătate de oră, pe masa lui se afla un act oficial. Expertul grafolog confirma că atît scrisorile cît și adnotarea din procesul-verbal al interogatoriului, prezentate expertizei, au fost scrise de una și aceeași mînă.

De una și aceeași mînă! Vasăzică, Nosov le-a scris pe toate! Nu Bulavkin, ci Nosov! Ai priceput, Vitali? Pe toate le-a scris Nosov! Deși se aștepta la această concluzie, deși era pregătit s-o vadă confirmată, în timp ce ținea în fața ochilor rezultatul expertizei, simți cum îi tremură mîna, trădîndu-i tulburarea.

Prea bine. Poftește acum, Nosov. Acum vom avea cu totul altă discuție. Și n-ai să mai alergi, ca ieri, la sfătuitorul dumitale. Fiindcă ai un sfătuitor, asta-i sigur. Da, da! Nici în privința asta nu ne-am înșelat. Nu-i nimic. Cu el o să discutăm separat. Cerkasov e, firește, un ticălos și-un laș, dar totuși...

Da, tovarășe Otkalenko, totuși ai ceva în tine, nu s-ar putea spune că ești lipsit de haz. Asta ți-o spun deschis.

Igor ședea la masă, răsturnat pe spătarul fotoliului, și zîmbea fericit, plimbîndu-și ochii peste pereții austeri ai biroului. „Uite, de dragul unor asemenea clipe ești gata să dăruiești tot ce ai mai scump" — se gîndi el deodată. Și, ridicînd receptorul, telefonă la procuratură.

Curînd veni și Nosov.

Ca și în ajun, se așeză calm la masă, îmbrăcat în cămașa lui de sport din mătase albastră, cu pantofii lustruiți, scund, îndesat, cu brațele lungi și musculoase. De data aceasta, primul lucru care-l izbi pe Igor fură tocmai aceste brațe disproporționat de lungi, și se mîră. Dar obrazul cărnos și mohorît al lui Nosov nu mai arăta la fel de adormit, iar în ochi îi mocnea o neliniște ascunsă.

— Ei, ce mai vreți de la mine? întrebă el, pe un ton cam grosolan.

— Același lucru — răspunse Igor, căutînd să-i prindă privirea pe care acesta și-o ținea tot ferea. Vrem adevărul. „Capeți acuși o scurtătură, de o să-ți pierzi liniștea pe vecie" — se gîndi Igor. Încă nu știa ce dezamăgire îl așteaptă.

— Care adevăr?

— O să afli îndată care — făgădui Igor și scoase formularul anchetei. De astă dată o să notăm de la început întrebările și răspunsurile.

— Și eu ce treabă am? zise el, dînd din umerii lui lați. Asta vă privește pe dumneavoastră.

— Just. Deci iată prima întrebare: ce știi despre invenția lui Lucinin?

— M-ați mai întrebat o dată.

— Te mai întreb și-acum. Poate că te-ai mai gîndit și-mi răspunzi într-alt fel.

— N-am de ce să mă gîndesc. Ce-am spus e bun spus

— Repetă.

— Nu știu nimic despre asta. Punct.

— Așa o să și notăm. A doua întrebare : de ce ai cerut cu împrumut de la vecinul dumitale mașina de scris ?

Nosov îi aruncă lui Igor o privire rapidă pe sub sprîncene, apoi imediat se uită în altă parte. Zăbozi totuși cu răspunsul.

— Nu-mi amintesc. Oi fi luat-o cu împrumut, cine știe pentru ce...

— Adu-ți aminte.

— Dar ce importanță are dacă am luat-o sau nu ?

— Întrebările le pun eu — replică Igor, tăios. Și ține minte : de ieri s-au schimbat multe. Ei bine, ai luat mașina de scris sau nu ?

— Ei, să presupunem că am luat-o.

— Notez fără „să presupunem". Sau poate vrei să-ți fac o confruntare cu Leolea Nebogova ?

— Mare nevoie am de confruntarea voastră.

Nosov dădea răspunsuri grosolane și era vădit că începe să se enerveze.

— Vasăzică ai împrumutat-o, da ?

— Bine, am împrumutat-o. Și mai departe ?

— De ce ai împrumutat-o ?

— Nu-mi mai aduc aminte. Și cu asta, basta !

— Bine. Ai să-ți amintești mai tîrziu. Următoarea întrebare : unde-i Bulavkin ?

— Cum ? ! Nosov ridică ochii. Ceafa începu să i se înroșească treptat. Din somnolența de dinainte nu mai rămăsese nici urmă. Îl privea pe Igor furios și încordat, ca și cum ar fi vrut să-i ghicească gîndurile. Ce vreți să-mi mai puneți în circă ? întrebă el, răgușit.

— Limbajul ăsta golănesc nu te pune în lumina cea mai favorabilă, așa să știi, Nosov. Așa încît alege-ți expresiile — rosti batjocoritor Igor. Și răspunde la întrebare : unde-i Bulavkin ?

— De unde să știu unde-i ? Că doar nu eu...

Nosov se opri brusc la jumătatea frazei și tăcu.

— O să notăm că nu știi — spuse Igor după o pauză. Acum răspunde : de ce ai scris în numele lui un bilet pentru noi, la hotel ? Scoase biletul și i-l arătă.

— N-am scris nimic.

— N-ai scris ? Atunci citește constatarea expertizei. Ai mai scris dumneata multe, Nosov. Și pe toate va trebui să le recunoști. Citește.

Igor îi întinse peste masă foile cu rezultatul expertizei. Nosov zîmbi neîncrezător, le luă, le răsuci în mîini, apoi le citi în silă. Urmă o tăcere apăsătoare. Nosov, pesemne, își făcea niște socoteli. Apoi rosti posomorît, privind în podea :

— Bine. Recunosc. Am scris.

Igor nu se aștepta la o mărturisire atît de rapidă. Dar mai cu seamă nu-i plăcea calmul cu care Nosov o făcuse. De ce nu-i plăcea, nu putu să-și dea seama dintr-o dată.

— Bu-un — rosti el. Acum poate c-ai să-mi răspunzi într-alt fel la întrebarea : unde-i Bulavkin ?

— Într-altfel nu pot. Nu știu unde se află. L-am întîlnit în seara aceea, iar el m-a rugat să vă transmit că n-are să vină că maică-sa-i bolnavă. Ei, și mi-a fost peste mînă să intru la dumneavoastră. Așa că am scris un bilet.

— Afară de asta nu ți-a mai spus nimic ?

— Nimic.

— Ai venit la hotel cu o mașină ?

— De unde să am eu mașină ?

— Dar mașina a fost văzută, Nosov.

— Cine a văzut-o, ăla să zică. Eu n-am văzut.

„Ia te uită ! se gîndi cu neliniște Igor. E din ce în ce mai arogant".

— Bine. Acum explică : de ce ai trimis scrisori anonime și unde le-ai trimis ?

— Unde ? repetă întrebarea Nosov, cu un aer posomorît, dar calm. Am trimis la procuratură și la ziar. Ca să afle și ei.

— Te ții de calomnii ?

— De ce calomnii ? În glasul lui Nosov se făcu deodată simțită o nuanță de batjocură. Comisia de la Moscova a confirmat totul, punct cu punct. Înseamnă că n-a fost nici o calomnie. Am dat un semnal de alarmă și atît.

— Las' că mai verificăm noi constatările comisiei.

— Eu ce treabă am ? N-aveți decît să verificați.

Igor simți cum îi scapă din mînă inițiativa interogatoriului. Abil, Nosov răsturnase cu rapiditate problema. Același Nosov, care nu mai devreme decît ieri urma supus toate sinuozitățile interogatoriului și care, la sfîrșit, se speriase atît de tare. La naiba, ce s-o fi întîmplat cu el ? Iar descoperirea hotărîtoare pe care o făcuse Igor

rămăsese în aer și nu mai putea de loc, dar absolut de loc, să ajute la demascarea acestui ticălos. Iată de ce a mărturisit atît de repede și cu atîta ușurință. Dar oare numai de aceea?... Lui Igor nu-i rămînea decît să se stăpînească și să se retragă cu prudență.

— N-am ce zice, aici ai dreptate — rosti el, gînditor, apoi continuă cu dojană, aproape blînd, deși blîndețea asta îl costa scump: Totuși nu e bine să trimiți anonime. Că, uite, ai atras bănuieli asupra dumitale și ne-ai dat și nouă mai mult de furcă.

— Da-a, îndrăznește numai să iscălești o asemenea scrisoare. Oricum, ai de-a face cu șefii. Dacă te prind, te strivesc ca pe-o furnică. Și Nosov zîmbi. Glasul nu-i mai suna dușmănos.

Igor își frecă fruntea și întrebă brusc:

— Explică-mi, te rog, Vasili Pavlovici, în ce constă particularitatea invenției lui Lucinin, din punct de vedere constructiv și tehnologic? Nu reușesc să mă descurc de fel în treaba asta.

— Dumnezeu s-o știe! exclamă Nosov, dînd din mînă. Întrebați și dumneavoastră pe careva mai învățat.

— În actul comisiei scrie că ar fi luat totul dintr-o carte...

— N-am citit în viața mea cărți dintr-astea. Nu-i treaba mea! Eu așa zic. Nosov zîmbi, mulțumit de sine. Că doar nu primesc plată pentru asta.

„Aici, drăgușule, nu te-ai pregătit — se gîndi Igor. Sau nu te-au pregătit. Se cuvenea să știi asta, de vreme ce...". Și cu un glas monoton, de parcă ar fi îndeplinit o simplă formalitate, rosti:

— Hai s-o scriem și pe asta. N-ai nimic împotrivă?

— Fie — răspunse mărinimos Nosov.

Se liniștise de tot, ba chiar își recăpătase buna dispoziție.

Interogatoriul luă sfîrșit.

De astă dată, Nosov își iscăli depozițiile fără să obiecteze, ba chiar cu dragă inimă. În clipa cînd se pregătea să plece, Igor, schimbînd brusc tonul, îi spuse sec:

— Totuși mîine, Vasili Pavlovici, va trebui să-mi explici în ce a constat invenția lui Lucinin și ce reprezintă invenția profesorului Elțov. Măcar atît cît ai scris despre asta în scrisorile dumitale anonime.

Şi deodată în atitudinea lui Nosov se petrecu o schimbare de neînţeles. Expresia de siguranţă şi mulţumire de sine pieri într-o clipită de pe obrazul lui cărnos ; privirile îi rătăceau speriate în jur, ceafa groasă i se roşea treptat.

— Care... Elţov ? întrebă el, bîlbîindu-se.

— Acela despre care ai scris — rosti Igor, ironic, şi adăugă cu ameninţare în glas : Dar să nu-ţi treacă prin gînd să alergi din nou la sfătuitorul dumitale. N-ai să-l găseşti nici la slujbă, nici acasă.

În clipa aceea, Nosov îţi făcea milă să-l priveşti. Se uita ca un animal hăituit, cînd într-o parte, cînd într-alta, obrajii palizi îi tremurau şi parcă auzeai şi cum îi clănţăne dinţii în gură.

— Ah, aşa vasăzică ?... hîrîi el şi se uită deodată cu furie în ochii lui Igor. Aţi dezgropat-o şi pe-asta, vasăzică ? Ei, atunci basta !... Cămaşa-i mai aproape de trup... Scrie ! strigă el. Scrie totul ! Mama lui !... şi-şi smuci gulerul cămăşii. Nasturele alb se rupse şi se rostogoli pe podea, descriind un cerc, apoi dispăru sub canapea.

După ce isprăvi de scris, Igor rosti cu răceală, apăsînd pe cuvinte :

— Toate acestea trebuiesc dovedite.

— Şi am să le dovedesc.

Otkalenko se gîndi o clipă şi spuse pe neaşteptate :

— Nu te simţi bine. De aceea trei zile n-ai să ieşi din casă. Şi n-ai să vezi pe nimeni. În treaba asta o să te-ajutăm noi. E clar ? Iar acum o să fii condus. De arestat, nu te arestez.

Şi ridică receptorul din furcă.

După ce plecă Nosov, Igor îşi strînse hîrtiile de pe masă, ca să le pună în seif. Şi deodată încremeni, privind parcă cu alţi ochi biroul binecunoscut. „Iată, acum, adevăratul ucigaş o să deschidă, în sfîrşit, uşa biroului ăsta — îşi zise el. Dar e aproape sigur că n-am să pot nici măcar să-l arestez". Sună telefonul. Un glas îndepărtat, plin de nelinişte, întrebă :

— Căpitanul Otkalenko ?

— La telefon.

— Raportează inspectorul de sector Uglov. Vă rog insistent să veniţi pînă la noi. Locotenentul-major Losev a dispărut. Am cercetat peste tot. Nu-i nicăieri !

Ucigaşul a deschis uşa...

Anişin se opri brusc şi ascultă, făcîndu-i semn lui Vitali cu mîna ca să-l prevină. Dar în afară de foşnetul frunzelor şi chemările voioase ale păsărilor nu se auzea nici un zgomot străin care să te alarmeze.

— Mi s-a părut — zise Anişin, liniştindu-se şi porni din nou, mormăind ceva pe sub nas.

Vitali se străduia să-l ajungă din urmă, iuţind pasul. Crengile uscate îl trădau, trosnindu-i sub picioare.

— ... Ţi-e capul prost — cugeta cu glas tare Anişin, supărat. E prost, zic... O treabă ca asta, se poate?... Păi pentru aşa ceva, ştii cu cît te-alegi?... Şi doar te-am prevenit, pramatie... Taci! Ascunde-te în gaură de şarpe şi nu piscui! Nu-ţi strica viaţa!

Păşea grăbit, în zigzag, printre copaci, uneori părăsind cărarea şi luînd-o de-a dreptul prin tufăriş, din ce în ce mai iritat şi vizibil mai treaz. În sfîrşit, ieşiră la un drumeag. Aici, Anişin privi din nou în jur, de astă dată descumpănit, şi spuse cu nelinişte:

— Unde o fi, blestemata? Înseamnă că n-am ieşit unde trebuie.

Intră din nou în pădure şi, luînd-o prin dreptul drumeagului, o porni în direcţia şoselei, privind mereu în părţi şi căutînd ceva.

„Caută maşina" — ghici Vitali. Începuse să se orienteze destul de bine în pădurea asta şi ştia că îndată au să ajungă la locul cu pricina. Pesemne că şi Anişin şi-a dat seama de asta. Iuţi pasul, fără să se mai uite înapoi. Curînd se apropiară de pinul strîmb alături de care, în mijlocul tufelor, stătuse pînă ieri „GAZ"-ul lui Bulavkin. Aici Anişin se opri brusc, privind cu spaimă la iarba bătătorită din jur.

— Unde o fi, blestemata ? repetă el. Unde a dispărut ?

— Ai pierdut ceva ? întrebă Vitali.

Anișin îl privi năuc.

— Uite aici stătea — și arătă spre tufe. Și-acuma nu-i...

— Ce stătea ?

— Păi afurisita aia de mașină ! răspunse Anișin. Și-acuma nu-i...

Vitali făcu pe miratul :

— Las-o păcatelor ! Ți s-o fi părut, la beție. Cum naiba să fie aici o mașină ? !

Anișin era atît de uluit de cele petrecute, încît uită să mai fie prudent. Simțea nevoia să spună ce avea pe suflet, să împărtășească cuiva năpasta care-l lovise, să audă vorbe de compătimire.

— Ei, cum naiba ! Egorka... mă-nțelegi... a venit pînă aici și a lăsat-o. Iar eu trebuie s-o caut acum !... A avut de încheiat niște socoteli cu unul... mă-nțelegi...

— Ce socoteli ? se sili să se mire Vitali. De altfel, mirarea lui era sinceră : ce socoteli puteau să existe între Anișin și Bulavkin ? Trebuia să ascundă doar tulburarea ce-l cuprinsese.

— Asta nu-i treaba mea — răspunse Anișin, iritat. Da' totuna-i... Se poate s-ajungi din asta la omor ?

— Omor ? !

Anișin îi aruncă lui Vitali o privire încordată.

— Ce-ai rămas cu gura căscată ? întrebă el, grosolan. S-a întîmplat la beție. Egorka parcă-și pierduse mințile. A lovit și a fugit. Pe urmă am venit împreună. Am căutat, am căutat pe întuneric și nu l-am găsit. Și totuși singur n-a putut să plece. Aici e clenciul. Iar acuma nu-i nici mașina.

— Mare lucru ! O fi găsit-o careva și a luat-o — rosti nepăsător Vitali. Niscaiva femei sau copii s-or fi dus după ciuperci, și de aici toată povestea...

— S-ar fi stîrnit zarvă-n sat — și Anișin clătină din cap a îndoială. Iar mașina... ce mai încolo și-ncoace, era lovită. Și adăugă cu neliniște : Da' mai cu seamă flăcăul ăla nu știu unde-i, asta-i nenorocirea.

— Ce nevoie ai de el ?

— Ce nevoie ? Trebuie să-l scap pe Egorka, de-aia am nevoie.

Anișin chibzui ceva în sinea lui, mușcîndu-și buzele cu îndîrjire.

— S-a trezit din leșin și a plecat — își dădu părerea Vitali, pe un ton pe care-l voia cît mai nepăsător. Un' să-l mai cauți acum ?

— Pe dracu ! Nu te mai trezești cînd te-atinge Egorka. Anișin se scărpină la ceafă, apoi spuse cu hotărîre : Uite ce-i : pe-aici, pe-aproape mai e un sat. Trebuie să dăm pe-acolo, ca să fim mai siguri. Te pomenești că șarpele ăla s-a tîrît într-acolo.

Și deodată Vitali își închipui pentru o clipă pădurea cufundată în noapte și pe Bulavkin tîrîndu-se prin iarbă, rănit, pierzîndu-și puterile ; îi văzu mîinile zgîriate, negre de țărînă, auzi strigătul unei păsări de noapte și trosnetul vreascurilor în întuneric — și Losev simți un fior pe șira spinării.

— Să mergem — rosti el, aspru. Nu te las eu... așa...

Anișin îi aruncă o căutătură fulgerătoare, și nu puteai ști dacă exprima bănuială sau recunoștință, apoi își mută servieta în cealaltă mînă și mormăi :

— Să mergem !

Trecură de drumeag și se adînciră iar în pădure. Aici pădurea era mai rară, tufișurile dispăruseră și un covor neted de iarbă se așternea pe sub copaci. Mersul deveni mai ușor. „Și tîrîtul“ — se gîndi Vitali. Treptat dispărură mestecenii, aninii și plopii și rămaseră doar pinii înalți de bronz, alternînd arareori cu brazi negri, învăluiți în păienjeniș fumuriu, sub ale căror cetini late și dese se adunau neguri umede.

Anișin și Vitali pășeau acum alături, mînați aproape de aceeași nerăbdare și neliniște. Anișin își legăna servieta și, înfierbîntat de mersul repede, părea că s-a trezit de-a binelea. Și se mai părea că tovarășul său de drum îi trezește tot mai multă încredere. În orice caz, ardea de dorința de a-și vărsa înaintea lui toate necazurile. După ce aminti pentru a nu știu cîta oară de nevastă-sa și de firea ei „de viperă“, trecu iar la temerile care-l chinuiau în legătură cu frate-su.

— ...Îi zic ticălosului : „Ce-ți mai trebuie acum ? Cu lucrul, slavă domnului, ești aranjat, ai cu ce să-ți plătești o duscă, să hoinărești, așijderea. Ce dracu îți mai trebuie ?“. Ei bine, el nu și nu. Tremură nu știu pentru ce, pricepi, tremură într-una...

„Așteaptă tu — se gîndi cu furie Vitali. Mă ocup eu îndată de Egorka al tău. Las' că ți-l fac eu să tremure pe ticălosul ăsta".

— ... Are el ceva pe suflet — urmă Anișin. Ceva care nu-i dă pace. Și mai e și Vaska, prietenul lui. Cînd se întîlnesc și cînd își dau drumul... mă uit la ei și clatin din cap.

„Vaska? deveni atent Vitali. Asta-i desigur Nosov. Așa, așa". Și întrebă zîmbind :

— Păi cu ce-și dau drumul? Vorbesc despre muieri, pesemne?

— Astea-s fleacuri — și Anișin dădu din mînă. Mai au ei ceva. Numai că nu spun. Iar mie mi-e și frică să-ntreb, zău așa! Aștia-s oameni amarnici, hîrșîiți de viață. Eu... Ei, fir-ai să fii!... Se împiedică de un ciot în iarbă și scăpă servieta ; o ridică în grabă și o deschise ca să controleze sticla cu rachiu. E întreagă, drăguța de ea — oftă el, ușurat, și propuse : Poate mai bem ce-a rămas, ce zici?

— Haide, ce mai...

Se așezară în iarbă. Anișin începu să-și scoată proviziile. Le făcea pe toate pripit, fie de nerăbdare să bea mai repede, fie din dorința de a nu zăbovi și a porni mai departe.

Vitali abia apucă să verse pe furiș rachiul, că Anișin prinse să înfulece cu repeziciune, mușcînd cu zgomot din ceapă. Apoi scoase un pachet boțit de țigări „Sever" și, aprinzîndu-și una, sări în picioare.

— Trebuie să plecăm — hotărî el.

Pădurea începu să se rărească. În stînga se înșira un tufăriș des, în dosul căruia se zări sclipind rîul. Înaintea lor se întindea o luncă. În văzduh plutea un miros înăbușitor de iarbă încinsă. Doar cîțiva pini răzleți mai răsăreau ici-colo, ca și cum nu s-au putut opri din fugă, alături de tovarășii lor, la marginea pădurii. După luncă, aproape de malul rîului, se ivi satul. Pe un dîmb se înălța o bisericuță albă. Departe, pe șosea, trecu plutind o mașină, după ea, alta.

— Iată-l — și Anișin arătă cu capul, apoi se opri ștergîndu-și sudoarea cu mîneca : Satul Blajinilor.

„După Cuțitari și Pojaruri, nu-i rău de loc" — se gîndi Vitali, cu un zîmbet, și observă :

— Aici sînt case mai puține decît într-al vostru.

— Dacă are biserică, înseamnă că-i sat — îl lămuri Anișin, cu importanță. Ei, haidem. Vezi numai să nu rămîi în urmă — adăugă el, aruncîndu-i o privire piezișă.

În privirea lui apăruse brusc și inexplicabil o undă de bănuială. Ai fi zis că lui Anișin îi părea rău că l-a luat cu el pe omul acesta necunoscut, împreună cu care mai și băuse, deschizîndu-și inima.

„Ce-o fi cu el? se gîndi neliniștit Vitali. După cît se pare, nu m-am trădat cu nimic". Ar fi vrut și el să scape de Anișin, care-l irita cu fiece cuvînt al său, cu fiece gest, și care acum nu făcea decît să-i îngreuneze căutarea lui Bulavkin. Dar nu putea să-l lase să plece de lîngă el. Anișin l-ar fi prevenit pe Egor. Iar Egor trebuia luat prin surprindere, ca să nu aibă timp să se ascundă. Că Egor Anișin trebuie arestat și asta cît de curînd, Vitali nu se îndoia cîtuși de puțin. Fie și pentru atacul împotriva lui Bulavkin. Iar mai departe o să vadă ce-i cu el. Fiindcă nu degeaba tremură el. Nu degeaba...

Acum pășeau prin luncă. Picioarele li se încurcau în iarba înaltă. Soarele ardea necruțător, de parcă ar fi vrut să se despăgubească pentru ceea ce n-apucase să facă de dimineață.

— Cum o să-l găsim? întrebă Vitali. Avea la el vreun act?

— Nu-i treaba ta — i-o reteză posomorît Anișin.

— Uite ce-i, nene — nu se putu abține Vitali — după cît se vede, îți sînt de prisos. De ce m-ai mai tras după dumneata?

Anișin părea că abia așteaptă această întrebare. Se întoarse brusc și începu să urle:

— Cine te-a tras? Cine? Tu singur te-ai legat de mine! Mă cunoști? Ai jinduit după rachiul altuia! Obrazul lui supt, năpădit de barbă, tresărea nervos, iar în ochii lăcrimoși licărea furia. Șterge-o de unde ai venit că acuma te trăsnesc! Mare nevoie am de tine! Și ridică servieta, gata să-l lovească pe Vitali.

— Ei, nene, te cam întreci cu gluma! rosti uluit Vitali, sărind într-o parte. Cine a băut cu mine pentru prietenie? Și bani pentru rachiu mi-ai luat.

— Bani?! Las' că te-am ghicit eu!... Un ticălos, asta ești!

— Dar tu ce eşti ? întrebă provocător Vitali, pe care începea să-l înfurie şi totodată să-l amuze această scenă.

— Eu ? ! Eu pot să şi omor şi tot nu răspund de mine ! Care comisie vrei îmi dă hîrtie pentru asta ! Sînt scrîntit la cap şi încă rău de tot ! Pricepi ? Of, doa-mne ! se tîngui el deodată. Măcar de-ar fi crăpat nemernicul ăla ! Măcar de-ar fi cră-pa-at !...

— Ai căpiat de tot ? îl întrebă supărat Vitali, mirat de schimbarea neaşteptată a lui Anişin. Ce naiba tot strigi ?

— Păi au să-l condamne pe Egorka. Au să-l condamne !... Dacă ăla moare, au să-l condamne şi mai rău. Da' cine o să afle ? Cine ? Pe cînd lui, pe lumea ailaltă, îi e totuna. La ce să mai nenoroceasc㠄 un suflet ? Of, doamne !... Să mergem, dară — propuse el, de astă dată paşnic.

— Să mergem — oftă Vitali. Naiba să te ia ! „E într-adevăr scrîntit la cap — se gîndi el. De la unul ca ăsta te poţi aştepta la orice".

Şi totuşi, cele ce se petrecură în scurtă vreme îl luară pe Vitali prin surprindere. Traversară lunca, apoi un cîmp întins, semănat cu cartofi care se transforma pe neobservate în grădini de zarzavat şi intrară într-o uliţă colbuită.

În dreptul unei case poposea o căruţă şi un ţăran descărca din ea nişte scînduri. Căluţul pag scutura din cap, alungînd tăunii.

Cu mers clătinat, zîmbind larg şi linguşitor, Anişin se apropie de căruţă.

— Noroc, cumetre ! strigă el. Dumnezeu să te-ajute !

— Mulţumesc — răspunse aspru ţăranul, văzîndu-şi de treaba lui. Iar ai venit să faci scandal ?

Anişin era pesemne cunoscut şi aici.

— Nu, ferit-a sfîntul ! Am venit cu o treabă — răspunse acesta, cu un aer jignit.

— N-am avut şi n-am treabă cu tine. Hai, plimbă ursul ! ...

Şi omul privi dezaprobator, cu coada ochiului, la Vitali, care stătea deoparte.

— Păi vreau doar să te-ntreb ceva ! se rugă Anişin. Că doar şi dumneata porţi cruce !

— Nu port cruce. Omul mai aruncă din căruţă o scîndură şi se îndreptă din spate. Hai întreabă !

— Spune — începu agitat Anișin — poate știi. Nu cumva oamenii de pe-aici au găsit un flăcău? Trebuie că a venit tîrîș.

Țăranul se uită bănuitor la Anișin :

— Vasăzică e isprava ta, nemernicule !

— Nu, Doamne ferește ! se apără Anișin, dînd speriat din mîini. Ce tot spui ? Uite ... — și-l arătă deodată pe Vitali — îl caută neamurile lui.

De astă dată, țăranul se uită cercetător la Vitali și întrebă :

— Al vostru e flăcăul, vasăzică ?

— Al nostru — confirmă Vitali.

Între timp, din casă ieși o femeie și se opri în cerdac, ascultînd discuția.

— L-am găsit noi ! rosti țăranul, cu un oftat. Zăcea fără simțire. Am vrut să-l ducem la spital, da' ca un făcut, nu trecea nici o mașină pe șosea. Deodată vedem niște turiști pe o plută — și arătă din cap în direcția rîului. Ei, și ăia l-au luat. Spitalul e la doi pași, în Ciudîlovka. Chiar pe malul apei.

— Și cînd s-a întîmplat asta ? întrebă Vitali, ca să fie mai sigur.

— Cînd ? Azi e marți ... Înseamnă că ... Și omul începu să numere în gînd, îndoind degetele.

— S-a întîmplat taman joi — spuse femeia din cerdac. Tocmai te pregăteai să pleci la oraș.

— Vasăzică, spitalul ăsta ... începu Vitali.

— Știu, știu unde e — se amestecă Anișin, nemulțumit. Să tot fie vreo trei kilometri pînă acolo. Dacă o iei de-a dreptul.

Țăranul încuviință din cap :

— Așa-i. Nu-i mai mult. Dacă vreți, vă duc cu căruța.

Iar femeia întrebă compătimitoare :

— Poate vreți nițel lapte ? Văd c-ați ostenit.

— Mare nevoie avem de laptele tău — i-o reteză Anișin, grosolan. Las' că nu murim noi. Și-i făcu semn lui Vitali : Să mergem.

— Vă mulțumesc — spuse Vitali. Cu o călăuză nărăvașă ca asta, trebuie să merg, n-am încotro.

„Vită încălțată ! zise el furios, cu gîndul la Anișin. Las' că-ți arăt eu !"

Tăcuți, trecură de sat și din nou intrară în pădure.

Anișin fuma nervos și nu se uita la Vitali. Era din ce în ce mai tulburat, nu mai încăpea îndoială. Nu-i mai oferi nici să bea, deși ducea servieta la fel de grijuliu, privind din cînd în cînd cu coada ochiului la gîtul sticlei, care se ițea într-o parte, astupat cu dopul de hîrtie.

Cărarea nu se vedea. Mergeau de-a dreptul prin pădure, ocolind tufele și copacii căzuți. Anișin pășea cu siguranță — era limpede că cunoaște bine locurile. Amîndoi tăceau și tăcerea asta devenea din ce în ce mai dușmănoasă.

Vitali se gîndea la situația creată. Vasăzică, Bulavkin, rănit, a fost probabil dus la spital. Acum cinci zile. Dar de ce spitalul n-a înștiințat orașul? Omul era rănit, deci era clar că fusese victima unui atac. Ciudat. Sau poate că Bulavkin a murit la spital? Dar cu atît mai mult trebuiau să anunțe. Dacă însă nu l-au dus la spital ... Dar asta e imposibil. Totuși de ce spitalul n-a anunțat miliția? Cei de-acolo erau obligați s-o facă. Ei, dar în clipa de față nu ăsta era lucrul cel mai important. Important era ca Bulavkin să fi rămas în viață, să vorbească, să vrea să povestească totul. De ce a scris scrisori anonime? De ce a mințit și a fugit? De ce a furat mașina? Numai de-ar vrea Bulavkin să spună totul. Mai degrabă n-o să vrea. Vor trebui să vină cu probe. Dar, înainte de toate, vor trebui să-l vindece. Sărmana Anfisa Gordeevna! Dacă ar ști ce s-a întîmplat cu Seriojka al ei ... Și-apoi va trebui să telefoneze de la spital la oraș, ca să-l aresteze neîntîrziat pe ...

— Stai! rosti pe neașteptate Anișin. Am ajuns. Vezi? Uite Ciudîlovka și uite și spitalul.

Pădurea se sfîrșise. Mai departe se revărsa un lan auriu de grîne. În spatele lui se zărea un sat mare. Avea la case cît nu puteai cuprinde cu ochiul. În centru se înălțau chiar unele cu etaj, construite din piatră. Și nu numai în centru. Două dintre ele, albe și cu acoperișuri verzi, lucioase, se ridicau mai într-o parte, chiar pe malul rîului. Pesemne că pe acelea i le arătase Anișin. Era spitalul.

— Hai să bem o dușcă, să mai prindem curaj! rosti posomorît Anișin, lăsîndu-și servieta în iarbă, la umbra ultimilor copaci din marginea pădurii.

— Hai! se învoi Vitali. „Lasă-l să se amețească — își zise în gînd. O să-mi fie mai ușor să scap de el".

Anișin scoase sticla golită pe jumătate, un codru de pîine și cîteva cepe. Amîndoi erau obosiți din cale afară. Vitali simți cum îi zvîcnesc picioarele în clipa cînd se întinse în iarbă. Orice-ai zice, au dat gata vreo cincisprezece kilometri, ba prin pădure, ba prin luncă, și încă pe o căldură ca asta. Ce plăcut ar fi fost să poată închide ochii măcar pentru o clipă!

Soarele cobora spre asfințit. Căldura începuse să scadă. O adiere ușoară le răcorea fața. Anișin își făcea de lucru cu sticla, încercînd să scoată cu dinții dopul din hîrtie de ziar. În cele din urmă îl trase afară, turnă rachiu în cană și o așeză lîngă Vitali, împingînd spre el pîinea și ceapa. Apoi mormăi ceva, se sculă, scotoci într-un tufiș și păru că scoate ceva de acolo. Vitali deschise alene ochii, care i se lipeau de somn. Și în aceeași clipă o lovitură înspăimîntătoare se abătu asupra lui.

Igor lăsă receptorul, iritat. Ce prostie! Cum vine asta: „a dispărut"? Unde putea să dispară Vitali? O fi ocupat cu vreo treabă, o fi dat poate peste vreo urmă și n-are timp sau nu poate să ne anunțe. Asta-i tot. Uglov ăsta e-un panicard. „Veniți pînă la noi". Parc-ar fi luat foc, nu alta. Adevăratul foc e aici, la Igor. Vitali ar fi spus: „Frige, frige rău!".

Igor începu să se plimbe nerăbdător prin birou. Poate că a făcut o greșeală neanunțîndu-l pe Nosov. Fiindcă substitutul de procuror, Kucianski, a emis ordinul de arestare. Nosov i-a scris o scrisoare de amenințare lui Lucinin și Lucinin a murit curînd după aceea; a scris un bilet suspect în numele lui Bulavkin și Bulavkin a dispărut. Nosov umblă mereu „pe undeva pe-alături", pe lîngă toate aceste întîmplări. Dar lanțul lor se întinde undeva într-o parte, spre Anișin, de pildă. Nici aici lucrurile nu-s deocamdată limpezi. În schimb, anonimele ... În urma depoziției sale, reiese că Nosov e un pion, o jucărie în mîinile altcuiva. Principalul vinovat nu e el! Și arestarea lui Nosov putea să-l neliniștească pe celălalt, pe principalul vinovat, să-l facă atent! Pe cînd așa, Nosov n-o să iasă trei zile din casă. N-are nici telefon la îndemînă. N-are nici pe cine să trimită. Înseamnă că nu va putea să prevină pe nimeni. Asta-i esențial. În clipa de față, să acționezi prin surprindere e hotărîtor. Prin urmare, trebuie să se grăbească. Mîine chiar se va întîlni cu ...

Igor se apropie de masă și se apucă să-și schițeze planul de acțiune pentru a doua zi. Punctul unu, punctul doi, punctul trei ... Iată cu cîți oameni trebuia să se vadă. Și-atunci, mai poate să plece? Să lase totul și să se repeadă la Pojaruri? ! Dar Vitali? ...

Igor smulse receptorul telefonului și chemă ofițerul de serviciu.

— La telefon Otkalenko. Volov n-a apărut încă? Așa. Dar unde-i Tomilin? Aha, e clar! Apăsă pe furcă și formă alt număr. Nikolai Ignatievici?... De ce nu treci pe la mine? ... Da, înțeleg. Atunci uite ce-i: pleacă la Pojaruri. Losev e acolo, a dispărut nu știu pe unde. Și-apoi, știi și dumneata, am mare nevoie de Bulavkin. Ce mai, o să te descurci pe loc. Te-așteaptă acolo Uglov.

— E limpede — zise Tomilin. Anunță-l pe ofițerul de serviciu.

Igor așeză ușurat receptorul. O treabă era ca și făcută. Pe Tomilin te poți bizui. Curios, totuși unde o fi dispărut Vitali?

Îl sună din nou pe ofițerul de serviciu.

— Tovarășe Skvorțov, te rog notează: să se pregătească o mașină. Tomilin pleacă la Pojaruri, chiar acum. Transmite asta lui Volov. Mîine dimineață sînt la procuratură. Pentru ora unsprezece, te rog să-mi convoci pe ... pentru ora treisprezece, pe ... pentru ora cincisprezece, pe ... După ce-i dictă toate numele, Igor adăugă: Nosov să fie urmărit pas cu pas. Dimineață să-i schimbi pe tovarășii. Pe Raskotov îl previn eu îndată. E la el în birou?

Igor așeză receptorul în furcă, strînse de pe masă hîrtiile și, punîndu-și haina pe umeri, ieși din birou.

Se întoarse la hotel, ca de obicei, tîrziu.

...Atunci cînd îți dorești ca noaptea să treacă mai repede, ea se prelungește la nesfîrșit; cînd încerci să mîni timpul din urmă, el se întinde ca un elastic și simți cum minutele se transformă în ore. Igor se răsucea pe întuneric, încredințîndu-se de acest adevăr ori de cîte ori aprindea veioza ... Și, colac peste pupăză, i-a mai venit chef și lui Vitali să dispară nu știu unde!...

Dimineața sosi pe neașteptate, cînd Igor pierduse orice nădejde s-o mai apuce. Se trezi și-și dădu seama că e în întîrziere. S-a dus gimnastica de dimineață, s-a dus și

micul dejun! Igor izbuti să se taie chiar și cu mașina de ras electrică ...

La procuratură îl așteptau Saveliev și substitutul de procuror Kucianski, un bărbat elegant, bronzat, cu sprîncene negre și lungi și cu niște ochi căprui, veseli, pe fața prelungă. Aducea întrucîtva cu Vitali, deși era oacheș, cu părul negru și cu vreo zece ani mai în vîrstă. Cu el era plăcut și ușor să lucrezi. Te înțelegea de la jumătatea cuvîntului, îți sugera un lucru pe nesimțite, se pricepea să riposteze sau să-și exprime dezacordul într-un fel care nu te jignea de loc și se bucura de succesul altora.

— Strașnic l-ai mai strîns cu ușa pe Nosov! spuse Kucianski. Asta, știți, se cheamă pilotaj de înaltă clasă. Dar ... — și-și scutură îngîndurat țigara — el a cedat totuși, din punct de vedere psihologic, mai repede decît ne-am fi așteptat. Nu găsești?

— Ba da — și Igor încuviință din cap. Și aici mi-a venit o idee. Nosov mai este legat de Anișin și de Bulavkin. Or, lanțul acesta duce, de asemenea, către Lucinin.

— În problema asta te cam pripești — observă Saveliev. Lucinin a fost de două ori la Anișin, ca să pescuiască. Probabil că despre Lucinin voia să-ți spună unele lucruri Bulavkin Asta nu se poate numi încă un lanț.

— Dar totuși trebuie cercetat — replică blînd Kucianski. Vă sfătuiesc însă să nu vă risipiți forțele. Al doilea lanț e deocamdată ipotetic, pe cînd primul e absolut real. El explică totul, pînă și moartea lui Lucinin.

— Probabil că da — încuviință Igor, cam șovăielnic.

Kucianski izbucni în rîs.

— Dumneata n-ai voie să te îndoiești în clipa de față! exclamă el, hotărît. Te afli aproape de potou. Cum ai de gînd să acționezi acum?

— Mi-am făcut următorul plan. Priviți.

Către orele unsprezece, Igor izbuti totuși să se întoarcă la Inspectoratul municipal. Și aproape imediat după el sosi Filatova.

— Da — rosti ea, ostilă. Mi-a făcut curte. Mi-a oferit mîna și inima. A fost chiar și la părinții mei ca să-i convingă.

— Aţi avut o explicaţie cu el ?
— Am avut ...
— Şi ?
— Mi-a spus ... că pînă la urmă, tot am să-l îndrăgesc. Un om dezgustător.
Igor tăcu un timp. Era stînjenit că trebuie să scormonească asemenea lucruri.
— Vă rog să mă scuzaţi că sînt silit ...
— Înţeleg — îl întrerupse ea. Întrebaţi-mă.
— El ştia de ... de relaţiile dumneavoastră cu Lucinin ?
— Probabil ... În orice caz, bănuia.
— Şi asta nu l-a făcut să dea înapoi ?
— Pe el ? Nu-i omul acela. E blînd şi politicos numai în aparenţă. Şi ştie să se prefacă. V-am spus-o doar.
— Cu dumneavoastră n-a vorbit de Lucinin ?
— Niciodată.
— Dar era gelos, probabil ?
— Probabil ... Da, sigur că era gelos. Odată i-am surprins privirea în timp ce se uita la Jenea.
Ochii i se umplură brusc de lacrimi şi-şi muşcă grăbită buzele.
— V-a scris vreodată ?
— Da ...
— I-aţi păstrat scrisorile ?
— Cum puteţi crede una ca asta ?! şi îşi ridică, mirată, ochii spre el.
— Da, desigur — se fîstîci Igor. Vă rog să mă scuzaţi. Şi o ultimă întrebare : v-a vorbit vreodată despre planurile lui de viitor ?
— O, îşi făcea cele mai mari planuri ! Filatova schiţă un zîmbet. E foarte orgolios. Deşi ... Dar v-am mai spus, ştie să se prefacă.
— În cazul acesta mai am o întrebare : cunoaşteţi pe careva dintre prietenii lui dinafara fabricii ?
Filatova rămase pe gînduri, mototolind cu degetele-i subţiri baticul pe care-l ţinea pe genunchi.
— Da — rosti ea, într-un tîrziu şi se uită la Igor. Mi-a vorbit chiar despre omul acela. Sînt prieteni.
— Nu v-a spus unde s-au cunoscut ?
— Mi se pare c-au fost cîndva colegi de şcoală.
— Imposibil ! exclamă Igor, dar pe loc adăugă cu un zîmbet : De altfel, în viaţă se întîmplă multe.

— Da — repetă cu glas stins Tania. În viață se întîmplă multe ...

Apoi plecă.

Iar peste cîteva minute, la ușa biroului bătu Anna Nikolaevna Burașnikova, o femeie micuță, foarte grasă, cu niște ochelari rotunzi; părul închis la culoare, cu șuvițe invizibile de cărunțeală, îl purta strîns într-un coc îngrijit. De braț îi atîrna o geantă mare al cărei mîner îngust se săpase adînc în cuta grăsuliei de la îndoitura cotului. Obrazul rotund al Burașnikovei era luminat de o bunătate sfioasă, atît de vădită, încît putea să pară cam simpluță dacă n-ar fi fost privirea înțeleaptă și răbdătoare pe care o aruncau de după ochelari ochii ei ușor decolorați.

Igor făcu repede cunoștință cu ea — Burașnikova nici n-apucă bine să se așeze în fața mesei, cu geanta uriașă pusă grămadă pe genunchi, și să-și șteargă cu batista umedă, strînsă în pumn, picăturile de sudoare de pe frunte.

— A fost pe la mine, cum să nu — răspunse ea la întrebarea lui Igor. Și prin fișele de lucru s-a uitat.

— Dar le-a scos de la serviciul de contabilitate?

— De ce să v-ascund, le-a scos. „Vreau, zicea, să le studiez în toate amănuntele". Îi zic eu: „Nu e permis". Iar el mie: „Vă rog să faceți pentru mine o excepție. Trebuie să mă pregătesc. Sosește o comisie de la Moscova". Ce era să fac? Și la ce i-ar fi trebuit? Că doar contabilitatea nu intră în atribuțiile lui. Și ca un făcut, Valentin Grigorievici nu venise la slujbă, era bolnav. Că de față cu el n-ar fi îndrăznit.

— Dumneavoastră le permiteți și altora să scotocească prin fișele de lucru?

— Ferească sfîntul! Doar vreunuia mai obraznic. Și asta numai de față cu mine. Burașnikova zîmbi fîstîcită. Nu izbutesc cu nici un chip să fiu autoritară. Mă iau mereu cu „mătușă Ania" în sus, „mătușă Ania" în jos. Ce poți să le faci?! Dar ca să dispară ceva, asta n-am pățit.

— După cum vezi, mătușa Ania, n-ai pățit-o pînă într-o zi — zîmbi Igor.

Îi venea ușor și simplu să discute cu ea, mai ales după discuția grea cu Filatova, care-i răscolise inima. Ce să-i faci, durerea e durere, n-ai cum să te ascunzi de ea, să te ferești, chiar dacă-i vorba de durerea al-

tuia. De altfel, Igor se obișnuise să împartă cu oamenii necazurile lor — asta era munca. Ce poți face ? Iar dacă nu simți povara durerii altuia apăsînd pe propriii tăi umeri, dacă nu simți tu însuți nemăsurata amărăciune, tristețe și mînie care se ascunde în ea, ce să mai cauți într-o asemenea muncă, ce folos poți aduce ? Și durerea Filatovei era acum și durerea lui : doar murise un om bun, util tuturor.

O umbră trecu peste chipul lui Igor și el se încruntă fără voie, alungînd gîndurile acestea, ivite la timp nepotrivit. Și pesemne că Burașnikova băgă de seamă și i se transmise ceva din ele. Oftă din greu și-și șterse obrazul cu batista, de parcă ar fi vrut să șteargă de pe el zîmbetul blajin, nelalocul lui în clipa aceea. Și fața ei grasă deveni brusc încordată, îngîndurată și tristă. Pesemne că-și amintise și ea de Lucinin — Igor era gata să jure că-i așa. Și deodată simți că tot ce fusese plăcut și ușor în conversația lor se spulberase, mai precis dispăruse aparența unei conversații plăcute, pe care o păstraseră la început.

— Dacă e nevoie, am să confirm prin iscălitură — oftă Barașnikova. Nimeni altul nu putea să le ia în afară de el. Asta-i sigur.

— Dar nu e încă totul, Anna Nikolaevna.

Igor scoase dosarul verde de la procuratură și se apucă să frunzărească filele interogatoriilor. În dosarul acesta fuseseră adunate toate procesele-verbale : și cele întocmite la Rogovițîn, și cele pe care le predase Raskotov în prima zi a sosirii lui Igor și Vitali la Okladinsk. În cele din urmă, Igor găsi ce căuta și, după ce parcurse din ochi o foaie scrisă, rosti :

— Anna Nikolaevna, dumneata spuneai că l-ai văzut pe Lucinin în seara cu pricina. Și că era însoțit de cineva.

Burașnikova dădu din cap cu amărăciune :

— L-am văzut, cum să nu. Ce-i drept, se întunecase.

— L-ai văzut de aproape ?

— Cît se poate de aproape. Au trecut prin dreptul gardului meu.

— Și cine era cu el ?

— Ca un făcut, nu-l cunosc pe omul acela.

— Dar dacă l-ai vedea, l-ai recunoaște ?

— Of, dragul meu, nu sînt sigură. Am memorie numai pentru cifre și acte. Pe-astea mi le amintesc, chiar dacă mă trezești în toiul nopții. Cît despre persoane, nu le reţin de loc. Dar de loc, zău așa — repetă ea, necăjită și, ca și cînd ar fi vrut să-l consoleze pe Igor, adăugă: Cît despre cealaltă problemă, îţi spun precis: nimeni altul nu putea să le ia. I-am spus-o ieri și lui Valentin Grigorievici cînd m-a întrebat conf ... conf ... nu mai ţin minte cum a zis. Pe scurt, m-a întrebat în secret, ca de la suflet la suflet. Mi-a cerut să nu spun nimănui decît dumitale.

— Este un lucru foarte important, Anna Nikolaevna — încuviinţă din cap Igor.

Apoi plecă și Burașnikova. Iar puţin după aceea, pe locul ei ședea, picior peste picior, cu cotul ascuţit sprijinit pe genunchi, mustăciosul și uscăţivul Simakov. Suflîndu-și întruna scrumul din ţigară pe covor și din pricina tulburării nedîndu-și seama ce face, rosti:

— Eu, ce mai încolo-încoace, pot s-o spun deschis: nu se bucură de respect. Ochii lui, niţel sașii, priveau ţintă la Igor, iar sprîncenele, împreunate la rădăcina nasului, făceau ca privirea aceasta să pară oarecum dojenitoare. ... Deocamdată le-am spus oamenilor: „Ce mai încolo-încoace, trebuie să-i dăm o mînă de ajutor“ — urmă Simakov. Dar văd din ce în ce mai limpede că nu ajutăm pe cine trebuie. Ne-am săturat cu toţii de Nosov pînă-n gît. Simakov schiţă un gest semnificativ, ducîndu-și muchia palmei la bărbie. Și el ce face? Păi noi o să mai stăm cît o să mai stăm și-l chemăm să dea socoteală în faţa biroului de partid. Ce mai încolo-încoace ...

„Bun om — se gîndi deodată Igor. Bun și drept. Și cu glagorie. Iar toţi ceilalţi simt asta. De aceea pesemne că-l și iubesc. Și mai e și dîrz“.

— Cu Nosov e limpede — spuse el. Dar uite, Anișin ăsta de unde a răsărit?

— Pe ăsta nu-l cunoaștem — și Simakov clătină din cap. Dar a și început să se poarte ca un neobrăzat.

— Și cine l-a primit în fabrică? Că doar a avut o condamnare.

— Ce-are a face! Simakov îi aruncă o privire dojenitoare de sub triunghiul sprîncenelor sale. Uite, e la noi unul, Valerka Gonciarov. A avut și el o condam-

nare. Da' știți cum trage? Stă pe panoul de onoare, ce mai încolo-încoace. Și nimeni nu-i amintește de trecut. Că numai să-ncerce! ...

— Asta așa-i — încuviință Igor. Numai că dumneata ai înțeles greșit. Cei care au avut o condamnare nu prea sînt angajați cu dragă inimă. Uneori și noi sîntem nevoiți să intervenim. Pe cînd aici, un-doi și s-a făcut. De ce?

— Ei, dragul meu. Se întîmplă de toate, ce mai încoace-încolo. Cine să-l fi știut ce fel de om este?

— Poate că-l știa careva. Te-aș ruga, Ivan Spiridonovici, să te interesezi în ce împrejurări a fost angajat Anișin, la cine s-a prezentat. Că mie mi-e peste mînă s-o fac. S-ar stîrni numai discuții inutile.

— Se poate, de ce nu.

Își luară rămas bun. Igor îl conduse pînă jos și-l întrebă pe ofițerul de serviciu:

— Tomilin n-a telefonat?

— N-a telefonat, tovarășe căpitan — răspunse acesta, sculîndu-se în picioare.

Igor dădu din cap, înciudat. Nu-și putea stăpîni neliniștea crescîndă.

— Tovarășul locotenent-colonel v-a rugat să treceți pe la dînsul — adăugă ofițerul de serviciu.

Igor porni în sus pe scări. Baskotov îl luă să prînzească împreună.

— Cu ocazia asta ai să-mi povestești dacă s-au mai limpezit lucrurile pe-acolo, pe la voi — rosti el, cu glasul ferm al omului care știe să ia măsurile cuvenite. Și ce trebuie să mai facem noi. Ce ajutor să vă dăm.

Discuția continuă în biroul lui Raskotov. Încruntat, Igor îl informă despre dispariția lui Losev. Raskotov îl privi într-un chip anume și spuse:

— Nu-l cunoști bine pe Tomilin. Și nu-l cunoști de loc pe Uglov. Poți să te bizui pe ei ca pe tine însuți. Ei, frate dragă, au să facă tot ce trebuie. Sînt niște băieți cum rar găsești. Ai priceput?

Cînd Igor se ridică să plece, Raskotov îi puse pe umăr mîna lui uriașă și, conducîndu-l pînă la ușă, rosti îngîndurat:

— Cazul Lucinin are rădăcini adînci și întinse. Ați săpat cum trebuie. Și sînt de acord întru totul cu tine.

Așa că dă-i înainte, dragul meu! Acționează precum ai hotărît.

Apoi Igor primi vizita soției lui Lucinin, o femeie tăcută, închisă, îmbrăcată într-o rochie sobră, cu un guleraș alb, îngust, în jurul gîtului subțiire. Obrazul ei palid, imobil, părea ca de marmură. Iar părul foarte blond, pieptănat în sus părea cărunt.

— Vă rog să mă scuzați, Olga Andreeevna, dar am fost silit să vă deranjez — spuse Igor, simțind că-i vine greu să vorbească, ba chiar să și respire, privind ochii aceia stinși, chinuiți. Și vă mai rog să mă scuzați dacă am să vă tulbur o amintire ... niște amintiri atît de dureroase.

— Nu-i nevoie să vă scuzați — răspunse inexpresiv Lucinina, și degetele ei nervoase, străvezii răsuciră ca pe o sfoară batista pe care o ținea în mînă.

— Iată despre ce-i vorba — urmă Igor. Trebuie să vă povestesc unele lucruri. Și să vă întreb de altele. Colegul meu a fost la dumneavoastră acum o săptămînă, cînd abia sosisem și nu știam încă nimic. În această săptămînă am lămurit multe — tăcu o clipă, căutînd cuvintele potrivite, apoi continuă cu aceeași încetineală, răsucind în mîini țigara neaprinsă. Deocamdată am să vă spun numai ceea ce se poate spune. Noi am aflat că atît la minister cît și la redacția ziarului și la procuratură au sosit scrisori anonime conținînd acuzații împotriva lui Evgheni Petrovici, și asta încă înainte de a se începe ancheta la fabrică. La ora asta sîntem aproape siguri că-s calomnii. Și l-am găsit pe autorul scrisorilor ...

Lucinina tresări, privindu-l iscoditor pe Igor.

— ... Am aflat — urmă acesta, aprinzîndu-și, în sfîrșit, țigara — că nu le-a scris singur, mai precis, că i s-a sugerat ce să scrie. În afară de anonima pe care ați găsit-o dumneavoastră. Pe aceea a scris-o chiar el. Am aflat și cine l-a instigat.

— Ce ticăloșie! ... șopti Lucinina, plecînd capul. Acum înțeleg ...

— Ticăloșia nu se încheie aici — replică Igor. În parte, v-a atins și pe dumneavoastră.

— Pe mine?... Lucinina ridică iute capul. Da, da... înțeleg.

— E o calomnie murdară.

— Nu ! exclamă ea nervos. Nu-i calomnie ! E adevărat ! și pentru întîia oară fața ei palidă se crispă de suferință. E adevărat ... — repetă ea stins. Igor clătină tăcut din cap. Știți ceva ... — Lucinina se uită fix la Igor. Dacă-i așa, hai să spunem lucrurilor pe nume.

Se dovedise mai tare decît credea el.

— De acord — încuviință Igor. Iată deci. Întîi le vom spune pe cele care-s adevărate. Dînsa ... Igor nu îndrăzni să rostească numele Taniei — dînsa l-a iubit cu adevărat pe Evgheni Petrovici. Probabil că și el a iubit-o. Dar... aici se termină adevărul și începe minciuna. El nu vă înșela. Suferea numai. S-ar fi putut întîmpla s-o uite. Ea a hotărît să plece din oraș. Nu era exclus ca el să nu poată suporta despărțirea. Numai în acest caz ați fi aflat totul, chiar din gura lui. Și numai după aceea ... v-ar fi părăsit. În mod deschis, sincer. Fiindcă el așa era, știți doar.

— Da, știu ... — încuviință ea, cu glas înăbușit. Dar și eu m-am chinuit ... Mi se închidea telefonul ... Doamne, cîte nu mi s-au spus ... Și-mi strecurau scrisori murdare. Și ...

— Și nu știți cine le făcea pe toate ?

— O ! Erau glasuri diferite. Dar mai tîrziu ... a venit la mine. Zicea chiar că mi-e prieten. Eu însă ... l-am dat afară. Nu mai știam încotro s-o apuc ... Și nu i-am spus nimic lui Jenea ... Nimic ... pînă la sfîrșit ...

— Vedeți — rosti Igor — acum cunoașteți toată mîrșăvia. Și asta pornește de la el.

— Acum mi-e totuna, vă rog să mă credeți ...

— Ba nu. Aici nu sînt de acord cu dumneavoastră. O mîrșăvie trebuie pedepsită. Igor strînse fără voie pumnul ; țigara se frînse și el o aruncă sub masă, în coș.

... Seara, la hotel, la Igor veni Kuciarski. Îl ascultă în tăcere, trăgînd din țigară, apoi spuse cu un oftat :

— Da-a. Ați avut destule frămîntări, după cum văd. Și din motive binecunoscute, firește. Afurisită muncă ! Dar eu, de pildă, n-aș putea trăi fără ea. Știți ce-a spus despre meseria noastră Kvacevski, încă acum o sută de ani ? Eh, se pricepea să le zică bătrînul ! Am și transcris citatul. Iată, ascultă. Își scoase carnetul de notițe și, după ce-l frunzări o clipă, citi : „Un anchetator e obligat să privească la nenorocirile altora fără să se simtă zguduit, să vadă cele mai îngrozitoare fărădelegi fără să

se indigneze, pentru ca în acțiunile lui și în dispozițiile pe care le dă să nu se lase influențat de sentimente, să nu cedeze acestor impresii în dauna datoriei și a adevărului". E absolut exact.

Tăcură amîndoi. Apoi Igor replică cu încăpățînare:

— Eu însă nu pot să nu mă indignez. Nu sînt o mașină de calculat și de dat sentințe. Principalul e să nu-ți arăți sentimentele, asta e.

— Nu — răspunse Kucianski. Dacă e să vorbim, atunci principalul e ca indignarea pe care o simți să nu te stînjenească, ci, dimpotrivă, să te ajute să afli adevărul, să obții dreptatea. Adevărul, iată Dumnezeul căruia mă închin eu! exclamă el, și aceste cuvinte, în gura lui, nu sunară emfatic.

— Vă pricepeți să vorbiți frumos — zîmbi Igor. Vitali al meu nu s-ar mai sătura să vă asculte.

— Cel mai important e că am dreptate — replică cu aprindere Kucianski.

— Da-a — rosti tărăgănat Igor. Mîine am o discuție cu tipul acela. O discuție hotărîtoare. Și Iura Saveliev, ca un făcut, e din nou ocupat. Încearcă să mai fii calm în condițiile astea.

În clipa aceea cineva bătu la ușă. Igor sări de pe divan, de parcă ar fi așteptat de mult acest semn. În prag sta ofițerul de serviciu, gîfîind de alergătură.

— Sînteți chemat la telefon ... repede ...

— Mă întorc îndată! îi strigă Igor lui Kucianski și se repezi pe culoarul întunecos, spre scară.

Receptorul negru se afla jos, pe ghișeu.

— La telefon! strigă Igor, lipindu-l febril de ureche. La telefon Otkalenko!

— Aici Tomilin! răsună un glas îndepărtat, abia auzit. Ți l-am găsit pe Losev al tău ... Vorbesc de la spitalul din Ciudîlovka ...

— Cum, cum? strigă Igor. Te rog mai tare!

— Vorbesc ... de la spital — glasul îndepărtat se pierdea în vuietul și pîrîitul paraziților. Bulavkin e aici ... într-o stare gravă ... Ai înțeles?... Facem cercetări ... Mîine te sun de la Pojaruri ... Se aude mai bine ... Salut ...

Un mesteacăn bătea cu crengile de un verde gingaș în geamul ferestrei. Vîntul sufla de undeva dintr-o parte, ramurile foșneau, se frecau de geam, și în micul ca-

binet al medicului pete de soare aurii dănțuiau pe mese și pe pereții văruiți.

Pe pereți atîrnau orare de gardă, instrucțiuni bătute la mașină, afișe care te învățau cum să dai primul ajutor în caz de fracturi, accidente de circulație și arsuri. Într-un dulap de sticlă, însemnat cu crucea-roșie, pe rafturile de cristal, erau înșirate cutiuțe și sticluțe cu medicamente. În aer plutea un miros puternic de iod, amoniac și un altul, specific spitalelor.

În dreptul geamului, la masă, ședea o femeie plină, cu halat și tichie albă, de sub care ieșeau șuvițe din părul tuns scurt și cărunt. Femeia fuma, cu ochii mijiți, din care pricină nenumăratele riduri de pe fața ei energică și bronzată păreau mai adînci și mai vizibile. Din buzunarul halatului se iteau arcul și tuburile de cauciuc ale stetoscopului. De cealaltă parte a mesei se afla Tomilin, părînd uriaș și stîngaci în trenciul lui albastru ce sta țeapăn pe el. Iar între cei doi, călare pe scaun, ședea Vitali. Avea fruntea înfășurată strîns cu o fîșie de tifon alb care-i sălta un smoc de păr blond în creștet. Era îmbrăcat cu pantaloni albaștri de satin din uniforma spitalului și o cămașă tot de spital, cu mîneci lungi și șireturi la gît. Cu toate acestea avea o înfățișare vioaie. Trăgea energic din pipă, adresîndu-se femeii care ședea încruntată :

— Păi cum se poate, Tamara Anisimovna ? Omul zace la voi de cinci zile, fără să-și recapete cunoștința, iar voi ...

— Iar noi — îi luă femeia vorba din gură — am făcut tot posibilul ca să și-o recapete măcar într-a șasea zi.

— Da, dar în asemenea cazuri nu trebuie anunțată miliția ?

— O știm și fără dumneata. Dar telefonul nostru nu funcționează, vedeți doar ! Îl folosim pe cel de la poștă. Așa s-a și produs încurcătura. Doctorița de gardă credea că a telefonat sora, iar sora, vezi dumneata, era sigură că a telefonat medicul de gardă. Eu, în schimb, nu mă îndoiam nici o clipă că a telefonat fie una, fie cealaltă. Într-un cuvînt, a fost o neînțelegere. Și în plus, bolnavul era în stare foarte gravă. Nu plecam de lîngă el nici o clipă, nici ziua, nici noaptea. O soră a dat sîn-

ge și a zăcut pe urmă și ea în spital douăzeci și patru de ore.

Doctorița fuma mîniioasă.

— Toate astea le înțeleg — rosti blînd Vitali. Dar trebuie să recunoașteți că-i o neregulă la mijloc. Ne-am spetit căutîndu-l.

— Și noi la fel, dacă vrei să știi. Numai că voi l-ați căutat, pe cînd noi l-am salvat. E o mică diferență.

— Tamara Anisimovna, am un respect profund pentru medicină. Vitali își duse mîna la piept. În primul rînd, părinții mei sînt și ei medici, iar eu am fost cît pe ce să îmbrățișez această meserie. Mama nu poate să mi-o ierte pînă azi. În al doilea rînd — și-și duse mîna la bandaj — ați consumat cu generozitate atîta tifon pentru mine. Sper numai că mîine dimineață o să-l...

— Degeaba speri — îl întrerupse doctorița. Trei zile ai să-l porți. Pe urmă îl înlocuim cu un bandaj ușor. Și te poftesc să stai culcat! încheie ea, autoritară.

Vitali o privi dojenitor:

— Tot trei zile?

— Da, da. Nu uita că ai mai avut și un șoc.

— Da, bine ... — oftă supus Vitali. Mîine organizăm un consiliu sub președinția lui — și-l arătă pe Tomilin. Iar pînă atunci vă rog să ne povestiți totul despre bolnavul Bullavkin.

— Păi ce să vă povestesc? Doctorița își aprinse altă țigară. L-au adus niște turiști, joi dimineață. Pierdere de sînge foarte mare, răni de cuțit, un plămîn atins. Era fără cunoștință. Pulsul aproape că nu se mai simțea. Am luat măsuri urgente. Dar astea țin de domeniul profesional. Și-a revenit de două ori, însă pentru scurt timp. Abia azi și-a recăpătat definitiv cunoștința. Sper că o să scape.

Doctorița își frecă obosită fața cu palma.

— A vorbit ceva în timpul cît a delirat? întrebă Vitali.

— Rostea niște nume, striga ceva, îngîna, chema pe cineva...

— Așa, așa... Uite asta-i interesant. Vă rog mult, Tamara Anisimova, să vă amintiți ce anume striga, pe cine striga.

— Ei, striga „Te omor!", o chema pe maică-sa. Și încă pe o anume Lara. O chema știi cum... Odată a șoptit, asta am auzit-o chiar eu: „Evgheni Petrovici, eu pentru dumneavoastră...".

— Ce anume „pentru dumneavoastră"? întrebă Vitali, cu glas tremurînd.

— Mai departe n-am auzit. A mișcat doar din buze. Și îndată a urmat un leșin adînc. Dumneata ar trebui să stai de vorbă cu Vera. E sora noastră. A stat la căpătîiul lui patru zile și patru nopți. I-a dat și sînge. Aur curat fetișcana asta! Cît n-am încercat s-o alung acasă, a venit și maică-sa, a rugat-o, a certat-o! Nimic. N-a vrut să plece. Plîngea și nu pleca.

— Și unde-i acum Vera dumneavoastră? întrebă Vitali.

— Acum e obosită. Nu se mai poate ține pe picioare. Iar el a cerut de mîncare. Apropo, e băiat bun, după cît se vede. Se cunoaște după ochi.

Vitali se uită la ea și zise strîmbîndu-se:

— E bun ați spus?

— Da. Iar dumneata trebuie să te culci. Imediat — rosti ea sever. Poți să te întinzi chiar aici, la mine — și arătă spre patul înalt, alb, de lîngă perete. Iar eu mă duc la bolnavi. Pentru vizita de seară. Peste o oră mă-ntorc.

— Poate c-ar trebui într-adevăr să mă culc. Iar tu — îi spuse el lui Tomilin — așază-te lîngă mine, ca să-mi povestești. Își duse mîna la capul bandajat: Parcă a început să mi se învîrtească.

Tomilin îl ajută să se culce. Doctorița se sculă sprijinindu-se greoi cu mîinile de genunchi, vîrî mașinal o șuviță cărunță sub tichie și se îndreptă spre ușă.

— Tamara Anisimovna — o strigă Vitali, cu ochii în tavan. Cînd vom putea să stăm de vorbă cu Bulavkin?

— Mîine. Și cu el, și cu Vera, numai mîine. Pînă atunci odihnește-te.

Ieși cu pas legănat, închizînd bine ușa după ea. Vitali se întoarse nerăbdător spre Tomilin.

— Înainte de toate, unde-i bestia aia de Anisin?

— La sovietul sătesc. Uglov îl păzește acolo.

— Bun. Mîine îl ducem în oraș.

— Crezi că te lasă? și Tomilin arătă din cap spre ușă.

— Ba bine că nu. Ei, și acum povestește-mi cum m-ați găsit.

Tomilin zîmbi mirat:

— Ce-i cu tine? Ți-ai pierdut memoria? Eu cu Uglov am sosit cu mașina la poarta spitalului. Cînd colo, îl

vedem pe Anișin învîrtindu-se prin preajmă. Cum ne-a zărit, a luat-o la sănătoasa. Ei, și l-am ajuns din urmă. „Ce cauți aici?“ îl întrebăm. „Și de ce te-ai speriat de noi?“. Îl ducem înapoi la spital. Și deodată te vedem pe tine: mergi pe cîmp, te clatini și te ții cu mîinile de cap. Anișin, cum a dat cu ochii de tine, buf! în genunchi, își face cruce cu ochii holbați și urlă ca din gură de șarpe: „Vine!... Nu știu nimic!... Vine!“... Delira, nu alta. De parcă ai fi venit de pe cealaltă lume.

— Tocmai acolo și voia să mă trimită, ticălosul!

— Și așa. Eu, vasăzică, îl țin. Iar Uglov s-a repezit la tine. Arătai de mai mare dragul! Dar scăfîrlia s-a dovedit rezistentă. Mai tîrziu am făcut o descindere la fața locului, cu tot dichisul, am luat cu noi și martori. Chiar Anișin ne-a dus acolo. Ne-a arătat și ciotul cu care te-a altoit. Solid, nimic de zis.

În odaie se făcu mai întuneric. Soarele coborîse la orizont și spre apus cerul se înroși, trecînd apoi treptat de la albastru-portocaliu la albastru-închis, aproape negru.

— Ce frumos!... rosti îngîndurat Tomilin, privind pe fereastră și frecînd o țigară între degetele lui puternice. Ca la teatru. Uită-te și tu.

Vitali se ridică într-un cot. Ușa scîrțîi. Din coridor, o gîșie galbenă de lumină căzu pe podea. Intră Tamara Anisimovna.

— Stați de vorbă pe întuneric? întrebă ea și răsuci comutatorul de lîngă ușă. Îndată o să vi se aducă cina.

— Eu o să cam plec — spuse Tomilin, sculîndu-se. Că lui Ivan al meu i s-o fi urît să tot aștepte.

— Unde înnoptați?

— Păi tot acolo, la sovietul sătesc. Unde să te duci cu dulăul ăla? Ivan are neamuri pe-aici, așa încît de-ale gurii facem noi rost.

— Ia te uită! Pretutindeni are neamuri — zise Vitali cu invidie și zîmbi. De la Nikita și Matreona s-au tras toți.

Posomorîtul Tomilin zîmbi și el.

— Mi-a povestit Uglov despre bancurile tale.

Apoi, luîndu-și rămas bun, plecă.

Se lăsă o noapte zăpușitoare. Vitali se răsuci multă vreme pe o parte și pe alta, fără să-și găsească o poziție comodă. Capul îi trecuse. În schimb, nu se știe de

ce, îl durea tot trupul. Gîndurile i se învălmășeau în minte și creierul surescitat nu reușea să le pună în ordine. Tîmplele îi zvîcneau puternic. Îi era sete.

Sora de gardă se apropie cu pași ușori, îi dădu un pahar cu apă și-i ordonă să ia un praf. Cu o mînă răcoroasă îi mîngîie fața. Vitali adormi.

Dimineața se simțea admirabil. Mîncă cu poftă, glumi cu sora, cu medicii, amenință că o să facă exerciții de gimnastică și că o să sară pe fereastră dacă n-au să-i scoată bandajul acela îngrozitor. Apoi sosi Tomilin, nedormit, cu ochii înroșiți. I se dădu un halat. Vitali era cuprins de o asemenea nerăbdare, încît abia se stăpîni să aștepte întoarcerea medicului-șef, dus la vizita de dimineață. Și cînd, în sfîrșit, ea intră pe ușa cabinetului, o întrebă precipitat, cu emoție :

— Ei, acum se poate ?

— Se poate. Du-te. A treia ușă la stînga. Numai, ține minte, stai cinci minute, nu mai mult. Vin chiar eu și te dau afară. Ia seama !

Vitali, urmat de Tomilin, ieși pe coridor. Într-o cameră mică și luminoasă se aflau patru paturi. Pe unul din ele, lîngă fereastră, zăcea, bandajat tot, Bulavkin, foarte palid, cu cearcăne vinețiu în jurul ochilor și cu o față trasă, de nerecunoscut. Îi urmări tăcut din ochi pe cei care intraseră. Celelalte paturi erau goale.

Vitali și Tomilin se așezară lîngă el pe patul de vizavi și Vitali îl rugă încet și calm, așa cum îl povățuise în ajun Tamara Anisimovna :

— Povestește, Serghei, tot ce voiai să ne spui la hotel.

Genele lui Bulavkin tresăriră pe chipul palid, ochii i se împînziră brusc de lacrimi și el șopti abia auzit :

— Am să... spun... tot... Da' cu mine... pare-se... s-a isprăvit...

Cînd Igor sosi dimineața la Inspectoratul municipiului, ofițerul de serviciu îi raportă :

— A sosit corespondență de la Moscova, tovarășe căpitan. Pe numele dumneavoastră — și-i întinse un plic gros.

— Aștept o vizită — îl preveni Igor. O să fiu tot timpul în biroul meu.

Abia după ce se așeză la masă și dădu mai întîi un telefon undeva, Igor desfăcu plicul.

Scrisoarea era de la Maţulevici. La drept vorbind, din partea lui era doar un bilețel. Iar restul... După ce parcurse rapid din ochi foile aflate în plic, Igor își frecă mîinile agitat. „Bravo, Grigori Osipovici! Bine l-au mai strîns cu ușa, acolo, pe Kobeț ăla. Că toate astea au fost scrise cu mîna lui. Se teme, ticălosul, pentru propria lui piele!“

Igor își aprinse o țigară și se apucă să recitească cu atenție hîrtiile care se aflau în fața lui, făcîndu-și note pe o foaie separată.

Cineva bătu în ușă.

— Da, da! strigă Igor, grăbindu-se să transcrie o nouă observație.

În birou intră un om nu prea înalt, uscățiv, cu o valiză mică în mînă.

— Vii din partea lui Saveliev? întrebă Igor. Ia loc, te rog. Decizia procurorului o ai asupra dumitale?

— Cum să nu? zîmbi omul. Fără asta nu putem lucra. Ca și dumneavoastră.

— Perfect. Am și telefonat la fabrică. Acolo totu-i în ordine. Iuri... — Igor uită brusc numele patronimic al lui Saveliev.

— ... Sergheevici — îi suflă vizitatorul.

— Da, da, Iuri Sergheevici. Ți-a spus el în ce constă sarcina dumitale?

— În linii mari. Amănuntele trebuie să mi le comunicați dumneavoastră. Că eu mă aflu aici în cu totul altă problemă.

— Știu asta. Iată care-i sarcina dumitale.

Igor începu să-i explice. Omul asculta cu atenție.

— E limpede totul — rosti el, în sfîrșit. Cînd aveți nevoie de actul de constatare?

— Îmi trebuie urgent. Igor se uită la ceas: Să zicem către ora două. Interogatoriul îl începem mai devreme.

Dar dumneata să intri fără să te jenezi. Şi-ţi doresc succes. Ţi-l doresc din toată inima, după cum îţi dai şi singur seama. Igor zîmbi : Şi, în general, îţi mulţumesc pentru ajutor.

— Ei, ce mai ! Că interesele-s aceleaşi.

Îşi luară rămas bun şi omul plecă. Apoi intră locotenent-colonelul Raskotov. Îi strînse mîna lui Igor şi rosti zîmbind enigmatic :

— Aseară, după plecarea dumitale, mi-a telefonat Korşunov, Serghei Pavlovici. Tii, ce minte ascuţită ! Am rezolvat cîndva, împreună cu el, un caz. Atunci a arătat el ce poate !

„Văd că nu-ţi mai iese din minte cazul ăsta" — se gîndi Igor.

— Ei bine — urmă Raskotov. Află că a fost la el Maţulevici al dumitale...

— A-a, atunci e limpede totul ! exclamă bucuros Igor.

— Tocmai. Şi Serghei Pavlovici a stat de vorbă personal cu Kobeţ ăla. Uite-aşa. Ei, şi pe urmă s-a interesat cum lucrează aici şoimii lui — şi Raskotov zîmbi. Te roagă să-l suni diseară. Raskotov se plimbă prin birou, cu mîinile la spate, apoi se opri în faţa lui Igor şi adăugă : Aş vrea să asist la interogatoriul de azi. N-ai nimic împotrivă ?

— Vă rog — răspunse Igor, reţinut.

„I-o fi cerut-o Korşunov, sau o face din iniţiativă proprie ?" se întrebă el şi pe dată îşi dădu răspunsul : „Nu, a venit singur. Cazul ia o întorsătură nouă, de aceea".

Curînd sosi Revenko. Deschise uşa cu zgomot, salută cu glas tare, sigur pe el, aproape vesel.

— Salut, Igor Vasilievici, salut ! A, şi dumneata eraî aici ? se întoarse el spre Raskotov, care şedea deoparte, pe canapea. Nu ne-am văzut de multişor, Vikenti Petrovici. De multişor. Cum stai cu ficatul, s-a mai potolit ? Îţi permite ? şi zîmbind şiret, îşi dădu un bobîrnac peste gît.

Raskotov mormăi sec :

— De-ar fi toate în ordine ca ficatul meu...

Revenko se întoarse spre Igor. Întreaga lui înfățișare — trupul scurt și gras, cu pîntecele proeminent pe sub cămașa albă, cu cravata legată neglijent în jurul cutelor gîtului roz ca un jambon — totul exprima siguranță de sine și calm imperturbabil. Chipul lui trandafiriu din pricina soarelui, cu pungi umflate pe sub ochi, zîmbea deschis și prietenos.

— Vasăzică mă aflu la dispoziția dumneavoastră — spuse el, așezîndu-se și punîndu-și pe genunchi servieta mare, cu două încuietori. Cu ce vă pot fi de folos?

— Veți afla îndată totul — răspunse Igor, liniștit, scoțînd formularele interogatoriului. Să completăm mai întîi partea introductivă.

— Interogatoriu în toată regula — zîmbi Revenko și-și netezi părul blond, ondulat.

— Așa e regulamentul.

— Ei, ce să-i faci? Dacă așa e regulamentul...

Răspunse repede la întrebările cerute și Igor îi întinse un formular:

— Aici trebuie să semnați.

— Dar ce-i asta? întrebă Revenko, cu interes.

— Avertismentul. În cazul unor declarații false, după cum vedeți, sînt prevăzute sancțiuni.

— Ce prostie! Dar, mă rog... Revenko iscăli cu mișcări largi. Era, ca și mai înainte, calm și sigur de sine, atîta doar că se încordase parcă, imperceptibil, iar ochii lui căpătară un luciu rece. Ce urmează? întrebă el, lăsîndu-se pe spetează scaunului.

— Urmează ancheta, Vladimir Iakovlevici. Dar înainte de toate, vă rog să-mi spuneți ce sentimente nutreați față de Lucinin?

— Eu? Cele mai bune sentimente. Susțin și azi că era un inginer și un organizator talentat, aici nu încape dubiu. Deși nu se pricepea să se înțeleagă întotdeauna cu oamenii: Eram nevoit uneori să atenuez unele situații.

— Perfect. Așa am să și notez. Dar invenția lui? Îi recunoașteți această invenție?

— Cum să vă spun? În treaba asta, mărturisesc, nu sînt prea competent — și Revenko dădu din umeri. Se spune că a împrumutat-o de undeva.

— Dar părerea dumneavoastră?

— Ce nu știu, dragul meu, nu știu.

— Se întîmplă. Așa am să și notez. Acum, în legătură cu reconstrucția fabricii dumneavoastră. Ați participat la ea, nu-i așa ?

— Da, desigur.

— După care proiect s-a desfășurat ?

— După care ? Păi după același proiect care a fost descoperit mai tîrziu la combinatul din Baranovsk.

— Sînteți sigur, Vladimir Iakovlevici ?

— Ba bine că nu ! Dar de ce mă-ntrebați despre asta ?

— Fiindcă dumneavoastră, în timp ce reconstruiați fabrica, v-ați abătut, pare-se, foarte mult de la proiect. De ce s-a întîmplat așa ?

— Ei, știți — pe chipul concentrat al lui Revenko se ivi o clipă un zîmbet îngăduitor. În cursul unei lucrări ești întotdeauna nevoit să aduci unele corective. Fără asta nu se poate.

— Dar de ce atît de multe ? Chiar și în compoziția și cantitatea utilajului, în construcția lui, în schema tehnologică, la urma urmei.

— A, nu, asta să-i întrebați pe proiectanți.

— I-am întrebat. Apropo, ei au participat alături de dumneavoastră la reconstrucția fabricii.

— Nădăjduiesc că ei v-au explicat ?...

— Da, mi-au explicat că acest proiect a fost făcut după reconstrucție.

— Asta-i bună ! Și atunci cum credeți că am reconstruit fabrica ? rîse Revenko. Fața lui rotundă nu trăda nici dezorientare, nici ciudă.

„Are nervi de oțel !“ se gîndi Igor și lămuri :

— Ei spun că reconstrucția s-a făcut după schițe. Nu v-ați dat seama de asta ?

— Nu, nu mi-am dat seama.

— Curios ! și Igor clătină din cap. Nu găsiți ? Toți au știut-o, afară de dumneavoastră.

— Mie, în schimb, altceva îmi pare curios.

— Ce anume ?

— Tonul dumneavoastră — rosti sever Revenko. Vorbiți cu mine de parcă ați încerca să mă prindeți cu vreo neregulă.

— Nu tonul contează, ci faptele. Faptele vă nemulțumesc ? Pe mine ele mă miră. Doar sînteți un om inteligent, Vladimir Iakovlevici. Vedeți și dumneavoastră

ce situații se creează : fabrica a fost reconstruită cu importante abateri de la proiect. Așa-i ?

— Așa-i. Și ce contează ?

— Pe cînd combinatul din Baranovsk și-a construit atelierul în strictă conformitate cu acest proiect. Iată adeverința respectivă. Ce înseamnă asta ? Oricine v-ar putea-o spune : asta înseamnă că proiectul de față era destinat combinatului din Baranovsk. În cazul acesta, unde-i proiectul după care s-a reconstruit fabrica dumneavoastră ? Poate c-a fost distrus ? Ori s-a pierdut ?

— Absurd !

— Sînt întru totul de acord cu dumneavoastră. Rămîne o singură ipoteză : că proiectul, pur și simplu, n-a existat. Au fost doar niște schițe.

— Ceea ce ar fi însemnat o ilegalitate dintre cele mai grosolane ! exclamă Revenko, strîngînd convulsiv servieta în mîini, încît încheieturile degetelor i se albiră.

„Ehei, drăguțule, ai început să-ți pierzi calmul — zîmbi Igor în sinea lui. Nici chiar nervii tăi de oțel pare-se că nu rezistă". Și observă cu liniște :

— Sigur că ar fi fost o ilegalitate. Dar Lucinin, care era autorul proiectului, a condus el însuși reconstrucția. S-a lucrat în mare grabă. Așa încît existența unor schițe, chiar dacă nu e justificată, e explicabilă.

— Obligația dumneavoastră nu este de a explica, ci de a asculta niște explicații !

— Ceea ce am și făcut. Și chiar așa mi-au explicat toți, afară de dumneavoastră. Dumneavoastră îmi dați niște explicații extrem de stranii.

— Plutonu-ntreg greșește pasul, numai el ține pasul — rosti cu voce de bas Raskotov, din colțul său de pe canapea.

— Iar dumneata... — și Revenko se întoarse spre el. Dumneata... — și deodată încheie calm și ironic : Dumneata, Vikenti Petrovici, după cîte știu, erai de altă părere. Oare ți-ai schimbat-o atît de repede ?

— Nu prea repede — mormăi Raskotov. Cîtuși de puțin repede. Deși s-ar fi cuvenit.

— O clipă, Vladimir Iakovlevici — se amestecă Igor. Notez explicația dumneavoastră. Deci fabrica a fost reconstruită conform proiectului după care, mai tîrziu, a fost construit atelierul de la combinatul din Baranovsk. În cursul lucrărilor, dumneavoastră ați introdus

în proiect schimbări mari, uneori chiar înrăutățindu-l prin aceste schimbări.

— Dați-mi voie! De ce să-l fi înrăutățit?

— Calitatea producției dumneavoastră e ceva mai scăzută. Iar productivitatea e mai mică. Iată confirmarea din partea inginerului-șef al combinatului.

— Păi bine, dar noi eram cei care construiam pentru întîia oară!

— Desigur. Deci considerați că v-am înțeles bine?

— Da — răspunse tăios Revenko. Și o comisie competentă din minister...

— Să trecem acum la această comisie — îl întrerupse Igor. Îl cunoașteți de mult pe președintele ei?

— Eu?... Relativ de mult.

— Pare-se că ați fost colegi?

Revenko zîmbi, dînd dovadă de o uimitoare stăpînire de sine, și-și netezi părul cu mîna:

— Cine v-a spus asta? Ah, vă rog să mă scuzați. N-am voie să vă pun întrebări. Și dumneavoastră aveți... da... metode proprii.

— În cazul de față, metoda a fost extrem de simplă — răspunse netulburat Igor. Ne-a spus-o chiar Mihail Nikitovici Kobeț.

— Chiar el?! nu-și putu stăpîni uimirea Revenko. Dar dați-mi voie! Cum ați putut...

— Lăsați întrebările — i-o reteză sec Igor. Am eu prea multe să vă pun. Iată deci. Kobeț și-a recunoscut totala incompetență în problema de față. Dar o să ne mai întoarcem la asta. Deocamdată vă rog să-mi spuneți: erați la curent cu scrisorile anonime împotriva lui Lucinin, care au sosit la procuratură, la ziar și la minister?

Revenko se stăpîni din nou, cu un efort, și răspunse calm:

— Desigur. Le-am și citit.

— În linii mari, conțin toate aceleași acuzații, nu-i așa?

— Da, poate.

— Nu ați avut senzația că au fost scrise de una și aceeași persoană?

— Nu m-am gîndit la asta.

— Dar nu v-ați gîndit la faptul că autorul lor cunoaște foarte bine problemele fabricii și că s-ar putea să facă parte din personalul ei?

— Foarte posibil.

Revenko era calm, uimitor de calm, însă obrazul lui plin părea încremenit, pînă și ochii ; doar buzele i se mișcau.

— Și noi ne-am gîndit la toate astea — rosti rar Igor. Și l-am găsit pe autorul scrisorilor.

— Vă felicit.

— Și el a mărturisit. Propriu zis, nici nu-i mai rămînea altceva de făcut. Este un anume Nosov. Îl cunoașteți ?

— Îl cunosc — răspunse sec Revenko.

— Perfect. Iată însă ce pare ciudat la prima vedere. Toate acuzațiile conținute în scrisori au fost confirmate de comisie. Or, dumneavoastră ați fost acela care ați furnizat comisiei lămuririle necesare...

— Nu numai eu.

— Bineînțeles. Dar dumneavoastră ați dat lămuriri chiar la aceste puncte. Așa ne scrie Kobeț. Igor arătă spre una din hîrtiile aflate pe masă. Și aceleași puncte, mai bine zis aceleași acuzații i le-ați sugerat lui Nosov, pentru anonimele sale. Iată depoziția lui.

— Minciună — rosti calm Revenko. Și adaug : o minciună sfruntată !

— Chiar așa ?! se miră Igor. Dar Kobeț e o persoană oficială și, în plus, un vechi prieten de-al dumneavoastră. De ce ar fi...

— Mă refer la Nosov — rosti rar și ferm Revenko, apăsînd pe fiecare cuvînt. Chipul îi rămăsese încremenit, iar ochii priveau într-un punct.

— La Nosov ? repetă Igor. Deci Kobeț are dreptate ?

— Da.

— Așa o să și notăm... Acum în privința lui Nosov. Sînt de acord cu dumneavoastră. Omul acesta nu merită încredere. Dar el nu-i numai ticălos, mai e și viclean pe deasupra. Și v-a dus de nas. Bănuiți cum anume ?

— Nu.

— Nu vă amintiți că i-ați cerut să vă înapoieze o hîrtie, mai precis un bilețel, iar el v-a spus că l-a pierdut ?

— Și asta-i minciună.

— Se prea poate. Numai că hîrtia aceea se află acum la noi. Acolo stau scrise de mîna dumneavoastră unele cuvinte și formulări mai dificile pentru Nosov. Și mai

e notat: „Vezi să scrii corect, altminteri n-au să înțeleagă".

— Minciună!

— Iată biletul acela. Igor luă de pe masă o foaie mică, boțită și i-o arătă lui Revenko.

— Dați-mi voie... — și acesta întinse mîna.

— Nu. O să-l recunoașteți și așa.

— Dați-mi voie! repetă Revenko, amenințător, continuînd să stea încremenit pe scaun, cu mîna întinsă.

— Nu. Priviți-l de departe. E suficient de...

— Atunci mi-l iau singur!...

Revenko sări brusc de pe scaun, răsturnînd cu zgomot servieta, îi smulse lui Igor biletul din mînă și-l vîrî fulgerător în gură. N-apucă însă să-l înghită, că de pe canapea sări la el Raskotov și-l apucă de gîtlej.

— Scuipă-l! îi strigă el, sufocîndu-se.

Lui Revenko îi năvăli sîngele în obraz, începu să horcăie cu zgomot și încercă să descleștеze, să-i frîngă degetele lui Raskotov. Dar acesta, cu cealaltă mînă, îi strînse maxilarele atît de strașnic, încît Revenko, gemînd, își desfăcu dinții încleștați și ghemotocul de hîrtie se rostogoli pe podea. Raskotov îl împinse cu piciorul spre Igor. Acesta netezi atent și cu dezgust biletul umed și-l puse pe o sugativă, presîndu-l cu un dosar gros.

Revenko căzu sleit pe scaun, ținîndu-se cu o mînă de gît și mișcîndu-și fălcile. Obrazul lui își recăpătă treptat culoarea normală. Nu era în stare să scoată un cuvînt, îl urmărea doar cu ochi plini de ură pe Raskotov, care se întorcea agale spre canapea. Pe spinarea lată a acestuia, sub bluza militară, se zăriră omoplații zvîcnind. Raskotov, ca și cum ar fi făcut niște exerciții de înviorare, își dezdoi de cîteva ori, cu putere, brațele. Pesemne că-i amorțiseră. Se așeză pe canapea, clocotind încă de indignare, și rosti răgușit:

— Te-aș fi sugrumat, dacă era după mine...

Revenko își reveni, în sfîrșit, și i se adresă lui Igor, zîmbind în silă:

— Întrucît tot n-am de gînd să iscălesc procesul-verbal, nu e cazul să vă osteniți să-l scrieți.

— Ba nu, am să mă ostenesc — replică Igor. Iar după aceea om mai vedea. Numai că am să notez îndată și fapta eroică pe care ați săvîrșit-o.

— Cum doriți. Revenko se înclină ceremonios, cu o politețe agresivă, dar se vedea bine că are gîtul cam țeapăn.

În clipa aceea cineva bătu în ușă, apoi intră un bărbat cu o valiză mică în mînă.

— Tovarășe Dolin — spuse Igor — păcat că ai întîrziat. Cetățeanul acesta a încercat adineauri, în chip nefericit, să înghită o hîrtie.

— Nu-i nimic. Am mai văzut eu treburi din astea — răspunse calm noul-venit. Iată actul de constatare. Totul s-a petrecut așa cum ați presupus. Iar eu...

— Îți mulțumesc foarte mult. Acum discuția noastră o să decurgă și mai vioi — răspunse Igor.

Își luară rămas bun și omul plecă. Calm, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic, Igor îl întrebă pe Revenko:

— Inginerii Cerkasov și Filatova au lucrat împreună cu Lucinin la proiectul pentru combinat?

— Dacă asta se poate numi lucru!

— Adică?

— Citiți constatările comisiei — răspunse Revenko, batjocoritor, continuînd să-și frece mașinal gîtul.

— Le-am citit. Deci, cum spuneam, ei susțin că proiectul nu purta ștampila fabricii, ci doar semnăturile lor. Ulterior însă, în momentul cînd a început ancheta, s-a constatat că, dimpotrivă, proiectul are ștampila, în schimb lipseau semnăturile. E ciudat, nu-i așa?

— Asta nu mă privește.

— Da? Dar dumneavoastră ați fost acela care ați prezentat comisiei proiectul. Iată, Kobeț ne confirmă asta în scris.

— Mi s-a cerut să-l prezint și l-am prezentat.

— Dar de ce nu i s-a cerut lui Lucinin?

— Era bolnav în perioada aceea.

— Și de unde ați luat proiectul?

— De la el din birou.

— De unde anume, din birou?

— Nu-mi mai aduc aminte. Și, în general...

— O clipă. Nu-i nevoie să vă enervați. Lucinin a susținut că-și ținea copiile proiectului încuiate în sertarul mesei.

— Sertarul era deschis!

— Așa? Igor zăbovi o clipă, apoi întrebă brusc: Unde-s cheile de la sertarele dumneavoastră?

Revenko își pipăi buzunarul, dar în aceeași clipă lăsă să-i cadă încet mîna și se uită țintă la Igor.

— Le-am lăsat la secretară — rosti el rar. Broasca s-a stricat şi se descuie greu. Am rugat-o s-o repare.

— Nu broasca s-a stricat, ci cheia — replică Igor cu răceală. Aţi descuiat cu cheia aceasta sertarul lui Lucinin şi cheia s-a îndoit; mai mult, i s-a rupt unul din zimţi. Broasca s-a descuiat greu şi aţi stricat-o, la fel ca şi cheia. Iată rezultatul expertizei. Igor arătă spre hîrtia pe care o adusese cu puţin înainte Dolin. De ce aţi făcut asta? De ce aţi luat de la secretară ştampila fabricii? Iată depoziţiile ei — şi scoase din dosar o altă hîrtie pe care i-o întinse lui Revenko. Puteţi să luaţi cunoştinţă.

— V-am mai spus — răspunse acesta rar. N-am să iscălesc procesul-verbal. Şi nici n-am să mai răspund la întrebări.

— Nici nu mai e nevoie — răspunse Igor. Totul e limpede şi aşa. Vă pot spune chiar de ce îl uraţi pe Lucinin. Era mai strălucit, mai talentat decît dumneavoastră. Îl invidiaţi. Devenise directorul fabricii. Or, pînă atunci, director fuseseţi dumneavoastră. Şi, în sfîrşit, pe el, şi nu pe dumneavoastră îl iubea Filatova...

— Vă poftesc... — strigă deodată poruncitor Revenko — vă poftesc să nu vă amestecaţi în problema asta!... E o problemă personală!... Este... este o ticăloşie, la urma urmei!

— Dumneavoastră îmi vorbiţi de ticăloşie? întrebă mirat Igor. Dumneavoastră?! De ce aţi urmărit-o pe Filatova? De ce v-aţi dus la soţia lui Lucinin? De ce i-aţi dat telefoane şi i-aţi strecurat scrisori anonime? Toate astea cum se cheamă, vă întreb eu?

Sîngele năvăli iar în obrazul gras al lui Revenko. Nu-şi mai putea stăpîni turbarea care-l cuprinsese. Izbi puternic cu pumnul în masă, scăpînd din nou servieta pe podea, şi strigă:

— Vă repet să nu vă amestecaţi!... Nu vă priveşte! E limpede?!... Nu sînteţi decît un funcţionăraş, o maşină fără suflet!! Ştiţi dumneavoastră ce-i aceea dragoste?! Sînteţi în stare să jertfiţi totul pentru ea? Tot ce aveţi mai scump în viaţă? Pe cînd eu pot! Pot! Şi eu o iubesc! Puteţi să mă şi ucideţi! N-aveţi decît! Dar am s-o iubesc şi acolo, şi acolo!...

În glasul lui sacadat se simțea atîta furie, atîta patimă, încît Igor se cutremură gîndindu-se numai la ce era în stare să facă omul acesta în numele iubirii lui.

— Dar ei, în afară de durere, nu i-ați adus nimic — rosti el încet.

— Este și durerea mea! Este durerea mea și a ei! Revenko se aplecase, cu pîntecele lipit de masă, și continua să izbească convulsiv cu pumnul. Și să nu vă amestecați în treaba asta! Este durerea noastră! Este iubirea noastră!

— Bine, ajunge — spuse Igor, sever, și clătină din cap, ca și cînd ar fi vrut să alunge înțepeneala care-l cuprinsese o clipă. Ajunge! Nu se poate să săvîrșești crime în numele iubirii.

— Ba se poate! Se poate orice!...

— În cazul acesta, trebuie să dai socoteală pentru ele. L-ai învăluit pe Lucinin într-o rețea de minciuni și calomnii. L-ai împins la sinucidere, dacă vrei să știi! Iată decizia procurorului. Ești arestat, Revenko.

— Asta-i provocare!... strigă el, sărind în picioare. O provocare! Încălcarea legalității! O să fiți trași la răspundere!...

Începu să alerge agitat prin birou, mic, gras, cu pumnii încleștați. Privindu-i obrazul roșu, în care năvălise sîngele, părul blond răvășit, cu șuvițe lipite pe frunte, ochii bulbucați de turbare, Igor crezu o clipă că Revenko și-a pierdut mințile.

— O provocare! continuă să strige Revenko din ce în ce mai răgușit și deodată se repezi spre ușă.

Dar Raskotov îi tăie calea.

— Înapoi! rosti el, amenințător.

Cînd Revenko fu dus, în sfîrșit, Igor se lăsă istovit pe spetează scaunului. Sună telefonul. Igor ridică receptorul cu mîna vlăguită, dar pe loc uită de oboseală: recunoscuse vocea lui Tomilin.

— Mîine dimineață sosim. Cu Losev e în regulă. Pe la tine ce mai e?

Igor îi relată pe scurt rezultatul interogatoriului care tocmai se sfîrșise.

Tomilin tăcea.

— Mă auzi? strigă Igor.

— Te-aud — răspunse Tomilin după o pauză. Toate-s precum spui, și nu tocmai. Bulavkin a vorbit...

Bulavkin a vorbit

Dimineața, în fața Inspectoratului municipiului se opri un „GAZ" prăfuit. Primul sări din el Vitali Losev, cu o șapcă cenușie în cap, trasă aproape pînă peste ochi ; haina și-o aruncase pe spate și o ținea cu mîna. În urma lui Losev apăru Tomilin. Coborî fără grabă din mașină și chemă milițianul care stătea lîngă ușă. Apoi intră și el în clădirea inspectoratului.

Ofițerul de serviciu sări bucuros de la locul lui și strînse mîna noilor sosiți. Între timp, pe scară, sărea venind în întîmpinarea lor Igor. Îl îmbrățișă pe Vitali :

— Nici focul nu ne prinde, nici apa nu ne ia, așa-i?

— Așa-i — răspunse Vitali. Să mergem mai repede, am un sac de noutăți.

Tot atunci milițianul îl scoase din „GAZ" pe Anton Anișin, care arunca priviri cercetătoare în jur.

Intrînd în birou, Vitali închise bine ușa și, întorcîndu-se spre Igor, spuse emoționat :

— Află că Bulavkin și-a amintit ultimele cuvinte ale lui Lucinin din ziua aceea, înaintea morții sale : „Eu, Sereoja, o să mă mai bat. Să nu creadă ăia că-s Hristos. Nu mă las eu îngropat cu una cu două". Iată ce voia să ne spună Serghei.

De cîte ori era emoționat, Igor, spre deosebire de Vitali, devenea zgîrcit la vorbă și aspru. De astă dată, la fel, aruncă răspicat și tăios, așezîndu-se la masă :

— Ia-le pe rînd ! Ce s-a întîmplat la Bulavkin ? Și, pentru Dumnezeu, stai jos odată, nu te mai foi de colo-colo !

Față de un asemenea ton, Vitali se simțea de fiecare dată ofensat și trecea pe loc la o conversație voit rece, oficială.

— Cum doriţi, tovarăşe căpitan. Pot să stau jos şi să le iau pe rînd. Se aşează pe canapea lîngă Tomilin şi, luînd din mîna acestuia un dosar subţire, se apucă să-i dezlege şnurul. Iată depoziţia lui Bulavkin — zise el, reţinut. Faptele, după spusele lui, s-au desfăşurat în modul următor. Bulavkin se pregătea să vină la noi în seara zilei de douăzeci şi doi. Iar a doua zi dimineaţă trebuia să plece în deplasare la combinatul din Cehov şi să aducă de acolo un camion cu panouri, lambriuri, pentru construcţie. Şoferul lor era bolnav. Dar în seara aceea, exact cînd se pregătea să vină la noi, l-a întîlnit în stradă, chiar lîngă casa lui, pe Nosov, care i-a transmis că Revenko a dat dispoziţie să plece imediat la combinat. Tot Nosov i-a înmînat şi ordinul de deplasare şi banii, zicînd că treaba e foarte urgentă şi că de aceea trebuie să plece cu maşina, împreună cu muncitorul Anişin. Maşina îl şi aşteaptă în dreptul casei lui Anişin; pe strada Recinaia. Bulavkin e un băiat disciplinat. S-a mirat, ce-i drept, că Nosov a scos maşina din fabrică fără el, dar n-a refuzat să plece. Şi au pornit spre strada Recinaia. Acolo Bulavkin a băgat de seamă că maşina nu era în stradă, ci fusese trasă în curte, dar n-a dat importanţă acestui lucru. Iar mai tîrziu, cînd au trecut de Pojaruri, Anişin l-a atacat pe neaşteptate. Ce s-a întîmplat mai departe, ştim şi noi. Iată depoziţia. Puteţi să luaţi cunoştinţă de cele scrise, tovarăşe căpitan.

Vitali se sculă şi puse hîrtiile pe masă, în faţa lui Igor. Păstra o atitudine demonstrativ oficială.

Igor zîmbi.

— Bine, nu mai face pe nebunul. Bulavkin nu ţi-a spus de ce l-a atacat Anişin? Poate că s-au certat pe drum.

— Nu pricepe nici el de ce. N-a fost nici o ceartă între ei. Şi, de fapt, abia dacă se cunoşteau.

— Bu-un. Tabloul devine interesant.

— Dar deocamdată — începu Vitali, căruia încă nu-i trecuse năduful — trebuie neapărat...

Soneria telefonului îl întrerupse. Ofiţerul de serviciu raportă:

— O fată cere să intre la dumneavoastră, tovarăşe căpitan.

Peste cîteva clipe se auzi o bătaie în uşă. În prag se ivi o fată slăbuţă, cu o claie de păr auriu în cap, ţinut de o panglică albastră; purta o fustă scurtă în mai multe culori, iar în picioarele arse de soare nişte sandale albe, scîlciate.

Igor o recunoscu îndată.

— Intră, Lara, intră — spuse el, sculîndu-se. Bună ziua. Hai intră, ce-ai rămas acolo?

Fata îşi săltă dîrz bărbia ascuţită şi aruncă o privire spre Vitali şi Tomilin, care şedeau pe canapea. Apoi întrebă provocător:

— Dumneavoastră îl căutaţi pe Serioja sau nu? Cît se mai poate aştepta? Au trecut... — glasul îi tremură puţin — au trecut nouă zile şi tot n-a apărut. Şi asta se cheamă că-l căutaţi?

Fata se lupta din greu să-şi biruie timiditatea şi din această pricină părea mai mînioasă şi mai agresivă.

— L-am găsit — rosti Igor, grav.

— Atunci de ce nu spuneţi nimic? izbucni fata, aproape plîngînd, continuînd să stea în prag. Noi... Anfisiei Gordeevna i-au secat lacrimile de atîta plîns... Se poate să... chinuiţi aşa oamenii?

— I s-a întîmplat o nenorocire...

— Cum aşa?! şi se încordă toată. Trăieşte? Spuneţi-mi numai atît...

— Trăieşte. E la spital. În Ciudîlovka.

— Vai de mine! exclamă ea, plesnindu-şi palmele una de alta. Plec chiar acum! E un autobuz care merge pînă acolo! Numai să mă învoiesc de la serviciu...

— Şi cum rămîne cu tata? zîmbi Igor.

— Ce-are a face tata? Doar n-am să-i cer voie... Puse mîna pe clanţa uşii, dar în aceeaşi clipă se întoarse din nou spre Igor: Vasăzică trăieşte, aşa-i? Mi-aţi spus adevărul?

— Bineînţeles.

— Vai de mine, alerg! Vă rog să mă scuzaţi!...

Uşa se trînti în urma ei cu atîta repeziciune, că Igor n-apucă să-i mai spună nimic. Se uită la Tomilin şi zise cu un oftat:

— Şi mai vorbeai de Shakespeare! Romeo şi Julieta!...

— Halal fată!... făcu tărăgănat Vitali, plin de admiraţie.

— Ce voiai să spui cînd a intrat ea? îl întrebă Igor.

— Eu?... A, da. Vitali se încruntă iar: Trebuie să-l arestăm imediat pe Egor Anişin. Imediat! Mă duc chiar eu.

— Ţi-ajunge unul din fraţiori — răspunse Igor. Hai să-i împărţim. Îl sun acuşi pe Saveliev.

— A! Aţi şi făcut cunoştinţă?

— Desigur. Ancheta s-a redeschis în mod oficial. Şi i-a fost încredinţată lui.

— Mamă-doamne! Şi cum rămîne cu prietenul meu Rogoviţîn? întrebă Vitali, cu o disperare comică, apucîndu-se de cap.

— A fost desărcinat. Pe motiv că-i supraîncărcat — zîmbi Igor.

— Vai, vai! Şi cine a îndrăznit s-o facă?

— Kucianski. Un băiat grozav. Are să-ţi placă. Igor formă numărul procuraturii. Iuri Sergheevici? Salut. Vă deranjează Otkalenko. Iată despre ce-i vorba...

În timp ce Igor vorbea la telefon, Vitali îi şopti ceva lui Tomilin, şi acesta, ridicîndu-se greoi de pe canapea, se îndreptă spre uşă. Se întoarse peste un minut cu un pachet mare, învelit în hîrtie de ziar.

Cînd Igor puse receptorul în furcă, Vitali îi spuse:

— Mai e o chestiune. Arată-i, Nikolai Ignatievici.

Tomilin desfăcu pachetul pe genunchi. În el se afla o bucată de scîndură înnegrită, umedă la un capăt, cu urme proaspete de ferăstrău pe margine. Tomilin aşeză ziarul cu bucata de scîndură pe masă, în faţa lui Igor.

— Asta ce mai e?! se miră acesta.

— A fost luată din barca lui Anişin — lămuri Vitali. Ieri, în timp ce zăceam la spital, Nikolai Ignatievici a procedat la o confiscare oficială. Priveşte numai cît sînge e acolo. Mai bine zis — zîmbi el — cîte pete care par a fi de sînge. E nevoie de o expertiză.

— Interesant...

Igor cercetă cu atenţie bucata de scîndură din faţa lui, apoi o întoarse cu băgare de seamă:

— A-a... Văd, văd... Halal urme, nimic de zis... Îşi aprinse fără grabă o ţigară şi, mijind ochii din pricina fumului, se uită la Vitali: Şi ce concluzii se pot trage din asta?

— Multe... — răspunse evaziv Vitali. Ar fi util, de pildă, să se compare rezultatele expertizei cu declaraţiile lui Bulavkin.

— Așa, așa. Și nu numai cu ale lui Bulavkin. Igor se gîndi o clipă, apoi adăugă : Și cu ale Annei Nikolaevna.

— Cine-i Anna Nikolaevna ?

— O femeie foarte simpatică. Lucrează la fabrică, la contabilitate — răspunse Igor. Ea l-a văzut în ultima seară pe Lucinin. Și pare-se că nu mergea singur.

— Dar cu cine ?

— Nu știe. Dar dacă...

— Exact ! exclamă Vitali. Chiar așa o să și trebuiască să facem. Uitase jignirea, iar din glasul lui dispăruse tonul acela oficial și ironic. Tii, drace ! Grozav ! și își frecă mîinile de bucurie. Chiar acum mi-am adus aminte. O cheamă Burașnikova, nu-i așa ?

— Întocmai. Și acum, în privința expertizei biologice — și Igor se încruntă din nou, uitîndu-se la Tomilin. Te rog să te ocupi tu, Nikolai. Va trebui s-o trimiți la direcția regională.

— Și cît mai urgent — adăugă Vitali.

Mai discutară despre alte treburi, cu adevărat importante și urgente, dar între timp tustrei se gîndeau la același lucru : vasăzică, Lucinin nu s-a sinucis ? Vasăzică, e vorba de... un omor ? Dar atunci cine-i criminalul ? Ce motive a avut să ucidă ? Și cum ? Principalul, desigur, era să afle cine-i. Oare scrisoarea de amenințare a lui Nosov fusese mai mult decît o simplă tentativă de intimidare ?

După ce Tomilin plecă, luînd cu el pachetul cu scîndura, Vitali fu primul care izbucni.

— Gîndește-te ! exclamă el. Nu, nu, gîndește-te ! Așadar, e vorba totuși de un omor ? Și eu care începusem să cred...

— Cînd ai să citești toate materialele și, mai cu seamă, interogatoriul lui Revenko, ai să mai auzi și altele — rosti posomorît Igor. Află că-i un ticălos cum nu s-a văzut.

— Da, da ! Trebuie să le citesc — se repezi Vitali. Unde sînt ?

— Ți le dau acuși... — Igor ezită. Totuși trebuie verificat de zece ori fiecare amănunt. Că omul e om : acum gîndește într-un fel, peste un minut într-alt fel... Mai ales în starea în care se afla Lucinin.

— Asta așa-i, firește — consimți Vitali. Era într-o stare îngrozitoare. Toate se dărîmau în jurul lui...

— Tocmai. Și nervii îi erau praf făcuți...

— Dar Bulavkin spune...

— Nu ăsta-i lucrul cel mai important — și Igor clătină din cap. Important e să știm ce s-a întîmplat cu el. Or, dacă aflăm ce s-a întîmplat cu Bulavkin, vom ști și ce-a fost cu Lucinin. Sînt sigur.

— S-ar putea să ai dreptate...

— Da! își aminti deodată Igor. Am uitat să-ți spun. Aseară am vorbit la telefon cu Korșunov.

— Și?... întrebă nerăbdător Vitali.

— S-a interesat cum merg treburile. Printre altele, trebuie să știi că ne-a ajutat straşnic acolo, la Moscova. Maţulevici a fost pe la el. Iar el a stat de vorbă personal cu Kobeț.

— Formidabil! exclamă Vitali. Îmi imaginez rezultatul.

— Ba nu poți să ți-l imaginezi. Kobeț a scris cu mîna lui totul. Tot adevărul. Ai să citești aici — și Igor bătu cu palma peste dosar: O spovedanie întreagă.

— Și ce-a mai spus Korșunov?

— Ce-a mai spus? I-am raportat totul. Am vorbit pe fir special.

— Asta îmi închipui — observă nerăbdător Vitali. Și mai departe?

Igor zîmbi:

— Mai departe, a fost de acord cu felul cum am lucrat. Ba mai mult, închipuie-ți, ne-a lăudat. Și a mai spus că Svetlov nu mai vine. Crede că ne putem descurca și singuri. Iar el se pregătește să plece într-altă parte.

— Oare unde?

— Undeva în Asia, la Frunze sau la Taşkent, nu știu sigur.

— Oho! Înseamnă că s-a întîmplat ceva!

— Ții minte afacerea în legătură cu Barskul? Cu pașapoartele și stupefiantele?

— Ba bine că nu!

— Ei bine, firul duce într-acolo.

— Foarte interesant... — rosti tărăgănat Vitali, cu invidie.

— Pe scurt, deocamdată citește materialele. Igor deveni din nou aferat. Iar eu am plecat...

Telefonul sună iar. Igor recunoscu vocea lui Simakov.

— Tovarășul Otkalenko ?

— Da. Bună ziua, Ivan Spiridonovici.

— Vă rog să mă scuzați că nu v-am chemat ieri. Ce mai încolo-încoace, am căutat să aflu cele ce m-ați rugat.

— Și ați aflat ?

— Cum să nu. Pe cererea de angajare se află avizul personal al lui Vladimir Iakovlevici Revenko : „Să se facă formele pentru atelierul de dozare". Toate în regulă, cum scrie la carte.

— Deci în atelierul lui Nosov ?

— Întocmai. Și mai zic băieții că l-a adus chiar Nosov. Cică ar fi prieteni. Ce mai încolo-încoace. Dar noi pe prietenii ăștia...

— Ba nu, Ivan Spiridonovici — replică Igor, ferm. De prietenii ăștia ne vom ocupa noi de-acum încolo. Anișin e la lucru ?

— Da. Aud că s-a și sfădit cu careva.

— Aveți grijă să nu plece nicăieri. Sosim îndată. Numai fiți cu băgare de seamă, Ivan Spiridonovici. Cu mare băgare de seamă. Înțelegeți ce vreau să spun ?

— Cum să nu ! În privința asta-i limpede ce mai încolo-încoace. Numai că s-a ivit o altă chestie.

— Ce s-a mai ivit ?

— Se zice că Revenko e arestat... Ce mai încolo-ncoace, ar trebui să-i lămurim pe oameni. Că n-are rost să umble vorba. Sigur că da, îl cunoaștem ca pe-un cal breaz...

— Ca pe un cal breaz îl cunoaștem deocamdată numai noi — rîse Igor. Și o să lămurim, o să povestim tot. Ivan Spiridonovici. În privința asta nu te îndoi.

— Atunci e bine, ce mai încolo-ncoace... — rosti mulțumit Simakov. Dar ce-a făcut ? Aș fi curios să aflu.

— Multe. Însă deocamdată e prea devreme să vorbim despre asta, Ivan Spiridonovici. Ancheta nu s-a terminat încă.

— Atunci e clar. Toate cele bune.

Igor puse receptorul în furcă.

— Un om de aur. Îți crește inima cînd stai de vorbă cu unul ca el. Iată dosarele. Ia cunoștință. Iar eu am plecat. Ne ducem să-l arestăm pe Anișin.

Vitali deveni dintr-o dată serios şi se uită la prietenul său.

— Ai grijă — rosti el, sever. Aici nu-i de glumă. E un bandit periculos. Şi nu poţi şti ce poartă ascuns în buzunar. Aşa încît, fiţi prudenţi. Poate c-ar fi bine să merg şi eu cu voi?

Se sculă de pe divan şi-şi îndreptă şapca, pe sub care se zărea o fîşie albă de bandaj.

— Ba nu — replică Igor. Tu ţi-ai făcut suma. Şi-apoi, ţeasta ta mai are nevoie de nitică îngrijire.

— Ce-are a face ţeasta? zise Vitali şi dădu din mînă a lehamite. Dar Anişin, pricepi...

— Cu Anişin o să fie în regulă. Nu te teme.

Igor îşi puse haina şi-şi potrivi pistolul în buzunar.

— Ba închipuieşte-ţi că mă tem — replică Vitali, provocător.

În primul rînd trebuiră să treacă pe la procuratură, pe la Kucianski, pentru a primi ordinul de arestare împotriva lui Anişin şi de percheziţie a locuinţei lui. Atacul asupra lui Bulavkin şi rănirea gravă a acestuia constituiau temeiuri suficiente pentru asemenea măsuri.

În timp ce Igor se afla la Kucianski, Tomilin, Volov şi încă un lucrător de miliţie îl aşteptau în maşină. Cu toţii fumau nerăbdători, uitîndu-se din cînd în cînd la ceas. Discuţia nu se lega. Fiecare îşi dădea seama că aveau de îndeplinit o misiune dificilă. Anişin nu era omul care să se împace uşor cu situaţia creată.

În cele din urmă apăru Igor. Intră grăbit în maşină şi, trîntind cu putere portiera, se întoarse spre tovarăşii săi.

— Am o idee — spuse el cînd maşina porni. Crezi că noi doi, Nikolai, n-o să ne descurcăm singuri cu individul ăsta? Iar dumneata — i se adresă el lui Volov — du-te împreună cu tovarăşul pe Recinaia. Aveţi sarcina să faceţi percheziţie şi, pentru orice eventualitate, să-l arestaţi acolo. Ca să fiu mai sigur... Iată ordinul de percheziţie. Într-acolo se-ndreaptă acum şi Saveliev. Sînt obiecţii?

Obiecţii nu erau. În orice caz, nimeni nu le exprimă cu glas tare. Igor scoase fotografia lui Anişin, unde acesta se afla alături de Nosov. Toţi priviră cu atenţie —

pentru a cîta oară ? — obrazul uscăţiv, nervos, cu buze subţiri şi strînse, cu nasul acvilin şi cu smocul de păr negru ce-i cădea peste ochii obraznic mijiţi.

— Amarnic flăcău, după cît se vede — observă Tomilin.

— Periculos — îl corectă îngîndurat Volov.

Maşina se opri la capătul străzii Recinaia, la mare depărtare de casa lui Anişin. Cei doi miliţieni coborîră. Igor şi Tomilin le strînseră mîna la despărţire, iar Igor îi mai preveni o dată :

— Să nu intraţi brusc, băieţi. Şi să faceţi o percheziţie în toată regula.

Maşina porni mai departe. Igor îşi şterse fruntea de sudoare. Era cald şi zăpuşitor. Curentul de aer fierbinte ce năvălea în maşină nu le aduse nici o uşurare. Soarele plutea sus pe cerul palid-albăstrui, decolorat parcă, şi razele lui ardeau necruţător. Străzile erau aproape pustii. Casele păreau somnolente, nepăsătoare, moleşite parcă şi ele de arşiţă. În clipa cînd se apropiau de fabrică, Igor simţi brusc o nelinişte inexplicabilă.

— Nu ţii minte unde-i atelierul de dozare ? îl întrebă el pe Tomilin.

— Ultima clădire. Cea mai veche.

— Acolo să tragi maşina — îi spuse Igor şoferului. La vreo cinci minute după ce am intrat noi. Şi din nou îşi şterse fruntea.

Lîngă poarta fabricii, Igor zări pe neaşteptate silueta înaltă a lui Simakov, cu o cămaşă albastră cu mîneci scurte şi cu şapca dată pe ceafă. Lîngă el stătea un flăcău cu părul ciufulit, îmbrăcat într-o salopetă pătată de ulei. Ambii se uitau în jur, iar Simakov, supărat, îl certa pe flăcău.

Maşina n-apucă să stopeze, că Igor şi sări din ea :

— Ce s-a întîmplat, Ivan Spiridonovici ?

— Să spună singur, ce mai încolo-ncoace... — zise acesta, mînios, arătîndu-l pe flăcăul ciufulit. Cap sec, ce mai încolo-încoace. Nu poţi şti ce-i în stare să-ţi trîntească peste o clipă şi să-şi dea în petic.

— Da' eu ce ştiam ? E nebun de-a binelea ! ... încerca să se dezvinovăţească flăcăul, stînjenit de prezenţa unor străini şi dîndu-şi seama de gravitatea gafei sale. Nu i-am spus nimic deosebit — acum i se adresa lui Igor, şi acesta îşi dădu seama că-i vorba de Anişin. Iar el, mă rog, a

început să facă gălăgie. „Nu vreau să car, zice, asta nu-i treaba mea. Eu îl am pe şeful meu. Cînd s-o face bine, o să-mi poruncească el. „Se gîndea la Vaska Nosov — şi flăcăul zîmbi dispreţuitor. Iar eu i-am spus doar atît: «Vezi să nu fie bolnav Vaska al tău. Treceam azi pe strada Gogol şi-l văd că se uită pe fereastră. I-a crescut o barbă de zici că-i dracu gol. I-am strigat de ce nu vine la lucru. Iar el dă din căpăţînă şi-mi face semn cu mîna, adică: „Pleacă de-aici". Şi am plecat.» Asta-i tot... Iar Egor, cum a auzit una ca asta, odată s-a schimbat la faţă. M-a apucat de piept...

— Unde-i acum? îl întrerupse nerăbdător Igor.

— Păi a fugit! exclamă flăcăul. Uite, chiar în clipa asta a fugit. Eu cu Ivan Spiridonovici am zbughit-o afară, da' el nu mai era! Şi noi, se-nţelege...

— E clar! îl întrerupse din nou Igor şi-l întrebă grăbit: Care-i drumul cel mai scurt spre strada Gogol?

— Ştiu eu! strigă şoferul din maşină şi dădu drumul la motor. Urcaţi-vă. Plecăm.

Igor abia apucă să sară în maşină, că aceasta scoase un huruit şi se smuci turbată din loc.

— Ia-o mai încet — îi spuse Igor şoferului. Fii atent!...

Peste un minut cotiră pe altă stradă, dreaptă şi de asemenea pustie. De-a lungul trotuarului creşteau copăcei tineri, piperniciţi. Deodată, undeva departe, înaintea lor, în dosul copacilor, se zări silueta unui om care alerga.

— Dă-i drumul! strigă Igor, aplecîndu-se înainte.

Întredeschise portiera, pregătindu-se să sară. În spatele lui, Tomilin făcu acelaşi lucru. Vîntul le şuiera pe la urechi. În clipa cînd maşina ajunse aproape în dreptul omului care alerga, Igor îl recunoscu pe Anişin. Acesta se uită pieziş la maşină, trase convulsiv aer pe gură şi n-apucă Igor să sară pe trotuar, că Anişin se repezi la un gard înalt şi compact şi zbură peste el dintr-un salt. La aproape un pas de el, Igor făcu acelaşi lucru. Acum alergau amîndoi prin curte, spre casa ce se afla în fund.

— Stai! strigă Igor. Stai, îţi spun!...

Dar lui Anişin nici prin cap nu-i trecea să se oprească. Alerga ca un iepure în zigzag, cînd într-o parte, cînd în alta, de la un copac la altul, temîndu-se, pesemne, ca Igor să nu tragă. Şi deodată, de după casă, se repezi spre ei un cîine alb, cu pete cafenii. Dar cîinele nu la Anişin

sări, ci la Igor și se agăță dintr-o parte de poalele hainei ce fluturau. Igor fu cît pe ce să cadă din pricina smucituriі și, fără să stea pe gînduri, lăsă să-i lunece haina de pe mîneci și continuă să fugă.

Între timp, Anișin dădea ocol casei. Iar cîinele lepădă haina, mîrîind, și se repezi undeva în spate, spre gard. În aceeași clipă, din casă bubui brusc o împușcătură, pesemne chiar în urechea lui Anișin. Acesta sări într-o parte și căzu, împiedicîndu-se de ceva. Tot atunci Igor se prăvăli peste el.

Anișin se zbătea cu înverșunare. La un moment dat, Igor se trezi sub el, apoi, îndoindu-se din spate și apucînd brațul adversarului, fu din nou deasupra, dar pe loc se văzu iar trîntit la pămînt. Igor nu izbutea cu nici un chip să-l imobilizeze pe Anișin, iar acesta, la rîndul său, nu izbutea să scape din mîinile lui puternice. Cei doi se rostogoleau prin iarbă, răsuflînd anevoie, aproape orbiți de furie. Din casă se repezi afară un om. Între timp, dinspre gard, alerga Tomilin, urmărit de cîinele care lătra cu turbare.

Omul strigă cu glas întretăiat :

— Lord ! ... Înapoi ! ... Și se opri descumpănit lîngă cei ce se băteau, neștiind de partea cui să fie. În clipa aceea sosi în fugă și Tomilin. Peste un minut totul se isprăvi.

Tomilin îl prinse pe Anișin de ceafă, cu degetele lui de fier, și-l smuci spre el cu atîta putere, încît acesta, sufocat, se muie îndată în brațele lui. Răsuflînd din greu, Igor se ridică de jos. De sub cămașa sfîșiată se prelingea sînge. Mîrîind întărîtat, cîinele se foia printre ei, dar neîndrăznind să mai atace pe nici unul.

— Știți — le explică tulburat stăpînul dulăului. Tocmai mă pregăteam să plec la vînătoare. Și tocmai îmi făceam de lucru cu arma. Cînd, deodată, văd că aleargă doi. Așa, iar în urma lui, dînsul. Ei, și mi-am dat seama că trebuie să-l opresc. Și nu știu cum, fără să mă gîndesc, am tras. Iar după aceea... Știți, după aceea nu mai știam de loc care-i unul și care-i altul...

— La drept vorbind, vă mulțumim — rosti Igor, răgușit, vîrîndu-și cămașa pe sub curea. Numai că nu știu unde mi-e haina !

— Lord ! strigă stăpînul cîinelui, poruncitor. Caută ! și-l arătă pe Igor.

Cîinele, de parcă s-ar fi bucurat că i se acordă, în sfîrșit, atenție și că vălmășagul ăsta de oameni s-a mai potolit, își vîrî botul în iarbă și, întinzîndu-și coada subțire ca o vergea, se repezi spre gard. Peste o clipă aduse tîrîș haina boțită și sfîșiată și o așeză la picioarele stăpînului său.

— Știți, e un cîine grozav! zise omul cu mîndrie, întinzîndu-i lui Igor haina. Ce-i drept, a fost dresat numai pentru păsări. Dar după cum vedeți...

Anișin fu dus la mașină. Peste o jumătate de oră se și afla în biroul lui Tomilin. Din însărcinarea anchetatorului, interogatoriul îl lua Vitali.

Igor plecă la hotel. Trebuia să se schimbe, să se spele, să-și bandajeze mîna și, cît de cît, să-și vină în fire. Și, de fapt, interogatoriul acesta nu se cădea să-l ia el. Cu puțin în urmă participase la prinderea lui Anișin, și acesta nu i-ar mai fi răspuns acum la nici o întrebare.

Înainte de a fi introdus Anișin, Vitali cercetă cu atenție brațul mînjit de sînge al prietenului său și clătină din cap:

— M-da... Rămîi cu semne pe toată viața. Ce bestii!... Măcar fă niște injecții împotriva turbării.

Vitali îl întîmpină pe Anișin cu aerul cel mai calm din lume.

— Ei, Egor, ai să vorbești singur? îl întrebă el.

— N-am ce să vorbesc — se răți acesta, înverșunat, și ochii îi scăpărară sub părul încîlcit ce-i cădea pe frunte. Și dacă mai puneți mîna pe mine, mă plîng procurorului.

— Ia te uită, pe toate le știi! zîmbi Vitali. Păi cum să nu fi pus mîna pe tine? Că doar n-ai fi venit singur. Știi și tu cum ai luat-o la sănătoasa. Iar să vorbești despre isprăvile tale, nu-i cine știe ce mare bucurie. Înțeleg asta. Dar trebuie să înțelegi și tu. Înainte de a ajunge la tine, am străbătut un drum lung. Și am aflat multe. Cu mine, de pildă, a fost în mare prietenie Anton al tău. Ce-i drept, numai un timp. Pe urmă ne-am certat. Dar a apucat să-mi spună multe.

Anișin îi aruncă din nou o privire dușmănoasă, însă de astă dată bănuitoare.

— Las' că vă cunosc eu poveștile...

— Nu le cunoști bine. N-am de ce să mint. Și nu numai Anton mi-a povestit de tine, ci și Palagheia Feodorovna.

Şi, bineînţeles, Nosov. „Prietenie bună, vifor şi furtună". Aşa-i ?

— Nu ştiu.

— Ba ştii — Vitali clătină din cap şi, scoţînd din buzunar pipa, se apucă s-o umple pe-ndelete. Mai bine ţi-ai descărca inima. E mai uşor să trăieşti cu inima curată. Că doar pentru tine nu-i prea tîrziu. În ce an eşti născut ?

— În patruzeci şi patru... — mormăi Anişin.

— Ei, vezi !...

Anişin ridică deodată capul şi zîmbi :

— Vrei să mă-ndupleci, şefule ? Eu îs hîrşîit, ştiu cum vine treaba. Dacă vrei să mă-ndupleci, înseamnă că n-ai împotriva mea nici pe dracu. Şi deodată sări în picioare strigînd : Să vină procurorul !...

— Stai jos ! rosti sever Vitali. O să ai şi procuror.

Se stăpînea cu greu să nu izbucnească, să nu strige şi el, să nu lovească în mutra asta obraznică. Dar a fost numai o secundă de mînie pustiitoare, pornită de undeva din adîncul fiinţei sale. Nu, n-avea voie să strige şi cu atît mai puţin să lovească. Asta s-ar fi putut acolo, în curtea casei aceleia, în timpul încăierării. Dar acum Anişin era în mîinile sale. Şi zîmbetele astea provocatoare, strigătele acestea, toate proveneau din furie neputincioasă, din aroganţă, din obişnuinţa de a poza. Căci el, Anişin, ştia tot ce-a făcut, ştia ce consecinţe decurg din faptele lui.

— Bine — spuse Vitali, redobîndindu-şi calmul. Bine. Ai să povesteşti totul mai tîrziu, Egor. Iar pînă atunci, o să-ţi povestesc eu cîte ceva. Şi după aceea, judecă şi tu dacă te cunosc sau nu te cunosc.

Anişin se lăsă comod pe speteaza scaunului şi rosti batjocoritor :

— Am s-ascult cu plăcere. Numai, îmi daţi şi mie să trag un fum ?

Era limpede că a înţeles greşit răbdarea lui Vitali, tonul lui paşnic şi-şi spunea că „şeful" nu ştie, într-adevăr, nimic şi că o să înceapă să-l roage, să-l ia cu binişorul, să-l înduplece.

— Şezi cum se cuvine ! îi spuse tăios Vitali. Nu eşti musafir aici. Dar de fumat, îţi dau. Ţine !

Trase cu o smucitură sertarul şi aruncă peste masă un pachet de ţigări început. Apoi îşi recăpătă din nou stăpînirea de sine şi se apucă, preocupat, să-şi aprindă pipa.

Anișin își schimbă poziția pe scaun, cu mișcări dinadins leneșe, ca și cînd ar fi făcut cuiva o favoare, și-și aprinse și el țigara. Totuși părea ușor descumpănit și sta la pîndă. Trupul lui slab, vînos era ca o coardă răsucită, ca un arc, și fiecare mușchi, fiecare nerv al său era încordat, în așteptare. Fuma lacom, trăgînd la intervale scurte din țigară, de parcă ar fi căutat să se amețească mai repede, să se liniștească.

— Așadar, iată — începu Vitali. Ascultă : tu cu Anton ați fost crescuți la Casa copilului. Pe mama voastră n-o cunoașteți, tatăl de asemenea. Deși Anton își amintește totuși de maică-sa. Era frumoasă, zice. Și veselă.

— I-a ieșit veselia pe nas... — aruncă Anișin, morocănos.

— Nu-i așa, drăguțule ? ! Ce zici ? Atîta s-a veselit, că a ajuns să-și dea copiii la orfelinat ! Ești un prost, Egor ! Află că în patruzeci și șase, lumea nu se veselea. Pe-alocuri, cîte unii mai mureau de foame. Fasciștii au devastat țara. Asta e. Maică-ta v-a dus la Casa copilului. A spus cum vă cheamă. Venea pe la voi. Iar pe urmă se spune că s-a îmbolnăvit. Și basta ! N-ați mai avut mamă. Și așa ați crescut unul lîngă altul. V-a hrănit țara din ultimele ei puteri. Anton, acela-i fire slabă, sperioasă, se atașează ușor de oameni. Pe cînd tu ești fluieră-vînt, un ciulin. Anton s-a obișnuit la Casa copilului, a învățat să rabde. Era rău acolo, asta așa-i. Pe cînd tu ai fugit. Ai pornit-o prin lume. Prin gări, prin trenuri, pe la talciocuri, prin berării, prin centre de reeducare, colonii, în detențiuni provizorii... Un vagabond...

Anișin tresări și ridică iute capul, uitîndu-se fix la Vitali, fără să clipească, dar tăcu trăgînd mai adînc din țigară.

— Cîți ani au trecut în felul acesta, n-ai numărat — urmă Vitali, cuprins din ce în ce mai mult de un soi de amărăciune și antrenîndu-se pe nesimțite. În locul tău, îi numărau cei care scriau hotărîrile, adeverințele și sentințele. Dar și tu, pînă la urmă, ai început să obosești și să-ți mai aduni mințile. Și într-o bună zi te-ai hotărît să-ți cauți fratele, unica ta rudă pe lumea asta. L-ai găsit. Fratele tău era însurat, avea casă. Și el îți ducea dorul. Rămăsese aceeași fire slabă, ca și înainte. Trăgea la băutură. Se văicărea, scîncea, nu muncea și o chinuia pe nevastă-sa.

— A avut ea de tras cu el — mormăi pe neașteptate Anișin.

— Ce-i drept, a avut. Iar pe tine te-a îndrăgit ca pe propriul ei fiu. Și plîngea nopțile din pricina amîndurora. Și pentru soarta ei, desigur...

Anișin ședea încovoiat, cu coatele sprijinite pe genunchi, și fuma fără să ridice capul.

— Ajunge, șefule — rosti el surd, înspre podea. Nu-mi mai răscoli inima. Că n-are să-ți ajute. Așa să știi.

— Ba nu, Egor, am să spun tot pînă la capăt — ripostă Vitali. Ca să-ți fie de folos. De altfel, mă și apropii de sfîrșit. Ai hotărît, pînă la urmă, să-ți cauți de lucru. Ți-ai găsit și un prieten, pe Vaska. El ți-a povestit despre fabrica lui, despre director. Și te-ai dus la el. Dar directorul nu te-a primit.

— M-au alungat din prag — rosti Anișin, cu același glas înăbușit, dar de astă dată cu furie. N-a binevoit să mă primească, bestia!

Vitali făcu un efort să nu-și piardă stăpînirea de sine; tăcu doar o clipă, aprinzîndu-și pipa cu mîini ușor tremurătoare. „De unde mai am atîta putere? se gîndi el, cu tristețe. De unde?" Și urmă cu o voce egală, poate prea egală:

— Nu era o bestie, Egor. Avea mari necazuri în perioada aceea. Era hăituit. Era amenințat cu închisoarea.

— Nu zău?

Anișin ridică iute capul, cu o smucitură, și se uită la Vitali, neîncrezător și cu bănuială. Iar Vitali, privindu-l drept în ochi, adăugă încet:

— Un altul ar fi ajuns la sinucidere. Pe cînd el nu făcea decît să vină la tine, la pescuit.

Și deodată Vitali văzu cum fruntea lui Anișin se acoperi cu picături mici de sudoare, în timp ce broboane mari îi curgeau pe tîmple, pe obraji, pe gît, și cum pe frunte i se umflară brusc două vine șerpuite și începură să zvîcnească. Anișin ședea cu fălcile încleștate, ațintindu-și în gol privirea ochilor săi negri, ca două fărîme de cărbune. Peste o clipă, își șterse bine fruntea cu palma și, cu o mînă tremurătoare, își duse țigara la gură, dar ea îi căzu dintre degete. Se aplecă grăbit și o ridică.

Iar Vitali urmă:

— Ei, și după aceea... după aceea — repetă el, apăsînd pe cuvinte — te-ai angajat la fabrică. Te-a aranjat

Vaska. Noul director, nu se ştie de ce, îl asculta grozav pe Vaska. Iar tu, Egor, nu se ştie de ce, ţi-ai pierdut liniştea... — rosti încet de tot Vitali. Într-atîta ţi-ai pierdut-o, încît...

— Ba nu mi-am pierdut-o!... ţipă deodată isteric Anişin, dînd din mîini spre Vitali, ca şi cînd ar fi vrut să-l alunge din faţa ochilor. Nu mi-am pierdut-o!...

— Linişte! strigă la el Vitali.

Şi Anişin tăcu la fel de brusc, continuînd doar să mişte din buze, fără să scoată un sunet.

— ...Ţi-ai pierdut-o pînă într-atît — urmă Vitali, cu tonul dinainte — încît, cu primul prilej ivit, l-ai atacat pe Bulavkin. De ce l-ai atacat?

— Nu l-am atacat!... zbieră cu turbare Anişin, ştergîndu-şi iar fruntea. Nu l-am atacat!

— Dar Bulavkin trăieşte — rosti încet Vitali. Trăieşte, înţelegi? Şi noi l-am găsit.

Anişin îi aruncă o privire sălbatică lui Vitali. Nervii săi cedară. Căzu cu capul pe masă, hohotind amarnic şi muşcîndu-şi mîneca cămăşii. Fu scos afară. Iar către sfîrşitul zilei sosi Anna Nikolaevna Buraşnikova. În biroul lui Tomilin îi fură arătaţi patru tineri cu părul închis la culoare. Al doilea din dreapta era Anişin. Anna Nikolaevna îi privi pe rînd, mijindu-şi ochii miopi, apoi se întoarse către Saveliev, care şedea la masă, şi spuse fistîcită, strîngîndu-şi geanta în mînă.

— Nu pot să-mi iau un păcat pe suflet. Nu cunosc pe nici unul dintre ei.

— Ce să-i faci, Anna Nikolaevna, aşa o să şi scriem — răspunse imperturbabil Saveliev.

Iar cînd rămaseră singuri, Buraşnikova, necăjită şi înciudată împotriva ei însăşi, izbucni:

— N-am de fel ţinere de minte cînd e vorba de feţele oamenilor. V-am mai spus asta. Să mori de necaz, nu alta! Păi eu, dacă puteam... şi deodată tăcu, silindu-se să-şi amintească ceva. Ia stai, ia stai... zise ea, în cele din urmă. Cum am putut să uit? Şi încheie grăbită: Păi sigur că da! Tocmai atunci a venit la mine nepoată-mea. Trebuie că s-a întîlnit faţă-n faţă cu ei. Doamne! Şi are fata asta nişte ochi ageri!... Nimic nu-i scapă!...

Fata cu ochi ageri se dovedi a fi... Lara Kojeva. Dar în ziua aceea Lara nu era în oraş.

Seara, cei doi prieteni primiră din nou vizita lui Kucianski. Tînărul substitut de procuror se împrietenise pe neașteptate cu moscoviții nou-sosiți. Băură cu toții ceai tare, preparat de Vitali. Kucianski spuse rîzînd :

— Ei, acum sînteți amîndoi accidentați. Unul lovit, celălalt mușcat. Fii atent, Igor Sergheevici, să nu începi să muști și dumneata.

— Da, o să încep... — răspunse morocănos Igor. De pildă, lui Revenko ăsta i-aș înfige colții în gît, pe cuvîntul meu. M-a adus în pragul nebuniei, nu alta. Și, pe deasupra, vezi mata, mai aruncă toată vina pe dragostea lui, ticălosul !

Iar Vitali rosti cu tristețe :

— Eh, dac-ați ști ce om era Jenka !...

— Știu — răspunse Igor. Acum știm și noi ce om era — și, aparent, fără nici o legătură cu cele spuse, adăugă : Uite, mîine o chemăm pe Lara aceea. Poate că-l recunoaște ea pe Anișin.

— Și-atunci ?... întrebă atent Vitali.

— Atunci om vedea ce-or să mai cînte : și Anișin, și Nosov, și Revenko.

Vitali oftă :

— Andrei Mihailovici, ai auzit vreodată despre „elixirul adevărului" ?

— Am auzit. Are mai multe denumiri : narcoanaliză, narcodiagnosticare. În Occident există mulți adepți ai acestei metode.

— Înțelegi — și Vitali se întoarse spre Igor. Inculpatului i se face o injecție. I se introduce în corp un narcotic special. Și omul, căruia nu i-ai putut smulge cu nici un chip o mărturisire, începe deodată să se spovedească fără oprire.

— Bine zis, fără oprire — băgă de seamă Kucianski. În asemenea cazuri sînt posibile și acuzații false, și autoacuzații, și tot soiul de fantezii.

— În asemenea cazuri trebuie, probabil, să conduci interogatoriul într-un mod special — presupuse Vitali.

— Nu-i asta problema. În primul rînd, s-a stabilit că, dacă omul nu vrea să mărturisească ceva, nu va vorbi nici după ce i s-a administrat narcoticul. Dar principalul e că asta înseamnă o violentare inadmisibilă a psihicului.

— Așa e — consimți Igor.

— Unul va refuza să vorbească, în schimb altul va vorbi — replică Vitali, cît despre violentarea psihicului... Dacă vreţi, arestarea e şi ea o violentare a psihicului.

— Asta-i altceva — şi Kucianski clătină din cap. Cu totul altă problemă. Omul nu devine o jucărie neputincioasă în mîinile anchetatorului. Vedeţi voi, ar fi prea simplu şi prea crud. Nu, dimpotrivă, anchetatorul trebuie să ştie să acţioneze asupra conştiinţei sale, să apeleze la calităţile sufleteşti ale inculpatului, la logica lui, în sfîrşit. Kucianski se antrenase pe nesimţite. Am convingerea că orice criminal, chiar şi cel mai înrăit, are ceva din toate acestea.

— Să nu exagerăm — se amestecă Igor. Vă pot aduce ca exemplu asemenea ferocităţi, încît nici vorbă nu poate fi de conştiinţă sau de calităţi sufleteşti.

— În prezent, problema asta este dezbătută pe larg în ziare. Sînt citate multe cazuri emoţionante de îndreptare a unor indivizi care păreau irecuperabili. Şi de aici rezultă concluzia că nu există oameni irecuperabili.

— Pe baza unor cazuri izolate poţi trage orice concluzie vrei — şi Igor dădu din mînă.

— Şi totuşi, în mod teoretic, oameni irecuperabili nu există — declară cu hotărîre Kucianski. Fiindcă nimeni nu se naşte criminal. Omul devine criminal sub influenţa unor condiţii nefavorabile ce acţionează asupra anumitor trăsături de caracter existente. Asta înseamnă că noi putem...

— Te rog să-mi spui — îl întrerupse Vitali — crezi că există boli incurabile?

— Există, desigur. Şi ce-are a face?

— Oare ele sînt teoretic incurabile? Poţi întreba orice medic. Îţi va spune: deocamdată sînt incurabile. Deocamdată. Ştiinţa n-a ajuns încă să le rezolve. Dar o să ajungă. Orice medic e sigur de asta. La fel şi cu criminalitatea. Este o boală socială! Şi ştiinţa n-a ajuns încă să trateze cu succes toate varietăţile acestei boli. De aceea e la fel de absurd să susţii sus şi tare că toate bolile se pot vindeca şi că toţi criminalii pot fi recuperaţi. Deocamdată nu se îndreaptă chiar toţi şi nu pe toţi îi putem noi îndrepta.

— Aşa este — îl sprijini Igor. N-are rost să ne mintim singuri. Fiindcă, în asemenea cazuri, asta nu poate decît să dăuneze.

Kucianski izbucni în rîs :

— Ei, fraţilor, e greu să discute cineva cu voi în contradictoriu. Apoi se adresă lui Vitali : Ce părere ai ? De ce recunoaştem existenţa bolilor incurabile şi nu recunoaştem imposibilitatea recuperării unui criminal ?

— Din prostie, iată de ce !

— Nu, asta ar fi prea primitiv. Aici cred că există un motiv mai serios. Voi doi nu vedeţi diferenţa între o boală medicinală, ca s-o numim aşa, şi o boală socială. O boală medicinală — să admitem în mod convenţional această denumire absurdă — nu are influenţă asupra eticii, asupra educării omului. În schimb, o boală socială e direct legată de aceasta. Închipuiţi-vă că am întreprinde o anchetă printre cetăţenii oraşului nostru. La întrebarea : ce să facem cu bolnavii de febră tifoidă ? Vi s-ar răspunde într-un glas : să-i tratăm, ce altă putem face ? Într-un oraş s-a întreprins însă o anchetă cu întrebarea : ce să facem cu huliganii înrăiţi ? Şi mulţi au răspuns : să fie împuşcaţi sau, şi mai rău, să fie spînzuraţi în pieţe publice, ca să slujească drept pildă şi altora. Ce e asta ? Asta-i rezultatul unei educaţii etice greşite. Violenţa n-o poţi nimici prin violenţă, asta a spus-o şi Marx.

— Şi totuşi criminalii sînt închişi în închisori, ba mai mult, uneori chiar sînt împuşcaţi ! exclamă Vitali. Şi, deocamdată, altă soluţie nu există.

— Da. Însă trebuie să le insuflăm oamenilor ideea că e o măsură extremă, silită. Că ea este rezultatul, nu al unei boli incurabile, ci al uneia neglijate. Înţelegeţi ce vreau să spun ? Cîndva, într-o formă incipientă, boala ar fi putut fi vindecată şi ea trebuia să fie vindecată. Pentru ca oamenii să devină atenţi, sensibili, gata să-l ajute pe cel care s-a abătut de la drumul bun. Şi ca să nu se lase antrenaţi de cruzime, să nu educe în ei această trăsătură de caracter. Umanismul, iată ce trebuie să le insuflăm oamenilor. Şi nu un umanism abstract, pasiv, ci unul activ, combativ, eficient. Într-un asemenea mediu nu se va mai dezvolta criminalitatea, nu se vor mai săvîrşi crime.

— Cu asta m-aş declara de acord — spuse Vitali.

— Te pricepi să vorbeşti frumos — zîmbi Igor. Şi ai o teorie frumoasă. Dar dacă, să zicem, a fost ucis un om bun, respectat şi iubit de toţi — glasul îi tremură deodată — atunci conştiinţa indignată reclamă pedepsirea

criminalului, o pedeapsă atît de drastică încît... — Igor nu-şi mai putu stăpîni mînia — încît, într-adevăr, să slujească drept pildă tuturor. Iată ce reclamă conştiinţa omenească, durerea omenească, la urma urmei!

Toţi trei tăcură o clipă, gîndindu-se la Lucinin, la moartea lui absurdă şi tragică, la cei care o provocaseră şi cu care tustrei aveau să se ciocnească nu mai tîrziu decît a doua zi.

Ghemuit într-un colţ al canapelei, Vitali, dus pe gînduri, trăgea din pipa stinsă. Igor, stînd la masă, îşi bea cu înghiţituri rare ceaiul de mult răcit, aproape negru. Iar Kucianski se plimba prin birou, cu mîinile vîrîte în buzunarele pantalonului său elegant, de culoare deschisă. El fu primul care întrerupse tăcerea, rostind îngîndurat:

— La unele popoare există un obicei străvechi şi înţelept. Dacă doi oameni sau două familii s-au certat, ei se adresează unui al treilea om, respectat de toţi, şi-l roagă să le rezolve neînţelegerea. Ei n-au încredere în sentimentele lor atîţate, în mînia şi jignirea care s-a aprins în inima lor. De aceea şi caută un răspuns drept, imparţial: care din doi este de vină?

— Este, într-adevăr, înţelept — se învoi Vitali.

Igor îşi bea tăcut ceaiul.

— Noi n-am fost aleşi — urmă Kucianski — în schimb, avem la rîndul nostru aceeaşi obligaţie să fim drepţi şi imparţiali.

— După cum v-am mai spus — replică posomorît Igor — nu sînt o maşină electronică de calculat. Iar tu — se uită la Vitali — cu atît mai puţin. Aşa încît nu facem decît să ne întoarcem la vechea dispută. Ce rost are?

— Bine — spuse Kucianski, plimbîndu-se prin odaie. Să nu ne mai întoarcem — şi se opri în faţa lui Igor: Ce-i cu Nosov?

— Astăzi a fost arestat — răspunse acesta. Şi nu numai pentru scrisorile anonime. E un complice direct al lui Anişin în atacul săvîrşit asupra lui Bulavkin. El a fost instigatorul şi tot el a furat maşina din fabrică. Ordinul de arestare l-ai semnat dumneata, încă acum trei zile, dacă-ţi aminteşti.

— Iar astăzi l-aş semna cu şi mai multă siguranţă — răspunse Kucianski. Este drept şi necesar. Pe cînd atunci

ne-am cam grăbit totuşi. Şi bine ai făcut că nu l-ai arestat acum trei zile.

Vitali se uită la Kucianski, cu simpatie.

— Ce-ai de gînd să faci mîine ? întrebă acesta, începînd iar să se plimbe prin birou.

Igor împinse la o parte paharul gol :

— Am mai spus. O a doua identificare a lui Anişin. Pe urmă, interogarea principalului vinovat, a lui Revenko, conform ultimelor informaţii, în privinţa lui Bulavkin. Şi interogatoriul lui Nosov, în legătură cu aceeaşi problemă. Nu vrei să participi şi dumneata ?

— Ba vreau. Mai ales la interogatoriul lui Revenko. Sînt de acord cu dumneata, e amestecat în toate. Şi interogatoriul va trebui să-l conducă unul din voi. Saveliev e supraîncărcat.

Dimineaţa, în timpul micului dejun, ba chiar şi mai înainte, pe cînd îşi făceau gimnastica de dimineaţă, cei doi prieteni chibzuiră care din ei ar trebui să-l interogheze pe Revenko.

— Ţi-ai stricat relaţiile cu el — spuse Vitali. N-ai să mai poţi găsi un limbaj comun cu el şi n-o să obţii mărturisiri. Lasă mai bine să-l interoghez eu.

— Dar, în schimb, îl cunosc — şi Igor clătină din cap cu îndoială. Îi cunosc apucăturile. Şi asta nu-i de lepădat. Ptiu, drace ! adăugă el, înciudat. Oamenii cumsecade se duc sîmbătă la baie, pe cînd noi...

— Las' că ne spălăm ca lumea la Moscova — răspunse Vitali, zîmbind. Îmi pare rău numai că mi-am stricat un costum.

— Mai bine ai tăcea — oftă Igor. Pe tine măcar nu te-au hărtănit cîinii.

Pînă la urmă, în timp ce se apropiau de Inspectoratul municipiului, hotărîră ca interogatoriul lui Revenko să-l conducă totuşi Igor.

O maşină fu trimisă neîntîrziat la Ciudîlovka, după Lara Kojeva.

Revenko îşi făcu apariţia în birou, în aparenţă perfect calm. Purta acelaşi costum, ce-i drept tare boţit, cravata neglijent legată, strîmbată într-o parte, iar obrazul lui gras era năpădit de ţepi roşcaţi. Aşezîndu-se comod pe scaun, întrebă duşmănos :

— Ce mai vreţi de la mine ? Vă previn, nu semnez nimic. Îşi încleşta şi-şi descleşta într-una degetele pli-

nuțe, acoperite cu puf auriu, și în cele din urmă își vîrî mîinile în buzunarul hainei. De obicei, ele îl ajutau în timpul discuțiilor, numai că, de astă dată, Revenko n-avea de gînd să stea de vorbă...

Igor îi răspunse calm :

— Astăzi ne vom ocupa de lămurirea unei chestiuni cu totul diferite.

— „Ne vom" ? întrebă ironic Revenko. Personal nu intenționez să lămuresc cu dumneavoastră nici un fel de chestiune. Am de gînd să mă plîng procurorului.

Ultimele lui cuvinte le auzi Kucianski, care tocmai intra pe ușă. Se așeză fără grabă pe canapea, simțind pironită asupră-i privirea cercetătoare și atentă a lui Revenko, și spuse :

— Eu sînt procuror. După interogatoriu îmi puteți înainta plîngerea dumneavoastră.

— Perfect — declară scurt Revenko și se întoarse spre Igor : În cazul acesta, vă ascult.

— Aveți de gînd să răspundeți la întrebări ?

— Dacă nu se vor dovedi din nou niște provocări.

Igor își trase răsuflarea, ba chiar încercă să numere pînă la zece. Ce bine făcuse totuși, luînd acest interogatoriu asupra lui ! Ce l-ar mai fi repezit acum Vitali !

— Aș vrea să lămuresc — rosti el, cu o voce egală — unele împrejurări care-l privesc pe șoferul Bulavkin.

— Mă rog — răspunse Revenko, neașteptat de binevoitor. Oricîte doriți.

Lui Igor i se păru chiar că Revenko oftează ușurat, or lucrul acesta era nespus de straniu. În ciuda faptului, întrebă cît mai nepăsător cu putință :

— Ce delegație i-ați eliberat lui Bulavkin ?

— Pentru combinatul din Cehov. Trebuia să aducă de acolo un camion cu furniruri. Șoferul lor s-a îmbolnăvit — răspunse repede Revenko, fără să se poticnească.

— Cînd trebuia Bulavkin să plece acolo ?

Revenko chibzui o clipă și de astă dată răspunse fără grabă, ca și cînd și-ar fi ascultat fiece cuvînt :

— În dimineața zilei de douăzeci și cinci, într-o joi, dacă nu mă-nșel. În acest sens i s-a eliberat și delegația.

— Nu v-ați schimbat ulterior hotărîrea ?

Revenko se uită bănuitor la Igor, apoi aruncă o privire ascuțită spre Kucianski, care ședea deoparte, și răspunse:

grăbit, ca şi cînd ar fi fost pregătit pentru întrebarea aceasta neplăcută :

— Da, mi-am schimbat hotărîrea. Am primit un telefon de la combinatul din Cehov.

— N-aţi primit nici un telefon de acolo — replică Igor. Am verificat. Nu v-a telefonat nimeni.

— Ei... Nu mai ţin minte. Pe scurt, mi-am schimbat hotărîrea — rosti iritat Revenko.

— Cum anume ?

— Bulavkin trebuia să plece miercuri seara, adică în ziua de douăzeci şi patru. S-a lămurit că aveam nevoie foarte urgent de furniruri. Deşi... bineînţeles, ştiam că Bulavkin se pregăteşte să vină la dumneavoastră. Dar mi-o cereau interesele producţiei.

— Atunci de ce aţi mai fost atît de neliniştit şi mirat că a dispărut ? Nu i-aţi spus chiar dumneavoastră să plece ?

— N-am fost mirat — replică Revenko, demn. Dacă vă amintiţi, am fost indignat.

— Cu atît mai mult. De ce ?

— Cum adică, de ce ? A furat maşina. Şi astăzi sînt indignat. Mai ales că nici nu s-a dus la combinatul din Cehov. Asta-i din cale afară !

Igor se miră din nou de puterea de stăpînire a individului. El însuşi făcea mari eforturi ca să pară calm.

— Şi cum trebuia Bulavkin să ajungă acolo ? întrebă el. Cu ce mijloc de locomoţie ?

— Cu trenul. Cum altfel ? Că doar nu putea să conducă pe urmă, de-acolo, două maşini deodată ! Şi, la urma urmei, dacă aţi vorbit la telefon cu combinatul din Cehov, nu se poate să nu ştiţi că ei îl aşteptau pe şoferul nostru.

— Da, îl aşteptau, asta aşa-i. Dar au aşteptat degeaba.

— Asta zic şi eu ! Şi dumneavoastră vă mai miraţi că mă indignez ? !

— Cu cine trebuia să plece Bulavkin acolo ?

— Singur, se-nţelege.

— Vladimir Iakovlevici, tot ce spuneţi dumneavoastră pare foarte logic — zîmbi Igor, punînd stiloul deoparte. Atîta doar că Bulavkin, după cum reiese, a plecat din ordinul dumneavoastră cu maşina şi însoţit de încă o persoană.

Revenko fu atît de surprins, încît sări în sus de pe scaun. Sîngele îi năvăli din nou în obraz; izbi cu pumnul în masă şi strigă:

— Asta-i minciună!... O minciună murdară. Iar mă provocaţi, da?! Iar?! Numai că de data asta e de faţă un procuror! Un procuror! Şi voi dovedi! Cer asta! Se întoarse spre Kucianski: Aţi auzit?! Vedeţi ce se petrece aici?!

— Văd — răspunse cu răceală Kucianski. Şi mi-e foarte neplăcut să asist la aşa ceva. Ar fi poate mai bine dacă aţi întreba, mai întîi, de unde provin informaţiile acestea şi după aceea v-aţi indigna.

— Chiar aşa! strigă Revenko, întorcîndu-se iar către Igor. De unde deţineţi aceste informaţii?

— De la Bulavkin.

— Cum?! Revenko rămase o clipă năucit. Vasăzică l-aţi găsit?

— Da, l-am găsit.

— Atunci aduceţi-l pe ticălosul ăsta aici! strigă Revenko, devenind din nou stacojiu la faţă. Faceţi... cum îi zice... o confruntare! E o minciună, pricepeţi?

Era atît de agitat, încît pentru o clipă Igor se îndoi de adevărul spuselor lui Bulavkin. Dar pe loc îşi alungă această îndoială. Revenko ştia desigur ce s-a întîmplat cu Bulavkin şi era convins că o confruntare nu poate avea loc. De aceea Igor spuse calm şi cu gravitate:

— Aţi auzit ce ne-a spus Bulavkin atunci, în anticamera dumneavoastră?

— Să presupunem că am auzit.

— Ne-a spus că vrea să ne comunice ceva ce nu ştie nimeni afară de el. În cazul acesta, nu cumva hotărîrea dumneavoastră de a-l face să plece în seara aceea din oraş era legată de dorinţa de a-l împiedica să se întîlnească cu noi?

— Să presupunem, dar...

— Ştiaţi ce anume avea de gînd să ne spună?

— Nu, nu ştiam. Dar... într-adevăr, eram neliniştit.

Ultimele cuvinte Revenko le rosti încet, dar ferm.

— Bun. Asta-i foarte important — observă Igor. De aici rezultă...

— De aici nu rezultă nimic — replică cu hotărîre Revenko. N-am dat nici un ordin nici în privinţa maşi-

nii, nici în privinţa însoţitorului. Repet : e o minciună. Şi o repet în faţa procurorului.

Nu mai striga, nu mai bătea cu pumnul. Vorbea pe un ton egal, imperturbabil. Şi, ceea ce-l mira cu deosebire pe Igor, glasul lui trăda o convingere nestrămutată.

— Bine — consimţi Igor. În cazul acesta, vă rog să-mi spuneţi în ce mod i-aţi transmis, în seara aceea, ordinul lui Bulavkin ?

— În ce mod ? Revenko se gîndi o clipă. I l-am transmis prin Vasili Nosov, maistru la fabrica noastră. De altfel — zîmbi el — aţi şi făcut cunoştinţă cu el.

— Da, am făcut cunoştinţă. Ei bine, Nosov refuză de la bun început orice implicare în acest episod. El susţine că l-a întîlnit întîmplător în seara aceea pe Bulavkin şi că Bulavkin l-a rugat să ne transmită că n-o să poată veni !

— Aştia doi s-au vorbit între ei ! se aprinse iar Revenko, dar pe loc se stăpîni şi rosti rece şi ferm, aruncînd o privire spre Kucianski : Cer o confruntare cu Nosov.

— Asta-i mai uşor de realizat — spuse Igor. Nosov se află aici, pe cînd Bulavkin zace la spital, rănit, ba încă la şaptezeci de kilometri de aici.

— Ce tot spuneţi ? ! şi Revenko îşi plesni palmele una de cealaltă.

Nu, hotărît nu, era cu neputinţă să joci teatru în felul acesta, să te prefaci pînă într-atîta. Revenko ăsta sau e un mare actor, sau...

— Vă rog să-mi spuneţi — începu Igor — i-aţi arătat lui Nosov de ce îl trimiteţi din oraş pe Bulavkin ?

— Da...

— Cum anume i-aţi spus ?

— I-am spus că Bulavkin ştie ceva. Că trebuie împiedicat să intre în legătură cu dumneavoastră. Aveam în vedere... scrisorile acelea nenorocite... anonimele alea...

Igor şi Kucianski schimbară pe furiş o privire.

— Bine — spuse Igor. Veţi obţine îndată o confruntare cu Nosov. Iar pînă atunci, semnaţi procesele-verbale ale interogatoriului.

— Cred că o să semnez — rosti rar Revenko. Şi l-aş ruga pe tovarăşul... — Revenko se poticni la cuvîntul acesta — pe tovarăşul procuror să asiste la această confruntare.

— Mă rog — consimţi Kucianski. Dar parcă vă pregăteaţi să înaintaţi o plîngere ?

— O să mă mai gîndesc — răspunse evaziv Revenko. În situaţia asta cred că o să mă mai gîndesc.

— S-ar cuveni să vă gîndiţi la mai multe lucruri. Nu sînteţi un criminal înrăit, ci doar un om rău, foarte rău şi periculos. Dacă veţi cugeta şi vă veţi da seama de toate, şi dacă veţi voi, vă veţi putea schimba. Sînt sigur.

— O să mai cuget — repetă Revenko, cu aceeaşi voce egală, imperturbabilă.

— Iar acum, o să rămîneţi cîteva clipe în camera de alături — spuse Igor.

Ridică receptorul şi-l chemă pe ofiţerul de serviciu. După ce Revenko fu scos, în birou intră Vitali.

— Au adus-o pe fată — raportă el. Cum merg lucrurile la voi?

— La noi se petrec lucruri ciudate — zîmbi Igor şi se uită la Kucianski. Nu găseşti, Andrei Mihailovici?

— M-da... — şi acesta clătină din cap.

— Atunci povesteşte, ce dracu! exclamă nerăbdător Vitali.

— Păi să-ţi povestesc.

Igor n-apucă să-şi termine relatarea, cînd ofiţerul de serviciu raportă că Nosov a fost adus de la închisoare.

— Să fie introdus — ordonă Igor şi adăugă, adresîndu-se lui Vitali: Identificarea o facem pe urmă. Trebuie să batem fierul cît e cald.

Fu introdus Nosov. Era îmbrăcat cu o haină cafenie, roasă, peste cămaşa sport de mătase albastră, iar în picioare purta nişte ghete vechi, foarte scîlciate. Îşi ţinea mîinile lungi la spate. Chipul cărnos şi posomorît era liniştit. Pesemne că avusese timp să se împace cu gîndul că e arestat.

— Stai jos, Nosov — spuse Igor. Şi ţine seama: de faţă se află un procuror — şi-l arătă pe Kucianski.

— Ce mă priveşte pe mine? răspunse grosolan Nosov. Eu am spus tot. Din partea mea, n-are decît să stea aici cine pofteşte.

Dar se vede că prezenţa procurorului îl impresionase totuşi.

— Vei repeta acum declaraţiile, la confruntare. Igor se întoarse spre Vitali: Să fie adus Revenko!

Nosov îi aruncă o privire bănuitoare, dar nu spuse nimic şi se uită în altă parte. Fu o confruntare dintre cele mai ciudate.

Cu aprobarea lui Igor, prima întrebare către Nosov o puse Revenko. Cei doi şedeau în faţa biroului lui Igor, vizavi unul de celălalt, despărţiţi doar de măsuţa ce se afla acolo — Revenko gras, buhăit, dar în clipa aceea concentrat, hotărît, iar Nosov puternic ca un taur, îndesat, dar fistîcit şi abătut.

— Te poftesc să-mi răspunzi, Vasili — rosti nervos Revenko — ce dispoziţie ţi-am dat în seara zilei de douăzeci şi patru, privitor la Bulavkin ? Răspunde exact !

— Ştiţi şi dumneavoastră ce dispoziţie — răspunse posomorît Nosov, privind în podea.

— Răspunde. Dar răspunde cinstit.

Revenko părea să fi uitat că nu se află la fabrică şi că Nosov nu mai este subalternul lui. La primele cuvinte ale lui Nosov, Vitali tresări. Recunoscuse vocea. Şi acum îl privea stăruitor, fără să-şi ia ochii de la el.

— Ce să răspund ? repetă Nosov, cu glas poticnit. Ei, aţi ordonat să plece şi asta-i tot. Iar eu i-am transmis.

— I-ai transmis şi delegaţia ?

— Ei, da...

— Pentru cîte persoane era întocmită delegaţia ? Ai citit-o în faţa mea. Răspunde !

— Pentru el.

— Cum ai îndrăznit atunci să trimiţi doi oameni ?

Nosov tresări şi se uită la Revenko pe sub sprîncene.

— Răspunde, Nosov — îl îndemnă Igor.

— Nici... n-am trimis. Anişin... s-a rugat singur. Avea treabă cu frate-său.

Obrajii graşi ai lui Revenko începură să zvîcnească.

— Nu-i adevărat, Nosov ! şi Igor clătină din cap. Bulavkin spune că... Dar se opri, văzînd cum Nosov păleşte brusc, cum pieptul lui păros începe să salte convulsiv, iar cămaşa strîmtă de sport stă gata-gata să plesnească.

— Cum ? ! ... strigă Nosov, răguşit. Cum ? ! Se sufoca, de-a dreptul.

Revenko, uluit, tăcea.

— Bulavkin trăieşte — rosti Igor, calm şi apăsat. A scăpat cu viaţă, Nosov. Şi a dat declaraţii.

— Nu ştiu nimic ! Nimic ! continuă să strige răguşit Nosov, fără să ridice capul. Nu l-am atins nici c-un deget ! ...

— Ştim asta — confirmă Igor, la fel de calm. L-a atins Anişin. Şi nu c-un deget, ci cu cuţitul.

— Nu știu nimic.

Dar în aceeași clipă, Revenko își reveni. Era și el palid, iar privirea îi devenise ascuțită și rea.

— Ți-am permis eu să iei mașina, Vasili ? întrebă el, cu o furie reținută. Răspunde !

— Nu știu...

— Cum adică, nu știi ? ! Revenko înțelesese, pesemne, în ce istorie poate să intre, și acum nu numai că ajuta, ci se apăra el însuși de o acuzație îngrozitoare. Ei ?... strigă el, izbind cu pumnul în măsuță. Răspunde !

— Calm, Revenko, calm — rosti sever Igor.

Nosov tăcea încăpățînat, cu capul în piept.

— Vasăzică așa, Vasili... — rosti rar, cu amărăciune, Revenko. Pe mine m-ai trădat fără să șovăi. Și eu pare-se că ți-am făcut cîte un bine în viață. Pe cîtă vreme pe lepădătura asta de Anișin îl... îl aperi. Nu m-am așteptat la asta. De dragul lui mă-nfunzi pe mine, dar și pe tine. Așa-i ?

Nosov ridică iute capul și-și plimbă ochii tulburi prin odaie, ca și cînd n-ar fi înțeles unde a nimerit. Apoi privirea i se opri asupra lui Revenko.

— Eu... el singur... — bîigui el. El singur... a furat-o... Egor... a spart gardul...

— De ce l-ai adus pe Bulavkin la el — întrebă Revenko, aproape țipînd.

Obrajii lui grași se congestionară din nou, în timp ce degetele scurte și roșcate se împlîntau spasmodic în grăsimea genunchilor.

— Ca să... ca să nu... trăncănească... — rosti Nosov, poticnit, privindu-l în ochi ca hipnotizat.

Revenko rămase înțepenit. Îl ațintì și el cu privirea și șopti cu buze tremurătoare :

— Vasăzică ați hotărît să-l ucideți, ca să nu trăncănească... Așa reiese ?...

Nosov plecă neputincios capul, umerii puternici îi atîrnau, obrazul îi era alb ca varul.

Toți tăceau.

A doua identificare a lui Anișin fu făcută peste vreo două ore.

Acum era limpede că Nosov și Revenko se temeau de Bulavkin din pricini diferite. De ce se temea Revenko, era clar. Dar de ce-i era frică lui Nosov și, desigur, lui Anișin, sau mai ales lui Anișin ?

Spre sfîrşitul confruntării, starea lui Nosov era de aşa natură, încît nici vorbă nu putea fi de un interogatoriu imediat. Somnolent, flegmatic, apatic, Nosov părea că şi-a pierdut definitiv graiul. Nu făcea decît să mormăie, să-şi scuture capul, privind hăituit în jur şi întorcîndu-se brusc cînd într-o parte, cînd în alta, de parcă s-ar fi temut să nu-l atace cineva. Iar pe chipul lui cărnos şi palid se întipărise o expresie atît de speriată şi de tîmpă, încît părea că şi-a pierdut nu numai graiul, dar şi minţile. Vitali se gîndi chiar că s-ar putea să fie nevoie de o expertiză psihologică.

Le-o şi spuse lui Igor şi lui Kucianski mai tîrziu, cînd rămaseră singuri.

— Fii liniştit — zise Igor. Lovitura a fost prea neaşteptată. Mai bine să ne gîndim de ce s-au hotărît ei să-l achite pe Bulavkin, ce le-a făcut el, mai cu seamă lui Anişin ?

— Bulavkin aproape că nu-l cunoştea pe Anişin — replică Vitali, clătinînd din cap. Aici e altceva la mijloc.

— Pare-se că Bulavkin n-a avut conflicte nici cu Nosov ? interveni Kucianski.

— N-a avut — încuviinţă Igor. De aceea totul pare cu atît mai ciudat.

— Dar e de presupus — adăugă Kucianski — că dacă Bulavkin ştia ceva, urma să ne-o spună nouă. Acest „ceva" trebuie să fi fost foarte important dacă din pricina lui cei doi erau gata să omoare un om.

— Nu încape îndoială — încuviinţă din nou Igor.

— Bulavkin ne-a şi spus un lucru foarte important — rosti îngîndurat Vitali. El şi-a amintit vorbele lui Lucinin : „Am de gînd să mă bat" şi „plec la pescuit".

Toţi trei schimbară tăcuţi o privire.

Către sfîrşitul zilei sosi în cele din urmă Saveliev.

— Haideţi să procedăm la identificare — propuse el, trăgîndu-şi răsuflarea.

Şi iarăşi în birou, de-a lungul peretelui, se înşiruiră patru tineri bruneţi, la prima vedere semănînd destul de mult între ei. Ca şi data trecută, Anişin era al doilea din dreapta. Stătea calm, în timp ce un zîmbet batjocoritor îi schimonosea uşor buzele. În birou intră Lara Kojeva. Fata se opri o clipă în prag, privind fistîcită prin încăpere şi la toţi cei aflaţi acolo. Saveliev tocmai se pregătea s-o prevină asupra răspunderii ce şi-o asumă,

cînd Lara scoase deodată un strigăt stins şi, ducînd o mînă la gură, arătă cu cealaltă spre Anişin, vorbind sacadat :

— El e !... Pe el l-am întîlnit !...

— Linişteşte-te şi uită-te mai atent — o povăţui Saveliev, străduindu-se să nu-l trădeze vocea. Vino mai aproape şi mai uită-te o dată la aceşti oameni. Îl recunoşti pe cel care...

Fata se smuci din loc, se repezi spre Anişin şi rosti cu ură :

— El e. M-a şi atins cu undiţa şi a spus : „Fir-ai a dracului"... şi m-a înjurat urît. Iar însoţitorul lui l-a tras de mînecă şi mi-a spus : „Vă rugăm să ne scuzaţi". Ţin minte foarte bine... şi foarte exact. V-am spus doar — şi se întoarse spre Vitali.

— Proasto !... strecură printre dinţi Anişin. Cască ochii...

— Taci ! i-o reteză cu asprime Saveliev.

Şi se apucă să întocmească procesul-verbal al identificării.

Fata se retrase spre canapea, unde şedeau gravi şi concentraţi Vitali, Kucianski şi alţi doi bărbaţi, nişte martori ocazionali, vecini de stradă cu ea. Unul dintre ei se sculă, cedîndu-i locul. Dar ea dădu din mînă, izbucnind în plîns şi scoţîndu-şi în grabă batista din poşetă.

După aceea Vitali se duse la Lucinina.

— Da — spuse Olga Andreevna. În seara aceea toate s-au petrecut întocmai. Jenea şi-a luat numai o undiţă şi mi-a spus că vrea să mai chibzuiască. Dar eu am crezut...

— Asta nu-i important în clipa de faţă — o întrerupse blînd Vitali. Acum, cele mai importante sînt probele. Altceva n-a mai spus ?

— Nu — şi clătină tristă din cap. Noi doi ne vorbeam foarte puţin în ultimele zile.

— Cum era îmbrăcat cînd a plecat ?

— Avea un fîş maro. O şapcă... am uitat ce şapcă — zise deodată cu disperare.

— N-are a face. Şi altceva ?

— Altceva ? repetă Lucinina. Cizme.

— Dar văd nişte cizme în antreu.

— Sînt altele.

— La ce oră a plecat?

— Se înserа. Pe la vreo nouă, probabil, sau zece.

— Şi cînd a venit de la slujbă?

— Pe la vreo şapte. Era foarte devreme pentru el. Însă era într-o vineri. De aceea.

— N-aţi băgat de seamă, întîmplător, dacă a venit pe jos sau cu maşina?

— Ba da. Stăteam în balcon şi-l... aşteptam... Olga Andreevna se sili să înghită nodul ce i se pusese în gît.

Vitali se gîndi: „Oare cît poate să îndure un om, chiar şi cel mai tare? Căci trebuie să existe o limită".

— A venit cu maşina — urmă Lucinina, cu glas stins, netezind o cută pe faţa de masă. L-a adus băiatul acela...

Şi-şi muşcă buzele.

— Mulţumesc, Olga Andreevna — rosti Vitali, la fel de încet. Asta-i tot. Am plecat. Nu vă deranjaţi.

Ea însă îl conduse pînă la uşă.

A doua zi era duminică.

— Am o propunere — spuse Vitali în timp ce-şi luau micul dejun. Să mergem la rîu, pe pod. Şi adăugă îngîndurat, cu privirea aţintită undeva în gol: Pesemne că în locul acela poţi chibzui mai uşor, de vreme ce Jenka se ducea acolo.

— Se aprobă — consimţi Igor.

Ieşiră în strada scăldată în soare, dar răcoroasă din pricina orei matinale şi pustie încă, şi porniră spre rîu. Oraşul cufundat în odihna duminicală abia începea să se trezească. Într-o piaţă mică şi goală, în preajma sovietului orăşenesc, cei doi prieteni răspunseră la salutul unui miliţian. Îi recunoscuse, pesemne. Apoi, venind din urmă, goni pe lîngă ei un „Moskvici" alb, nou-nouţ.

După clădirile de piatră înnegrite de vreme, cu unul şi două etaje, cu nenumărate firme pe faţadă, prinseră să se înşiruie, ca peste tot, case de lemn mici, despărţite de stradă cu garduri scunde şi cu pereţi verzi de tufe şi pomi fructiferi. Merii erau plini de rod în anul acela şi ramurile lor grele atîrnau pînă aproape de pămînt, sprijinite de gospodari cu prăjini groase.

Strada urca pe nesimţite la deal.

Cei doi prieteni păşeau tăcuţi. Vitali trăgea din pipa stinsă. Dar fiecare ştia la ce se gîndeşte celălalt. Îmbrăcaţi în cămăşi albe, fără cravate, aveau ceva imperceptibil care-i făcea să semene unul cu altul — Vitali înalt, sprinten, cu părul blond, şi Igor îndesat, oacheş şi domol, un locotenent-major şi un căpitan, doi lucrători operativi de miliţie, doi detectivi, cum se spunea pe vremuri. Privindu-i de departe, nu-ţi puteai da seama ce sînt. Ingineri, sportivi, ziarişti — asta mai curînd. Dar detectivi...

Rîul se ivi în faţa lor brusc — liniştit, întins, sclipind în soare. Şerpuind voioase, porneau spre el cărări pe povîrnişul lat. În preajma sălciilor dese, nu departe de mal, se oprise „Moskvici"-ul cel alb. Dintr-acolo, de pe rîu, se auzeau strigăte, rîsete, plescăitul apei.

Vitali şi Igor coborîră în fugă pe povîrniş şi porniră de-a lungul hăţişurilor dese de salcie şi tufăriş.

— Se scaldă — rosti cu invidie Vitali, ajungînd în dreptul maşinii. Bineînţeles, dacă n-au griji...

Podul vechi, înnegrit de vreme, era pustiu şi liniştit. Jos, apa plescăia abia auzit şi prin oglinda ei străvezie, uşor vălurită, se zărea fundul adînc, pietroaiele grele, luminate de soare, şi cîrduri de peşti mişunînd printre ele.

— Curentul e repede aici — băgă de seamă Vitali, sprijinindu-se de balustradă şi privind la şuvoaiele ce curgeau pe sub pod.

— Da, e un rîu în toată legea — zise Igor, dînd din cap.

— Jenka s-a plimbat pe pod singur — rosti Vitali, îngîndurat. Asta-i sigur. Unde a dispărut atunci Anişin?...

— M-da... mormăi scurt Igor şi-şi aprinse o ţigară. Aruncă cutia goală în apă şi urmări cum o prinde curentul, cum o răsuceşte şi o duce mai departe, pe sub pod.

— Unde ţi-e bricheta? întrebă Vitali.

— Am pierdut-o — răspunse înciudat Igor. Atunci cînd m-am luptat cu diavolul ăla de Anişin. Şi ce brichetă bună!...

Se aplecă şi mai mult peste balustradă şi începu să cerceteze cu privirea pilonii negri, umezi, năpădiţi de muşchi.

— Şi, la urma urmelor — îşi urmă gîndul Vitali — la ce i-a trebuit Anişin ăsta? Nu pricep... Dacă se pregătea să plece la pescuit, trebuia să se ducă la Pojaruri. Pe cînd aici, ce pescuit poate fi aici? Şi ce legătură are atunci Anişin?...

În timp ce Vitali vorbea, Igor încălecă balustrada şi, agăţîndu-se cu mîinile de scîndurile podului, rămase suspendat deasupra rîului; apoi prinse cu agilitate între picioare un pilon gros şi lunecă pe el pînă aproape de apă.

— Ce faci? îl întrebă Vitali, aplecîndu-se peste balustradă.

— Aici a fost legată o barcă, cu un lanţ — răspunse înăbuşit Igor, cercetînd cu atenţie pilonul învecinat. Pesemne că o trăgea zdravăn curentul...

— Un lanţ?! Ia să văd...

Vitali coborî şi el. Iar apoi, cînd se căţărară din nou pe pod şi-şi scuturară pantalonii umezi şi pătaţi, Vitali întrebă gîfîind uşor:

— Crezi că un expert ar putea stabili dacă e acelaşi lanţ sau nu? Fiindcă urmele sînt foarte deslușite.

— În orice caz, ar trebui să încercăm — răspunse Igor, judicios. Cred că se poate. Iar pînă atunci să mergem la Pojaruri. Chiar acum. Am zăbovit şi aşa prea mult cu treaba asta.

— Dar ordinul de expertiză?

— O să-l deranjăm pe tovarăşul procuror — zîmbi Igor. Şi pe tovarăşa expert, de asemenea. Cum o cheamă, că am uitat?

— Oksana Vladimirovna. Căpitan de miliţie şi onorabilă mamă de familie. E jenant s-o deranjezi duminica.

— Nu face nimic. În clipa de faţă, importantă e prima ei calitate, nu cea de-a doua. Şi-apoi, o fi obişnuită cu de-astea. Să mergem!

— Să mergem! repetă energic Vitali. Va trebui să-l luăm cu noi pe Uglov. Cît despre martori, îi vom găsi la faţa locului. Nu ştiu numai cum să procedăm cu asta — şi se uită pieziş la pilonul care-l interesa. Dacă am putea să-l tăiem cu...

— Ce, ai căpiat? îl întrerupse supărat Igor. Va trebui ca experţii să se deplaseze la faţa locului.

— Ei, mîine dăm bătălia — zîmbi Vitali.

Se întoarseră în oraş aproape alergînd.

...Totuşi bătălia începu abia peste două zile. Propriu-zis nici n-a fost o bătălie adevărată. Cum s-a exprimat mai tîrziu Vitali : „Asemenea bătălii nu le provoci ; ele îşi aşteaptă ceasul şi izbucnesc singure".

În biroul lui Kucianski intrară împreună Igor, Vitali şi Tomilin. Acolo nu se afla încă nimeni, în afară de titular. Kucianski le strînse pe rînd mîna şi spuse :

— Luaţi loc. Vom ţine o mică consfătuire. Problema e gravă. Îndată vor sosi şi...

Kucianski nu apucă să sfîrşească. În birou intră zgomotos şi aferat Raskotov, iar în urma lui, Saveliev.

— Bună ziua, tovarăşi — rosti cu voce groasă Raskotov, strîngîndu-le mîna, apoi se aşeză icnind pe canapea. Ce facem, începem, Andrei Mihailovici ?

— Imediat — răspunse Kucianski, punînd mîna pe telefon.

Ultimul intră Rogoviţîn — propriu-zis nu intră, ci se strecură neauzit pe uşă, încît Vitali, în primele clipe, nici nu-l observă.

— Bună ziua, stimate colega — rosti Rogoviţîn la urechea lui, întinzîndu-i o mînă mică şi uscăţivă.

Nu zîmbea. Faţa lui îngustă şi zbîrcită, cu obrajii supţi, părea ştearsă şi nu-i puteai distinge trăsăturile. Îţi săreau în ochi doar lentilele ochelarilor cu ramă groasă, dar dincolo de strălucirea lor, expresia ochilor rămînea ascunsă. Apoi trupul lui pipernicit, vîrît într-un costum cenuşiu, se trase brusc într-o parte, şi, Rogoviţîn se aşeză pe un scaun, într-un colţ al biroului.

— Să începem — spuse Kucianski şi se întoarse spre Igor. Tovarăşe Otkalenko, te rog să ne prezinţi materialele anchetei.

Igor se sculă în picioare, ţinînd în mîini dosarul cu acte. Vorbea rar, cu gravitate, cîntărindu-şi fiece cuvînt.

— ...Iată rezultatele ultimelor expertize — încheie el. Expertiza biologică, la analiza petelor din barcă. Încă o expertiză biologică, la analiza petelor de pe îmbrăcămintea inculpatului, luată din casa fratelui său, aflată la Pojaruri. Ultima expertiză a fost extrem de dificilă. Petele fuseseră spălate cu grijă. Dar, tratate cu luminal, luciul lor a apărut foarte distinct în camera obscură. Igor puse pe masă, în faţa lui Kucianski,

rezultatele scrise ale expertizelor și urmă frunzărind celelalte documente : Iată procesul-verbal al identificării, precum și procesul-verbal al ultimului interogatoriu al lui Nosov. Iată rezultatul expertizei urmelor lăsate de lanțul bărcii. Experții au dat și aici dovadă de mare competență, trebuie s-o recunoaștem.

— Nu știu ce ne-am fi făcut fără ei — se amestecă Vitali.

— Da, fără ei nu poți face nici un pas. Asta e — adăugă cu gravitate Raskotov, ca o dojană la adresa cuiva.

— Concluziile voastre sînt clare — spuse Kucianski. Și cererea perfect justificată. Ce părere aveți, Pavel Iosifovici ?

Rogovițin își frecă încet cu mîna bărbia masivă, brăzdată de zbîrcituri, și rosti calm, ușor ironic :

— De astă dată, tinerii noștri colegi nu ne-au prezentat impresii și amintiri, ci fapte concrete. Îi felicit. Unele concluzii pripite nădăjduiesc că le vom corecta în cursul anchetei ulterioare. Versiunea lor...

— Vă rog să mă scuzați, dar asta nu se mai poate numi versiune — observă tăios Vitali.

— ...versiunea lor — reluă imperturbabil Rogovițin — oferă perspective destul de promițătoare. Cît despre concluziile definitive, așa cum ne învață experiența, nu trebuie niciodată să ne grăbim cu ele. Trebuie să mai lucrăm asupra lor.

— Credeți că e posibil să satisfacem cererea tovarășilor ? întrebă Kucianski.

— Repet : trebuie să mai lucrăm. Din păcate...

— Din păcate — îi luă vorba din gură Kucianski — Pavel Iosifovici este foarte ocupat în clipa de față. De aceea — și se întoarse spre Igor — am fost siliți să însărcinăm cu problema asta un alt anchetator.

Se vede că Rogovițin voise să spună cu totul altceva, fiindcă lăsă brusc capul și, uitîndu-se pe sub ochelari la Kucianski, își strînse buzele subțiri și strecură printre dinți, cu răceală :

— Cum doriți...

— Iar propunerea voastră — urmă Kucianski, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat — cred că trebuie adoptată. Ce părere ai, Iura ? și se uită la Saveliev.

— Trebuie adoptată — încuviință acesta, dînd din cap.

— Profesorul Ociakov s-a întors sîmbătă — spuse Tomilin. E de acord și dînsul.

— Perfect — răspunse Kucianski. Mîine vom proceda la exhumare și vom repeta expertiza medicului legist. Și se întoarse din nou spre Saveliev : Cum vei formula întrebarea la care trebuie să răspundă expertiza ?

— Dacă corpul lui Lucinin prezintă leziuni care ar fi putut provoca moartea — rosti aspru Saveliev.

— De acord. Kucianski lovi ușor cu palma în masă : Cred că asta-i tot, tovarăși.

Vitali și Igor ieșiră în stradă primii. Curînd li se alăturară Raskotov și Tomilin. Toți împreună porniră spre Inspectoratul municipiului.

— Eh ! oftă Vitali. Dacă Ociakov ăsta ar fi fost măcar cu zece ani mai tînăr. Că de, șaptezeci și trei de ani... parcă-i prea mult...

Nu-i răspunse nici unul. Numai Raskotov se mulțumi să zîmbească misterios.

A doua zi spre seară, în jurul orei cinci, Vitali își legă cravata la gulerul cămășii nou-nouțe, își lustrui pantofii și, după ce se convinse că dunga pantalonilor călcați de el însuși cade perpendicular pe ei, porni spre Institutul de medicină, la profesorul Ociakov.

Cu cel mult o oră și jumătate în urmă se telefonase de acolo că actul expertizei e gata și poate fi eliberat, dar de către profesor, personal, după cum ceruse să se transmită aceasta. Rămase hotărît ca actul să-l ridice Vitali, care în ziua aceea fusese mai nervos decît toți ceilalți. În afară de asta, după părerea lui Raskotov, Vitali urma să producă la institut mai multă impresie. „Oricum, fratele meu face parte din tagma savanților — spuse Vitali, zîmbind. Iar taică-meu e și el profesor".

Și iată că Vitali, abia stăpînindu-și emoția, ieși din hotel și se îndreptă spre mașina care-l aștepta.

Coridoarele lungi și gălăgioase ale institutului, înșiruirea multicoloră a gazetelor de perete, nesfîrșitele anunțuri și liste care atîrnau pretutindeni, halatele albe apărînd și dispărînd la tot pasul, mirosul puternic de terebentină, spirt medicinal și medicamente ce te învă-

luia în dreptul uşii laboratoarelor — toate acestea se perindară în conştiinţa lui Vitali, în timp ce întreba unde-l poate găsi pe profesorul Ociakov.

Şi iată-l, în sfîrşit, în faţa uşii înalte şi albe a catedrei de medicină legală, cu o tăbliţă albastră pe ea, purtînd numele profesorului. Vitali se opri o clipă trăgîndu-şi răsuflarea.

Profesorul Ociakov se dovedi a fi un om de o statură uriaşă, cu obrazul roşu şi mustăţi cărunte de cazac, un voinic din poveste, nu alta, în halat alb şi cu o bonetă albă în cap. În timp ce-l saluta pe Vitali, glasul lui ca de tunet umplea întreg cabinetul spaţios. Cu acest prilej îi strînse mîna cu atîta putere, încît Vitali se gîndi: „Doamne, cum o fi fost omul ăsta acum zece ani!"

Dar şi mai zdrobitoare fu impresia la citirea actului pe care i-l înmînă profesorul: „Leziuni la nivelul craniului, avînd drept consecinţă inevitabilă decesul... Leziunile au fost provocate de un obiect metalic, cu muchie ascuţită, care, în virtutea caracterului său specific, precum şi a specificităţii leziunii, poate fi identificat".

— Asta-i situaţia, dragul meu — tună Ociakov, bătîndu-l pe Vitali pe umăr cu palma lui uriaşă, aspră din pricina spirtului. Îţi place istoria? Adu-mi obiectul acela şi ţi-l identific. Uite cam cum trebuie să arate. Dă-mi o foaie de hîrtie — şi se adresă unuia dintre asistenţii săi.

Neobişnuit cu basul lui asurzitor, Vitali simţi cum i se înfundă urechile.

— Să ştii, dragul meu, că l-am cunoscut pe voinicul acela — tună mai departe Ociakov. Oho! Era şoim, nu alta! Şi aici, dragul meu, e la mijloc o crimă.

Uluit, Vitali se întoarse la Inspectoratul municipiului şi după ce sui pe scări, intră în biroul lui Tomilin. Abia acolo îşi veni în fire şi-i întinse lui Igor actul.

— Halal profesor!... rosti el dintr-o răsuflare. Păi ăsta... — şi negăsind cuvintele potrivite, se mulţumi să-şi desfacă larg braţele, admirativ.

Interogatoriul lui Anişin avu loc abia a doua zi. Între timp, Vitali îl mai vizită pe profesorul Ociakov de două ori. Interogatoriul fu condus de Vitali, împreună cu anchetatorul procuraturii, Saveliev, care urma să formuleze ulterior concluziile anchetei.

— Ei, Egor — rosti Vitali, aspru și tăios, pe un ton aproape lipsit de vlagă, atît de mistuitor fu efortul ce-l făcu spre a-și înăbuși toate sentimentele — ascultă-mă cu atenție și salvează ce se mai poate salva în ceea ce te privește.

Se vede că glasul lui avea ceva deosebit, fiindcă zîmbetul obraznic cu care intrase Anișin i se șterse de pe față cît ai clipi. Și el rosti nesigur :

— Ce să-i faci, șefule ? Dă-i drumul ! Numai lasă-mă mai întîi să trag un fum.

Vitali împinse spre el pachetul de țigări.

— Acum o să-i dai tu drumul, de la un capăt la altul — îl preveni Vitali. Și ia aminte : tribunalul va ține cont de o mărturisire sinceră. Lucrul ăsta e foarte important pentru tine.

— Știu, știu... — mormăi Anișin, trăgînd lacom din țigară. Nu-s un puișor...

— În cazul acesta, răspunde la prima întrebare : l-ai cunoscut pe Evgheni Petrovici Lucinin ?

— Nu țin minte pe nimeni cu numele ăsta.

— Nu ții minte ? Iată declarațiile Pelagheiei Feodorovna. Ai fost de două ori la ei cu dînsul. Ți-ajunge ?

— Mi-ajunge. L-am cunoscut.

— Bun. Cine ți-a făcut cunoștință cu el ?

— Nu-mi amintesc.

— Iar nu-ți amintești ? Bine. Iată declarațiile lui Nosov. Vrei să le citești ?

— Vreau, cum să nu.

Anișin citi fără grabă procesul-verbal al interogatoriului.

— Mi-am adus aminte. El mi-a făcut cunoștință. Aluia îi plăcea să pescuiască.

— Așa am să și notez. Numai că am să-l las deoparte pe „nu-mi amintesc" al tău, fiindcă n-o să-ți convină — îl preveni el pe Egor și-i puse o nouă întrebare : Pescuiați amîndoi cu barca ?

— Nu-mi amintesc — repetă cu încăpățînare Anișin, aprinzîndu-și altă țigară.

— Iată declarațiile lui Anton. Vrei să le citești ?

— Vreau. Și peste o clipă adăugă : Pescuiam cu barca. Amîndoi.

Vitali se uită țintă la Anișin :

— Ei, Egor, vrei să-ți aduc dovezi la fiecare pas ? Singur n-ai de gînd să mărturisești nimic ?

— N-am de gînd. Adu-mi dovezi.

— Bine, ia seama. Deşi tu hotărăşti, desigur. Dar ţin să te previn: pe baza unor simple declaraţii ale tale, tribunalul nu te va condamna niciodată. Pentru asta e nevoie de dovezi concrete. Dar în cazul cînd ele există deja, mărturisirea ta ţi-este necesară mai mult ţie decît tribunalului. Înţelegi ce vreau să spun?

— Sînt hîrşit... — mormăi înverşunat Anişin, fără să ridice capul şi continuînd să fumeze lacom.

— Bine. În ziua de vineri, douăsprezece iulie, cînd ai fost văzut cu Lucinin, ai luat barca lui Anton?

— Nu-mi amintesc. S-a întîmplat demult — zîmbi nervos Anişin.

— Iată declaraţia lui Anton. Iată şi declaraţia Pelagheiei Feodorovna. Ţi-ajunge?

— Poate că am luat-o. Şi ce-i cu asta?

— Vasăzică ai luat-o. Şi unde te-ai dus cu ea?

— Nu-mi aduc aminte.

— Aşa deci...

Vitali nu înţelegea nici el de unde-i vine răbdarea asta de fier.

— Te-ai dus la oraş, Egor. Şi ai legat-o sub pod, cu un lanţ. Urmele lanţului s-au păstrat pe pilon. Iată rezultatul expertizei. Şi în ziua aceea ai fost văzut în barcă, lîngă pod. Prin apropiere se scăldau nişte oameni. Puteai să nu-i observi. Veniseră cu un „Moskvici" alb. Şi înotau spre pod. Acum ţi-ai adus aminte?

— N-nu-mi amintesc...

Mijind ochii din pricina fumului, Anişin se uită cu răutate, de jos în sus, la Vitali. Începuse să tremure din pricina încordării crescînde.

— Asta nu mai are importanţă — îi răspunse Vitali, prinzîndu-i privirea. Ai să-ţi aminteşti mai tîrziu.

Anişin nu rezistă şi se uită în altă parte.

— Seara — urmă Vitali — te-ai întîlnit cu Lucinin. Şi v-aţi dus amîndoi la rîu...

— Nu ne-am dus! strigă Anişin, îndreptîndu-se din spate.

— N-are rost să tăgăduieşti. Aţi fost văzuţi. O mai ţii minte pe fata aceea?

— Nu!... Nu ştiu nimic!... Ai înţeles?... Şi mai du-te...

Anişin se încordă tot şi se aplecă înainte, prinzîndu-se cu degetele albite la încheieturi de marginea mesei, de parcă s-ar fi pregătit să sară asupra lui Vitali. Se scutura tot de ură.

Şi deodată Vitali nu se mai putu stăpîni.

— Cum ?! strigă el. Te repezi ?! Vrei să mă loveşti?! Ca pe Lucinin ?! Cu asta ?!

Şi, cu o smucitură, deschise sertarul, aruncînd pe masă, în faţa lui Anişin, un box care lucea stins. Anişin se trase fulgerător într-o parte, răsturnînd scaunul. Avea ochii măriţi de groază.

— Pe haina ta e sînge, ai priceput ?! rosti apăsat Vitali. Şi în barcă, la fel. Dar nu-i sîngele tău. Şi nici al lui Anton. E sîngele lui Lucinin...

Anişin îţi făcea spaimă să-l priveşti. Obrazul îi devenise pămîntiu. Se aplecă iar înainte şi acum părea într-adevăr că-i gata să se repeadă la Vitali. Tremura atît de tare, încît se auzea cum îi clănţăne dinţii, cu un ţăcănit mărunt şi înăbuşit, de parcă ar fi fărămiţat ceva repede-repede.

— Înapoi, Anişin! strigă Saveliev, sărind de pe scaun.

În clipa aceea, în birou intră Raskotov.

Apariţia unui om nou avu un efect brusc asupra lui Anişin. Ai fi zis că s-a rupt în el o coardă întinsă la maximum sau un nerv important.

Căzu pe scaun, cu capul dat pe spate, şi mărul lui Adam ascuţit părea că stă să-i străpungă pielea gîtului. Cu ochii în tavan, de parcă ar fi văzut acolo ceva, Anişin strigă cu un efort:

— N-am vrut!... N-am vrut!... Voiam numai... să-l sperii! Şi l-am lovit!... L-am lovit... — repetă el, cu glas stins.

În faţa ochilor lui învie brusc clipa aceea îngrozitoare, care-i tulbura somnul nopţi şi nopţi de-a rîndul. Îl văzu pe Lucinin stînd pe pod, deasupra apei întunecate, înalt, îmbrăcat în trenci, întorcîndu-se spre el şi aruncîndu-i cu mînie: „Se vede că ai făcut mult rău în viaţa ta, băiete. Mai gîndeşte-te, gîndeşte-te bine. Nu cred că te-ai înrăit de tot". Dar Egor era în stare de orice. Avea în minte doar vorbele lui Vaska: „Asta ne-nfundă pe amîndoi într-o bună zi. Prea ştie multe despre noi". Şi în seara aceea,

pe pod, în întuneric, Egor strînse boxul în mîna vîrîtă în buzunar. Şi strigă : „Minţi ! Spune ce ştii ! Dă-i drumul !“... Şi-apoi : „Ia-mă la tine la fabrică, fiindcă altminteri“... În clipa aceea, Lucinin i-a tras o palmă. Şi s-a întors cu spatele. Era scos din fire. Asta a înţeles-o Egor mai tîrziu. Dar atunci s-a repezit la Lucinin. Pe la spate... Iar apoi l-a tras în barcă şi l-a aruncat în mijlocul rîului.

Raskotov deschise uşa spre coridor, unde stăteau, alarmaţi de strigătele lui Anişin, miliţienii din escortă.

— Luaţi-l ! rosti el, poruncitor.

Vitali se apropie tăcut de masă, luă în mînă boxul şi privi îndelung la zimţii lui ascuţiţi şi la inelele lustruite pe dinăuntru.

— Treabă de artizan — zise Saveliev, apropiindu-se.

Vitali nu-l auzi.

A doua zi dimineaţă, Raskotov îi spuse lui Igor :

— Aşa, vasăzică. A telefonat Korşunov.

— Din Moscova ?

— Nu, dragul meu. Din Taşkent. A spus să plecaţi imediat. Aşa, vasăzică.

— La Taşkent ? întrebă uluit Vitali, simţind cum începe să-i bată inima.

— Da' de unde ! La Moscova.

— Atunci de ce imediat ?

— A spus : „E o treabă de rezolvat“.

— Interesant... — rosti tărăgănat Igor. Deci plecăm cu avionul, azi.

— Exact — consimţi Raskotov, uitîndu-se la Tomilin.

— Avionul decolează peste o oră şi douăzeci de minute — spuse acesta. Biletele au fost reţinute.

— Iar Korşunov e la Taşkent... — spuse Vitali, fără a se adresa nimănui.

Şi nimeni nu-i răspunse. Cuvintele lui rămaseră suspendate în aer, ca un acord straniu şi tulburător.

— Asta-i tot, Vikenti Petrovici — spuse Igor. Deplasarea noastră a luat sfîrşit.

Raskotov oftă cu zgomot, trecîndu-şi palma peste părul cărunt şi ţepos, apoi rosti cu glas tare şi ferm :

— Văd şi eu că e tot. Criminalul a fost găsit şi demascat, ce alta mai trebuie ?

Vitali clătină înciudat din cap :

— Ba nu-i așa. În afacerea asta mai este ceva, ceva care nu-i mai puțin important. Și nu numai pentru noi, ci și pentru mulți alții.

Raskotov ridică dintr-o sprînceană :

— Cum să interpretez asta ?

— Păi așa — răspunse Vitali, cu aprindere. Că niciodată Jenka nu l-ar fi întîlnit pe Anișin, niciodată n-ar fi mers cu el la pescuit, dacă ar fi avut inima liniștită. Asta am vrut să spun ! Gîndiți-vă numai ! Un ticălos — unul singur ! — și cîte nenorociri a reușit să provoace !

— Înseamnă că trebuie să tragem de aici o învățătură, așa-i ? zîmbi Raskotov.

— Exact — răspunse cu convingere Vitali și se apucă să-și aprindă pipa. Apoi înalță capul și adăugă : O învățătură pentru toată viața.

CUPRINS

CAPITOLUL I
La telefon, un vechi prieten 5

CAPITOLUL II
Nimeni nu se îndoieşte 27

CAPITOLUL III
Şi deodată a dispărut... . . . 50

CAPITOLUL IV
Matematica aspră a vieţii 68

CAPITOLUL V
Drum cu ocolişuri 93

CAPITOLUL VI
O nouă verigă 117

CAPITOLUL VII
Un dram de vină şi-un dram de nenoroc 147

CAPITOLUL VIII
Ucigaşul a deschis uşa 179

CAPITOLUL IX
Bulavkin a vorbit 214

Lector : ALEXANDRINA ŢIMPĂU
Tehnoredactor : CORNEL CRISTESCU

Bun de tipar 2. VII. 1975. Apărut 1975. Comanda nr. 273. Tiraj : 16 600 broşate. Coli de tipar : 16.

Tiparul executat sub comanda nr. 125, la Intreprinderea poligrafică IAŞI
Str. Vasile Alecsandri nr. 6
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

LEI 9